
3 1761 06633254 5

Pigen fra Norge,

historisk-romantisk Fortælling

af

A. Munch.

Christiania.
Chr. Tonsbergs Forlag.
1861.

H. Tønsbergs Bogtrykkeri.

Første Kapitel.

De Reisende.

En Aften i Begyndelsen af Mai Maaned, Aar efter Christi Byrd 1300, roedes en Baad opad Jølstervandet, i det Indre af Firdafylke. For de fire Roerskarles kraftige Aaretag gled den lette Snekke hurtigt henad den blanke Vandflade, hvori de høie Kyster vexlende speilede sig, nederst med en Rand af veldyrkede Marker og Agerskraaninger, der nu lyste i Vaarens første Grønne, derover de mørke med tæt Naaleskov bevoxede Aaser, og øverst de duftblaa, hist og her med Snee skinnende Toppe af de fjerne Høifjelde. Solen var alt længe gaaet ned, men dens gyldne Rosenskjær hvilede endnu paa Fjeldene og den skjønne Snebræ, Skræklingen, i Baggrunden af Dalen, medens over Søen og det lavere Dalføre var udbredt den gjennemsigtige, lette og dog saa veemodige Dæmring, der betegner Nordens Vaarnat. Ikke en Lyd hørtes fjernt eller nær, undtagen de taktfaste Aareslag, nu og da en dump Bragen fra et Sneeskred oppe i Fjeldene, eller en fjern Bjeldeklang fra Gaardenes Udmarker. Denne Naturens Taushed syntes ogsaa at

have meddeelt sig til Folkene i Baaden, foruden Roerskarlene endnu to Mænd, der sadde mageligt paa Hynder i Bagstavnen, tæt indhyllede i deres Reisekapper, som forat beskytte sig mod den paa denne Aarstid endnu kjolige og skarpe Aftenluft. Den mindre af disse Mænd havde endog trukket Kappens Hætte over Hovedet, saa fast Intet saaes af hans Ansigtstræk, han sad bøiet, stirrede ned i Baadens Bund, og værdigede ikke Omgivelserne et Oiekast. Den Anden derimod, høiere og rankere, havde kastet sin Hætte tilbage, hvorved kom tilsyne et kjækt og ungdommeligt Hoved, med en let, skotsk Hue paa de sorte Lokker. Den unge Mands livfulde Oie fulgte med synlig Opmærksomhed og Deeltagelse de skjønne Naturbilleder, der, eftersom Baaden gled frem, altid skiftede i det Enkelte, medens de i det Hele bevarede den storartede Ro og Majestæt, som er disse nordiske Fjeldegnes Særkjende. De Indtryk han modtog, synes lidt efter lidt at blive saa stærke, at de drev ham til Meddelelse, han vendte sig flere Gange om til sin Medreisende, som forat aabne en Samtale, men Hættemanden forblev stum og urørlig i sin foroverbøiede Stilling. Endelig kunde den livfulde Yngling ikke udholde Tausheden længer, men brød den, idet han paa godt Norsk, skjøndt med en noget fremmed Udtale, som halvt for sig selv, talte saaledes:

„Hvad denne Egn dog ligner mit Fædrelands Dale og Søer! — kun større, kun vildere, kun endnu mere eensomt. Jeg kan næsten ikke tænke mig andet, end at vi nu roe opad Loch-Lomond, og til Natten skulle hvile i Jarlen af Carricks Borg. Synes I ikke ogsaa det, kjære Herre? — I er jo godt kjendt i Skotland. — Men I seer Jer jo eengang ikke omkring“.

„Og hvad skulde vel jeg see efter?" — lød nu en skarp, tør Stemme ud fra Hætten. „Jeg har reist her tit nok til at kjende hver Viig, hver Gaard, og hvert Fjeld. Disse Kyster forandre sig ikke, men vel de Menneskers Skjæbner, som beboe dem. Derpaa vare mine Tanker rettede. Ellers kan I have Ret deri, min unge Ven, at denne Sø ligner Loch-Lomond, og det træffer jo ogsaa ind, at vi ikvæld skulle gjæste en Jarleborg".

„Herren til Hegranæs er altsaa Jarl? — Det vidste jeg ikke; men det glæder mig. Saa vil han have mere Magt til at fremme vort Forehavende".

„Hans Magt er vel ikke saa stor nu, som i den gode Kong Eriks Dage, da det gjerne kunde siges, at Hr. Audun Hugleiksføn var første Mand i Riget, selv Kongen ikke undtagen. Han var da Sjælen i Alt, og Alt gik gjennem hans Haand. Ak ja, det var bedre Tider, berømmelige Tider, hvorom ogsaa jeg kan sige: qvorum pars magna fui!"

„Hvad betyder det?" — afbrød den unge Skotlænder sin ældre Reisekammerat med et Smiil — „I glemmer, lærde Herre, jeg forstaaer ikke Vælsk — og er ingen Præst".

„Præst! Det er heller ikke jeg" svarede den Anden med uventet Ivrighed, og med en uvilkaarlig Bevægelse, der lod Hætten aabne sig saavidt, at en lang, spids Næse, et Par buskede Øienbryn og et graaspræengt, rødligt Skjæg kom tilsyne. — „Præst? — det er jeg ikke heller — og dog kan jeg Latin, og dog har jeg studeret ved det berømmelige Universitet i Paris, og der taget Magistergraden saavel juris canonici som juris civilis, dertil behøves ingen Tonsur — tvertimod, de frie Videnskaber og Kunster trives bedst i hele Hoveder og frie Hænder. Det er jo just

vor Tids Plage og Svøbe, at Præsterne og Munkene have indbildt Verden, at ingen Lærdom, ingen Kløgt kan trives uden under Krumstaven. Deraf deres Overmagt, deres Overmod, deres uhørte Dristighed og Rovbegjærlighed, saavel mod Folk, som mod Konge! — Der var en Tid, da dette Mørke syntes at kunne spredes — Præstemagten at brydes — i den gode Kong Eriks Dage — da den oplyste og faste Dronning Ingeborg, da den kloge og mægtige Hr. Audun, da Kongens øvrige Baroner og Raad med Kraft vovede at stride mod den myndige Erkebiskop Jon og hele hans Klerest — ja næsten overvandt dem, — da var og en Lægmand Kongens Kantsler! — Ja, unge Fremmede, Den, som sidder her ved Eders Side, har seet alt Dette, og taget Deel i alt Dette, og nu, paa sine gamle Dage, maa han see at Klerestiet løfter Hovedet igjen, at den nye Konge lader sig føre i Præsternes Ledebaand, at han har taget den listige Munk Sira Aake, Provsten ved Mariakirken i Oslo, til sin Kantsler, ja endog for bestandig har knyttet dette høist vigtige civile Embede til hin dumme, geistlige Værdighed! — Som om der til evige Tider ikke kunde findes andre lærde Mænd i Norge end Præsterne! — Men de skulle findes, ja — de ere alt fundne, og den Tid kan igjen komme, da en Lægmand bliver Norges Riges Kantsler!"

Med Forundring havde den unge Mand hørt paa dette hans ellers saa stille Reisefælles heftige og lange Udbrud — han skjønte nu vel, at han uforvarende var kommet til at berøre en øm Streng hos den lærde Magister. Denne sank som udtømt af Talen og uvillig over at have givet den Løb, atter

taus tilbage i sit Sæde, hvorfra han halvt havde reist sig, og indhyllede sig end tættere i sin Kappe.

„Med al Eders Iver mod Kleresiet har I dog ikke besvaret mit Spørgsmaal, ærede Herre — Magister, som jeg nu maa kalde Eder" — sagde Ynglingen, idet han forsøgte paa atter at bringe Samtalen igang. „I har ikke sagt mig Betydningen af hine latinske Ord".

„Jo vist har jeg det, og maaske altfor tydeligt. Jeg har jo sagt, at jeg har taget nogen Deel i hine berømmelige Tiders Gjerninger, da Hr. Audun var første Mand i Kongens Raad".

„Og hvorfor er han det ikke længer?" spurgte Skotlænderen.

„Fordi Hertug Haakon er bleven Konge", lød det hult fra Hætten. „Men spørg mig ikke mere, det er farligt at tale om disse Ting, selv i denne afsides Dal".

„Forklar mig dog kun", vedblev Ynglingen, „hvorfor I fører mig og vor Sag til Hr. Audun paa Hegranæs, naar han har mistet al sin Magt? Der skal dog stor Magt til at gjennemføre den. Var det ikke bedre, vi foer lige til Kong Haakon, og forelagde ham Sagen? Han er dog den Nærmeste til at tage sig af den".

„Siig heller den Nærmeste til at undertrykke den", hviskede Magisteren. „Per barbam Justiniani, min unge Fremmede, har I ikke fidem til den Vei, jeg fører Eder og Eders desperate Sag — mærk, Eders — ikke min — saa bøi kun af endnu, og drag ned til Kongen i Oslo, han vil lee Eder lige op i Ansigtet ved Eders Eventyr, eller hvis han tager det alvorligt, kaste Eder i Taarnet derfor. Der er kun een Mand i Norge, der

kan hjælpe Eders Sag frem, hvis den har nogen Grund, og det er min gamle Ven, Hr. Audun Hugleiksson til Hegranæs, uanseet, eller maaske just fordi han nu er i Unaade hos Kongen. Hans Magt er endnu stor, som hans uhyre Besiddelser rundt her i Landet, og hans Forbindelser med Udlandet endnu mange. Laaner han sit Navn og sin Arm til Eders Sag, da er den saagodt som vunden, ikke at tale om den ringe Hjælp, jeg kunde yde som juridisk Consulent, og den blev Eder kun tildeel hos Hr. Audun. Men, som sagt, min unge Hr. vandrende Ridder, ønsker I heller at drømme om Eders Dame paa Bunden af Borgfængslet i Oslo, saa drag kun did — endnu er det Tid, — men den yderste, thi er I engang traadt over Hr. Auduns Tærskel, og den er ganske nær — da, jacta est alea! — det vil sige, da kan I ikke mere træde tilbage, da har I valgt mellem ham og Kongen".

„Valget er jo egentlig forlængst afgjort, siden jeg har fulgt Eder hid", — svarede Skotlænderen — „saa langt ind i disse uendelige Fjorde og Dale, hvorfra ingen Tilbagegang synes mulig, mindst for den Fremmede alene. Men efter hvad I har sagt, tvivler jeg ikke mere om, vi nu ere paa den rette Vei, I kjender Forholdene her i Norge bedre end jeg, Udlændingen. Jeg vil heller ikke glemme at I, kjære Hr. Magister, var den Eneste, der tog sig af mig og min Sag, da jeg tilfældigviis traf Eder i Bergen, strax efter min Ankomst, at I tilbød at tage mig med paa denne Eders Reise til Firdafylke, og at indføre mig hos den mægtige Hr. Audun paa Hegranæs".

„Nu, det skal I ikke regne saa høit, Ungersvend", brummede den lærde Herre. „Jeg skulde jo alligevel den Vei, og

saa var det mig ikke ukjært at have en ung, livlig Reisekammerat, med hvem jeg kunde tale om Skotland, hvor jeg før har tilbragt mange lystige Dage. Af Interesse for Eders ulykkelige Fædreland lovede jeg og at fremføre Eders eventyrlige Forehavende for Hr. Audun, og hvis han tog Sagen op, da ogsaa min Bistand, saavidt den kan ydes uden Fare for os Alle. Vent Eder altsaa ikke formeget af denne Reise — betragt den kun som en Lystfart til et norskt Herresæde, hvor I vil finde Gjæstfrihed nok, skjøndt neppe den Pragt og Forfinelse, som hersker i Eders skotske og engelske Magnaters Slotte. Men hvorom Alting er, saa kan I nu snart selv dømme; thi tager jeg ikke meget feil, saa er det Tinderne af Aalhuus Borg, som skimte frem der borte i Kveldskodden".

Magisteren pegede ved disse Ord henimod den Deel af Vandets nordlige Bred, hvor den hvidskummende Jølsterelv gjennem dunkle Skove og over lyse, rige Markskraaninger styrter sig ud i den stille Sø. Tæt ved Elvens Udløb, paa en Landtunge, der dannedes af en fra Søen indgaaende lang Viig og en anden mindre, hævede sig de høie, graa Mure af en massiv, fiirkantet Steenbygning, med uregelmæssige, smale Vinduer eller rettere Skydeskaar, og fire smaa Hjørnetaarne, hvilke dog ikke udsprang fra Grundvolden, men kun fra den øverste, med krenelerede Tinder besatte Omgang. Dette simple, men ved Høide og Fasthed dog imponerende Kastel eller Taarn, stod ganske frit paa sin grønne Bakke, der saaes ingen Ringmuur, ingen Udenværker, ingen Tilbygninger; først i noget over hundrede Skridts Afstand, paa Engen mod Øst, bemærkedes en Klynge af de i Norge sædvanlige lave Bjælkehuse. Det var Gaarden Hegra-

næs, Hr. Audun Hugleiksſøns gamle Ættegaard; Steen-Kaſtellet paa dennes Grund ved Strandbredden var af Hr. Audun i hans Velmagtsdage opført, og kaldtes af Almuen almindeligt Aalhuus Slot. Det betragtedes vidt og bredt ſom en ſtor Mærkværdighed og ſom et pralende Vidne om Borgherrens Rigdom og Høihed, da Steenbygninger, naar undtages Kirker og nogle Kongsgaarde, paa den Tid vare næſten uhørte i Norge, og de ſtørſte Baroner og Høvdinger endnu paa deres Herreſæder lod ſig nøie med Fædrenes Træhuſe og Bjælkehaller.

Mod denne Borg ſtyrede nu Baaden ind gjennem den trange Munding af den veſtre Viig, ſom indenfor udvidede ſig til en liden Sø, der ſyntes at tjene Slottet til Havn og Forſvar, at dømme efter de flere ſtore, vel udruſtede Baade, ſom der laae fortøiede. Uden Hinder lagde den fremmede Snekke ind til Havnens ſteenſatte Brygge, men før vore Reiſende fik ſtige i Land, ſtandſedes de af nogle bevæbnede Mænd, der kom ud fra et Nøſt tæt ved Bryggen, gav ſig tilkjende ſom Strandvagt, og lod forſtaae, at Adgangen til Slottet ikke var fri for Alle og Enhver, men at Fremmede maatte opgive Navn og Ærinde inden de kunde føres videre.

„Er det Eders høit priſte norſke Gjæſtfrihed!“ udbrød den unge Skotlænder, — „at ſtandſes ſaaledes af Bevæbnede, endnu før man faaer ſat Foden paa Land! Hvorledes vil det da gaae, naar vi komme op til Haldøren? Hos os i Skotland er Hyttens ſom Jarleborgens Strande og Døre aabne for alle fredelige Reiſende, Morgen og Aften, Nat og Dag, uden Spørgen efter Navn og Ærind!“

„Ogſaa naar Borgherren lever i Krigstilſtand!“ ſpurgte Ma-

gisteren smilende, idet han med det samme tog sit Skrivertøi frem, som har bar i en Læderpung ved sit Bælte, skrev et Par Ord paa et Stykke Pergament, og leverede dette til en af de Bevæbnede, der strax dermed skyndte sig op til Slottet.

„Det er en helt anden Sag", mente Ynglingen, „naar Borgen bliver beleiret, eller Borgherren just har Feide med sine Naboer. Men her er jo Alt i den dybeste Fred".

„Ikke saa dyb, som det synes", svarede den ældre Reisende halvt hviskende, — „saa længe Hr. Audun staaer paa saa spændt Fod med Kongen, som for nærværende, maa han ansee sig levende i en Slags Feidetilstand, og den største Forsigtighed er saare nødvendig mod det mørke Hofpartis grumme Anslag. Just de fredeligst udseende Besøg kan bringe ham de største Farer, derfor maa ogsaa vi finde os i at undergaae de i den Anledning fastsatte Bestemmelser. Men snart ville vi blive godt modtagne, tvivl ikke derom. Skjøndt rigtig nok", vedblev han derpaa, idet han med et veemodigt Blik betragtede Havnens og Borgens stille Omgivelser — „ak ja, unge Mand, deri kan I have Ret, det er ikke saa livligt og gjæstfrit her nu, som i fordums herlige Dage! Da kunde man strax mærke, naar Hr. Audun selv var her tilstede og for en kort Stund havde løsrevet sig fra Kong Eriks Hof, eller fra sin Forlening, det stolte Tønsberghuus, for at see sine Fædres gamle Sæde. Da var Høiene og Engene om Borgen opfyldte med Sværme af Folk og Heste, i den mest livlige Rørelse, da saaes lange Rader af Telte opslagne paa Voldene, til Ly for alle de Gjæster, der ikke kunde finde Rum i Slottet eller i de gamle Huse paa Hegranæs, da stode Borgens Porte paa viid Væg, og høirøstet Tale, lystelig

Skjemt og Sange hørtes langveis fra, naar man nærmede sig Hallen. Og nu, hvilken Stilhed, hvilket Øde! — Hvo skulde troe, at den prægtige Hr. Audun nu opholdt sig her paa Gaarden, naar En ikke vidste det bedre, naar En ikke kjendte det pludselige Omslag i hans Vilkaar, kjendte de sørgeligt forandrede, onde Tider! Men de gode kunne komme tilbage — ja! de skulle det! Thi Hr. Audun lever endnu, og med ham Haabet!

Medens Magisteren saaledes fordybede sig i det for den Ældre altid fristende Æmne: Forskjellen mellem Før og Nu, var han ved Ynglingens Arm steget opad de steile Steentrin til Landingsbroen, og de Begge vandrede tilsammen henad den trange, brolagte Vei, der førte op mod Slottet. En af Vagten fulgte dem, for ved den første Port at modtage Besked om Indladelsen, de Andre bleve tilbage hos Roerskarlene, der siden skulde bringe Tøiet op. Ved saaledes at nærme sig Borgen, bemærkede vore Reisende nu, at denne ikke var saa aldeles blottet for Udenværker, som det havde seet ud til fra Søen. En græsbevoxet Jordvold sluttede sig, i en 30 Alens Afstand fra Taarnet, trindt om Foden af den symmetrisk afrundede Bakke, hvorpaa dette var beliggende. Ved den lavt overhvælvede Port i denne Jordvold, som vendte ud mod Havnevigen, behøvede de ikke at vente længe, en lille Laage aabnedes snart for dem, da det forhen affendte Bud netop var vendt tilbage fra Slottet med Besked om, at de Fremmede strax skulde indlades og være meget velkomne. Komne indenfor Volden, der saaes at danne et godt Brystværn for der bag leirede Bueskytter, steg vore Reisende nu videre opad den grønne, med enkelte, store Hængebirke bevoxede Slotsbakke, og naaede snart Høiden, hvor de bemærkede, at den lille

Bugt paa hin Side af Landtungen ved en kunstig steensat Grav var forlænget lige til Elven, saa at Aalhuus Slot egentlig ganske var omflydt af Vand, udenfor Jordvolden. Hiinsides denne kunstige Grav, over hvilken en bevægelig Bro var anbragt, saaes en steenlagt Vei at føre hen mod Øst, til Huusklyngen paa det gamle Hegranæs Gaardtun.

Vore Reisende befandt sig nu lige foran den nye Borgs Hovedindgang, der var anbragt i den vestre Endemuur af den langagtige Fiirkant, som dannede Bygningens Grundform, saaledes, som det endnu kan sees af dens faa tilbageværende Levninger. Dørhvælvingen, der i henved fem Alens Høide gik gjennem den to Alen tykke Grundmuur, havde udentil Forziringer i Rundbuestil, og i Muren over den var indsat en Marmorplade med Hr. Auduns Skjoldemærke, en Rose omgivet af sexten Lilier. Den ydre Dør af massive Egeplanker, besatte med tunge, men smukt forgrenede Jernbeslag i Blomsterform *), stod nu aaben, og paa begge Sider af den vare opstillede en Række Huuskarle, beredte til at modtage og tjene de Fremmede. Paa Tærskelen hilsedes disse af en gammel, ærværdigt udseende Mand i lang, sort Dragt, og med en Sølvstav i Haanden. Det var Skjænkeren, eller den Øverste for Borgens Tjenerskab, der nu i Huusherrens Navn bød dem velkomne til Hegranæs, aabnede den indre Dør og skred høitideligt, med opløftet Embedsstav, foran dem ind i Hallen.

Dette store Rum, der indtog to Trediedparter af Bygningens Længde, og dens hele Bredde, maatte selv midt paa Dagen

---

*) Efter Sagnet er det denne Dør, der siden er flyttet til Aalhuus Kirke hvor den endnu findes.

være temmelig dunkelt, da det kun modtog Dagslyset fra nogle faa, smale Vinduesaabninger eller rettere Spalter høit oppe i den tykke Sidemuur; nu, ved den svindende Aftendæmring, vilde det forekommet de Indtrædende ganske mørkt, hvis ikke et mægtigt Baal af fede Tyrikubber havde flammet lystigt paa det uhyre Klæbersteens Arnested i Hallens sydøstlige Hjørne. Ved Flammernes usikkre Skin kunde de nu skimte det høie, sort tilrøgede Bjælkeloft, de raae Muurvægge behængte med alskens Vaaben, som Sværde, Landser, Buer, Øxer og Skjolde, de lange Furuborde med Bænke indad Hallens Sider, og i Baggrunden, ved Siden af Ildstedet og ligeoverfor Indgangsdøren, Borgherrens ophøiede Sæde, der dog nu stod tomt. Over det med frisk Halm belagte Steengulv førtes de Fremmede nu hen mod Ildstedet, hvis varmende Nærhed ikke var dem ubehagelig efter Reisen i den skarpe Aftenluft. De aflagde her deres „Kappruns" eller Hættekapper, hvorved det kom tilsyne, at den ældre Herre, eller Magisteren, derunder bar en næsten fodsid Kjortel (Syrkot) af bruunt Klæde, med hængende, løse, Ærmer, bræmmet med graat Pelsværk og fæstet om Livet med et Bælte af fiirkantede Sølvplader, hvorfra paa den ene Side i to Sølvkjæder nedhang den foromtalte Lædertaske. Hans Fødder vare bedækkede med røde, trange Hoser og lange, tilspidsede Sko, paa sit skaldede Hoved bar han et Slags lav, flad Hat, prydet med Skuepenge. Hans Medreisende, den unge Skotlænder, stod der nu rank i sin høilandske Hjemstavns Dragt, med bare Knæ, Plaid og Philabeg, den samme Dragt, der har givet en af de gamle norske Konger, som antog den, Navn af Barfod. Imidlertid havde Kjertesvende sat svære Metalstager, med tændte gule Voxlys paa Bor-

det foran de Fremmede, andre Svende bragte dem forgyldte Fade med Tvættevand og fine hvide Haandklæder, og den gamle Skjænker selv kredentsede dem den store Sølvkande med Velkomstdrikken, idet han bad dem tage Plads paa Bænken med de bløde Hynder, ved Siden af Høisædet — Kveldsmaden skulde strax blive frembaaret.

„Tak, Gamle", sagde Magisteren, efterat have taget en god Slurk af den duftende Viin, og rakt Kanden til sin Medreisende — „tak, det gjorde godt. Jeg mærker, I har dog endnu den gamle ædle Viin paa Hegranæs, skjøndt ikke Alt er her som før. Nu, gamle Guttorm, hvordan har Du det? Du kjender mig dog igjen?"

„Sikkerlig, Hr. Bjarne, det gjør jeg vist, det er ikke saa ofte, vi nu her paa Borgen faae see et bekjendt Ansigt. Ak ja, meget er forandret, siden I sidst gjæstede Hr. Audun paa Tønsberghuus, ædle Herre!"

„Blandt Andet ogsaa, at Borgherren ikke mere selv modtager sine gamle Venner i Hallen, naar de komme langveis fra forat gjæste ham. Veed Hr. Audun ikke, hvo der er her? — jeg har dog nylig sendt Bud derom.

„Jeg troer han veed det, ædle Herre, idetmindste har han givet mig Befaling til at føre Eder op til ham, saasnart I havde vederkvæget Eder efter Reisen."

„Hvorfor sagde Du ikke det strax? Er han da syg, siden han ikke forlader sine Rum?"

„Ak ja, syg kan han nok kaldes, skjøndt ikke paa Legemet. Siden han kom hid, efter det skrækkelige Møde med Kongen paa Tønsberghuus, som I nok kjender, har hans Sind været mørkt

og menneskefiendsk — han vil ikke see Nogen — han lever ganske alene i den øvre Vaaning her — selv sine Nærmeste vil han ikke have om sig, — de maae holde til over i de gamle Stuer paa Hegranæs; det er med Nød og Neppe han vil lade sig bringe den nødvendige Betjening. I kan derfor let begribe, hvor høit I endnu maa staae i hans Minde, da han, strax han hørte Eders Navn, gav Tegn til at ville see Eder. Ak, ædle Herre, hvis det nu kunde lykkes Eder at rive ham ud af denne sørgelige Tilstand, at føre ham tilbage til hans Familie og Venner!"

„Jeg maa strax til ham — lad en Kjertesvend lyse mig derop. Og I, min unge Ven", — her henvendte Hr. Bjarne sig til sin Medreisende — „tag Eders Mageligheb iagt her saalænge — jeg forbereder Eders Møde med Hr. Audun, og haaber snart at kunne lade Eder kalde. Imidlertid vil gamle Guttorm nok i al Fylde sørge for Eders Beværtning og Pleie her -- ikke sandt, Gamle? Jeg anbefaler denne unge Skotlænder til din særdeles Omsorg, han er min fuldtro Ven, og vil snart ogsaa blive Hr. Auduns".

„Jeg skal gjøre mit Bedste", svarede Skjænkeren, der allerede med nogle Svendes Hjælp var ifærd med at dække Bordet, — „men vil Hr. Bjarne ikke selv nyde Noget, inden I gaaer op til Herren?"

„Nei — jeg kan ikke vente. Men hør, lad kun Noget bringes op — Du veed, jeg forlanger ikke stort — kun en tre, fire Fade af det Bedste, I har — ogsaa den gamle Malvasier — glem ikke den. Og nu, min unge Ven, godt Maaltid! — Undskyld, jeg forlader Eder; men det er nødvendigt for os begge".

„Gjør som I vil Hr. Magister", svarede den unge Skotlænder noget uvillig — „jeg er nu engang her og overladt til Eders Førelse. Kun synes mig Udsigterne for mit Ærinde her temmelig mørke, — da Den, hos hvem jeg skulde søge Hjælp, selv har Hjælp nødig, er sindssyg, og har slaaet sig fra Verden".

„O, vær kun rolig, — mit Besøg skal nok bringe ham ind i den igjen", sagde Hr. Bjarne, idet han fulgte en Kjertesvend, der lyste foran ham med en Tyrifakkel, og forsvandt gjennem en Dør paa den anden Side af Høisædet. Vi ville ogsaa lade den unge Skotlænder tilbage i Hallen under Skjænkerens, den gamle Guttorms gode Tilsyn, idet vi følge Hr. Bjarne opad den smale, i Mellemmuren anbragte Vindeltrappe til Borgens øvre Vaaning, hvor Huusherren sagdes at vente ham.

Andet Kapitel.

Den faldne Stormand.

Inden vi bringe Læseren Ansigt til Ansigt med Herren til Hegranæs, vil det være nødvendigt at forudskikke en kort historisk Beretning om denne navnkundige Stormands foregaaende Stilling og Skjæbne, forsaavidt hine Tiders særdeles sparsomme og dunkle Annaler derom give nogen sikker Oplysning. Hr. Audun Hugleikssøn, almindeligt kaldet Hestakorn *), en af Norges Riges

*) Dette Tilnavn maa enten have været et adeligt Familienavn, eller et i de Tider saa almindelige Øgenavn, opkommet ved en os nu ubekjendt Anledning, thi at det ikke, som Absalon Pe-

Baroner, var af en gammel anseet, med den norske Kongefamilie beslægtet Høvdingsæt i Søndfjord, hvor han havde sit Stammegods, og maa alt som meget ung have gjort sig gjældende ved sine Talenter, sin Rigdom og sin Ærgjerrighed. Allerede i Kong Magni Lagabøters Tider nævnes han som denne Konge behjælpelig ved hans store Lovarbeider, især som kyndig i den borgerlige Ret. Ikke længe efter blev han Kongens Stallare, fulgte ham paa hans Tog, og blev brugt ved alle vigtige Forhandlinger og Gesandtskaber. Men det var især efter Kong Erik Magnussøns Thronbestigelse, og i dennes Mindreaarighed, at han virksomst tog Deel i Regjeringsanliggenderne. Sammen med Kongemoderen, den myndige Dronning Ingeborg, og nogle andre Herrer af Kongens Raad, hvoriblandt kan nævnes Hr. Gaut af Tolga, Hr. Bjarne Erlingssøn til Bjarkø og Giske, Hr. Andres Plytt og den nye Kantsler, den lærde Hr. Bjarne Lodinssøn, dannede han Sjælen i den Opposition mod Klerkevældet, som udmærkede Kong Eriks første Tid, og skaffede denne Konge Tilnavnet Præstehader, uagtet han selv vistnok ikke havde stor Deel deri. Efter Enkedronningens Død og Kong Eriks Myndighedsalder tabte Hr. Auduns Indflydelse sig heller ikke, tvertimod, den tiltog stedse mere over den svage Konge, og det kan skjønnes, at Alt nu gik gjennem hans Haand, Erik kalder ham selv: „sin kjære Slægtning og Secretarius,

dersen i hans Norges Beskrivelse, og efter ham Torfæus antager, kan være ham tillagt forbi han først i Norge gav sine Heste Korn at æde, er paaviist ved antikvariske Undersøgelser, der godtgjøre, at Korn eller Havre længe før Auduns Tid her var brugeligt Foder for Heste.

(Bærer af Kongens private Segl, hemmelig Raad); han ophøiedes til Jarleværdighed og udnævntes blandt Andet til Fehirde, eller Skatmester og Befalingsmand paa det kongelige Slot Tønsberghuus. I dette vigtige Embede, hvorved alle kongelige Oppebørsler i det sydlige Norge faldt under ham, var det vistnok han berigede sig saaledes, at han kunde erhverve den uhyre Samling Jordegods, der endnu længe efter hans Død, og efterat det var gaaet over i Andres Hænder, kaldtes det Audunske Gods. Det er tydeligt, at han var en Mand, der, skjøndt stolt, prægtig og ridderlig, dog ikke skyede noget Middel, forat komme til sit høieste Maal. Og dette Maal var udentvivl Gjennemførelsen af det Stormandsvælde, der havde hersket i Norge fra gammel Tid, men, som under de sidste kraftige Konger af Sverres Æt, var tildeels blevet brudt og underlagt den kongelige Enestyrelse. Kong Eriks Svaghed gjorde det let for Hr. Audun og hans Venner, at tage til sig den ene af Kronens Forrettigheder efter den anden, og Alt syntes at føie sig for dem. Men der var En, der stillede sig stærk og mægtig mod deres Planer, og denne Ene havde Fremtiden i sin Haand. Det var ingen Anden end Kongens yngre Broder og udseede Arving, Hertug Haakon, ligesaa stiv, klog og charakteerfast, som Erik var svag og letbøielig, ligesaa fast bestemt paa Kongemagtens Udvidelse, som Hr. Audun paa dens Indskrænkning. I Broderens Levetid holdt han sig vel temmelig tilbage fra dennes Hof, eller rettere, han holdt sit eget Hof i Oslo, — Hovedstaden i hans Hertugdømme, hvor han øvede sig stille i Regjeringskunsten og styrkede sig til, i rette Tid at træde kraftigt op mod Stormandsvældet. At Hertugen og Hr. Audun saaledes ikke kunde være

Venner, fulgte af Sagens Natur, dog synes det som de temmelig længe have bevaret i det mindste et ydre Skin af god Forstaaelse, eftersom det befindes, at Hr. Audun Aar 1295, under sit navnkundige Gesandtskab i Paris, hvor han paa Kong Eriks Vegne sluttede Forbund og Subsidietraktat med Kong Philip den Smukke af Frankrig mod Kong Edvard I af England, ogsaa optraadte som Giftermaalsmægler for Hertug Haakon, idet han for denne fæstede Isabella de Joigny, en Slægtning af den franske Konge. Men netop hans Færd ved denne Anledning maa have paadraget ham Hertugens bittreste Unaade, thi fra den Tid daterer sig deres aabenbare Fiendskab, og Hertugens Ægteskab med Isabella fuldbyrdedes ikke, tvertimod ægtede han et Par Aar senere den skjønne og høitdannede Euphemia, Fyrst Vitslaf af Rügens Datterdatter. Efter Kong Eriks tidlige Død i Juli Maaned 1299, besteg Hertug Haakon ifølge Arveloven Norges Throne, og dermed var det, skjøndt ikke uden Modstand, forbi med Hr. Audun Hugleikssøns Magt. Han og hans Venner sees ikke at have været tilstede ved Kong Haakons og Dronning Euphemias Kroning i Throndhjem (den 10de August 1299), og paa den nye Konges Tilbagereise til Oslo var det, at Hr. Audun pludseligt blev fængslet, under Omstændigheder, vi i denne Fortælling siden komme til at berøre. Vel blev han snart efter atter løsladt, men kun under Betingelse af, at han skulde trække sig tilbage til sin ensomme Ættegaard i Firdafylke, og der sidde i Privatlivets Ro, uden at maatte forlade sin Eiendoms Grændser. I hans Fald blev ogsaa adskillige af hans nærmeste Venner meddragne, saaledes den forrige Kantsler Hr. Bjarne Lodinssøn; denne blev dog

ikke fængslet eller anviist et bestemt Opholdssted, men blot berøvet sine Æresposter, det synes endog som han endnu havde fri Adgang til Hoffet.

Det var denne lærde Herre, som nu, førstegang efter deres begges Fald, aflagde et Besøg hos sin forrige Collega, eller man kan vel rettere sige Overmand og Patron i Norges Riges Raad. Hr. Bjarne Lodinssøn var ikke den Mand, at han, som Hr. Audun hidtil, mørk og stolt skulde have indesluttet sig i sin Skjæbne og kun med bittre Blik maalt Dybden af sit Fald; tvertimod, han saae altid opad, var altid i Bevægelse forat vinde nyt Fodfæste paa den slibrige Magtens Grund, hvorfra han var nedstødt. Det var var saaledes ikke ubekjendt, at han havde anvendt alle sine Kunster og Forbindelser for at sætte sig i Gunst hos den nye Konge, men dennes nye geistlige Kantsler, Sira Aake, havde nok hidtil været ham for stærk og for overlistig, og hans Besøg her, hos den faldne Stormand, syntes at vidne om, at han nu maatte have vendt sin Operationsplan i en anden Retning. Thi slaae sig til Ro, opgive Haabet om atter at faae sin Haand med i Ledelsen af de offentlige Anliggender, det kunde man være sikker paa at Hr. Bjarne Lodinssøn ikke var istand til. Saa urimeligt det altsaa end kunde synes, for den ene Faldne at søge Hjælp hos den Anden, var det dog neppe blot for at see til sin Ven i Ulykken, at Exkantsleren havde foretaget denne lange Reise til Hegranæs, og nu stod foran Indgangen til den fængslede Løves Buur.

Komne opad Vindeltrappen til Borgens øvre — eller rettere midtere Vaaning — thi der var endnu een ovenover — befandt Hr. Bjarne og hans Fører sig ved Enden af en kors-

hvælvet Gang, der strakte sig langs Bygningens nordre Ydermur, hvori hist og her saaes trange Aabninger eller Skydeskaar forsynede med Brystværn. I enhver af disse Aabninger stod en fuldtvæbnet harniskklædt Mand paa Vagt, støttende sig paa deres store Laasbuer, saa stille og ubevægelige, at man, i de dybe Spidsbue-Nicher, gjerne kunde taget dem for Jernstatuer, hvis ikke nu og da en sagte Klirren af Vaabnerne ved en uvilkaarlig Bevægelse, eller et speidende Blik frem under Hjelmskyggen, havde røbet levende Væsener. Til enhver af disse Vogtere gjorde Kjertesvenden et Tegn, idet han lyste Magisteren forbi dem, til han endelig standsede foran den midterste af de Døre, der paa Gangens modsatte Væg førte til indre Værelser. Denne Dør aabnedes sagte, og de traadte nu ind i et stort Rum, den saakaldte øvre Hal, hvis for de Tider pragtfulde Udstyr, med brogede Guld- og silkevirkede Tapeter og kunstrigt udskaarne Huusgeraad af poleret Egetræ, kun svagt oplystes af en fra Midten af det tavlede Loft nedhængende Sølvlampe.

„Derinde vil I finde ham", hviskede nu Kjertesvenden, idet han pegede mod en Dør i den vestre Væg, der stod paa Klem, saaledes, at en Lysstrime fra det indre Rum trængte gjennem Sprækken. „Jeg maa ikke følge Eder længer. Trænger I til Noget, da husk, at Vagten er derude". Og hermed forsvandt han ad den Dør, hvorigjennem de vare komne ind.

Hr. Bjarne blev noget underlig ved saaledes at lades alene. Han saae sig omkring i det store, pragtfulde, halvmørke Rum, hvor der herskede en ængstelig Stilhed, og hvor dunkle Skygger fra det usikkre, blussende Lampeskjær foer hen over de vævede Tapeters brogede Figurer. Det forekom ham som en gjøglende

Skyggedands af de glimrende Fester, hvortil han før havde været Vidne, i denne prægtige Hal. Dengang straalende Lysglands, statelige Ridderes og skjønne Damers Dands til Harpers og Gigers Klang, munter Tale og Skjemt gjenlydende overalt. — Og nu! — Aanderigets Taushed, dunkle Skyggers Flugt gjennem det øde Rum! Og han, der dengang var Festens, som Husets Konge, hvis høie Skikkelse i Magtens og Lykkens Fylde skred igjennem den ærbødigt vigende Mængde, hvis dybe, rige Stemme tonede kraftigt over alle Andres — var han ikke ogsaa nu bleven en Skygge af sig selv, blodløs og tonløs som hine, der foer hen over de Gyldenstykkes Vægge? Kunde det virkeligt være den levende, mægtige Hr. Audun, der befandt sig i Værelset indenfor, hvorfra ingen Lyd hørtes, og foran hvis Dør ingen ventende Kreds af Hofmænd saaes forsamlet? Maaskee var det kun et Liig, legemligt eller aandeligt, Vennen skulde finde derinde? — Hr. Bjarne kunde ikke forhindre disse og lignende uhyggelige Tanker fra at gjennemfare sit Hoved, de Par Sekunder han blev staaende alene i Hallen, men snart forjog han dem igjen, smilede halvt over sin egen Barnagtighed, og skred nu med faste, men sagte Fjed hen mod den, ved Lysstrimerne betegnede Dør. Han var just ganske nær derved, da den pludselig blev stødt helt op, og en høi, mørk Skikkelse viste sig i den bueformige Aabning, sælsomt omflydt af det stærke Lysskjær i det indre Værelse. Magisteren traadte uvilkaarligt et Par Skridt tilbage, fattede sig dog strax igjen, og rakte sin Haand ud mod Skikkelsen, (den han saare vel kjendte) med den Hilsen:

„God Aften, Hr. Audun!" — Intet Svar. — „Det er

mig, Eders gamle Ven, Bjarne Lodinssøn! Jeg bringer gode Tidender".

Den Tiltalte svarede endnu ikke, syntes heller ikke at bemærke Hr. Bjarne; men blev staaende paa Dørtærskelen, stirrende ud i Salen med et stivt Blik fra de dybe, dunkle Øine, der endnu mere fremhævedes af de liigblege, skarpe Ansigtstræk, uordentligt omgivne af graasprængte, mørke Lokker. Et langt, sort Skjæg bølgede ned over det brede Bryst; og den høie, endnu ranke og mægtige Skikkelse var løst omhyllet af en lang, sort Fløiels Huuskjortel, foret og kantet med Hermelin, under hvis vide Folder en let Ringbrynies Staalglands fremglimtede. I sin høire Haand holdt han et kort blottet Sværd, den venstre var halv fremstrakt, som vilde han føle sig for i et mørkt Rum.

Forfærdet over dette hans gamle Vens Udseende, der saa tydeligt røbede Vanvid, eller idetmindste temporær Aandsfraværelse, veeg Magisteren tilside, medens Hr. Audun langsomt skred ind i Salen, bestandig følende sig for, og udstødende nu og da afbrudte Ord, hvoraf den ængsteligt lyttende Gjæst blot kunde opfange enkelte, saasom:

„Hulen er mørk — Isabella! — hvor er Du? — Hertugen forlanger Dig af min Haand — saa faaer jeg Magten igjen. — Tys — hvorfor jamrer Du Dig? — det er ikke sandt — det er ikke sandt, Du er ikke forraadt. — Hvad siger Du? — dette Sværd? imod ham? — Ja — En af os maa bort — han eller jeg!" — —

Under disse dunkle Udbrud var den spøgelseagtige Nattevandrer naaet omtrent midt frem i Salen, da gik Døren fra Gangen op, og den gamle Skjænker traadte ind med Lys, fulgt af

et Par Svende, der paa Sølvfade bar den af Hr. Bjarne hidbestilte Nadvere.

Ved den af de Indtrædende foraarsagede Larm, eller og ved det stærkt indfaldne Lysskin maatte den vandrende Drømmer med Eet være bleven opreven af sin unaturlige Tilstand, dog ikke til Bevidsthed, thi med et hult Suk sank han pludseligt sammen paa Gulvet, hurtigt understøttet af Hr. Bjarne og den tililende Guttorm.

„Ak, Jesus, Maria! — er det atter saaledes fat!" — jamrede den Gamle, idet han støttede sin bevidstløse Herres Hoved til sit Knæ — „Men jeg burde have tænkt det — jeg burde have tænkt det".

„For Guds Skyld", udbrød Hr. Bjarne, der neppe kunde komme sig af sin Skræk — „Hvad er dette? — han kjendte mig ikke — talede forvirret — og nu — han seer jo ud som død!"

„Vær uden Frygt" — hviskede den Gamle, idet han vedblev sin Omsorg for den Bevidstløse — „vær kun rolig Hr. Bjarne — det er en af hans sædvanlige Anfald — de ende altid saaledes, han kommer snart til Live igjen. — Men saa hjælp mig dog, I Klodse af Svende, — sæt Fadene der, — hid med Vandkummen! — lad os aabne hans Ringbrynie, — den gaaer han da ogsaa altid med — jeg troer han sover med den. — Saa, lad os nu varligt bringe ham hen paa denne Løibænk. — Ak ja, ak ja! — jeg troede dog han denne Aften skulde være fri, — at Eders Nærværelse, Hr. Bjarne, skulde oplive ham. — Men det var dog godt vi ikke lod den fremmede Skotlænder komme herop — I er jo en gammel Ven, Hr. Bjarne — og vil ikke røbe Hr. Auduns Svaghed for Nogen?" —

„Forstaaer sig. — Er han ofte saaledes?“ —

„Ak — næsten hver Nat, men sjelden saa tidligt som i Kveld. Præsten siger, han gaaer i Søvne, men det er nok noget Værre. — Eivind Væbner, som er fremsynt og skjønner paa Fugleskrig, siger, at de onde Trolde oppe i Hegranæsaasen have faaet Magt over ham — de indgive ham ofte saa gruelige Ord, at En kan blive ræd ved at høre derpaa“. —

„Ja vel, — ja vel, jeg har ogsaa hørt dem“ — mumlede Hr. Bjarne gysende. „Men lad os tie dermed, jeg troer han kommer til sig selv igjen“.

Virkelig syntes det nu at være lykkets de troe Tjeneres forenede Bestræbelser at vække den syge Huusherre af hans Afmagt: — han rettede sig halvt op fra Løibænken, hvorpaa de havde lagt ham, og saae sig omkring med et Blik, hvori laae tilbagevendende Bevidsthed. — „Hvorfor er jeg her?“ — sagde han lavt — og, idet han fik Øie paa Magisteren — „Hvo er denne Fremmede? — hvad vil han her?“ —

„Besøge en gammel Ven, som han desværre finder syg. Hr. Audun, kjender I endnu ikke Eders fordums Collega?“ sagde Magisteren, idet han traadte nærmere.

Den Tiltalte reiste sig nu helt op, strøg det lange, sortgraa Haar fra Panden, og betragtede den Fremmede med samlet Eftertanke. Hans mørke, spændte Træk opklaredes synligt — derpaa greb han med begge sine Hænder om Magisterens udstrakte Høire, trykkede den varmt, og udbrød:

„Ved alle hellige Mænd, Bjarne Lodinssøn! — det er Eder selv, nu kjender jeg det gamle, kloge Ansigt igjen, — I har da ikke, som alle de Andre, glemt den faldne Stor-

mand. I kommer for at gjæste ham i hans Ulykke, i hans eensomme Rede!"

„Jeg troede, I vidste min Ankomst, og ønskede at see mig", — svarede Hr. Bjarne — „ellers havde jeg ikke trængt ind paa Eder ikveld, syg som I er."

„Ja, det er sandt, nu husker jeg det", — sagde Hr. Audun efter nogen Betænkning, — „I blev mig meldt — og en Anden med — jeg ventede Eder — men saa kom den sorte Sky over mig igjen, og jeg erindrer ikke mere. Ha — Bjarne, jeg frygter, I er ikke bleven godt modtaget".

„Gamle Guttorm her har sørget vel for Alt, saavel for mig, som for min Reisefælle, hvem jeg imorgen vil forestille Eder. Thi nu i Kveld trænger I til Ro, — Audun — jeg bringer gode Tidender — dem vil vi spare til imorgen".

„Ja, Herre", indfaldt nu den gamle Skjænker, „lad os bringe Eder til Sengs — det er silde — og I har igjen havt et slemt Anfald".

„Nei", gjenmælede Slotsherren, nu ved fuld Fatning, „jeg er nu rask, og trænger ikke til Hvile, kan heller ikke sove. Jeg beder Hr. Bjarne endnu skjænke mig en Samtale iaften, hvis han ikke selv er for træt dertil — eller frygter for at være alene med en Vanvittig", lagde han smilende til, da han bemærkede, at Magisteren kastede ængstelige og bønlige Blikke over til Guttorm. „Vær kun rolig, gamle Ven, det er nu over for i Nat, og disse to Svende kunne jo til større Sikkerhed gjerne blive her i Hallen, medens I følger mig ind i Kammeret ved Siden af, hvis Dør er kun tillænet".

Hr. Bjarne, enten virkelig beroliget, eller, for ikke at op-

irre den Syge, bemestrende sin Ængstelse, erklærede sig rede til at blive endnu en Stund hos Hr. Audun, før han gik til Ro. Dog sørgede han forat de to Svende virkelig posteredes i den ydre Hal, og at den forhen hidbragte Nadvere ogsaa fulgte ham ind i Hr. Auduns Closet.

Den gamle Guttorm blev, trods al Hovedrysten, sendt alene ned igjen i Hallen for at tilsee den anden Reisende, bringe ham til hans Natteleie, og bede ham undskylde at han, paa Grund af Huusherrens Sygdom, først næste Morgen tidlig kunde blive forestillet for denne.

Tredie Kapitel.

En natlig Samtale.

Det klart oplyste Værelse, hvorfra Hr. Audun var kommet ud, og ind i hvilket han nu førte sin Gjæst og gamle Collega, havde Udseende af et Slags Arbeidsrum. Væggene vare panelede med mørkt Træ, og til en vis Høide omgivne med kunstrigt udskaarne Hylder og Skabe, hvori saaes opstablede Bøger og Pergamentruller. Gulvet var belagt med uldne Tæpper, og tæt ved Kaminen, hvori der endnu ulmede Gløder, saaes et stort Bord af Ibenholt, indlagt med Sølv, og paa dette en Læsepult, forskjellige Bøger og Skrivematerialer. En svær, med gothiske Zirater udskaaret Lænestol stod ved Siden heraf; i denne nødte Hr. Audun sin Gjæst til at tage Plads, og lod Nadverfadene med Vinen sætte foran ham paa Bordet. Selv vedblev han

at gaae frem og tilbage i Værelset, men ikke længer med Drømmerens uvisse Skridt, hans Gang var nu fast, alle hans Bevægelser røbede det fuldkommen gjenvundne Herredømme over sig selv. Da Svendene, der havde besørget Anretningen, igjen vare traadte ud i Hallen, og de to gamle Venner saaledes befandt sig ene med hinanden, standsede Hr. Audun pludseligt sin Gang tæt foran Magisterens Sæde, saae paa denne med et mørkt, men fast Blik, og spurgte med lav Stemme:

„Bjarne, har jeg talt Noget under min Vildelse, og har Du forstaaet det?

Erkantsleren, der trods sin mindre rolige Sindsstemning dog ikke havde forsmaaet at tage til sig af Retterne, og styrke sig med den ædle Viin — foer ved denne Tiltale igjen forskrækket op.

„Bliv siddende", sagde Hr. Audun roligt, idet han trykkede ham tilbage i Stolen, „lad Dig ikke forstyrre i din Nadver, Du kan vel trænge til den, efter den lange Dagsreise. Frygt heller ikke for, at mit Anfald nu skal komme tilbage, de onde Magter have nu forladt mig til næste Nat; men svar mig kun, har jeg talt Noget, og har Du hørt det?"

Hr. Bjarne fandt det raadeligst at svare, at han vel havde hørt Hr. Audun i hans Drømmetilstand udstøde enkelte dunkle Ord, men at han slet ikke havde forstaaet dem, eller kunnet samle deres Mening, om der var nogen.

„Jeg vil troe Dig", vedblev Hr. Audun, „Du kjender nok af mit foregaaende Liv, til at forstaae Betydningen af mit Spørgsmaal, og tilgive det. Det er skrækkeligt, maa Du vide, saaledes ikke at have Magt over sig selv, ikke at kunne forhindre

Forgangenhedens hemmeligste Aander fra at træde op imod En selv, og vidne gjennem Ens egen Mund!"

„Men disse Vidnesbyrd ere heldigviis saa dunkle, at endog Indviede ei kunne fatte dem", beroligede Hr. Bjarne sin Ven, — „Og selv om ikke saa var — det kommer jo kun an paa Dig selv, kjære Collega, at tage Magten igjen over disse Aander, hvorfor lader Du dem frit Spillerum her i denne klosterlige Eensomhed? Din stærke, til mandig Stordaad vante Sjæl fordrer fuld Virksomhed mod det Ydre, men nu lader Du den hensynke i uvirksomme Drømme, den vender da sin Kraft mod sig selv, og fremmaner disse mørke Spøgelser, disse dunkle Anfald af Aandsfraværelse, der snart ganske ville tilintetgjøre Dig, styrte Dig i Vanvidets Afgrund, dersom Du ikke træder kraftigt op i selvbevidst Handling, river Dig løs fra denne sørgelige Uvirksomhed".

„Dit Raad er lettere givet end fulgt", svarede Hr. Audun bittert smilende, „Du husker nok ikke, at Uvirksomheden har valgt mig, ikke jeg den. Jeg er saagodtsom Fange paa min egen Gaard, berøvet al Magt, alle Midler til Handling".

„Regner Du da dit berømte Navn, dine sjeldne Evner og Kundskaber, din rige Erfaring i Statslivet, ja selv dine store Eiendomme, dem dog Kongen endnu har ladet Dig beholde, regner Du alt Dette for Intet? Mig synes dog det er Hævestænger nok for den sværeste Byrde".

„Ikke for den Byrde, som tynger paa Sjælen", sagde Hr. Audun tonløst. „Og sæt endnu jeg vilde bruge disse Handlingsmidler, Du er saa god at tillægge mig, kan jeg det ogsaa? og hvortil da? Til at grave og pløie mine Jorder, til at jage i

mine Skove, til at fiske i mine Fjorde og Fjeldvande, det er al den Virksomhed, der er levnet mig".

„Og selv den benytter Du ikke, men sidder indelukket her inden fire Mure, kun pleiende Omgang med dine egne mørke Tanker! Vil Du maaskee gjøre Hegranæs Borg til et Kloster, og selv vorde dets første Abbed? Det vilde da blive ret en salvet Glæde og en Syngen Gloria i Klerkernes Concilium, over deres fordums værste Modstanders Forvandling til from Medbroder udi Kutten! Tænk det store Audunske Gods, hvilken fed Steg for Kleresiet! Ja, Du smiler Audun, men Spøgen kan blive til Alvor uden Du selv veed af det, ved den Levemaade, Du nu fører. Dog Eet vil jeg sige Dig, stifter Du end nok saa mange Klostre, mig faaer Du ikke ind i dit Convent! Jeg har endnu ikke opgivet Verden, ikke vore gamle, store Planer!"

„Troer Du da at jeg har opgivet dem? Det er jo netop fordi de fylde hele mit Indre, uden længer at kunne udføres i Handling, at min Sjæl deraf fortæres. Viis mig en Mulighed til atter at optage disse Planer, til atter at træde ind paa den store Kampplads, hvor Folkenes og Kongernes Skjæbne afgjøres, og jeg vil prise Dig som den, der paany har gjengivet mig til Livet!"

„Denne Mulighed bringer jeg, derfor kom jeg hid".

„Hvad siger Du", udbrød Hr. Audun, idet han standsede sin urolige Gang, og lænede sig med Armene til Ryggen af den høie, udskaarne Stol, hvori Magisterens lille Figur næsten forsvandt. „Hvad siger Du? — Du kommer fra Hoffet — skulde Kongen? — dog nei, det er utænkeligt — der er Det mellem

ham og mig, som gjør en Udsoning ligesaa umulig, som en Blanding af Vand og Ild".

Hr. Bjarne svarede ikke strax, men tømte med Velbehag endnu et Bæger af den priste Malvasier, og rakte et lignende op til Hr. Audun, af hvem det dog med Heftighed blev viist tilbage. „Nu, nu!" sagde han derpaa, „det er da ingen god Begyndelse paa at træde ind i Livet igjen, at Du forsmaaer din egen ædle Viin. Vil Du vente til Du faaer smage Kong Haakons, saa kommer Du til at tørste dit hele Liv. Thi deri har Du Ret, det er ikke fra den Kant, jeg bringer Dig Muligheden. Jeg har, siden vi sidst saaes, ydmyget mig dybt nok til selv at prøve Forholdene ved Kongens Hof, til at optræde som Supplicerende der, hvor jeg før selv var vant til modtage Suppliker, jeg har overbeviist mig om, at der er ingen Grund mere at vinde for os. Den ringe Indflydelse, det er muligt at faae over den kolde, pedantiske, kloge Konge, har Præsteskabet med Sira Aake i Spidsen allerede bemægtiget sig, og Du veed selv bedst, hvad vi, Kong Erik Præstehaders forrige Raadgivere, kunne have at vente fra den Kant. Det er ikke med Haakon, men mod ham, vor Vei nu gaaer".

„Mod Kong Haakon? Af ganske Hjerte, den Vei vilde falde mig meget let, kun seer jeg ikke, hvortil den kunde lede, hvis det ikke skulde være til et endnu dybere Fald, end det vi allerede have lidt, til et endnu snævrere Fængsel for mig, end Grændserne af Gaarden Hegranæs".

„Den skal føre os igjen op til Magtens Høider, Audun!"

„Saa have vi da skiftet Roller!" udbrød den Sidstnævnte, „Du, den forsigtige Lærde, raader til aaben Modstand, jeg, Sværdets og

Handlingens Mand, kan, uagtet den meest brændende Lyst, ikke see nogen Mulighed til med Held at optræde mod Kongen! Men det kommer af, at jeg allerede forgjæves har prøvet saadan Modstand. Har Du da glemt, hvad der foregik paa Tønsberghuus, da Kong Haakon paa sin Tilbagereise fra Throndhjem kom did, og uden videre befalede mig at rømme Slottet, at nedlægge min Forlening? Du var rigtignok ikke da tilstede, men Du veed fuldtvel, — thi Virkningerne strakte sig siden ogsaa til Dig paa Ragnhildarholm, — Du veed fuldtvel, hvorledes jeg, taabelig stolende paa det Forbund af Høvdinger, vi ved vor lange Virken troede at have bragt istand mod Kongens Enevoldsmagt, vovede at modsætte mig denne, vovede aabent at vægre mig ved at opgive Slottet i Kongens Hænder. — Du veed ogsaa hvorledes det gik — hvorledes Alle forlod mig, forraadte mig, selv de af Stormændene, paa hvilke vi i vor lange Magtstid havde ødslet meest af Gaver og Hæder, og troet at have sikkret os bedst, — hvorledes Alle feigt faldt Kongen tilfode — roligt saae paa, at jeg blev afvæbnet og kastet i et haanligt Fængsel, paa den samme Borg, hvor jeg for en Time siden havde hersket som Befalingsmand! — Ha! — den blotte Tanke derom kan bringe mig til Raseri" (her foer han atter frem og tilbage i Værelset). „Og dog maatte jeg finde mig i Virkeligheden selv. — Synes Du saa ikke, jeg har prøvet nok, hvad aaben Modstand mod Kong Haakon fører til?"

„Det er heller ikke saadan Modstand, jeg tænker paa. Havde jeg været tilstede paa Tønsberghuus hiin ulykkelige Time, da vilde jeg vísselig gjort Alt mit for at forhindre den, jeg havde tilraadet Dig ubetinget Underkastelse, idetmindste for Øieblikket. Det var jo let forudseeligt, at de Store, at dine saakaldte Ven-

ner blandt Baronerne og Høvdingerne maatte falde fra Dig, naar Du nægtede Kong Haakon Lydighed, uden at opstille noget andet Kongeemne, hvorom I kunde have samlet Eder".

„Hvor skulde jeg vel tage et saadant fra? Haakon er jo desværre sin Broders eneste umiddelbare Kron=Arving efter Loven".

„Des daarligere var det at sætte Dig op imod ham, hvis Du troede det. Men det er dog ikke saa ganske afgjort".

„Hvorledes?" — raabte Hr. Audun, idet han atter standsede sin Gang — „hvad vover Du at antyde?"

„At der maaskee endnu lever En, der er nærmere berettiget til Norges Throne, end Hertug Haakon", sagde Hr. Bjarne sagte, men eftertrykkeligt, idet han med sine gjennemborende Blikke saae vist paa Hr. Audun.

Dennes marmorblege Aasyn blev ved disse Ord overtrukket med en dyb Rødme, hans Læber bævede, hans sorte Øine flammede, hans brede Bryst hævede sig med korte Aandedrag, det var som en Strøm af nyt Liv, af nye Forhaabninger om Hævn og Magt, med Eet blev ham indgydt. „Bjarne, Bjarne" — udbrød han afbrudt — „frist mig ikke — skuf mig ikke — væk ikke et Haab, som atter maa svinde! — Skulde det være muligt? — dog nei, Ingen veed bedre end vi To, at Kong Erik aldrig har havt nogen Søn".

„Men vel en Datter. Du husker dog den unge Dronning af Skotland, Jomfru Margrethe?"

„Hvor kan Du spørge! Det var jo ogsaa en af vore store Planer, der gik til Grunde, da den lille Margrethe for ti Aar siden døde paa Overreisen til Skotland, efterat vi endelig med

stor Møie havde af Englands Konge og af de skotske Magnater faaet hende anerkjendt som Arving til Skotlands Rige, efter hendes Morfader Kong Alexander den Tredie. Du var jo selv først derover for at udvirke dette, — Du kom hjem med velforrettet Sag, — Alt var i Skotland forberedt til den længselsfuldt ventede unge Drönnings Modtagelse, — aldrig har større Forventninger hvilet paa et ungt Barns Hoved, — men alle sank i Graven med dette, da hun døde, endnu før hun havde sat Foden paa sit Kongeriges Grund. Hvorfor nævner Du da hende? — Er det de Døde, Du vil opkalde til vor Hjælp?"

„Maaskee. Alle de Forventninger for Skotland, for Norge og for os, der med Margrethe syntes hensovede, kunne muligens igjen bringes til Live".

„Nu er det ikke Tider til Spøg, Bjarne, og mindst med de Døde. Den stakkels lille Margrethes Død paa Orknøerne er jo bekræftet af Biskoppen der, og af mange andre fuldgyldige Vidner, — hendes Levninger bleve jo af Hr. Thore Haakonssøn og hans Frue Ingebjørg Erlingsdatter, der var Barnets Pleierske, bragte tilbage til Norge — vi vare jo selv med, da de under Landesorg bleve nedsænkede i Kongegraven i Bergens Christkirke!"

„Har Du selv seet hendes Liig, Audun, og gjenkjendt det?"

„Nei, vel ikke det just; Liget var jo forlængst indesluttet i Kisten, da det kom herover, der var allerede hengaaet saa lang Tid efter Døden, at det ikke kunde udstilles bart. Men hvad behøvedes det? — Hendes Død var kun altfor vis. — Kongen, hendes Fader lod, som jeg bestemt veed, den lille Kiste aabne for sig selv alene, og maatte da vel have overbeviist sig om, at hans

elskede Datters Levninger fandtes deri, ellers vilde han ikke have anerkjendt hendes Død, ikke selv fulgt hende til Graven".

„Der existerer dog ikke noget Dokument om denne Ligets Verification, saavidt jeg veed, og jeg var Kantsler dengang. Det maatte ikke være let, selv for en Fader, at gjenkjende et Barneliig, der havde ligget over en Maaned i Kisten — Kong Erik kan være bleven skuffet, som alle vi Andre".

„Men i alle Helliges Navn, hvor vil Du hen med denne Oprippen af gamle Dødshistorier, med denne uhyggelige Snak om Liigkister, om Barneliig, som ikke kunne gjenkjendes? — Du vil dog vel ikke faae mig til at troe, at et andet Barneliig skulde være understukket for Margrethes, at denne endnu skulde leve? Fortæl slig Lyvesaga til Kvindfolkene og Gjætergutterne i Stegerset, ikke til Audun Hugleiksøn".

„Om Du eller jeg troer derpaa, Audun, det kan være temmelig ligegyldigt for vore Hensigter, naar kun Andre, naar kun Folket, den store Fleerhed bringes til at troe den. Og dette anseer jeg ikke for saa vanskeligt, Almuen troer gjerne paa det Underbare, det Hemmelighedsfulde, især naar det vedrører dens gamle Kongeslægt. Et dunkelt Sagn om, at Alt ikke er gaaet saa ganske rigtigt til ved Margrethe Eriksdatters Død, ja at hun vel endnu kunde være i Live, har længe sneget sig om i Bygderne kring Bergen, og vi behøvede blot at puste til Gløden, for at faae den til at blusse op til en vældig Flamme. Og saa ganske urimeligt er da Sagnet ikke, naar det ret betragtes. Erindre Dig kun Forholdene i Skotland, da Jomfru Margrethe sendtes derover. — Ikke mindre end otte af Landets store Baroner og Kongsfrænder, og deriblandt de største af

alle, Robert Bruce af Annandale og John Baliol, optraadte jo efter Alexanders Død med Fordringer paa Thronen, og skjøndt de ved indbyrdes Uenighed, eller ved Kong Edvard af Englands mægtige Haand bragtes til at anerkjende den unge Dronnings Ret, var det dog helt rimeligt, at Enkelte af dem kunde falde paa at ville bortrydde den svage Hindring, der i Kong Eriks Datter stod dem i Veien for Thronen. Let kan det da ogsaa tænkes, at man har vundet En eller Anden blandt Konge-Barnets Omgivelse til at skaffe dette afveien, — at det da, enten af Medlidenhed eller af Frygt, dog ikke er blevet dræbt, men levende bragt tilside, og et andet lignende, men dødt Barn lagt i dets Sted. Udsat blandt Fremmede, og i ringe Kaar, kunde saaledes den unge Dronning, der ved sin foregivne Død kun var syv Aar gammel, endnu leve, og maaskee gjenfindes. Ialfald er et saadant Sagn i Skotland endnu mere almindeligt udbredt end hos os, og Mangen der, ikke blot blandt Almuen, men selv blandt de høiere Stænder, lever i den faste Tro og Længsel, at deres unge Dronning Margrethe, eller „Pigen fra Norge", som hun der kaldes, en skjøn Dag vil vende tilbage til sit Fædrenerige, og befrie dette fra Smaakongernes indbyrdes Rasen, som fra den engelske Overkonges forsmædelige Aag". —

„Nu vel", sagde Hr. Audun, der øiensynligt var bleven stærkt paavirket af Hr. Bjarnes Fremstilling, men ikke vilde vedgaae det — „Nu vel da — Sæt engang, at det Utrolige, det Umulige skede, at Skotland gjenfandt sin forlængst begravede unge Dronning, at Kong Eriks Datter gjenopstod fra de Døde, hvad hjalp det saa os? — Hertug Haakon vilde dog vedblive at være den nærmest Berettigede til Norges Krone, den ingen Kvinde,

efter vor bestaaende Arvelov, kan bære, saalænge der er mandlige Slægtninger".

„Audun", spottede Hr. Bjarne, „Hvor er der bleven af din gamle, bekjendte Klogskab, der i eet Blik pleiede at kunne overskue en Stilling til dens fjerneste Følger? — Holder Sygdommen endnu dit Sind omtaaget, at Du ikke mindes, hvorledes Love blive til, og hvorledes de igjen kunne omgjøres? — have vi dog begge ofte været med i den Gjerning. Ja, have vi ikke endog selv i Kong Eriks Navn banet os Veien til, i sin Tid at faae hans Datter anerkjendt som Thronarving! Erindrer Du ikke, at ved Ægteskabskontrakten i Roxburgh mellem Kong Erik af Norge og Margrethe, Kong Alexander af Skotlands Datter, blev det udtrykkelig forbeholdt den Datter eller Døttre, der af dette Ægteskab maatte fødes, betinget Arveret til Norges Kongedømme? — Kommer nu denne Datter som Skotlands Dronning, understøttet af Skotlands Magt og Glands, og gjør sin Fordring paa Faderens Rige gjældende, behøver jeg da at fremstille for Dig, hvorledes Alle med Haakon misfornøiede Store, og deres Tal er Legio, som Du veed, — hvorledes de vilde flokke sig om hende, — hvorledes den troskyldige Almue vilde falde hende tilfode, — hvorledes de erfarne Mænd, der først havde ført hendes Banner frem og havde gjort hendes Sag til deres egen, — hvorledes de, som den unge, uerfarne, dobbelt kronede Kvindes Ledere, vilde blive mere mægtige, end de nogensinde have været under Kong Erik? Behøver jeg at sige Dig, at Du, Audun, og ingen Anden, maatte være den første af disse Ledere? At da vilde alle dine gamle Venner igjen staae Dig bi, — da vilde Ingen mere falde fra — da vilde vi Alle gjøre retmæs=

sig og samlet Modstand mod Hertug Haakon, med grundet Haab om at overvinde ham. Den Dag kunde da komme, at Du stod over for ham, som han nylig for Dig paa Tønsberghuus, at Du befalede ham godvillig at nedstige fra sin Høide, at aflægge al sin Magt, eller gaae i Fængsel!"

„Du aabner mig Synet af en herlig Bane, gamle Ven", var Hr. Auduns Svar, „og gjerne skulde jeg sætte mit Liv ind paa den, om den saa end ikke førte til Seier, naar kun til aaben Kamp mod Haakon — thi den tørster min Sjæl efter, som min Haand brænder efter Sværdet. Kun har Du i din levende Udmaling af den unge Dronnings Sag, hvorfor vi skulde kjæmpe, glemt to Ting, desværre de væsentligste: først nemlig, at hun endnu kun i Sagn, ikke personlig er opstaaet fra de Døde, og dernæst, selv om hun var det, at vi ikke har hende i vor Magt".

„Sagen er her det Væsentlige", vedblev Hr. Bjarne roligt, „Personen kan altid findes, naar vi kun ville finde den".

„Bjarne — jeg advarer Dig — intet vitterligt Bedrag — der maa være en Mulighed til Tro, kun Troen giver Fremgang".

„Nu, har jeg ikke fra Begyndelsen sagt Dig, at jeg bringer saadan Mulighed? — Jeg bringer med den inkarnerede Tro selv, i Skikkelse af min Reisefælle, en ung, vandrende Ridder fra de skotske Høilande. Han er saa sikker paa at have fundet „Pigen fra Norge", at han er reist hid til hendes Fædreland for at søge Hjælp hos hendes Frænder, til at drage hende frem af Mørket. Jeg traf ham i Bergen, netop da han i sin uskyldige Godtroenhed stod i Begreb med at drage til Oslo, og bringe Kong Haakon det glade Budskab om, at hans Broderdatter endnu er

i Live, og at han altsaa selv ikke mere er nærmeste Arving til Norges Rige! Jeg fik da let overtydet den unge Sværmer om, at det vilde være gavnligere for hans Dame, om han fulgte mig til Hegranæs, hvis Borgherre, den mægtige Hr. Audun Hugleiksson, jo, som beslægtet med det norske Kongehuus, ogsaa var hendes Frænde, og vist vilde findes mere villig end Kong Haakon, til at antage sig hendes Sag. Her ere vi nu begge, Audun; Ridderen er i din Magt, og jeg haaber derved ogsaa hans Dame".

„Før ham hidop — jeg vil strax see ham", raabte Hr. Audun.

„Nei", sagde Bjarne, idet han stod op, aabnede Døren til Hallen og kaldte Kjertesvenden ind, „iaften er det for silde; vi trænge begge til Ro. Nattens Skygger skuffe — imorgen tidlig, ved det rene Dagslys, vil jeg fremstille min Reisefælle for Dig. Du skal da, med klart Hoved og uhildet Blik, see ham og høre ham, og saa tage din Beslutning. God Nat".

Trods Hr. Audunsutaalmodige Modforestillinger fulgte Hr. Bjarne efter disse Ord Kjertesvenden til det for ham bestemte Soverum, sikker paa, ved denne natlige Samtale at have i den faldne Stormands herskesyge og hevnlystne Sjæl nedlagt en Spire til Handling, der alt næste Morgen vilde stade i onskelig Flor.

Fjerde Kapitel.

Fuglesang.

Tidlig næste Morgen forlod den unge Skotlænder sit Leie, der var ham beredt i et af Taarnkamrene, og steg ned i Hallen,

for derigjennem at vinde ud i det Fri, og nyde den friske Morgenluft. Alting var endnu stille paa Borgen, kun Nattevagtens eensformige Skridt lød fra Gange og Tinder; i Hallen laae den største Deel af Huuskarlene endnu sovende paa Halmen langs Væggene, medens nogle Faa vare oppe og bevogtede Indgangen. Udladt af disse befandt Ynglingen sig nu paa den til alle Sider fra Muren nedskraanende Græsbakke, hvorpaa Borgen var beliggende og uden om hvilken den ydre Jordvold sluttede sig i en Ring. Det var en solklar, oplivende Maimorgen, den friske Vaarluft slog ham styrkende imøde, det unge Græs var endnu vaadt af Duggen, de halvtudsprungne, lysgrønne Birketræer udsendte deres eiendommelig skarpe Duft, over Søens blanke Flade laae endnu udbredt en fiin Morgentaage, der dog, ligesom Skyhætterne over de fjerne Fjeldtoppe, lidt efter lidt trak sig bort, beseirede af den stigende Maisols kraftige Straaler. Den unge Fremmede følte sig inderligt taget med i denne Naturens Morgenandagt, der ligesom fandt et levende Udtryk i Vaarfuglenes Kviddren fra Grenene af de store Hængebirke, der omgav Borgen. Han satte sig paa en Bænk under et af disse deilige Træer, og syntes henfjunken i stille Betragtninger. Af disse blev han dog snart vækket ved at en sagte Stemme ganske nær tiltalte ham saaledes:

„God Morgen, unge Herre! — Alt saa tidligt paafærde?“ Skotlænderen saae sig om og blev nu vaer bag sin Ryg en ung Mand, klædt og væbnet som en af de Svende, han igaaraftes havde seet følge den gamle Guttorm op til Hr. Bjarne med Nadveren. Fra et blegt, magert Ansigt, omgivet af lyse Haar, saae han med dybtliggende, forunderligt blinkende Øine paa den

unge Skotlænder, der, noget uvillig over saaledes fortroligt at blive tiltalt af en, som han troede, blot tjenende Person, blev siddende rolig paa Bænken, mumlede kun Noget, der skulde ligne en Gjenhilsen, og spurgte saa om Svenden havde Befaling at føre ham til sin Herre.

„Nei", svarede den Nystilkomne, uden at lade sig forknytte af den Fremmedes kolde, fornemme Væsen, — „Nei, dertil er det endnu for tidligt — jeg blev, som vel ogsaa I, udlokket af det skjønne, klare Morgenveir. Herude under det grønne Løvtag, hvorigjennem Guds blaa Himmel blinker, er det dog bedre, end derinde i den skumle Hal, bag de tykke Mure". Og hermed satte han sig uden videre paa Bænken ved Siden af Skotlænderen, der uvilkaarligt trak sig tilbage, og gjorde Mine til at staae op. „Lad Eder ikke forjage af min Nærhed", vedblev Svenden smilende, „den bringer ikke nogen Skygge paa Eders ubekjendte Ridderligheds blanke Skjold — tvertimod, den kunde maaskee hjælpe Eder til at bevare dets Reenhed".

„Den skal jeg nok selv vide at bevare, uden dertil at behøve nogen Tjeners Hjælp", udbrød nu den Fremmede i fuld ungdommelig Opbrusning, og vilde stolt fjerne sig. Den paatrængende Svend holdt ham dog endnu tilbage med de Ord:

„Nu, nu — ikke saa hidsig, unge stolte Blod — I maa lære at tæmme det, vil I søge Tjeneste hos den strenge Hr. Audun. — Ja, maal mig kun med Eders lynende Oine — men det er dog saa — I, den fattige skotske Adelsmands Søn, er ikke for god til at dele Sæde og Tjeneste med den fri norske Odelsbondes Søn, som er Væbner og Riddersvend hos Jarlen til Hegranæs, en af Norges Riges Baroner.

„Jeg søger ikke at komme i Hr. Auduns Tjeneste, hverken som Væbner eller som Madsvend, hvilken sidste værdige Bestilling, det forekom mig som jeg saae Eder udøve igaaraftes" — lød Skotlænderens Svar.

„Og I tog ikke feil. — Er det da ikke Brug hos Eder, at fri Riddersvende, ja endogsaa anseligere Hirdmænd personligt gaae høie Herrer til Haande? — Her betegne jo selv vore Navne i Hirden, saavel i Kongens som i de store Jarlers — saadanne personlige Tjenester — vi kaldes jo Skutilsvende, Kjertesvende, uden derfor at tabe vor Frihed eller Vaabenære. Der er endnu en tredie Klasse: Gjæster, — de Fremmede, som Hirdens Herre tager i sin Beskyttelse, og til deres Tal veed jeg dog I haaber at blive regnet, altsaa og til Hr. Auduns Hird eller Tjeneste, min stolte Hr. Ronald, Søn af Dougal, fordum Clanshøvding til det ødelagte Kastel Glenorrin i Grevskabet Ross i det nordlige Skotland.

„Hvorledes?" udbrød den Nævnte i største Forundring, „I kjender mit Navn, som jeg dog ikke endnu har sagt til Nogen her".

„Ja", svarede Kjertesvenden, „jeg kjender det og veed ogsaa hvad der har bragt Eder hid til Norge og til Hegranæs. Jeg har ogsaa hørt en Fugl synge om Pigen fra Norge".

„For den hellige Jomfrues Skyld, hvem er I da, og hvor har I erfaret dette? — Skulde Magisteren? —"

„Nei", sagde Kjertesvenden med et hemmelighedsfuldt Blik, „intet Menneske har fortalt mig det — har jeg ikke sagt Eder, at en Fugl har sjunget det mig fore?

„Ha — Menneske", udbrød Ronald forbittret, „jeg taaler

ingen Spøg med denne mit Lands og mit Hjertes Sag. Siig strax, hvo I er, hvad I veed, og hvad I vil hos mig. Thi jeg seer nu vel, I har opsøgt mig med Forsæt".

„Saa er det, unge Brushoved, — men til Eders eget Gavn. Jeg har heller ikke talt i Spøg, da jeg nævnte Kilden til min Kundskab om Eders Anliggender. Var I noget mere bekjendt her paa Hegranæs, saa vilde I nok allerede have hørt Tale om Eivind Væbner, der forstaaer sig paa Fugleskrig, og kan tyde hvad Tidender visse Vandrefugle bringe fra fremmede Lande, vel og fra svundne Tider, ja vel endog fra Dage, som endnu ei ere komne. Denne ulykkelige Gave — ulykkelig maa jeg vel kalde den for Besidderen, da den bringer ham stor Uro, og kun sjælden bliver troet af Andre — denne Gave skal jo heller ikke være sjælden i Eders Fædrenelands eensomme Dale, og mig har den været tildeelt fra min Barndom af. Allerede igaarkveld, da I nærmede Eder Borgen, hørte jeg Natfuglene skrige om Eder og Hr. Audun, men jeg vilde ikke tale til Eder da, thi disse Stemmer vare onde. Men idagmorges, da Solen randt, hørte jeg blidere Stemmer synge om Eders og Eders Dames Skjæbne. Tys — der ere de igjen! — hører I de to Rødkjælkers Kviddren deroppe i Birkeløvet over vort Hoved? — Vil I jeg skal sige Eder, hvad de synge om?"

Mod sin Villie kunde Ronald Glenorrin ikke andet end føle sig tiltrukket ved denne besynderlige Tale, han var jo selv fra Barnsbeen af opfødt blandt de i de skotske Høilande saa almindelige Sagn om „Second sight" (Fremsynthed) og andre overnaturlige Kræfter. Hans nærværende Stillings Uvished og de høie, dristige Planer, han nærede for Fremtiden,

gjorde vel ogsaa hans Sind mere modtageligt for det Usædvanlige, det Eventyrlige, og han kunde saaledes ikke lade være nu med en vis spændt Opmærksomhed at lytte til Morgenfuglenes Kvidren oppe i Birketræets Krone. Dette bemærkedes strax af Eivind Væbners skarpe Blik, og skjøndt Skotlænderen forblev taus ved hans Spørgsmaal, fortolkede han dog denne Taushed som et bejaende Svar. Han vedblev derfor:

„Jeg seer, af Eders forventningsfulde Aasyn, at I længes efter Udtydningen af disse gode Fugles Sang, skjøndt I ikke aabent vil tilstaae det. Nuvel, saa vil jeg sige Eder den, og lade det komme an derpaa, om I vil lægge den paa Hjerte. De synge:

Kommer Pigen fra Norge i Auduns Magt,
Da vorder hun med ham i Ulykke bragt
I Lænker lagt —
Gaaer Ronald Glenorrin til Oslo By,
Da vorder hende der saa godt et Ly.
Thi fly, thi fly!

„Flye? — hvorfor skulde jeg flye?“ — gjentog Ronald halvt for sig selv — „jeg har jo endnu ikke seet Hr. Audun — ikke talt med ham, veed altsaa ikke engang om han vil troe mit Udsagn. Til Oslo? — Det var vel ogsaa min første Plan; Magisteren har dog tit nok forsikkret mig om, at der skulde jeg finde min Sags værste Modstander, medens Hr. Audun var den Eneste her i Landet, der kunde hjælpe den frem, om han vilde. Men jeg er da ret et Barn, at jeg staaer og grunder over sligt Fuglesnak. Har I nogen Hjemmel, Eivind Væbner, for hvad I finder for godt at lægge i Fuglenes Næb? Vil I virkelig advare mig mod Hr. Audun, mod Eders egen Herre?“

„Jeg vil ikke advare Eder mod Nogen, — jeg siger Eder blot, hvad jeg alene kan høre og see, fordi jeg har Medynk med Eders uerfarne Ungdom, og med den unge Pige, I vil drage med Eder i Ulykken. Jarlen af Hegranæs er en storættet, gild og endnu mægtig Mand, jeg siger intet Ondt om ham, men jeg veed, at hans Lykkes Tid er forbi — mørke Aander have faaet Magt over ham, og vende Alt til Fordærvelse, hvad han nu prøver paa. Seer I den sorte Flok af Ravne, der selv i denne lyse, solklare Vaarmorgen svæve i store Kredse om Borgens Tinder? Troer I de ere der for Ingenting? — De vente paa sit Bytte, de følge nu Hr. Audun hvor han gaaer, og fylder Luften over hans Hoved med sine hæse Skrig. Jeg har ofte tydet ham disse Skrig, han vil ikke troe mig, men frygter dem dog, og holder sig derfor meest inde. Dog selv de tykkeste Mure kunne ikke beskytte ham for de mørke Magter — de trænge ind til ham i hans Lønkammer, og forfulgt af dem vanker han ved Nattetid som en urolig Aand omkring i Borgens øvre Haller, i vanvittige Drømme søgende sin tabte Lykke og Magt, den han dog aldrig mere skal finde. Betænk Eder altsaa vel og medens det endnu er Tid, unge Ridder, før I giver Eders og Eders Dames Sag i denne af Skjæbnen mærkede Stormands Haand. Hør, endnu synge de gode Fugle:

Kommer Pigen fra Norge i Auduns Magt,
Hun vorder med ham i Lænker lagt,
Gaaer Ronald Glenorrin til Oslo By
Da vorder hende der —
„Borgfængslets Ly" —

fortsatte her en skarp Stemme, den Skotlænderen vel kjendte.

Det var Hr. Bjarne Lodinssøn, der uforvarende var kommen bag paa dem. De to unge Mænd sprang op, Eivind Væbner synlig forlegen. Hr. Bjarne vedblev: „Undskyld, gode Ungersvende, at jeg blander mig ind i Eders Morgenøvelser i Skjaldekunsten! — jeg kom netop tidsnok til at supplere det sidste Rim — jeg troer det passede godt, ikke sandt? — I tier, Eivind Væbner? Nu, saa faae vi opgive artem poeticam for denne Gang — jeg troer ogsaa gamle Guttorm venter paa Eder inde i Hallen, for at berede Davrebordet. — Der er Eders Plads, og jeg raader Eder til at søge did og være taus — I veed, jeg kjender Eder."

Hermed saae han strængt paa Eivind, der virkelig, som behersket af dette Blik, uden Modbemærkning og med en stum Hilsen begav sig bort, efter dog først at have hviskel til Ronald: „Jeg maa nu lyde — men husk paa Fuglesangen og mine Ord — vi sees igjen".

„Nu, min unge Reisefælle", sagde Hr. Bjarne derpaa til Skotlænderen, der var bleven staaende taus og forundret, „I har da faaet fat paa den Særling? — eller vel rettere han paa Eder, — imidlertid har jeg søgt Eder overalt for at føre Eder til Hr. Audun, der allerede venter Eder, og er godt stemt for Eders Forehavende".

„Det baader mig just intet Godt, hvis jeg skal troe, hvad den forunderlige Svend, som netop nu forlod os, har berettet mig om Hr. Auduns Skjæbne og Tilstand".

„Aha", loe Hr. Bjarne, „den gale Eivind Væbner har altsaa smittet Eder med sit Fuglesnak, hvormed han plager al Verden, men som Ingen her paa Borgen vil høre paa, undtagen

nogle Kvinder og Børn, og maaskee den gamle Guttorm Skjænker, der næsten gaaer i Barndommen. Eder, den Fremmede, har han da naturligviis strax kastet sig over med sit Hjernespind; og nu troer I allerede halvt paa, at Hr. Audun Hugleiksson bliver forfulgt af Ravne og Spøgelser, og at disse ogsaa strække sine gyselige Kløer ud efter alle de Ulykkelige, han tager sig af! Tilgiv min unge overtroiske Ven, men det er virkelig altfor latterligt!"

„See I kun, lærde Herre!" — svarede Ronald noget stødt — „jeg kan være overtroisk og uerfaren — men det veed jeg dog, at der i vort Land gives mange høit opsatte og kløgtige Mænd, der ikke foragte Varsler, lignende dem, Eivind Væbner troer at kunne tolke. Dyret, sige de, har jo ofte et sikkrere Blik, end Mennesket, og den tause Natur dølger ofte sine Hemmeligheder for den Lærdeste, medens den aabenbaret dem for de Eenfoldige, ja just for de saakaldte Forrykte, hvorfor og saadanne i vore Dale omgives med særdeles Omsorg, ja Ærefrygt. Men desuagtet vilde jeg dog ikke have skjænket den paatrængende Fugletyder, der nylig forlod os, mindste Tanke af Opmærksomhed, dersom han ikke havde forbauset mig ved uden videre at tiltale mig ved mit Navn, det jeg her troede ubekjendt, ja, endnu mere, ved at røbe Kjendskab til den Sag, der fører mig hid til Norge, og den har jeg dog endnu ikke meddeelt til Nogen her uden til Eder, Hr. Bjarne, og I kun til Hr. Audun, ikke sandt?" —

„Ganske vist, men derfor behøver I dog ikke lige strax at troe, at Eivind har hentet sin Kundskab om Eders Anliggender paa overnaturlig Vei gjennem sine Fugle. Han er, som mange af Eders hellige og ærefrygtbydende Forrykte, ikke uden en vis

Sluhed og Underfundighed midt i sin Galskab — han lurer og fanger op Ord og Tidender overalt og paa alle Maader, for siden, maaskee selv i god Tro, at gjengive dem som overnaturlige Orakelsprog. Hvad nu hans Kjendskab til Eders Navn og Hjemstavn angaaer, da er denne saare naturlig; I har jo ikke gjort nogen Hemmelighed deraf, underveis har I jo ofte nævnt det til mig i Baadsfolkenes Paahør, og af disse kan Eivind igaaraftes have udspurgt det. At han derimod har kunnet skaffe sig noget Nys om Eders Ærinde hid, og om Pigen fra Norge, er mere betænkeligt, skjøndt ikke uforklarligt, og jeg maa selv her anklage mig for Uforsigtighed. Det falder mig nu først paa Sind, at Eivind Væbner var en af de Svende, der igaarnat blev tilbage i den øvre Hal, medens jeg befandt mig i Kammeret indenfor hos Hr. Audun. Døren var kun tillænet, og vor Samtale blev til Slutning temmelig høirøstet, saa Eivind let kan have opfanget adskillige Ord, der angik Eders Forehavende. Dem har han da siden for Eder lagt sine Fugle i Næbbet, ja troer maaskee selv at have hørt dem af disse uskyldige Sangere. Men, hvorledes han nu end kan have tilliftet sig, hvad han veed om Eders Sag, vist er det, at han og hans Viden nu maa gjøres uskadelig. Thi kommer der det mindste Nys til Kong Haakon i Oslo om hans Broderdatters Tilværelse og Eders Planer med hende, før Alt, uden hans og Sira Aakes Vidende, er forberedt til hendes Optræden og Anerkjendelse her, da kan jeg sige Eder, at Pigen fra Norges Sag er tabt, inden den endnu er incamineret".

„I troer altsaa fremdeles", sagde Ronald, allerede halvt overbeviist, — „I er altsaa ganske vis paa, Hr. Bjarne, at

Kong Haakon vil vise sig fiendtlig mod sin Broderdatters Ret? Husk paa, at det ikke er saameget hendes Arveret til Norge, som hendes Adkomst til Skotlands Throne, det for mig kommer an paa at faae sat igjennem, til mit Fædrelands Befrielse".

„Men det Ene følger af det Andet, unge Ven", svarede Magisteren indsmigrende, „I har jo selv, ved i Eders Dames Ærende at begive Eder hid til Norge, ganske rigtigt følt Nødvendigheden af at faae hendes Fødsel og Rettigheder anerkjendt og understøttet af hendes Frænder her, før I vovede at lade hende optræde i Skotland. Men ligesaagodt kunde I faae En af de skotske Kronprætendenter, Robert Bruce eller sorte Comyn selv, til at anerkjende den efter Eders Udsagn gjenopstandne Pige fra Norge for Skotlands Dronning, som I faaer Kong Haakon dertil. Thi han veed meget vel, at som Skotlands Herskerinde kan hun ogsaa gjøre sin Arveret til Norge gjældende imod hans egen, der er fjernere. Det er derfor dobbelt i hans Interesse, først at benægte denne nærmere Arvings Tilværelse, og dernæst, om den desuagtet gjør sig gjældende, da ved alle mulige Midler, lovlige og ulovlige, at kvæle den. Og tro mig, han vil gjøre dette, dersom han lades Tid dertil. Tak derfor Eders gode Stjerne, som gjennem mig førte Eder, istedetfor til Oslo, hid til Hegranæs, hvor der ogsaa boer en Frænde af Pigen fra Norge, og det en Frænde, som vil gjøre sig en Glæde af, og har Magt til at faae hende anerkjendt, hvis I kan overbevise ham om, at hun endnu er i Live. Lykkes dette Eder, og I strax giver hendes Sag i Hr. Auduns Hænder, da tvivler jeg ikke om, at den her i Norge idetmindste vil faae et godt Udfald. Tiden er nu i denne Sommer den beleiligste, Kong Haakon ruster sig just i

disse Dage til et længere Tog mod Danmark, paa hvilket hans Dronning, hele hans Hird og hans mægtigste Tilhængere, saavel geistlige som verdslige skulle følge ham, de kunne ikke ventes tilbage før langt ude paa Høsten, imidlertid lades Marken aaben for Hr. Audun at samle sine og den rette Thronarvings Tilhængere, at faae hende anerkjendt af Folket og af de med det nuværende Regimente misfornøiede Stormænd, inden Usurpatoren kommer tilbage og kan forhindre det. Jeg har nu stillet Forholdene ud fra hinanden for Eder, hvis I nu vil benytte dem til Fordeel for Eders Dame, saa følg mig op til Hr. Audun, skjænk ham Eders fulde Tiltro, viis ham Veien til Pigen fra Norge, og vær overbeviist om, at Han, om Nogen, kan føre hendes Banner frem til Seier og Lys, hvorimod det ved hine Luftskræmsler, som af Eivind er forgjøglet Eder, vilde redningsløst drives hen mod Afgrunden".

„Velan" — sagde Ronald, efter en kort indre Kamp, som hans Forstand endnu havde at bestaae med en uvilkaarlig Følelse af Frygt for Hr. Audun, — „velan — lad os gaae til ham! — Gud og den hellige Jomfrue, som har ført mig saa langt paa denne Færd, give ogsaa deres Velsignelse til dette afgjørende Skridt!" Hermed stod han op og fulgte Hr. Bjarne ind i Huset.

Femte Kapitel.

Forhandlinger og Afreise.

Inde i Hallen fandt de nu hele Hirden samlet og Alting ordnet og beredt til Davre. Skjænkeren Gamle Guttorm kom dem imøde med en vigtig Mine og bad dem stige op og tage Plads ved Tværborbet foran Høisædet, Borgherren vilde strax selv indtage dette.

„Ja", sagde Skjænkeren, „han er mærkeligt forandret idag, Hr. Bjarne! Eders Samtale med ham igaaraftes maa have gjort Underværker. Han er nu den gamle Ridder Audun igjen, saa rask og livlig er han bleven. Han har været tidlig oppe, ladet sig med Omhu klæde paa og væbne — befalet Alt at holdes rede til Davre, hvorved han vilde modtage sine Gjæster — denne Ære er ikke vorden Nogen tildeel paa lang Tid, maa I vide".

„Nu", smilede Hr. Bjarne, „det er jo smigrende og særdeles glædeligt for Eder, min unge Ven" — henvendende sig til Ronald — „I vil nu strax faae Troen i Hænderne paa, at Hr. Audun til Hegranæs ikke er noget rædsomt Spøgelse fra dunkle Regioner, men en prægtig Mand, fuld af Liv og Blod og Magt, til hvem man nok kan fæste Tillid, selv i den vanskeligste Sag. — Men hvor er Eivind Væbner?" — spurgte han derpaa sagte den gamle Guttorm — „han har imorges igjen været ude med sine Galskaber — Du seer formeget gjennem Fingre med ham, Gamle".

„Saadanne Folk maae have deres egen Vei — de veed kanskee mere end mangen Anden" — mumlede Guttorm. — „Ellers", vedblev han høiere, „troer jeg Eivind nu er oppe til Herrens

Betjening. Der have vi dem alt! Stille i Hallen: Hr. Audun kommer!"

I dette Dieblik aabnedes Døren i Baggrunden af Hallen, og derudaf traadte virkelig Borgens Herre selv, fulgte af nogle Svende, hvoriblandt Eivind. Hr. Auduns statelige Skikkelse viste sig nu til sin Fordeel i en prægtig rød Vaabenkjortel, baldyret med Sølv; paa de nu omhyggeligt ordnede sortgraae Lokker bar han en Slags lav Hat, besat med funklende Smykker, hans høie Pande var nu fri for Skyer, hans mørke Die straalede af Bestemthed, hans hele Væsen var fuldt af fornyet Liv, da han raskt traadte frem, rakte Hr. Bjarne Haanden, og venligt hilsede den unge Skotlænder, der nu af Magisteren blev ham i behørig Form forestillet som Hr. Ronald Glenorrin, en ædel Ridder fra Grevskabet Ross i det nordlige Skotland.

Hr. Audun bød Skotlænderen Velkommen til Hegranæs, og bad ham undskylde, at han igaaraftes ved Ildebefindende havde været forhindret fra strax personlig at modtage ham, Hr. Bjarnes Ven var ogsaa hans. Derpaa førte han sine to Gjæster selv op til Davrebordet, satte sig i Høisædet, og gav Hr. Bjarne Plads ved sin høire, Ronald ved sin venstre Side. Gamle Guttorm opvartede selv ved dette Bord, og fyldte ofte de gyldne Bægere med den ædle Viin, som Hr. Audun nu ikke mere forágtede. Tvertimod drak han ofte sine Gjæster til, viste sig oprømt og meddeelsom, og talede især meget med Skotlænderen om dennes Fædreland, hvis Natur, Indbyggere, Sprog og Historie han ved gjentagne Besøg havde paa det Nøieste lært at kjende. Om den egentlige Gjenstand for Ronalds Ærinde her blev der naturligviis ikke endnu talt, da saamange af Hirden

vare tilstede, men han følte dog godt, at under al Audun's almindelige Tale om hans Fædrelands ulykkelige Tilstand en hemmelig Forstaaelse laae skjult om den Hjælp, der kunde ventes. Mere og mere blev den skotske Ridder indtaget af den norske Magnats værdige og dog belevne Væsen, erfaringsrige og tillidvækkende Tale, og han vilde under en saa overordnet Personligheds mægtige Indflydelse snart ganske have forglemt hele Morgensamtalen med Eivind Væbner og dennes mørke Advarsler, hvis ikke Eivind selv, som deeltagende i Opvartningen, havde stillet sig ved Bordenden, og holdt sit dybe Blik stadig fæstet paa Ronald med en saa besynderlig Kraft, at denne selv under Hr. Audun's og Magisterens livligste Samtale følte sig behersket deraf. Dette undgik ikke Hr. Bjarnes speidende Opmærksomhed, han hviskede nogle Ord til Borgherren, og strax blev Eivind paa dennes Befaling sendt ud i et eller andet Ærinde, og kom ikke mere tilbage. Intet var nu meer til Hinder for Hr. Audun's mægtige Indflydelse paa Skotlænderen, og denne blev inden kort saa aldeles vundet af Borgherren og hans Ven, at ingen Skygge af Mistillid mod disse syntes at være tilbage hos ham, da han efter Maaltidets Slutning fulgte dem op i de øvre Rum. Her indelukkede Hr. Audun sig med sine to Gjæster i sit Arbeidskammer, efterat Hr. Bjarne først havde forsikkret sig om at ingen Lyttere befandt sig i Forsalen, omhyggeligt havde laaset Dørene og givet Befaling til at Ingen maatte komme derop før Hr. Audun's Klokke lød.

Flere Timer varede denne hemmelige Conference, og i al denne Tid herskede der paa Borgen en ængstelig Stilhed, som endnu forøgedes, strax man erfarede, at Eivind Væbner efter Hr.

Auduns Befaling var sat fast, og bevogtedes strengt i et særskilt Taarnkammer. Gamle Guttorm gik urolig frem og tilbage mellem dette og Hallen, og rystede paa Hovedet — der kunde intet Godt komme af at forgribe sig paa de overnaturlige Magters Yndling, saa mente han. Endelig lød Klokken oppe fra de øvre Regioner, og saa fort hans gamle Been vilde bære ham skyndte Guttorm sig derop. Ved sin Indtrædelse i den øvre Hal saae han igjennem den aabne Dør til næste Værelse sin Herre staaende med Ryggen vendt til en af de dybe Vinduesnichers Steenkarm, og foran ham, med sin Haand i hans, den unge Skotlænder, hvis Kinder blussede og Øine straalede, medens Hr. Audun selv med Kraft hævede sit stolte Hoved, synlig opfyldt af en stor Beslutning. Ved Bordet sad Hr. Bjarne, ivrig beskjæftiget med at skrive. Paa et Vink af Herren traadte den gamle Skjænker ind i Kammeret til dem.

„Guttorm", sagde Hr. Audun med en blid Stemme, „Du er min Ven, meer end min Tjener — jeg kan have fuld Tiltro til Dig, ikke sandt?"

„Hvor kan I spørge, ædle Herre", udbrød den Gamle bevæget, „I veed jo, jeg har været i Eders Faders og Eders Huus fra Barnsbeen af — jeg er her bleven gammel og graa — og min liden Rest af Dage er Eder fuldt offret".

„Nu", vedblev Hr. Audun smilende, „saa stort et Offer forlanger jeg dog ikke. — Nyd kun Du dine gamle Dage i Ro her paa Hegranæs, men jeg maa forlade det, ja maaske Landet for en Tid, og det er for at kunne iværksætte dette ubemærket, at jeg forlanger din Medhjælp og din Taushed".

„Hvad siger I, Herre Jarl — I vil forlade Hegranæs? — I husker da ikke —"

„At Hertug Haakon, — eller som han kalder sig — Kongen, har forbudt mig det? — Jo, men hans Naade har dog ikke forbudt mig at drage op og ligge paa Jagt i mine egne Fjeldmarker? — Med denne min unge Gjæst og nogle faae af mine troeste Svende, som jeg selv vil udvælge, drager jeg imorgen tidlig opad Sæterveien til Skrækling-Stølene, for deromkring en 14 Dages Tid at ligge paa Rensdyrjagt. — For Alles Øine bereder Du det Nødvendige til en saadan Udfart, og Ingen maa vide eller sige Andet, end at jeg virkelig færdes deroppe mellem Høifjeldene. Men hemmelig gjør Du iaften Alt istand til en længere Reise — Du pakker mine rørlige Kostbarheder, mine Klæder og Vaaben sammen paa flere Kløvheste — de bære jo alle kun Proviant til Jagtopholdet — Du ordner Alt herpaa Gaarden medens jeg er borte, Du giver Høvidsmanden for Bueskytterne, Halvard Thordssøn, i mit Navn den fornødne Besked om Borgens Bevogtning og Forsvar i mit Fravær, eller bedre, send ham herop, saa jeg selv kan underrette ham derom. Imidlertid — Alt maa være færdigt til Afreisen imorgen tidlig ved Daggry".

„Min kjære Herre" — indvendte Guttorm med en gammel Tjeners Fortrolighed — „hvor vil I da reise hen? — For Guds Skyld, tag Eders dyre Liv iagt — I veed, I har mange Fiender".

„Nu reiser jeg forat vinde Venner", sagde Hr, Audun. „Vær uden Frygt, Gamle — det gaaer til Liv og Glæde med din Herre nu, — snart kommer han igjen og bringer de gode

Tider med sig tilbage. Det er Alt, hvad jeg kan sige Dig nu".

„Saa tillad mig at følge med, og selv være Eder til Haande", bad Skjænkeren — „Ingen kan dog pleie Eder som jeg, og I veed, Natte-Anfaldene —"

„De komme ikke mere, vær rolig for det — de flygte for Dagens Færd og Handling. Den Reise blev Dig nok ogsaa for besværlig, Gamle — Du trænger til Hvile, og Du maa blive her for at holde Alt i Orden, som om Borgherren var hjemme. Endnu Et — Hr. Bjarne reiser i Aften alene tilbage til Bergen, lad Baaden med hans Roerskarle være i Beredskab ved Solnedgang." —

„Ja", indfaldt Hr. Bjarne, idet han saae op fra sit Arbeide, „og jeg stoler paa Du ikke forglemmer min Niste — Gamle, en Dunk med min Yndlingsviin kan Du ogsaa gjerne lade følge med, det bliver koldt paa Jølstervandet inat. Det er ogsaa sandt, Audun — hvad skulle vi gjøre med den halvgale Væbner Eivind? Det er ikke raadeligt at lade ham blive tilbage, han veed dertil formeget af vore Hemmeligheder — og jeg troer ikke gamle Guttorm har Hjerte til at bevogte ham strengt".

„Nei", svarede denne, „det vilde nok heller ikke nytte, om jeg forsøgte paa det, Eivind har nok Dem, der kunde hjælpe ham useet ud af det dybeste Fængsel" —

„Saa bliver det vel bedst jeg selv tager ham med", sagde Hr. Audun. „Jeg og mine øvrige Svende skal nok holde hans usynlige Venner borte, og kommer han mig endnu engang med sit Fugleskrig, saa skal jeg nok vide at bringe ham til Taushed".

„Jeg tænker ogsaa dette bliver det Raadeligste", bemærkede Hr. Bjarne, „men vær forsigtig, Audun, lad ham ikke komme

Dig af Syne — dog heller ikke nær nok til at belure dine Ord. Hans Fugle kunde ellers bringe dem did, hvor Du mindst vilde have dem hørt".

„Nu, Herre", udbrød Guttorm halv triumferende, „der kan I bare høre! Den lærde Hr. Magister troer selv paa slige Ting!"

„Javist, Gamle", sagde Hr. Bjarne smilende, „vist troer jeg, at Eivind veed mere end Du og de Fleste her paa Borgen, derfor maa han og bevares med Omhu. Men skynd Dig nu at udføre Hr. Auduns Befalinger — Dagen glider frem, og der er meget at udrette endnu inden Afreisen. Lad see — hvormange Breve har jeg endnu tilbage at skrive — ak, det er en en god Deel! — jeg troer neppe jeg faaer Tid til at gaae ned i Hallen til Middagsbordet — nu, dine Svende veed jo Veien herop med Fadene, som igaaraftes. Husk, ved Solnedgang maa Baaden ligge færdig nede ved Havnevigen".

„Og imorgen ved Daggry Hestene staae færdige for mig, min Gjæst her og tre Svende", gjentog Audun, „og glem ei, at Reisen kun gjælder et Jagtophold i Fjeldene".

Skjænkeren bøiede sig dybt til Tegn paa Lydighed, og bortfjernede sig med de sukkende Ord: „Alt skal udføres som I befaler — siden I endelig vil, høie Herre! Gud beskytte Eder! Han vende Alt til det Gode".

„En trofast gammel Sjæl", sagde Hr. Audun, idet han saae efter den Gamle, „han hænger fast ved mig i Lykken som i Ulykken, paa ham ialfald kan jeg stole. — Dog — han er jo ikke den Eneste, jeg er jo mere end riig — en gammel Ven har jo søgt mig i sin Eensomhed" — her nikkede han til Bjarne — „og en ny har jeg her fundet, der har betroet mig sit Hjertes

dyrebareste Hemmelighed" — her atter et Haandtryk for Ronald. „Nu — ikke skal I angre Eders Tiltro, unge Ven, og det bedste Beviis jeg kan give Eder paa den Varme, hvormed jeg omfatter Eders Sag er, at jeg selv strax følger Eder over Fjeld og det vide Hav, at opsøge den dødtroede Kongedatter og føre hende tilbage til hendes Fædres Land!"

„Og derfra til hendes Moders Land, til mit elskede Skotland, hvis Befrierinde fra fremmed Undertrykkelse og indvortes Splid hun gjennem os skal vorde!" udbrød Ronald Glenorrin med bævende Stemme. „Jeg takker Eder, Hr. Audun, for Eders Deeltagelse og for den mægtige Hjælp, I har tilsagt mig i det Forehavende, jeg har viet mit Liv. Jeg troer nu dobbelt paa min Sendelse, da jeg har fundet dem, der ville understøtte den".

„Og I er vis paa, at Eders Dame vil betroe sig til vor Ledelse, — dersom jeg virkelig finder hende at være Den, som I med saa megen Varme og Hjertes-Overbeviisning har talt for?" spurgte Hr. Audun.

„Jeg indestaaer for det Ene, som for det Andet", svarede Ronald med sikker Stemme.

„Nu vel", sagde Hr. Audun, „jeg er beredt til at drage med Eder ud paa Eventyret, skjøndt jeg vover meget, hvis mine Fiender erfare, jeg har forladt Hegranæs, og hvorfor. Men jeg haaber det skal blive skjult, indtil Tidens Fylde er kommen. Imorgen tidlig drage vi over Fjeldene til en Udhavn i Sognefjord, hvor jeg altid har et Skib liggende fuldt bemandet og seilklart. Dermed fare vi strax ned til Lübeck, hvor I jo siger, at Eders Dame for Tiden er at finde. Dette Bestemmelsessted er mig ret et godt Varsel, thi i Lübeck har jeg fra fordums Tid

mange gamle Venner blandt dets mægtige Raadsherrer, der vist ville yde os al god Bistand. Hr. Bjarne vil imidlertid have forberedt Alt til den unge Dronnings Modtagelse i Bergen, saaledes, at naar vi med hende komme did tilbage, vil hendes Banner kunne vaie paa Bergens Kongeborg endnu førend Hertug Haakon er vendt tilbage fra sit danske Tog. Dette er min Plan, I gaaer ind herpaa, gamle Collega?"

„Jeg skal gjøre Alt muligt for at fremme den" — svarede Hr. Bjarne, uden dog at ophøre med sit Skriveri. — „Men vær forsigtig, Audun — stil Dig ikke blot før Tiden — og husk, at jeg skriver til alle dine Venner — til alle de Misfornøiede — kun i dit Navn, alle vore Agenter skulle virke i dit Navn. Jeg vil selv, indtil I komme tilbage, personlig synes at staae udenfor det Hele, saaledes troer jeg at kunne lede Sagen friere og mere heldigt. Dog, vi correspondere jo siden om de nærmere Forholdsregler. Eder, min unge Ven, anbefaler jeg gjentaget fuldkommen Tillid til Hr. Audun — husk blot altid dette: Eders Dronning bliver aldrig anerkjendt i Skotland, vorder hun det ikke først i Norge. Og nu — lader mig nu i Ro fuldføre mine Brevskaber; før jeg reiser i Aften, tales vi atter ved".

„Kom da, min vordende Reisefælle", sagde Hr. Audun smilende, „jeg mærker nok Hr. Bjarne vil gjerne af med os — han er ikke at spøge med, naar han sidder over sine Dokumenter. Kom og gjør mig Følge paa en liden Vandring i Borgens nærmeste Omgivelser, jeg vil føre Eder over til de synderlige Træhuse paa Gamletunet, hvor min Slægt boer. I maa dog ikke forlade Hegranæs's Grund, før I der er saavidt bekjendt, at I selv kan føre vor unge Dronning om her, naar hun, som jeg

haaber ret snart, skjænker sin tro Raadgiver og Borgens Herre et Besøg, før hun drager videre over til Skotland. Naar Middagsklokken ringer, har Du os igjen, Bjarne".

Med disse Ord aabnede Hr. Audun en Løndør i Panelet, og begav sig med Skotlænderen nedad en Løntrappe og en skjult Gang til en Udfaldsport, hvor de strax befandt sig i det Frie, og saaes Arm i Arm at vandre over Markerne henimod Bjælkehuusklyngen paa gamle Hegranæs.

Hr. Bjarne blev endnu længe siddende, beskjæftiget med at affatte sine Breve, hænge Voxsegl ved dem, indeslutte dem i Kapsler og besørge dem affendte med Ilbud til forskjellige Venner. Langt ud paa Eftermiddagen var han endelig færdig med sit Arbeide, og tilbragte derpaa de sidste Timer i den øvre Hal sammen med sine to Forbundne, der imidlertid vare komne tilbage fra deres Vandring, for med dem end yderligere at afhandle deres fælles Planer. Til bestemt Tid, ved Solnedgang, gik de nu ned til Stranden, hvor Hr. Bjarne, udtalende godt Haab og skjønne Løfter om et glædeligt Gjensyn, steg i den færdigliggende Baad for at drage i Forveien til Bergen, og der berede Alt til Hr. Auduns senere Ankomst med Pigen fra Norge. Exkantsleren var ved Afskeden meget høitidelig, gav den unge tilbageblivende Skotlænder mange vise Formaninger, indskjærpede Hr. Audun den største Forsigtighed, men glemte dog under alt Dette ikke omhyggeligt at see efter, om den gamle Guttorm havde besørget det Fornødne med Hensyn til Reise-Nisten. Da Alt var befundet at være i bedste Orden, indhyllede han sig i sin Kappe, strakte sig paa Hynderne i Bagstavnen, gav endnu et Vink til Afsked, Roerskarlene toge fat, og snart gled han igjen bort fra Hegranæs's Strand

og Borg, til hvis Eier hans Ankomst igaar havde bragt saa stor Forandring i det eensomme Liv, saa mange nye Forhaabninger og Planer, men og ligesaa mange nye Farer og Forviklinger.

Næste Morgen var ogsaa Tiden kommen, da Hr. Audun skulde forlade sin Fædreneborg, for at begive sig ud paa et eventyrligt og farefuldt Tog. Som ovenfor fortalt, skulde det blot have Udseende af, at han i Selskab med sin fremmede Gjæst og til dennes Adspredelse drog op paa Fjeldet for der at tilbringe nogen Tid med at vejde Dyr, derfor skede Tilberedelserne til Afreisen ikke efter den store og glimrende Maalestok, som ellers paa de Tider pleiede at anvendes, naar en saa fornem og rig Herre skulde drage ud paa en længere Fart. Før Daggry havde allerede tre velberedne og væbnede Svende med ligesaamange velbelæssede Kløvheste begivet sig forud opad Veien til Hegranæsaasen. — En Stund derefter saaes foran Borgens Hovedindgang Hr. Auduns egen sorte Livhest, et stolt, fyrigt Dyr, fuldt opsadlet at føres af en Huuskarl varsomt frem og tilbage paa Græsvolden, fnysende og stampende af Utaalmodighed; to andre gode Gangere holdtes i Beredskab for Skotlænderen og Eivind Væbner. Veiret var ikke saa klart og blidt som Dagen forud — tunge graae Skyer bedækkede Himlen, og en vaadkold Østenvind foer hen over den sortnende Sø og de sukkende Skove. Alt syntes at bebude et uhyggeligt Reiseveir over Fjeldet, hvor paa denne tidlige Aarstid endnu godt en Sneestorm kunde overraske de Veifarende. Gamle Guttorm var derfor ivrig med Forestillinger om, at Afreisen burde opsættes, til den kunde skee under gunstigere Varsler. Men Hr. Audun var ubevægelig —

han havde ikke Ro en Time længere paa Borgen, Handlingens, Ærgjerrighedens berusende Bane laae nu atter aaben for ham, og han styrtede sig ind deri med en Utaalmodighed, ligesaa stor som hans fyrrigt stampende Jagthingsts. Til bestemt Tid traadte han ud af Haldøren fulgt af Eivind Væbner, der bar hans Bue og Landse, og af Ronald Glenorrin, der efter Hr. Bjarnes Raad havde ombyttet sin paafaldende høilandske Dragt med en let Rustning, lignende Hr. Auduns, og derover, som denne, en lang ulden Kapprun (Hættekappe). Hr. Audun sprang i Sadlen med en Ynglings Lethed, hængte Buen over sin Skulder og fæstede Landsen ved Sadelknappen. Efterat Skotlænderen og Eivind ligeledes vare stegne til Hest, rakte Skjænkeren efter gammel Skik Huusherren og hans Gjæst den saakaldte Stigbøiledrik til Afsked. I samme Øieblik som Hr. Audun satte Bægeret til sine Læber, fløi en Flok Ravne, der hidtil havde kredset om Borgens Tinder, med sine hæse Skrig lige tæt henover hans Hoved. Uvilkaarligt foer Rytteren sammen, Hesten steilede og Drikken spildtes derved over dens Ryg. Med et vildt Blik paa Eivind, der just betydningsfuldt pegede op mod Ravnene, kastede Hr. Audun nu Bægeret fra sig, gav sin Hest af Sporene, og satte afsted gjennem den aabne Yderport og opad den trange Markvei i en saa rivende Fart, at de to andre Ryttere knapt kunde følge ham, og den gamle Guttorm i et Nu fandt sig alene tilbage paa Tunet, forfærdet og korsende sig over en saadan vild og hovedkulds Bortfart fra Hjemmet.

Under deres Bestræbelser forat følge Hr. Audun kom Eivind paa sin Hest flere Gange saa tæt ved Siden af Skotlænderen, at denne kunde høre den hemmelighedsfulde Væbners Tiltale:

„Seer I Ravnene? har jeg ikke sagt det? — de svæve endnu høit i Ring over Jarlens Hoved — han kan ikke undflye dem — de ride fortere end han. — De ville ogsaa følge Eder, siden I følger Audun".

Imidlertid var denne i sit forcerede Ridt faret nordover Markerne, og havde nu naaet did, hvor Terrainet begynder at hæve sig temmeligt steilt op over Hegranæsaasen. Her sagtnede hans fyrige Hest sit Løb, og det blev muligt for hans to Ledsagere at indhente ham. Ronald red op til hans Side, og Eivind blev nogle Skridt bag efter.

„Unge Ven" — sagde Hr. Audun da med en Stemme, afbrudt af indre Bevægelse, der dog ogsaa kunde være en Følge af det heftige Ridt — „Unge Ven og kjære Reisefælle, jeg beder Eder undskylde det hastige og ufrivillige Forspring, jeg nødtes til at tage for Eder, men Bæstet her er bleven saa væligt efter den lange Stillestaaen, at det næsten ikke mere vil lade sig regjere. Nu, vi skal nok faae dig spagere igjen, min Gut! (her klappede han den stolte Ganger paa Halsen) naar vi først komme op paa Fjeldet, og du skal vade gjennem Sneefanerne. Imidlertid, Hr. Ronald, vil jeg bede, at I nu tager Eder et lidet Forspring, saaat den Utaalmodige kan have nogen Straf og Ydmygelse. Veien bliver strax herovenfor ikke bred nok til to, men dog saa kjendelig, at I ikke kan forfeile den, rid nu foran op gjennem Skoven. Ved den første Sæter vil I finde de forudsendte Svende med Kløvhestene, jeg har givet dem Befaling at vente der, for at vi kan faae os en Morgenstyrkning efter det første Ridt. Selv kommer jeg strax efter, jeg har kun nogle Ord at tale her med Eivind Væbner".

Skotlænderen adlød denne Opfordring noget forundret, men han saae vel, det var Hr. Auduns alvorlige Ønske at lades nogen Tid alene med Eivind. Han havde heller ikke noget imod at komme bort fra den uhyggelige Fugletyders Nærhed; det var ligesom han aandede friere og lettere, da han drog ind i den høie Furuskov, hvor de nys udsprungne Barknoppe udbredte deres friske Duft, og Maaltrostens blide Sang lød borte i Tykningen, som en sød Hilsen af Lykke og Fred ovenpaa de fæle Ravneskrig, der havde lydt til Afsked fra Borgen. Snart fordybede han sig ganske i Skoveensomheden — lod Hesten af sig selv finde sin bekjendte Vei, og overlod sig til Ungdommens gyldne og lykkelige Fremtids-Drømme, hvori en lysende Skikkelse, med Krone paa de blonde Haar, svævede foran ham gjennem den grønne Dunkelhed.

Hr. Audun havde imidlertid standset sin Ganger foran Randen af Skoven, og da han vendte sig om mod Eivind, der langsomt kom ridende opad Bakken, var hans Aasyn mørkt, og hans Blik vildt, som hiin Nat i den øvre Hal paa Hegranæs Borg. „Hvad skrige dine Ravne for, Eivind Gjøgler", sagde han med huul Stemme til Vaabendrageren, idet han pegede paa de sorte Fugle, der havde kredset over ham den hele Tid, og nu sad i et Grantræ tætved, skrigende ynkeligen. „Jeg skal nok faae dem til at tie". Dermed rev han Buen fra sine Skuldre, lagde en Piil paa Strængen og sigtede paa Ravnene.

„Skyd ikke, før I har hørt hvad de sige, Herre!" tilraabte Eivind ham.

„Hvad sige de da, og lad mig saa faae en Ende paa det", svarede Hr. Audun med en af Harme bævende Røst.

„De sige, at Audun Hugleikssøn nu drager bort, men kommer aldrig mere tilbage".

„Det skal de have løiet, og Du med", udbrød Hr. Audun i frygtelig Opbruusning. Pilen klang fra Strengen — men det var ikke Ravnen, det var Eivind Væbner, der selv sank truffet til Jorden.

Den mørke Herre betragtede et Øieblik sin faldne Svend — derpaa saae han sig om efter Ulykkesfuglene, de vare skrigende fløine væk.

„Ha! ha! de ere borte — Trolddommen er brudt med ham! jeg er fri!" raabte han med en vild Latter, vendte sin Hest om, og satte i fuldt Fiirsprang ind paa Skovveien, saa Grenene bragede omkring ham. Da han efter et kort Ridt indhentede Skotlænderen, var han imidlertid atter bleven tilsyneladende rolig, intet Spor af det Gruelige, der nylig var forefaldet, viiste sig i hans klare, bestemte Træk, idet han gjenhilsede Ronald med de Ord:

„Nu, min kjære unge Ven — I har godt fundet Veien?" —

„Ikke saameget jeg, som det gode Dyr, I har givet mig, Herre Jarl", sagde den Tiltalte. „Disse Eders Fjeldheste have jo fast menneskelig Klogt, som det synes, og mere end menneskelig Fodsikkerhed. Og hvor smukt og friskt her er i denne Skov! — De vældige Furustammer bære saa let de grønne Hvælvinger, hvorover Stormen farer høit, medens her er saa stille som i en Kirke. Hører I den klare Fuglesang inde fra Buskene? — Hvor sødt og lifligt kvæger den efter det fæle Ravneskrig, der forfulgte os fra Borgen".

„Det vil nu aldrig forfølge os mere".

„Lader os haabe det. Men hvor er Eivind?"

„Sendt tilbage", sagde Hr. Audun. „Jeg kunde ikke udstaae hans Uglefjæs længer, jeg troer det vilde bragt os Ulykke paa den lange Vei. Jeg har sendt ham tilbage til Borgen".

„Det glæder mig", var Skotlænderens Svar. „Ogsaa jeg har følt mig sært trykket ved den underlige Svends Nærværelse. Men blot han ikke forraader os?"

„Han er sikkret", sagde Hr. Audun lavt. „Men", vedblev han i en høiere og muntrere Tone, „lader os nu drive paa vore Dyr, at vi kunne naae Skrælingstølene i god Tid, vi have en lang Dagsreise fore".

De gjorde saa, og snart forsvandt de to Ryttere i det Indre af Skoven.

Men ved Randen af denne, der hvor Udaaden var begaaet, laae Eivind Væbner endnu som død udstrakt paa Jorden, medens hans Hest stod stille ved Siden af ham og berørte ham varsomt med Mulen, som om den vilde bringe ham Hjælp. Der var heller ingen Andre, der kunde det — fjernt og nær var intet levende Væsen at see i den tidlige Morgenstund. Endelig viste sig Livstegn hos den saarede Svend — han reiste sig halvt op, støttede sig til den ene Arm, og følte med den anden til Hjertet. Han fik da Pilen i sin Haand — den sad løs i Ringbrynien, han bar under sin Kofte — og som havde standset dens Kraft. — Han var ikke haardt saaret, kun bedøvet af det svære Fald.

„Morder", mumlede han svagt, idet han hævede Pilen i sin Haand, „to Gange Morder, nu er dit Maal fuldt! — Næste Gang skrige Ravnene over dit Rettersted. Du har ikke villet

troe mine Varsler — Du har lønnet mig for dem med det kolde Jern — nu vel — i Oslo vil man troe dem bedre, og der vil man lønne mig med Guld hiin røde!"

Sjette Kapitel.

I Lübeck.

Den fri keiserlige Rigsstad Lübeck stod paa den Tid, vor Fortælling omhandler, i høieste Flor. Den var Dronningen for Hansestæderne, havde i Forening med dem lidt efter lidt bemægtiget sig al Handel i det nordlige Europas Have og Lande, og dens stolte Handelsfyrster havde allerede ofte optraadt som de nordiske Kongers Ligemænd, og med dem ført Krige og afsluttet Traktater. Forbindelsen med Norge var stor og levende, i Bergen havde Lübeckerne allerede ved sine faste Factorer eller saakaldte „Vintersiddere" lagt Grunden til den Koloni, eller rettere Stat i Staten, som under Navn af de Kontorske siden ved deres Anmasselser og frække Hovmod gav Anledning til saa mange Uroligheder. Allerede nu havde de i Forening med de talrige tydske Haandværkere i Bergen, (de saakaldte Suterer, egentlig Skomagere) begyndt at træde selvstændigt op, nægtende at betale Tiende 2c., men det var dog Intet mod hvad der senere skulde komme. Kong Erik Magnussøn havde tilstaaet de tydske Stæders Handlende i Norge adskillige Privilegier, og af disse benyttede de sig snart i den Grad for at tilrive sig næsten al Fordeel og Magt paa de Indfødtes Bekostning, saa de norske

Styrende bleve opmærksomme paa Faren heraf, og Kong Haakon fandt det fornødent at indskjærpe Forbudet mod Vintersiddere, at lægge Told paa Udførsel af norske Varer ꝛc. Dette havde just paa denne Tid frembragt en Spænding mellem ham og Lübecks Borgermester og Raad, men til egentligt Brud var det endnu ikke kommet. Naar den rige Hansestad kunde udøve en saadan Magt i et fremmed langtbortliggende Land, og det ikke alene i Norge, men overalt i det nordlige Europa, kan man vel vide, at Moderstaden hjemme var prægtig og stolt. Paa det forholdsviis lille, af Floderne Trave og Wackenitz omflydte Rum, hvor Lübeck var og er beliggende, fandtes dengang sammentrængt Alt, hvad hiin Tid kunde opbyde i Nordeuropa af Borgerdygtighed, Kunstflid, kirkelig og verdslig Bygningskunst, solid Rigdomspragt, tydsk Civilisation. Endnu vidne hundrede Spiir og Taarne af Kirker, Klostre, Raadhuse og offentlige Stiftelser, Rækker af Borgerhuse med takkede Gavle og Steenbilleder om Lübecks fordums Storhed — næsten den hele Skal af den gamle Herlighed staaer tilbage, medens Livet derindenfor nu er sørgeligt forringet.

Det er til dennne Stad, som den var i sin Velmagt, at vor Fortællings Gang nu fører os hen. Dog for det Første ikke til de Riges og Fornemmes Paladser i Bredegaden eller omkring Raadhuset og St. Mariekirken; vi begive os en Aften i Forsommeren samme Aar nedad den trange og noget afsides St. Ægidiegade, til henimod Kirken af samme Navn. Der standse vi foran et temmeligt uanseeligt Huus, kun eet Karnapvindue bredt, i tre over hinanden udskydende Stokværk. Det er tarveligt udstyret, men reenligt og vel vedligeholdt; foran Huusdøren

staaer en hvid malet Bænk, og bag de smaae, runde, blyindfattede Vinduesruder sees grønne Væxter med brogede Blomster. Vi træde gjennem Huusdøren ind i „Dielen", eller den i Lübeck uundgaaelige Forstue, der strækker sig gjennem hele Husets Bredde, i nederste Stokværk, og rigtignok ikke her, som i de rige Handelsherrers Boliger, er belagt med Marmorfliser og opfyldt med kostbare Sjeldenheder fra alle Verdens Egne, men dog har blankt skuret, sandbestrøet Gulv, og langs Væggen store, messingbeslagne Kister. Opad den knagende Trappe naae vi nu op i den hyggelige Stue ovenpaa, hvor Husets Eierinde og Beboerske, den agtbare Skipper-Enke Herdeke Hennings sidder i sin Lænestol ved Ovnen, og lader lystigt sin Spinderok snurre. I det udspringende Karnap, der dannes af det ene brede Vindue, sidder en ung Pige foran en stor Pergamentbog, hvis Blade hun er ifærd med at smykke med de fine Miniaturmalerier, vi endnu beundre i Manuscripter fra hin Tid. Hun er selv et skjønt Billede, som hun der sidder halvt boiet over sit Arbeide, omgivet af de blomstrende Roser og Balsaminer i Vinduet, hvorigjennem Aftenbelysningen falder paa hendes rene, noget blege Ansigtstræk, hendes skjønne Hals, og hendes rige, gyldne Haar, der glat oplagt sammenholdes af et Sølvernet. En simpel, men net Klædning af blaat Stof omslutter tæt, ligefra Halsen, hendes runde Skuldre og slanke, men dog fyldige Midie, bedækker halvt hendes hvide Arme og falder i rige Folder ned over hendes Fødder. Den gamle Kone i sin sorte Enkedragt, og med det blændende hvide Pandeliin og Kindklæde om det runkne, men godmodige Ansigt, betragter med synligt Velbehag fra sin Krog dette skjønne Ungdomsbillede, der sidder foran hende, om-

flydt af Aftensolens sidste Straaler. Endelig, efter lang Taushed, udbryder hun:

„Gretchen! — det er Skade, at kun mine gamle Øine see Dig iaften, — Du tager Dig ret ud til din Fordeel i denne Dragt og Stilling. Jeg veed Den, der gjerne vilde have givet en Mark fuldvægtigt Guld for min Plads i denne Time".

„Moder" — sagde den unge Pige mildt smilende, idet en svag Rødme overgjød hendes blege Kinder — „kjære Moder Herdeke, brug dog ikke saa stygge Lignelser! En, der ikke vidste det bedre, kunde jo troe, Du vilde sælge mig for Guld".

„Ak Barn!" — svarede den Gamle — „slemme Barn, hvor kan Du nu fordreie min Tale saaledes? Du veed jo dog fuldtvel, jeg rev heller min egen Øiesteen ud, end jeg taalte, at et ondt Øie skulde hvile paa Dig. Men Den, jeg mener, har intet ondt Øie, — nei tvertimod, han har et godt Øie til Dig, og et fromt Hjerte, og redelige Hensigter — at han dertil har Guld paa Kistebunden og Skibe i Søen — nu, det kan jo dog ikke skade. Det er ikke hver Dag at en Raadsherres Søn beiler til en fattig Pige i din Stilling. Men Du skjønner ikke paa din Lykke — Gretchen, — nei, Du gjør ikke. Du er for haard mod den stakkels Junker Henrik — i den sidste Maaned har Du jo ikke villet see ham engang, endskjøndt han hver eneste Dag trolig har banket paa vor Huusdør og beskedent spurgt til Dig".

„Jeg finder det rigtigst, ikke at modtage hans Hyldest, da jeg ikke kan give ham noget Haab", sagde den unge Pige. „For den lübeckske Patricier Henrik von Wickede staaer den fremmede, navnløse Margrete for lavt — eller for høit" — lagde

hun til i en stolt Tone, idet hun rettede sig op fra sit Arbeide.

„Nu Sanct Illigen (Ægidius), vor Nabo, hjælpe os", raabte Moder Hennings — „snakker Du nu hen i Natten igjen, som Du pleier, alt siden denne fortvivlede barbenede Skotlænder var her, og satte Dig Griller i Hovedet om, at Du skulde være født til noget Stort, jeg troer, Gud forlade mig, til Dronning over en Ø langt oppe mod Nordpolen, eller hvad det nu var. Tag Dig iagt, mit Barn, forat hænge ved slige Eventyr, og deres Fortæller — Du kan blive forstyrret deraf".

„Du har Ret", hviskede Margrete som halvt for sig selv, „Du har Ret, Moder, jeg bør ikke tænke mere paa ham eller hans Ord — Tiden, da han lovede at skulle være her tilbage med Hjælp og Vished — er længst forløben — og han er ikke kommet. Jeg vil betragte det Alt som en Drøm, som en af de gyldne men tomme Syner, der saa ofte stige op i min Sjæl fra min Barndoms dunkle Grund. Men det er dog saa, jeg føler mig fremmed her i Landet!"

„Fremmed!" gjentog Skipper-Enken med Heftighed, „Du Gretchen, en Fremmed hos din Moder? For som en Moder har jeg optaget, pleiet Dig, og holdt af Dig alt siden min stakkels Henning, (Gud glæde hans Sjæl) bragte Dig som lidet Barn med paa sit Skib, fra Skotland, eller Ørkenøerne, hvad jeg har hørt Landet med Rette kaldes, thi der voxer Intet, som Mennesket kan næres af, hvorfor de maae faae Korn og Alt tilført fra dette vort velsignede Lübeck. Ørkenøerne! Det var da et deiligt Land at være Dronning over! — De maae ogsaa have en underlig Skik med deres Kongebørn, de vilde Folk deroppe, dersom Du er af dem, thi, som Du vel veed, fandtes Du

indhyllet i grove Klæder, sovende i Forrummet paa min Mands Skib, netop den Morgen, han lettede Seil for Hjemmet, uden at Nogen kjendte Dig, eller kunde sige hvorledes Du var bragt ombord. Min kjære Henning, han var en god Mand, ynkedes over Dig og pleiede Dig saa godt han kunde paa Overreisen, og da han kom hjem til Bort, da førte han den lille, vel seraarige Pige til mig, og sagde: „Herdeke", sagde han, „Gud har nu sendt os, hvad vi saa længe forgjæves have bedet ham om — et Barn". Og vi antoge Dig som Datter med Tak til Gud. Ak, din Fader skulde ikke see Lønnen for sin gode Gjerning, idetmindste ikke her paa Jorden. Den næste Høst blev han jo borte med Skude og Alt, og Ingen har hørt til ham siden. Men min eneste Trøst i min Enkestand blev Du, Gretchen, og jeg fostrede Dig op langt over din Stand, og lod Dig oplære i allehaande skjønne Kunster, som kun Patricierdøttre pleie at øve, thi det maa jeg sige, Du var alt fra din Barndom smukkere og stoltere end nogen af dem — og nu kommer der ganske rigtigt en Raadsherres Søn og beiler til Dig, men Du viser ham bort, fordi en forløben Skotlænder har sat Dig noget galt Tøi i Hovedet, — ja Du lønner mig endog med at kalde Dig en Fremmed i din Moders Huus!"

„Nei Moder" — sagde Margrete ømt, idet hun gik hen til den gamle Kone, knælede ved hendes Side og lagde kjærtegnende sin Arm om hendes Liv, „Nei — kjæreste Moder — hos Dig er jeg ikke Fremmed, hos Dig er mit andet Hjem, jeg beder jo blot om at faae Lov til at blive her i Ro! — stød mig ikke ud til de fremmede Mennesker her! — thi udenfor dit Huus føler jeg mig fremmed i denne store Stad, jeg føler, jeg aldrig

kan blive af deres Art, som herske her, — jeg talte jo ikke engang deres Sprog, da jeg kom hid".

„Nei, det skal Gud vide Du ikke gjorde", svarede den Gamle, nu blidgjort, „Du talte et Kaudervelsk, som Ingen kunde hitte Rede i — Vi forstod blot Du kaldte Dig Margrete; snart lærte Du dog vort gode, nedertydske Maal, og forglemte de haarde, surrende Lyd, Du udstødte da Du kom hid, og som ikke lignede noget christeligt Sprog, det jeg har hørt".

„Det var mit Fædrelands Sprog — Moder — jeg glemte det ikke, jeg bevarede det kun taust inden i mig selv, som de utydelige Minder fra min første Barndom, fordi jeg længe Ingen fandt, hvormed jeg kunde tale det. Ja, jeg vilde maaskee dog tilsidst have ganske glemt det, hvis jeg ikke undertiden havde hørt Sømænd, der komme hid med Bergensfarerne, tale indbyrdes — jeg forstod dem, det var min Barndoms Toner! Nu bevarede jeg dem troligt — nu vidste jeg det var Norsk, at de høie Bjerge, dem jeg endnu dunkelt saae omgive min tidligste Barndoms Hjem, ikke vare Skotlands Klipper, men det fjerne Norges mægtige Fjelde. O, hvor underligt mit Sind drages derhen!"

„Vor Frue bevare os" — jamrede Enken — „Norge! — Det er jo endnu høiere oppe mod Nord end Skotland — der er jo bare Iis og Snee! — og did vil Du hen, — Gretchen? — thi jeg seer det nok — Du faaer ingen Ro her — men hvad skal der saa blive af den gamle Moer Herdeke?"

„Hvad end min Skjæbne vorder — kjære Moder — Vi to skilles ikke ad. Kalder Pligten mig herfra, saa følger Du mig vel — nei, giv Dig kun tilfreds, det kommer ikke dertil —

Man behøver mig ikke i mit Fædreland, og der kjender jo Ingen mig — men Gud raader for Alt — hans Villie maae vi lyde, enten den lader os leve her i Stilhed, eller fører os ud paa stormfulde Veie. Men vær kun rolig, — det lader til, han har beredet de stille for os. — Eet sige Du mig kun endnu, saa ville vi aldrig mere tale om denne Sag. — Da din Mand, min Pleiefader, optog mig, fandtes der da paa mig, eller i mine Klæder, ikke det mindste Tegn, der kunde hjælpe til at opklare min dunkle Fødsel? — Mig bæres det dog for, at jeg ombord pleiede at lege med et gyldent Klenodie, et Kors eller deslige, der hang om min Hals? Var der ikke noget Saadant?"

„Nei mit Barn — det vil sige — ikke hvad jeg veed" — sagde den Gamle noget usikkert — „og jeg troer ikke Henning vilde have skjult det for mig. Det maa nok være en Drøm, Du har havt, ligesom de mange andre om Kongeborge, hvori din Vugge skulde have staaet, om Fyrster og fornemme Fruer, der skulde have baaret Dig paa Hænderne. Du faaer nok slaae de Drømme af Hovedet og holde Dig til Virkeligheden — den er da ikke saa slem endda — Gamle Moer Herdekke bærer Dig jo ogsaa paa Hænderne, og hun har Hænder af Kjød og Blod, og hun har ogsaa lidt Guld paa Kistebunden, at udstyre Dig med, naar Du glæder hende med at vælge En blandt dine mange Beilere — helst denne gode Junker Henrik!"

„Moder" — bad Jomfruen — „tal ikke mere om slige Ting, lad mig pleie Dig og være hjemme hos Dig, saalænge Du lever; — naar Du ikke er mere, saa vil nok de fromme Søstre i Johannesklostret, der altid have været saa gode mod mig, give mig et Hjem i deres Fredens Bolig".

„Naa, saa Du vil i Kloster! det er mig et godt Ord", sagde den Gamle smilende. „Jeg har altid hørt sige, at naar en ung Pige begynder at tale som meest om Klosteret, da er hun ikke langt fra Brudesengen! — Ja, ryst Du kun paa dit lille Hoved, og see nok saa stolt og fornem ud af dine store blaa Øine, — det hjælper Altsammen ikke — Du kommer dog til Slutning under en ærbar Lübecker-Hustrus Konehue, og den er saamænd bedre, end mangen Fyrstekrone".

„Allerbedst er dog den himmelske Krone", sagde Margrethe med mildt Alvor, idet hun reiste sig. „Hører Du Moder, det ringer alt længe til Ave Maria fra Kirken hisover. Jeg vil gaae derhen, at bede Gud og den hellige Jomfru om Fred for de urolige Tanker, denne Samtale har vakt. Følger Du med, Moder"?

„Nei", sagde Enken — „jeg er blevet saa altereret, mine gamle Been ville ikke bære mig iaften. Gaae Du kun mit Barn, og bed Du ogsaa to Rosenkrandse for mig — din Bøn er vist kraftigere end min. Men tag Dig vel iagt paa Gaden og husk at være her tilbage inden Mørket falder paa".

„Det skal jeg Moder, vær kun rolig, — Kirkegang er jo fredet Gang", — svarede Margrethe, der imidlertid havde lagt over sit Haar et tæt hvidt Slør, som fra alle Sider faldt langt ned over hendes Klædning, og skjulte næsten ganske hendes Ansigt og hele Figur, saa hun, med den sorte fløielsbundne Bønnebog og Rosenkrandsen i Haanden, allerede nu saae ud som en Nonne. Med et „Guds Fred saalænge" — kyssede hun Pleiemoderen paa Panden, og forlod Værelset med sagte, men lette Fjed.

Moer Herdekke blev siddende igjen i sin Lænestol, og

rokkede frem og tilbage med Hovedet, idet hun mumlede for sig selv: — „Dette Kors — at hun nu ogsaa skulde huske paa det — men hun erindrer kun altformeget, kun altformeget, — hun bliver mig snart for mægtig — ja, ja — Henning sagde det nok — det kommer der af, naar et Gjøge-Æg optages i et Spurverede. — Men nu kan jeg ikke give Slip paa hende — nei, det vilde blive min Død — Korset maa bort — imorgen vil jeg lade det omsmelte, at hun ikke skal finde det". — Hermed stod hun møisomt op — famlede i et stort Nøgleknippe, hun bar ved sit Belte, gik saa hen til et i Vægpanelingen skjult Skab, aabnede det, krammede længe i en Skuffe, og udtog deraf en blinkende Gjenstand, som hun gjemte under sit Halsklæde.

Syvende Kapitel.

Bergensfarer-Kapellet.

Da Jomfru Margrethe var traadt udenfor sin Pleiemoders Huusdør, forat gaae i Aftenmessen, skraanede hun ikke over til St. Ægidii Kirke, men fulgte Gadens Løb opad did, hvor den munder ud i den anseelige Plads kaldet „der Klingenberg", bøiede saa af langs „Fattermarkt", forbi det prægtige, men mørke og synderligt byggede Raadhuus, til den ganske i Nærheden deraf beliggende St. Maria Kirke. Denne Lübecks største og fornemste Kirke, hvis vældige Teglsteens-Mure endnu staae næsten urørte af Tidens Tand, og hvis skyhøie, slanke Tvillingtaarne endnu langveisfra i den flade Egn ere et Stadens Mærke, var dengang

just efter en stor Ildebrand paanyt opført og herligere end før udsmykket med al den Pragt, der ene kunde opbydes af Hanse-Dronningens rigeste Raadsherreslægter og Handels-Compagnier, hvoraf de fleste her havde deres Kapeller, Gravsteder og Vaaben-skjolde. Gjennem en Sidedør traadte Margrethe ind under de høie, mægtige Hvælvinger, hvis Pillarer i tredobbelt Rad (eet bredt Midtskib og tvende Sideskibe) strakte sig hen mod det Fjerne, som en uhyre, dæmrende Skov af ranke Bøgestammer. Dæmpede, som under disses grønne Løvtag, faldt Aftensolens Straaler gjennem de brogetmalede Kirke-Vinduer, og udbredte i de lange Hvælvingers Slagskygger den halvdunkle Lysning, der er egen for saadanne Templer, og som i Forening med Virakduften og de enkelte, losrevne Toner fra et Orgel, eller en fjern Choralsang, saa mægtigt bidrager til at stemme den Indtrædendes Sind til mystisk Andagt. Den unge Pige følte sig ogsaa optaget i denne hellige Stemning, da hun med bøiet Hoved skred hen mellem de billedklædte Pillarer og under de høie, dunkle Hvælvinger, hvorfra sønderrevne, støvede Faner og Standarter (Trophæer fra Lübeckernes Krige) nedhang, viftende og ligesom hviskende om al jordisk Hæ-ders Forgjængelighed. Kirken var sparsomt besøgt denne Aften, kun oppe omkring Høialteret, hvor der holdtes Messe, havde der forsamlet sig en liden Kreds af Andægtige, der dog næsten forsvandt i det uhyre Rum. Margrethe sluttede sig ikke til dem, hun vandrede med ydmyg Neien Høialteret forbi og nedad Skibet til Kirkens nordre Ende, hvor, under det store Orgel, befandt sig et særskilt ved et Jerngitter aflukket Kapel. Dette var det saa-kaldte Bergensfarer-Kapel, stiftet af de Lübecker-Kjøbmænd, der handlede paa Bergen i Norge, og derfor indviet til dette

Lands Skytspatron, den hellige Kong Olaf. Dennes legemsstore Billede sad udhugget i Steen, paa et Fodstykke foran den ene af Pillarerne, ved Indgangen til Kapellet. Inde i dette over Alteret var opstillet en prægtig gylden Altartavle i to Fløie, hvorpaa kunstrigt var fremstillet hin samme norske Helgens Bedrifter og Martyrdød. Foran dette Altarbillede nedhang fra Hvælvingen en altid brændende Lampe, og omkring paa Muren saaes en Mængde Votivtavler og Takkegaver fra Søfarende og Andre, Norske og Tydske, der ved St. Olafs Forbøn troede sig frelste fra en eller anden Fare, eller tildelte usædvanlig Lykke og Vinding ved Bergenshandelen *).

Til dette Kapel valfartede Jomfru Margrethe ofte, og holdt der gjerne sin Andagt. Det var, som følte hun sig der omsvævet af sine Barndomserindringers kjære Skikkelser, som førtes hun der sit tabte Fædreland nærmere, som saae dets kongelige Skytshelgen der ned paa hende med faderlig Mildhed. Ogsaa denne Aften knælede hun da paa Trinene foran St. Olafs Altar, og hensank i ivrig Bøn om Fred for sine urolige Fortidsminder og Fremtidsdrømme, om Styrke til at bære Landflygtighedens ydmyge Kaar, hvis saa skulde vorde. Dybt paa Bunden af hendes Sjæl rørte sig vel og en stille Bøn om Gjensynet af en savnet Ven, — af en ung, livfuld Skikkelse, der skulde vende tilbage med Kjærlighed, med Haab, med gode Tidender fra Fædrelandet. Men skamfuld over sig selv, trængte hun dette halv ufrivillige Ønske tilbage, bad saameget ivrigere om Forsa-

---

*) Dette Bergensfarer-Kapel fandtes endnu mod Slutningen af forrige Aarhundrede som her beskrevet.

gelsens Fred, og løftede med brændende Andagt sit Blik op mod Martyrkongens Billede. Under denne Henrykkelse forekom det hende da pludseligt, som saae hun Billedet bevæge sine Læber, medens i hendes eget Indre opstod Ord, som af en fremmed, dyb, uendelig mild Røst: „Vær trøstig — liig Kong Olaf skal Du fra Landsflygtighed vende tilbage til dit Fædreland og der skal Du bære hans Krone!“ — Forskrækket foer hun op og saae sig om — der var Ingen uden hende i Kapellet, men udenfor dette, lænet til Jerngitteret, stod en ung Mand i simpel Reisedragt, og betragtede hende med flammende Blik. Hun skulde kjende disse dunkle, kjærlighedsfulde Øine, dette kjække, ungdommelige Hoved med de sorte Lokker — ja, det var ham, det var Skotlænderen, som dog havde holdt sit Løfte, som dog var kommet tilbage — St. Olaf havde bragt ham.

I eet Nu laae han for hendes Fødder, greb hendes Haand og kyssede den med de Ord: „Hil Margrethe, Skotlands Dronning, Arving til Norge!“

Den unge Pige veeg forvirret tilbage, trak sin Haand til sig, og udbrød: „Hr. Ronald! — Er det virkelig Eder? — For Guds Skyld, betænk dog, hvor vi ere!“

„Vi ere paa rette Sted“ — vedblev denne, idet han reiste sig — „det var just her, i den hellige Kong Olafs Nærhed, at hans Datter førstegang paany skulde hilses som Arving til hans Rige. Jeg takker ham og den hellige Andreas af Skotland, at de have forundt mig at bringe Eder denne første Hilsen. Jeg vidste vel, at jeg maatte finde Eder her — høie Jomfru — nei, gjør ikke Mine til at gaae — jeg har meget at sige Eder,

og det kan bedst skee i dette afsides Kapel, under Eders hellige Stamfaders Varetægt."

Næsten uvilkaarligt lod Margrethe sig føre til Sæde paa Fodstykket af St. Olafs Steenbillede, medens Skotlænderen blev staaende ved hendes Side, i en ærbødig Stilling. „Unge Fremmede," sagde hun derpaa, „jeg burde vist ikke høre Eder — men der er en indre Stemme, der tvinger mig dertil. Jeg havde næsten opgivet at see Eder igjen, og det havde maaske været det bedste for os begge, om saa var skeet, siden I endnu medbringer Eders urovækkende Drømme om min Fødsel og min Fremtid."

„I har tvivlet paa at jeg vilde komme tilbage, min høie Dame? — Saa maa I have troet mig død, thi I veed forvel, at jeg kun lever for Eder, for Eders store Sag og for mit Fædrelands Befrielse, som dermed falder sammen. Og Gud være lovet, dette Liv er nu blevet rigere, mere haabfuldt, mere fremtidslyst, end nogensinde før. Det er ikke mere Drømme, tomme Luftplaner, det er Vished, det er mægtig Bistand jeg bringer med fra Eders kongelige Faders Land."

„Hvorledes? — I har virkelig været i Norge — i min Barndoms herlige Land, I har seet mine stolte Fjelde, — I har maaske fundet min Slægt! — saa siig — erindre de endnu der den stakkels Margrethe, troer man det muligt, at hun endnu kan leve?"

„I den kongelige Hilsen, jeg bragte Eder, ligger Svaret paa dette Spørgsmaal, høie Jomfru! — Ja, jeg har seet Eders skjønne Fædreland, — et værdigt Søsterland til Eders Moders Rige, — jeg har trængt dybt ind i dets underlige Fjorde og

stille Dale — jeg har bragt Budskabet om, at Kong Eriks Datter endnu lever, til hendes Slægt der, og man har troet mig — ja, en vældig Jarl af denne Slægt, en riig og mægtig Herre, en gammel Ven af Eders Fader, og den øverste af hans fordums Raadgivere — han selv fulgte mig hid, for at see sin kongelige Vens og Slægtnings dødtroede Datter, og saa føre hende tilbage til hendes Fædrenerige, hjælpe hende til at gjenvinde den Fædrene-Arv, hun saa skammeligt er bedraget for!"

„Hr. Ronald," udbrød den unge Pige i stærk Spænding, „Ronald Glenorrin — hvad er det I siger? — O, frist mig ikke med et daarligt Haab! — En Frænde — den forladte Margrethe skulde eie en Frænde — og han kommer hid for hendes Skyld — kommer over Havet langt fra Norge for min Skyld! — En Slægtning! — En Ven af min Fader! og I siger han er fulgt med Eder? — Hvor er han da? — Hvi nøler han? — O, før mig til ham!"

„Snart," svarede Ronald med undertrykt Bevægelse, „meget snart, ædle Dame, vil I faae see Eders Frænde og fremtidige Beskytter, den mægtige Hr. Audun Hugleiksson, Jarl til Hegranæs! — Han er taget ind hos sin Gjæsteven, ingen ringere end Lübecks første Borgermester, Hr. Hans von Runesse, hos hvem han iaften pleier Hvile efter den lange Søreise. Imorgen tidlig vil han fremstille sig for Eder. Jeg troede imidlertid først at burde opsøge Eder, forat berede Eder paa, hvad der skal komme, — forat bringe Eder den første Hilsen fra Fædrelandet. Tilgiv mig, om jeg derved ogsaa tænkte paa, denne Aften at forskaffe mig en sidste fortrolig Samtale med Eder, en sidste! — thi naar I imorgen af Eders høie og rige Slægtning

er anerkjendt og optaget som Kong Eriks Datter af Norge, da vil den fattige skotske Ridder ikke mere kunne vove sig i Eders Nærhed — da trænger I ikke længer til Ronald Glenorrins Hjælp!"

„Tal dog ikke saa, kjære Hr. Ronald," bad Margrethe, „Vil I da selv gyde Malurtdraaben i det Haabets Bæger, I nys har bragt mig? — Nei, det kan I ikke nænne, I kan ikke tvivle paa, at hvad der end skeer med Margrethe, hvilke Slægtninger, hvilke Venner hun end maatte finde — Konger eller Betlere — altid vil hun dog sætte først blandt dem den ædle skotske Ungersvend, der først troede paa hendes Navn og Ret, der bragte hende de første Hilsner fra Skotlands Dale, som og nu fra Norges! — Gud selv har opvakt Eder til Pigen fra Norges Ridder. Hvad var hun, hvad vidste hun om sig selv, uden Eders Hjælp? — Ad forunderlige Veie har Gud og den hellige Olaf ladet Eder finde og følge min dunkle Skjæbnes Spor, lige hid til min Pleiemoders Bolig, hvor jeg levede ukjendt endog for mig selv, drømmende om min Barndoms store Indtryk, uden selv at kunne forklare mig dem, I bragte mig Nøglen til dette Drømmeslot, I forklarede og opfriskede mine egne utydelige Erindringer, I bestyrkede mig i Troen paa min kongelige Herkomst, I indgav mig Haab og Styrke til at gjenvinde mit Navn og min Ret, til engang med den at optræde som Skotlands Befrierinde fra fremmed Vold og indbyrdes Splid, om Gud saa maatte lede det. Jeg tilstaaer, at efter Eders Afreise kom igjen en Svaghedens og Tvivlens Tid over mig — det Hele forekom mig saa Eventyrligt, saa altfor Stort — jeg frygtede næsten for mig selv — jeg tvivlede selv paa Eder. Men nu, I er kommet

tilbage med gode Tidender fra mit Fædreland, fra min Slægt — nu, jeg igjen skuer ind i Eders trofaste Øie, hører Eders tillidsfulde Røst — nu drager Troen paa min Kaldelse igjen ind i mit Bryst. — Men — jeg føler det vel — den vil atter svækkes, hvis I paany fjerner Eder fra mig, — I maa holde mig oppe ved Eders levende Vidnesbyrds Kraft — ellers forsager jeg!"

Ronald havde under denne Jomfruens Tiltale viist Tegn paa den dybeste Bevægelse. „Margrethe," — sagde han endelig, — „tilgiv at jeg endnu denne Gang kalder Eder ved dette fortrolige Navn — imorgen er I jo for mig Skotlands og Norges Dronning — Margrethe! — hvorledes kan jeg tilfulde takke Eder for Eders venlige Ord — for Eders Tiltro! — Fjerne mig fra Eder? — ak, jeg burde det maaskee, men jeg kan det ikke — i min Fraværelse følte jeg for vel, at min Sjæl var her, hos Eder — kun i Eders Nærhed kan jeg nu leve. — Min Sendelse hos Eder kan jeg heller ikke ansee endt, før jeg har seet Eder i mit ulykkelige Fædreland, som dets Frelserinde, — seet Eders hvide Pande, Eders gyldne Lokker omsluttet af Skotlands kongelige Ring, den Edvard af England nu har ranet, — seet Eder beklædt med Eders Morfaders hele Magt, og Skotlands Uafhængighed gjenoprettet. Dette ene, klare Maal maa jeg altid have mine Tanker fæstede paa, ellers kunne de let forvilde sig til egennyttige Drømme. Hvor gjerne vilde jeg, at vi strax kunde drage til Skotland og begynde det store Værk, men Eders Slægtninger i Norge have overbeviist mig om Nødvendigheden af, at I først bliver anerkjendt der, man længes ogsaa der efter den retmæssige Thronarvings Gjenkomst. I drager altsaa nu til Eders Faders Land, til hans Folk og Slægt.

Men I vil love mig helligt og dyrt, at I blandt dem ikke glemmer Eders Moders Land, hendes Folk og Slægt, at I vil, saasnart muligt, med Eders mægtige norske Venner begive Eder over til Skotland, og der fuldføre Befrielsens Værk, thi det er ene derfor Gud har vakt mig til at opsøge og tjene Eder!".

„Det lover jeg," svarede Margrethe med høi Alvor, „det lover jeg Eder, saasandt den hellige Olaf giver mig Held til at anerkjendes i min Faders Rige. Skotlands Befrielse er jo netop det store Formaal, som adler vor Stræben efter jordisk Hæder og Magt. Ellers var Lykken maaskee bedre at finde i et stille, ubemærket Liv. Ja — Ronald — det bæres mig for, som gaaer jeg vilde Storme, haarde Prøvelser imøde paa den Bane, I har aabnet for mig — jeg drives kun fremad ved Overbeviisningen om, at Gud, ved at aabenbare mig min Fødsels Rettigheder, ogsaa har paalagt mig dens Pligter."

„Og Han," vedblev Skotlænderen begeistret, „Han, som har givet Eder denne Følelse af høi og kongelig Pligt, vil ogsaa give Eder Mod under Faren, Kraft til Seier. — I vandrer heller ikke alene nu paa de farlige Veie — trofaste Venner ville omringe Eder som en Skjoldborg og vove Alt for at bære Eders Fod over alle Stene."

„Trofaste Venner?" gjentog Margrethe svagt, „ja, een trofast Ven kjender jeg, som jeg kan stole paa i Liv og Død, I veed nok hvem jeg mener. — Men de Andre, hvilke ere de? — den fremmede Slægtning, som I siger er kommet hid for min Skyld, hvorledes er han? — Kan jeg ogsaa betroe mig til ham? — Ak, tilgiv mig — Ronald — I har jo bragt ham hid — saa maa jeg vel troe, han vil mig vel — men, saa un-

derligt er Kvindehjertet — nylig slog det høit ham tilmøde — og nu, nu gruer jeg næsten for at see ham."

„Vær kun rolig, høie Jomfru," svarede Ronald, „Hr. Audun Hugleiksson er en gjæv og herlig Mand, mægtig i Daad, kløgtig i Raad. Han fortjener vel Eders Tillid, eftersom han, paa mit blotte Ord om Eders Tilværelse, strax med personlig Fare har forladt sin Hjemstavn, og over øde Fjelde og vilden Sø fulgt mig hid til fremmed Land, forat see og anerkjende sin gamle Herres og Vens dødtroede Datter, og føre hende hjem til hendes Fødeby, hvor hans Venner imidlertid vil have forberedt Alt til Kongedatterens værdige Modtagelse. Jeg har indestaaet for, at hun vil følge med tilbage — dette havde I jo givet mig Fuldmagt til, Jomfru Margrethe, dersom jeg i Norge fandt En af Eders Slægt, der vilde antage sig Eders Sag. Nu, dette er skeet, denne Slægtning selv er kommet hid for at hente Eder, nu vil I ikke gjøre mit Ord tilskamme."

„Nei, Ronald, det vil jeg ikke — min Skjæbne maa jeg følge — eller rettere Eders, som Gud har sendt til at lede den. Men uvist er dog endnu, om hiin mægtige norske Jarl i mig vil finde, hvad han søger. Jeg har jo, som I, kun mit blotte Ord, min dunkle Erindring at give ham til Beviis paa min Herkomst. Det synlige Tegn paa denne, som I veed, jeg haabede at faae udlokket af min Pleiemoder, nægter hun endnu stadigt at være i Besiddelse af."

„Det bedste synlige Tegn vil I selv være, ædle Jomfru," udbrød Ronald med Varme. „Har Hr. Audun troet min blotte Fortælling om Eders Skjæbne, hvor meget mere da, naar han seer Eder selv i al Skjønhedens, Sandhedens, Dronninghøihe-

dens Straaleglands, — naar han fra Eders egne Læber hører den simple, rørende Beretning om Eders Barndoms Hændelser, dem han jo ogsaa selv tildeels maa kunne gjenkjende og bekræfte. I var jo nylig saa freidig — I udtalte saa klart Overbeviisningen om Guds Førelse med Eder — hvor kan I da endnu huse Vanghed? — Det kan I ikke længer forsvare, min høie Dame. I har værdiget at kalde mig Eders Ridder — jeg modtager dette Kald med Stolthed — jeg bryder en Landse med Enhver, der skulde vove at kaste en Skygge af Tvivl paa Eders kongelige Herkomst, og var det saa Audun Jarl selv. Men han vil ikke tvivle, han vil falde Eder tilfode, som jeg nu, og sværge, som jeg nu, at føre Eders Sag frem til Seier, eller lade sit Liv derfor!"

Ved disse Ord sank Ynglingen igjen paa Knæ foran sin Dame, og førte hendes ikke modstræbende Haand til sine Læber. Hun lod det skee, ja bøiede sig endog let over ham, saa hendes Rosenmund uvilkaarligt berørte hans dunkle Lokker.

Strax fattede hun sig dog igjen, reiste sig pludselig og sagde, idet hun ordnede Sløret omkring sig:

„Jeg tør ikke længer blive her — det bliver dunkelt og min Pleiemoder venter."

„I tillader dog, at jeg følger Eder hjem," bad Skotlænderen.

„Ja, til vor Huusdør," svarede Margrethe. „Men I følger ikke op til Moder Herdeke, som I før pleiede. Jeg ønsker at være alene med mig selv og med den stakkels Gamle denne Aften, forat berede baade hende og mig paa det skjæbnesvangre Møde, som imorgen forestaaer."

De gik nu Haand i Haand ud af den dunkle Kirke og gjennem de aftenstille Gader. Margrethe var taus, hendes Sjæl var nu for bevæget af store Tanker til at finde Ord mere, Ronald vovede længe ikke at bryde Tausheden. Endelig sagde han:

„Ak — Margrethe! det er vel ikveld sidste Gang den Lykke vorder mig tildeel, at gaae ved Eders Side som eneste Ledsager; fra imorgen af vil I have større og mere glimrende Følge. Jeg burde jo glæde mig over det, som nu kommer, hvad jeg selv længe har drømt om og stræbt for — men det er synderligt, det falder mig nu dog saa tungt paa Sinde, at vort Forhold maa forandres!"

Margrethe taug fremdeles stille, men hendes Haand skjælvede i hans. Først da de standsede foran det lille Huus i St. Ægidiegaden, hviskede hun til Afsked: „God Nat — Ronald! — Imorgen venter jeg Eder med Eders norske Ven. Gud vende Alt til det Bedste for os Alle!"

Og hun forsvandt gjennem Huusdøren, der faldt til efter hende. Ronald blev staaende udenfor og saae længe op til Karnapvinduet, hvorigjennem Lys skimtedes. Den Skygge, som nu bevægede sig hid og did bag det grønne Forhæng, var det hendes? — Endelig rev han sig løs, forat begive sig til det Sted, hvor hans Reisefælle ventede ham.

Ottende Kapitel.

Hos Borgermesteren.

Lübecks daværende Borgermester, Hr. Hans von Runesse, var en gammel Bekjendt af Hr. Audun Hugleiksson, hvis Gjæst han havde været paa Tønsberghuus i Pintsetiden 1294, da han, dengang Raadsherre, som Hoved for Hansestædernes Underhandlere opholdt sig der, for med Kong Erik at slutte Overeenskomst angaaende Lübecks og de øvrige Hansestæders Handelsforhold i Norge. At saa udstrakte Privilegier ved dette Forlig opnaaedes for de tydske Kjøbmænd i Bergen og i det sydlige Norge, deri havde vistnok Hr. Audun, som dengang var Kong Eriks første Raadgiver og høire Haand, sin gode Andeel, ligesom han vel ogsaa, for denne sin Medvirkning, af de mægtige Handelsherrer modtog rigelig Løn. Siden havde den norske Magnat, endogsaa efter sit Fald, vedligeholdt en levende Forbindelse med sin gamle Gjæsteven, der imidlertid var steget til den høieste Værdighed i sin Fædrenestad, og nu, som Lübecks Borgermester, til en vis Grad delede Hr. Auduns Uvillie mod Kong Haakon, fordi en af dennes første Regjeringshandlinger havde været, igjen at indskrænke de Stæderne af Kong Erik givne Privilegier, dem de allerede paa en for de Norske farlig og krænkende Maade havde vidst at benytte og egenmægtigt udvide. Intet Under derfor, at Hr. Audun ved sin uventede Ankomst til Lübeck blev paa det Bedste og Hæderligste modtaget af Borgermesteren og med sit Reisefølge anviist Bolig i dennes eget Huus, en statelig Bygning med høie, takkede Gavle og rig Billedhuggerforziring, beliggende paa Hjørnet af Bredegaden og Bagergruben, midt imellem St. Mariæ og St. Jacobs Kirker

I et prægtigt Værelse i dette Huus sad de to gamle Venner i fortrolig Samtale, den samme Aften, da Skotlænderen havde opsøgt Jomfru Margrethe i Bergensfarerkapellet. Hans von Runesse, en før, gammel Mand med et bredt, men klogt Ansigt, sad i sin sorte Fløiels Dragt med den gyldne Embedskjæde om Halsen i en Lænestol foran et lidet rundt Bord, hvor paa et persisk Tæppe var anrettet en udsøgt Collation af Sydfrugter og Confecturer samt dunkeltglødende Cyperviin i slebne Chrystalkar, dengang sjældnere end Sølv og Guld. Med den ene fede Haand caresserede Borgermesteren en stor Myndehund, der laae paa en Pude ved hans Side, med den anden strøg han sit lange, hvide Skjæg, idet han opmærksomt syntes at lytte til Hr. Audun, der, endnu i sin Reisedragt, sad ligeover for ham og netop sluttede Beretningen om sin Langfærd og dennes Maal.

„Det var da en forunderlig Historie," sagde Borgermesteren, efterat Hr. Audun havde endt sin Tale, „den ligner mere en af vore Minnesangeres Riimkrøniker, end en virkelig Tildragelse, der kunde blive Gjenstand for erfarne Mænds Planer og Handlinger. Og det er virkelig dette Eventyr om en gjenopstanden Kongedatter, der har forskaffet mig Æren og Glæden af min ædle Tønsbergværts Besøg her i Lübeck? — Unge Riddere og Damer, der sværme for det Overnaturlige, kan I maaskee skuffe med dette Foregivende, min høitærede Gjæsteven, men I vil dog ikke forlange, at den gamle Hans von Runesse skal troe derpaa?"

„Jo," svarede Hr. Audun, „det forlanger jeg, thi der er virkelig ingen anden Grund til min farefulde Reise hid, end i dette Anliggende at søge Eders mægtige Bistand. En Datter

af min uforglemmelige Herre og Konge, af Eders egen høie Velgjører og Lübecks til Døden tro Bundsforvandt, befinder sig nu, fattig og ubekjendt, inden Eders Stads Mure, og I, Lübecks høihjertede Borgermester, Hovedet for Hanseforbundet, der skylder Kong Erik saa meget, I, Hans von Runesse, skulde ikke ville række denne dybt forurettede Kongedatter en hjælpsom Haand?"

„Det siger jeg ikke — tvertimod, det vilde være mig en kjær Pligt, at understøtte Kong Erik af Norges Datter, hvis hun virkelig var ilive og befandt sig her skjult, i trange Kaar, — men see, det er jo netop Eventyret. Og I veed, min kjære Herre Jarl, vi Kjøbmænd fordre en solidere Grund for vore Speculationer og Handlinger, end en forelsket ung Ridders eventyrlige Drømme om hans Hjertes Dame."

„I synes at glemme, Hr. Borgermester, at jeg, Audun Hugleikssøn, den gamle Statsmand og mindst Eders Ligemand i Livserfaring, selv har følt mig overtydet ved den unge Skotlænders Fortælling."

„Jeg tilstaaer, det falder mig svært at fatte," sagde Hr. v. Runesse leende, „men det maa da vel være saa, at I nu i Eders Ledighed er bleven mere Ridder og Skjald, end Forretningsmand, skjøndt I sandelig var en god nok saadan, den Tid I var Skatmester paa Tønsberghuus."

„Idetmindste har jeg af min Forretningsdygtighed beholdt saameget tilbage, at jeg ikke kommer til en Kjøbmand, for at begjære hans Bistand, uden at kunne aabne ham selv Udsigt til Fordeel ved Foretagendet. I veed selv bedst, hvorledes Tiderne ere forandrede for Lübeckerne i Norge, siden Kong Haakons Thronbestigelse — de gode Privilegier, I under hans Broder

havde opnaaet, ere sørgeligt indskrænkede, og det seer ud til, at det er den nye Konges Plan, ganske at spille Handelen over i de Indfødtes Hænder igjen, og lidt efter lidt drive de tydske Vintersiddere ud af Landet."

„Det vil ikke blive ham saa let et Værk," sagde Borgermesteren mægtigt, „Tydskerne klæbe fast, hvor de komme, og Lübeck med dets Søsterstæder have før viist, at de vel kunne holde de nordiske Konger Stangen."

„Kan hænde — men det var dog vel bedre for Eder, om I godvilligt erholdt, hvad I ellers med stor Opoffrelse af Penge og Blod maatte søge at tvinge Eder til, og endda kanskee tilsidst ikke vandt, thi Kong Haakon er haard og seig paa eengang. Og ved at tage Eder af Kong Eriks Datter, ved at bidrage Eders til, at hun atter kommer til sin Ret, kunde I til Løn gjøre Regning paa større Friheder i Norge, end I nogensinde have havt, selv under hendes Fader."

Borgermesteren betragtede ved disse Ord sin fornemme Gjæst med et listigt Smiil. „Aha" — sagde han — „Nu forstaaer jeg Eder, nu kjender jeg den gamle Hr. Audun igjen. Det er nok ikke saameget Troen paa den unge Skotlænders Ridderoman, som Lysten til at komme Eders Dødsfiende Kong Haakon tillivs, der har ført Eder ud paa dette sælsomme Eventyr. I vil herfra bringe ham en Mod-Konge, eller rettere Mod-Dronning, som I siden selv kan beherske, og det kommer saa kun lidet an paa, om hun virkelig er den dødtroede Kongedatter, naar hun kun spiller sin Rolle godt, naar I kun ved hende faaer styrtet Haakon. Vogt Eder, Herre Jarl — det er et farligt Spil, som kunde koste Eder Hovedet, hvis det ikke lykkedes."

„Men det maa lykkes. Misfornøielsen i Norge mod Hertug Haakon er stor, sær blandt de mægtigste Mænd, Troen paa Jomfru Margrethes underbare Frelse er udbredt blandt Almuen, vor gamle Ven, Kantsleren Bjarne Lodinssøn forbereder Alt til hendes Modtagelse i Bergen, medens Haakon selv er borte paa Tog mod Danmark — de Tydskes Hjælp maa I forskaffe os — og til Gjengjeld lover jeg Eder da, at Dronning Margrethes første Regjeringshandling skal blive Udstedelsen af et udvidet og fuldstændigt Fribrev for Eders Landsmænds Handel og Ophold i Norge."

„Vel nok, vel nok, det gaaer jo altsammen meget herligt, kun noget for hurtigt, mig synes. I har jo endnu ikke seet den Fugl Phønix, hvormed Eders gamle Herlighed og Magt skal forynget opstige af Asken. Sæt nu, at den istedetfor en Konge-Svane befandtes at være en almindelig Gaas, hvorledes vilde I saa hæve Eder, ja os med, paa dens Vinger? — Jeg er bange for, vi drattede da Alle haanligt ned i Gaasedammen."

„Det maatte da være, fordi de fede Lübecker-Borgere vare for tunge til Kongeflugt," svarede Hr. Audun noget stødt. „Hvad „Pigen fra Norge" angaaer, da tvivler jeg ingenlunde paa, at jeg vil finde hende saaledes som beskreven af Ronald Glenorrin, han er en altfor ærlig og troskyldig Person, til at kunne forebringe noget Opdigtet. I skal selv høre ham fortælle sin Historie, naar han kommer tilbage iaften. Derefter faaer I da tage Eders Beslutning, om I vil understøtte os i denne Sag, eller ikke. Men hvad I end bestemmer Eder til, Hr. Borgermester, vær kun vis paa, det skal ikke forhindre mig fra at forfølge Sagen, og jeg har den gode Tro til Audun Hugleikssøns og hans norske Ven-

ners Kræfter, at de nok skulle vide at undvære de Tydskes Bistand, hvis disse mod Sædvane skulde forstaae deres egen Fordeel saalidet, at de ikke ville have en Haand med i et Foretagende, der gaaer ud paa at styrte deres værste Handelsfiende fra Magten."

„Nu, nu," svarede Hr. von Runesse med sædvanligt Phlegma, „lad ikke Eders hidsige norske Blod koge over uden Aarsag, min stolte, høitærede Gjæst. Jeg har jo slet ikke nægtet at yde Eders Sag al den Bistand, der kan forenes med Lübecks Vel, tvertimod, det skal være mig, og jeg tør vel indestaae for, ogsaa mine Colleger i Raadet, en Ære og Glæde at understøtte en Datter af vor gamle kongelige Ven og Allierede, det vil sige, hvis hun virkelig befindes at være hans dødtroede Datter, eller ialfald med Sandsynlighed kan antages derfor. Saamegetmere vil det da blive vor Pligt at tage hende under vor Beskyttelse, naar hun findes her inden vor egen Stads Mure. Men den høieste Forsigtighed, den nøiagtigste Prøvelse maa forud anvendes — ikke saameget for vor, som for Eders Skyld, Hr. Audun. Lübeck vil altid have Magt til at trække sig uskadt ud af Legen, om den feiler, men I sætter derved Eders Person, Eders Liv paa Spil. Tillad derfor en gammel Ven at advare Eder mod altfor stor Hast og Dristighed i denne Sag, Eders retmæssige Had mod Kong Haakon kan jo saa let forblinde Eder i dens Førelse. Efter hvad I siger, tvivler jeg ikke paa, at Eders Hjemmelsmand er i god Tro, men kan han ikke selv være ført bag Lyset?"

„See — der er han og kan selv svare for sig," sagde Hr. Audun, idet han ilede hen mod Ronald, som netop traadte ind

i Værelset. „Nu, min unge Reisefælle, har I fundet den, vi søge? — Bringer I gode Tidender?"

„Ja, Herre Jarl — jeg kommer fra hende! — jeg søgte Eder just, forat melde Eder, at" — her standsede den unge Mand pludseligt, idet han saae hen til Borgermesteren, der var bleven roligt siddende.

„Bliv kun ved," sagde Hr. Audun ivrigt, „min gamle Ven, Hr. von Runesse her, veed Alt, paa ham kunne vi stole. Tal kun frit ud, hvad har I at melde?"

„At vor unge Dronning med Glæde har erfaret Eders Ankomst, og er rede til at modtage Eder i sin Pleiemoders Huus, imorgen Formiddag. Jeg skal da føre Eder derhen."

„Velan, vi ville ikke forsømme til rette Tid at gjøre vor Opvartning. I fandt da Alt, som I havde ventet? — Eders Tro paa at hin unge Dame er „Pigen fra Norge," er altsaa ikke ved Gjensynet blevet svækket?"

„O nei, men vel forstærket, om muligt," udbrød den unge Skotlænder med Overbeviisningens inderste Tone. „Dog, hvortil nu et saadant Spørgsmaal? See hende først selv, og alle Tvivl ville forsvinde, som Dugg for Solen."

„Saa tillader I vel, at jeg imorgen gjør Eder Følge, for at ogsaa jeg kan belyses af denne Sols Straaler," indfaldt Borgermesteren. Jeg tilstaaer, dens Straaler maae være meget stærke og klare, skal de kunne forjage de Skyer af Tvivl, som i denne Sag formørke mit Sind."

„Den, som endelig vil lukke sine Øine til for Lyset, kan jo altid sværge paa der er mørkt omkring ham," sagde Skotlænderen med en Dristighed, der ikke klædte ham ilde, og selv

forbausede den kolde Borgermester. „Jeg troer heller ikke" — vedblev han i samme Tone, „ja, jeg er vis paa, at Hr. Audun ikke vil misbruge vor unge Dronnings Tillid, ved at føre til hende en fremmed Mand, der tvivler om hendes Rettigheder."

„Stille dog," svarede Hr. Audun beroligende, „Lübecks Borgermester er ingen Fremmed i vor Sag, tvertimod kan han befordre den mægtigt, hvis han vil — og jeg takker ham derfor, om han vil følge os til Mødet imorgen, for at overbevises. Det vil være det Sikkreste og Bedste for os Alle, og ikke mindst for vor unge Dame selv. Kan hun overtyde Hans von Runesse om sin Sags Retfærdighed, da er den ogsaa mere end halvt vundet. Men, som en Forberedelse til dette Møde, ønsker han af Eders egen Mund at høre Beretningen om, hvorledes I er kommet paa Spor af Pigen fra Norges Tilværelse og nuværende Opholdssted."

„Ja, min unge Ven," sagde Borgermesteren nedladende. „Hav kun fuld Tillid til mig, jeg kan maaskee være Eder til nogen Hjælp, hvis I skjænker mig Eders Fortrolighed. Kom, sæt Eder hos os ved Bordet, løs Eders Tunge med et Glas Cyperviin, og fortæl mig saa, hvad I troer at have opdaget om denne forunderlige Historie, hvis Troværdighed jeg ønsker intet hellere end at faae godtgjort."

„Er det Eders Ønske, Herre Jarl, at jeg skal efterkomme denne værdige Herres Begjæring?" spurgte Ronald. „Har I ikke selv berettet ham det Nødvendige?"

„Mands Beretning lyder bedst fra Mands egen Tunge," svarede Hr. Audun — „det vilde være mig kjært, om I nu selv gjentog for Borgermesteren, hvad I før har betroet mig om den

vidunderlige Maade, hvorpaa I blev kaldet til at opsøge Pigen fra Norge. Jeg trænger ogsaa til endnu en Gang at styrkes ved Eders levende Ord og ved Eders varme Overbeviisnings Magt, før jeg træder frem for Den, som i Kraft af denne Fortælling skal vorde vor Herskerinde."

„Velan," sagde Skotlænderen, idet han tog Plads ved Bordet og tømte Bægeret, som Hr. von Runesse havde rakt ham. „Gjerne fortæller jeg, hvad der altid opfylder mit Indre. Det er ikke mig, der har Noget at skjule, naar I ikke finder det nødvendigt."

Niende Kapitel.

Skotlænderens Fortælling.

„Jeg er fjerde Søn af Sir Dougal Glenorrin, Herre til Glenorrin Castle i Grevskabet Ross i det nordlige Skotland. Saalangt jeg kan mindes tilbage, farves mine barnlige Indtryk af de blodige og uafladelige indbyrdes Feider, der alt siden Kong Alexanders Død have sønderrevet mit ulykkelige Fædreland. Min Fader og mine ældre Brødre vare stadigt ude i Leding med vor Clanshøvding, Jarlen William af Ross, selv en af Kronprætendenterne. De fulgte ogsaa med denne Magnat, da han, med flere andre Rigets Store, begav sig til Orknøerne for at modtage den unge Dronning Margrethe, som da ventedes fra Norge. I veed, hvorledes det endelig var lykkedes de sande Fædrelandsvenner at forene alle Partier til Anerkjendelse af hendes Ret —

i et lidet Barns Haand hvilede dengang Skotlands Fremtid. -- Folket betragtede hendes Ankomst som en Befrielsens Stund, hvormed et gyldent Tidsrum af Fred og Velvære skulde tage sin Begyndelse. Ogsaa i vor eensomme Dal, der, uagtet dens afsides Beliggenhed, dog ret ofte havde maattet prøve de stridende Partiers Plyndringer, ventedes Tidenden om den unge Dronnings Ankomst med Utaalmodighed, og i Glenorrin Castle, som i den simpleste Hyrdes Jordhytte, var der ikke Tale om andet, end om Pigen fra Norge, hendes barnlige Ynde, hendes Ret og Magt, og om hvorledes alle de vilde Brucer, Comyns og Baliols nu skulde bøie deres stolte Hoveder under et Barns uskyldige Haand. Jeg var dengang tolv Aar gammel, og lyttede med en livlig Guts Begjærlighed til de underbare Fortællinger om den lille Barnedronning, der skulde komme over den vilde Sø fra et fjernt Land, og bringe Glæde og Lykke, og al Slags Deilighed med. Jeg drømte Dag og Nat kun om „Pigen fra Norge", længtedes kun efterat blive voxen, for at komme til hendes Hof og vorde optaget blandt hendes Riddere. Saaledes gik nogen Tid hen i Forventning om Budskab fra dem, der vare dragne Dronningen til Møde. Der kom længe intet. Endelig — jeg husker det som var det idag — da Glenorrin Castles tilbageblevne Beboere, mest Kvinder og Gamle, en mørk Høstaften sad forsamlede i Hallen, jeg ved min Moders Fødder, og Talen som sædvanligt gik om Pigen fra Norge, at hun nu vel maatte være dragen ind i Edinburgh — hørtes pludselig Hestetrampen over Vindebroen, og strax derpaa bekjendte Stemmer ude i Gaarden. Det var min Fader og mine Brødre, som vendte uformodet tilbage — snart traadte de ind i Hallen, om-

ringede af os Alle, og bestormede med Spørgsmaal om Nyt fra Hofleiren. Mine Brødre forbleve tause og saae nedslagne ud, min Fader var mørk, og svarede længe Intet. Tilsidst udbrød han næsten vild: „Plag mig ikke mere med denne evige Snak om Pigen fra Norge — med den Herlighed er det nu forbi. Dronningen er død". „Død" gjentog Alle i Forfærdelse — „Dronningen død! — Saa Gud hjælpe vort arme Land!" — Og der blev en almindelig Klagen og Jamren, som om Enhvers Nærmeste og Kjæreste var bortrevet — og denne Klage gjenlød over hele Skotland i de Dage. Min Fader fortalte nu kort og afbrudt de nærmere Omstændigheder ved denne sørgelige Historie — hvorledes det kongelige Barn alt var blevet syg paa den haarde Overreise fra Norge, hvorledes hun kort efter sin Landing paa Orknøerne var død der, endnu før de skotske Udsendinge vare komne hende tilmøde, hvorledes disse kun fandt hendes Liig, der nu alt var paa Tilbagereisen til Norge, hvorledes Kronprætendenterne ved denne Efterretning vare ilede hver til Sit, forat berede sig til, hver for sig at gjøre deres Rettigheder gjældende. Min Fader og hans Sønner vare saaledes fulgt hjem med deres Lehnsherre, Jarlen af Ross, der, som nedstammende fra Isabella, William Løves Datter, ogsaa gjorde Fordring paa den nu ledige skotske Krone, og vor Clan var ved Familiepligt bundet til at understøtte ham. Under alt Dette havde jeg staaet som bedøvet, ude af Stand til at fatte Dødsbudskabet. At Pigen fra Norge skulde være død og borte, og dermed alle mine lyse Fremtids-Drømme slukkede for bestandigt, forekom mig ligesaa umuligt, som at Solen kunde falde ned fra Himlen. En indre Stemme rørte sig mægtigt i mit unge Bryst og drev

mig til at udbryde: „Nei, Fader — Clanen Glenorrin kan ikke følge den onde Jarl af Ross, naar han vil røve Skotlands Krone — til den har Pigen fra Norge alene Ret." Min Fader værdigede mig ikke et Svar, men min Moder sagde sukkende: „Ak — Ronald, hører Du da ikke, vor unge Dronning er død." — „Nei, hun lever," raabte jeg, fremdeles følgende en uimodstaaelig indre Drift — „den deilige lille Pige fra Norge lever — hun kan ikke være kold og død — de have blot bragt hende bort, gjemt hende, de slemme Mænd, der ville have hendes Krone." — Aldrig skal jeg glemme det frygtelige Blik, som min Fader efter disse Ord tilkastede mig. „Dreng," mumlede han hult, idet han greb mig haardt om Armen — „Dreng, hvor har Du dette fra?" — „Fra Gud og den hellige Andreas" — svarede jeg med et Mod, som jeg ikke selv kunde begribe — „de have lovet mig, at jeg skal blive Pigen fra Norges Ridder, jeg skal udfrie hende af Mørket og de fæle Dragers Vold, jeg skal kjæmpe for hende, som Flores for Blantseflor, som Tristan for Isolde." — „Barnesnak", raabte nu min Fader foragteligt, idet han under mine Brødres Latter slængte mig hen i en Krog, og skjændte saa paa min stakkels Moder, fordi hun, som han paastod, havde fyldt mit Hoved med de taabelige vælske Riddereventyr. Siden forbød han al Tale om det Foregangne og især den afdøde Dronning; han var en streng og mørk Herre i sit Huus, og Alle maatte lyde ham. Jeg taug da ogsaa, men mine stille Tanker kunde han ikke forbyde, og de dreiede sig endnu altid om Pigen fra Norge, om at hun ikke var død, og at jeg med Tiden nok skulde frelse hende. Efter nogle Dages Hvile forlod min Fader med mine Brødre og Clanens krigsføre

Mænd atter Glenorrin Castle, for at støde til Jarlen af Ross og med ham at drage til Mødet i Berwick, hvor han og de andre Kronprætendenter havde overgivet deres Sager i Kong Edvard af Englands Hænder. Jeg behøver ikke at fortælle Eder her det noksom Bekjendte, som foregik ved dette Møde, hvor den engelske Tyran med Glæde opkastede sig til Voldgiftsmand og Dommer over de uenige skotske Stormænd, der alle glemte og forraadte deres Fædrelands Nød, forat kappes om den fremmede Herskers Gunst. Hvorledes den svage og nedrige John Baliol endelig af Edvard blev tilkjendt Kronen, mod at erkjende ham som Skotlands Lehnsherre, er Eder ogsaa bekjendt, ligesom og, hvorledes selv den feige Baliol ikke i Længden kunde udholde den engelske Overherres Anmasselser, men vovede at reise sig mod ham, og derfor af den engelske Overmagt og ved sine egne Vasallers Forræderi blev saaledes bragt til det Yderste, at han, der kaldte sig Skotlands Konge, maatte lægge sin Krone for Edvards Fødder. Paa Slottet Brechan stod han, med en hvid Stav i Haanden, ydmygt bedende foran en engelsk Biskop, blev afført sine kongelige Klæder og med sin Søn slæbt som Fange til Tower i London. Dette var Skotlands værste Ydmygelsestid — Rigets Segl blev høitidelig brudt, den ældgamle Steen i Abbediet Scone, hvorpaa de skotske Konger fra Arilds Tid vare hyldede, blev af Edvard bortført til London og sat i Westminsterkirken, som et evigt Tegn paa Skotlands Underkastelse, — de skotske Store toge deres Land som Lehn af England, og fandt sig i Ydmygelsen, heller end at erkjende En af deres egen Midte som Overherre og Anfører. Jarlen af Ross havde alt ved Mødet i Berwick sluttet sig til Baliol, eller rettere ladet sig kjøbe

af denne, da han nok saae, han ikke selv kunde gjøre sine formeente Fordringer paa Thronen gjældende. Siden havde han delt Baliols Opstand og derpaa følgende Nederlag, havde efter det frygtelige Slag ved Dunbar paa Naade og Unaade overgivet sig til Edvard, og var ført i Fangenskab til en Borg i Wales. Min Fader, som mindre bemærket, fandt Leilighed til at undflye, og kom vel tilbage til Castle Glenorrin, men alene; hans tre Sønner laae blandt de Tusinder af Liig, som bedækkede Høiderne om Dunbar. Ogsaa min Moder døde kort efter af Sorg. Jeg var nu alene med min Fader, der blev mere mørk og vild end nogensinde før. Selv mod mig, hans eneste tilbageblevne Barn, var han kold og mistænksom, skjøndt han med megen Omsorg og Strenghed oplærte mig i al Vaaben- og Ridderfærd. Det var tydeligt ikke blot Sorgen over hans Sønners og Hustrues Død, eller hans arme Fædrelands fornedrede Tilstand, der gjorde ham saa mørk og indesluttet — endnu en hemmelig Byrde tyngede paa hans Sjæl, det mærkede jeg grant, men jeg vovede ikke at adspørge ham derom — et Par Forsøg paa at vinde hans Fortrolighed bragte ham saaledes i Raseri, at jeg ganske maatte opgive det. Endelig, efter nogen Tids Forløb, blev han igjen revet ud af sin mørke Uvirksomhed. Rygtet kom ogsaa til vor Dal om den djærve Wallaces Reisning, om hvorledes Almuen og den lavere Adel fra alle Kanter flokkedes om denne tappre Hærførers Banner, for under hans Ledelse at afkaste det forhadte engelske Aag. Min Fader var en af de Første, der stødte til ham, og til min store Glæde fik jeg, der netop var kommen ud over Drengeaarene, Tilladelse til at følge med og stride for mit Fædrelands Befrielse. I veed, hvorledes det i

Førstningen lykkedes over Forventning, hvorledes den simple Ridder William Wallace udrettede, hvad de store Baroner ikke havde kunnet eller villet, hvorledes de Engelske bleve overalt slagne og fordrevne, hvorledes selv de stolte Stormænd efter den store Seier ved Stirling Bro maatte anerkjende Wallace som Rigsstyrer af Skotland. Jeg var saa heldig i denne haarde Vaaben-Skole at vinde Wallaces Opmærksomhed, paa Valpladsen efter Slaget ved Stirling var jeg blandt dem, han med egen Haand slog til Ridder. Ved denne Anledning var det førstegang jeg fik et Smiil og kjærligt Blik fra min Fader, siden blev han venligere mod mig, skjøndt han endnu meest holdt sig for sig selv. En Nat, som vi laae i Leir nær Roxburgh, og jeg hvilede foran Vagtilden tæt ved min Fader, brød denne pludselig Tausheden, idet han som med Anstrængelse sagde: „Ronald! — min Søn, — Du er jo ofte i Wallaces Nærhed — hører Du ham nogensinde tale om, hvem der skal bære Skotlands Krone, naar Befrielsesværket er fuldendt? — Vil han tage den for sig selv?" — „Hvor kan I tale saaledes, Fader," svarede jeg, „I veed jo, Kong John Baliol lever endnu, skjøndt i Fangenskab, det er i hans Navn Sir William fører Regjeringen, og han er en altfor uegennyttig Mand til at ville tiltage sig en Andens Rettigheder." — „John Baliol er en Usling og en Forræder," vedblev min Fader hviskende, „han har forskjertset sin Ret til Skotlands Throne, men sæt der nu levede En, som havde endnu større Ret til den end nogen Anden — Troer Du Wallace vilde beskytte en Saadan?" — „Jeg er vis derpaa, min Fader," svarede jeg forundret, „men siig, hvilken kan Du mene?" — „Ingen," sagde min Fader haardt, idet han urolig saae sig

om, — sog mumlede han for sig selv — „Jeg maa dog handle med Sir William derom." Jeg vilde forsøgt paa at fortsætte Samtalen, da der i det Samme blæstes til Opbrud, og i Tummelen glemte jeg snart igjen disse min Faders Ord, hvis Betydning først senere dukkede op for mig. Desværre fik Sir William nu snart Andet at tænke paa, end at indsætte en Konge over Skotland; den usalige Misundelse blandt de Store, der ikke kunde taale en saa ringefødt Ridders Fortrin, brød atter løs; En efter Anden forlod Wallaces og Fædrelandets Sag, for atter at søge Kong Edvards Gunst — derved blev det muligt for denne paany at vinde Overmagt. I Slaget ved Falkirk trak næsten det hele skotske Rytteri, under Anførsel af disse adelige Fædrelandsforrædere, sig uden Sværdslag ud af Kampen, og lod Wallace, med hans Fodfolk og Bueskytter og nogle faae tilbageblevne Riddere, udsatte for hele den overlegne og tungt bevæbnede engelske Rytterhærs uimodstaaelige Angreb. Dog holdt de tapre skotske Fodfolk længe Stand mod de fremstormende Rækker af Jernmænd paa pandserklædte Heste — endelig maatte de vige for Overmagten, efterat have ladet næsten femten tusind Mand Slagne paa Valpladsen. Med en ringe Levning af den stolte Hær trak Wallace sig tilbage i Skove og Moradser, og hans Magt var siden brudt. Jeg havde den hele Dag med de faae troblevne Riddere, hvoriblandt Sir John Stewart af Bunkhill, Macduff Lord af Fife, og min Fader, kjæmpet ved Anførerens Side — da faldt og disse tre Trofaste, tæt efter hinanden, sidst min Fader. Da jeg saae ham synke af Hesten, sprang jeg til hans Undsætning, men det var forseent, han laae dødeligt saaret paa Jorden. Jeg glemte nu alt Andet,

— Slaget, som endnu rasede omkring mig, Wallace, som blev drevet længere og længere bort — jeg knælede ved min Faders Side, søgte at stille hans rindende Blod og lette hans sidste Aandedrag, ved at løse hans Brystharnisk. Den længe tilbagetrængte Ømhed brød nu i dette sidste Øieblik frem hos ham, han tog mit Hoved mellem sine skjælvende Hænder, trykkede det til sit Bryst og kyssede mig paa Panden. „Ronald," hviskede han, „min Søn — hør mit sidste Ord. Jeg har en stor Uret mod Skotland og mod Dig at afbede — en Eed har hidtil bundet min Tunge, men nu løser Døden den. Erindrer Du hiin Aften, da jeg kom tilbage fra Orknøerne med Budskabet om den unge Dronnings Død? — da lagde Gud paa din barnlige Læbe Ord, som traf mig dybt — thi de vare sande! — Pigen fra Norge var ikke død — men kun bortskaffet af hendes Fiender, og jeg — Ronald — jeg selv havde ladet mig bruge som det skammelige Redskab til denne Udaad — forledet dertil af min Lehnsherre og Ven, Jarlen af Ross, der igjen stod i Ledtog med John Baliol. De lovede mig derfor stor Magt og Hæder, naar de kom til Riget — og see nu, hvad Ugjerningen har bragt dem og mig. Vi faae Løn, som fortjent, men Skotland skal ikke gaae tilgrunde. Med Wallace er det vel nu forbi — de vilde ikke tjene ham, de store Lorder — men de ville samle sig om Skotlands Dronning, dersom hun kommer tilbage. Og Du — Ronald! — skal bringe hende tilbage, dertil har Gud udvalgt Dig, siden han lagde hine Ord paa dine Læber — og Du skal gjøre godt igjen, hvad din Fader har forbrudt." — Og nu betroede han mig i afbrudte Ord, hvorledes han af Jarlerne Ross og Baliol var bleven sendt forud for de

øvrige skotske Riddere til Kirkevaag paa Orknøerne, hvor de norske Skibe med Kongedatteren ombord just vare landede. Den unge Dronning laae virkelig syg efter den stormfulde Overreise; — min Fader vidste at sætte sig i Forbindelse med hendes Pleiersker, især med den Øverste blandt disse, en høi, norsk Frue, der havde nogen Uret at hævne paa den norske Konge, og gjerne greb denne Leilighed til at skade ham og berige sig selv. For en stor Sum Penge blev det kongelige Barn hemmeligt en Nat bragt i min Faders Vold, og Liget af et andet Barn, af samme Alder og lignende Udseende, blev lagt i dets Seng paa Biskoppens Borg. Efter dette blev da Dronningens Død bekjendtgjort, Liget hurtigt lagt i Kiste, og indskibet igjen til Norge. Alt saa vel udført og sandsynligt, at Ingen anede Bedrageriet, uden de deri Handlende. Det virkelige Kongebarn blev af min Fader strax efter Bortførelsen bragt ombord paa et tydsk Skib, som laae der i Havnen, og samme Morgen skulde afseile. Med Skipperen, Mester Henning fra Lübeck (min Fader nævnte ham gjentagende udtrykkelig) var der forhen truffet Aftale, at han, mod god Belønning, skulde antage sig dette fader- og moderløse Barn, pleie hende godt, føre hende med sig til Lübeck, der opfostre hende som sit eget Barn, og aldrig forske efter hendes Herkomst, hvortil han saameget mere fandtes villig, som han selv ingen Børn havde. Dermed troede nu min Fader at have sørget for den Udstødte saa godt han kunde, og tillige formildet sin Brøde — thi egentlig havde han lovet sine Overherrer at gjøre den farlige Thronarving ganske uskadelig — med andre Ord, bringe hende udenfor de Levendes Tal. Men dette — sagde han — havde han ikke kunnet nænne, den lille Pige saae saa bønligt paa

ham med sine store blaa Øine, og bad saa inderligt om at føres til Sine igjen. Disse det solgte Barns Blik kom nu igjen for min Fader i hans Dødsstund. De sidste Ord, jeg hørte af hans Mund vare disse: „Ronald! — hun seer paa mig nu med sine dybe, blaa Øine — de sige mig, hun lever, og forlanger sit Hjem og sin Krone tilbage — Ronald — Du vil opsøge hende — Du vil indvie dit Liv til hendes Frelse, som ogsaa er Skotlands — Du vil udsone din Faders Brøde — Ronald! jeg kan ikke døe, før Du sværger mig dette!" — Jeg aflagde Eden for den Døende, og hans Sjæl foer heden med dens Ord. Han saae endnu engang kjærligt paa mig, trykkede min Haand — og Alt var stille. Ja, Alt var stille omkring paa Slagmarken, da jeg reiste mig fra min Faders Liig. Hans sidste Bekjendelse havde saaledes optaget min hele Sjæl, at Kampens Bulder omkring mig havde udraset, uden at jeg mærkede det. Wallace var flygtet med sine faae tiloversblevne Trofaste, — de Engelske forfulgte dem videre til Stirling. Tusinder af Døde eller dødeligt Saarede omgav mig kun, saalangt Øiet kunde naae, og for disse stumme Vidner til mit Fædrelands navnløse Elendighed gjentog jeg det hellige Løfte, at føre dets retmæssige Dronning og Befrierinde tilbage, eller lade mit Liv under Forsøget. Efter saa godt jeg kunde at have begravet min Faders Liig i det blodige Sand, forlod jeg denne Dødens store Mark, for at søge Livet, der nu var blevet mig helligt og dyrebart, siden jeg havde faaet et stort Maal at leve for. Gud førte mig uskadt gjennem de Engelskes overalt omsværmende Skarer — ad ukjendte Stier og fra Skjul til Skjul naaede jeg endelig op til Høilandene igjen, gjennem Skove og Moradser, til

mit eensomme Glenorrin. Jeg fandt af min Faders Borg kun rygende Ruiner — Englænderne havde ogsaa været der — Dalen var udplyndret og næsten forladt. Jeg knælede kun paa min Moders Grav — og drog saa videre Nord paa, for over Caithneß at begive mig over Fjordene til det norske Jarledømme Orkney, hvor Pigen fra Norge i sin Tid var landet og igjen forsvundet. Overalt, hvor jeg drog frem, fandt jeg Sagnet om hendes Tilværelse levende hos Almuen, og til hendes Tilbagekomst satte Alle sit visse Haab, som til en Frelsens Dag. Denne Folketro var mig et levende Varsel, den forhøiede og opholdt ofte mit Mod, skjøndt de virkelige Spor, jeg fandt efter min Faders Fortælling, viste sig meget faae og usikre, selv ved Kirkevaag, hvor Udaaden var foregaaet, og hvor jeg i længere Tid opholdt mig. Den Kone, som havde tilveiebragt det underskukne døde Barn, og hvis Navn og daværende Opholdssted min Fader havde nævnt mig, var ikke mere at finde, hun var siden udvandret eller død. — Og med Andre end hende, samt Kongedatterens Pleiersker, der med Liget vare reiste tilbage til Norge, havde min Fader sandsynligviis ikke underhandlet i Kirkevaag, undtagen med den lübeckske Skipper, Henning, som endnu af Adskillige der paa Stedet godt erindredes, men hverken han eller hans Skib var siden bleven seet i denne Havn. Der stod altsaa kun tilbage for mig at opsøge ham i hans Hjemsted; jeg fandt endelig en Skibsleilighed til Lübeck, og St. Martini Dag forrige Aar ankom jeg hid til Eders store og berømmelige Stad, alene, ukjendt og fast uden Midler, men riig paa Haab, og fuld af den Tillid til Gud, at min Sendelse var fra ham, og at han vilde føre mig til dens Maal. Dette Haab skuffedes heller ikke. Gjennem de Søfolk,

det havde bragt mig over, fik jeg snart spurgt, at Skipper Henning vel forlængesiden var død, men at hans Enke endnu boede i hans Huus i St. Ægidiegaden, og at hos hende opholdt sig en ung Pige, hendes Pleiedatter, der i Naboskabet var almindelig kjendt under Navnet „den smukke Gretchen." — Hvor slog ikke mit Hjerte voldsomt ved at høre dette Navn! — Gretchen! — det var jo vort Margrethe, Pigen fra Norges Navn! — Og nu Skipper Hennings Pleiedatter! — han havde jo lovet at opdrage hende som sit eget Barn — Alt stødte sammen — det maatte være hende! — Jeg skaffede mig Adgang til Enken Hennings, jeg saae hendes Pleiedatter — ved det første Blik følte jeg, at jeg ikke havde drømt feil — denne kongelige Skikkelse, disse dunkelblaa, straalende Øine, der nu saae dybt spørgende paa mig, ligesom før paa min Fader, det var hende, det var Pigen fra Norge! — Jeg behøver ikke at sige Eder, hvorledes Sandheden af mit første Indtryk siden blev stadfæstet, da jeg efterhaanden vandt hendes Tillid — hvorledes hendes Barndomserindringer ganske stemmede med, hvad jeg før vidste om den norske Kongedatters Skjæbne, som og med min Faders Bekjendelse — Alt dette ville I, ædle og mægtige Herrer, imorgen kunne høre af Jomfru Margrethes egen Mund, og jeg er sikker paa, at I da ville dele min faste Overbeviisning om, at hun er Kong Erik af Norges dødtroede Datter."

Skotlænderen taug. Borgermesteren, der havde hørt meget opmærksom paa hans Beretning, dog uden derunder at forandre en Mine i sit rolige, brede Ansigt, blev ogsaa nu siddende taus. Men Hr. Audun foer utaalmodig op, og udbrød: „Velan, min altid langsomme, gamle Ven! — hvad siger I til den Historie?

— Er den ikke troværdig nok? — Eller har I tabt Mælet af Forbauselse over den?"

„Nu, nu," sagde Borgermesteren roligt, „jeg nægter ikke, at Ridderen af Glenorrins Beretning har sine Sandsynligheder, og jeg vil derefter ikke findes utilbøielig til, imorgen at lade mig personlig overbevise om hans Dames Rettigheder. Men personlig Overbeviisning er ikke udvortes Beviis, og til et sligt trænge vi høiligt i en saa stor og vanskelig Sag. Siig mig derfor, min unge Ven, har I da slet intet Saadant fundet? — Gives der intet Dokument, ingen synlig Gjenstand fra den smukke Margrethes Barndom, der kunde fremlægges i Retsforhandlingen?"

„Kom mig ikke med Eders kjedsommelige Retsforhandling," afbrød Audun ham, „hvad behøves det spidsfindige Formvæsen her, naar I, Lübecks Borgermester, og jeg, Audun Jarl, anerkjende og forsvare Kongedatterens Ret?"

„Saavidt ere vi ikke endnu," gjenmælede Hr. von Runesse uforstyrret, „jeg ønsker derfor, at Ridder Glenorrin svarer mig paa mit Spørgsmaal."

„Svaret ligger i min Beretning," sagde den Nævnte. „Jeg har sagt Eder Alt, hvad jeg veed; af Pergamentsbeviser har jeg ingen, men jeg har en døende Faders Ord, og en ædel, uskyldig, forurettet Kvindes Barndomserindring at støtte mig til — og det, saa haaber jeg til Gud, vil være nok til at føre Sagen frem. Dog, det er sandt — nu drages mig til Minde, — jeg har hørt Jomfru Margrethe sige, at hun troede at erindre et gyldent Klenodie, som fandtes paa hende, da hun blev bragt ombord i Skipper Hennings Fartøi — men det er siden for-

svundet, og hendes Pleiemoder paastaaer, aldrig at have seet det. Maaskee hun dog kan have stukket det tilside, af Frygt for, at det kunde bidrage til at opklare Jomfru Margrethes Herkomst, thi det er hendes stadige Angst, da at maatte miste sin elskede Pleiedatter."

„Nu, nu," sagde Borgermesteren, „det er dog altid en Mulighed, og vi skal nok vide at bringe Klenodiet frem for Dagen, om det existerer — lad det kun blive min Sag. Imidlertid, mine kjære og ærede Gjæster, ville vi opsætte videre Forhandling om dette romantiske Emne, til vi imorgen have gjort vor Opvartning hos Prindsessen i Eventyret — iaften trænge I til god Beværtning og Hvile efter den lange Reise."

Og hermed førte han sine Gjæster ind i den tilstødende, lys- og guldstraalende Spisesal, hvorfra en yppig Kvelds-Anretning duftede dem imøde.

Tiende Kapitel.

Enken Hennings faaer fornemt Besøg.

I den ellers saa stille St. Ægidiegade var der næste Morgen, et Par Timer efter Ottesangstid, usædvanlig Bevægelse. Grupper af Indvaanere samlede sig foran Huusdørene, nysgjerrige Hoveder stak frem af mange Vinduer, og Alle havde Blikkene rettede mod den Deel af den trange Gade, hvorfra et anseeligt Tog nærmede sig, med en Sværm Gade-Ungdom som Forløbere, der med Aanden i Halsen overalt forkyndte: „Bor-

germesteren kommer! — Hans Naade Borgermesteren selv, med en fremmed, prægtig Herre, og endnu En, som har Skjørter paa!" — Det var virkelig Hr. Hans von Runesse i egen brede Person, der med tunge Skridt vraltede nedad Gaden, støttende sig paa sin guldknappede Rørstok, og naadigt nikkende til alle de dybe Hilsener, der overalt bragtes ham. Nogle brogetklædte Bysvende med blanke Hellebarder gjorde Vei foran ham, men ved hans Side gik hans høie norske Gjæst, stolt og statelig i sin røde Vaabenkjortel og med de klirrende Ridderspore, Blikket ufravendt foran sig, Haanden paa Sværdheftet. Efter dem fulgte den unge Skotlænder, nu atter i sin høilandske Dragt, og endnu nogle Hellebarderer sluttede Toget. Spændt Forventning opstod nu blandt Gadens Befolkning om hvor dette Tog vilde standse, hvem det høie Besøg gjaldt — dog, det kunde jo ikke være nogen Anden bestemt, end den eneste Raadsherre, som boede der i Districtet — Hr. Gottschalk von Wickede. Denne lod sig jo ogsaa allerede med samt sin Hr. Søn, den zirlige Junker Henrik, see paa Tærskelen af sit Huus, beredt til at modtage de høie Gjæster. Men hvad beskriver saavel Raadsherrens som de Omstaaendes Forbauselse, da Borgermesteren med Følge blot venligt hilsende skred Patricierhuset forbi, og standsede foran Skipper-Enken Hennings nærliggende ydmyge Bolig, ja virkeligt traadte ind ad den aabne, lave Huusdør. Denne faldt strax til efter dem, og bevogtedes mod tilstrømmende Nysgjerrige af de udenforblivende Hellebarderer.

I Forstuen modtoges de Indtrædende af gamle Moer Herdeke, der af Skræk og Ærbødighed næsten sank til Jorden, idet hun greb Hr. von Runesses Haand, kyssede den, og mumlede:

„Ak! hvilken Ære for mit fattige Huus — strænge Hr. Borgermester! — hvilken Ære!" —

„Vær kun rolig, gode Kone," sagde denne. „Eder skal intet Ondt times — men hvor er Eders Pleiedatter? hende søge vi."

„Ak, jeg veed det nok," hulkede den Gamle, „I komme for at tage hende fra mig. — Men hun er mit Barn, ville I tage et Barn fra hendes Moder?"

„Ingen vil tage hende fra Eder, gode Moder," sagde nu Hr. Audun, „vi bringe kun Eders Pleiedatter Lykke — men hvor er hun, før os til hende! Jeg er hendes Slægtning fra Norge!"

„Ak, du store Gud! — fra Norge! — det skrækkelige Norge! — og der er Skotlænderen ogsaa, han er Skyld i det altsammen!" — vedblev Enken jamrende, uden at give videre Svar. Men Ronald gav det i hendes Sted, idet han viste hen mod Trappen i Baggrunden, hvorfra Jomfru Margrethes skjønne og ædle Skikkelse just saaes langsomt at stige ned. Hendes Ridder ilede hende imøde, tog ærbødigt hendes fremrakte Haand, og ledte hende frem for den norske Jarl med de Ord: „Hr. Audun Hugleikssøn — see her Eders Frænde Margrethe, Kong Erik af Norges Datter!"

Hr. Audun blev mærkeligt overrasket og dybt grebet ved Synet af denne unge Pige, der bleg og bævende, med yndefuld Høihed, fast med en Dronnings Anstand, nu stod lige over for ham og betragtede ham stille med sine dybe, dunkelblaae Øine. „Ved alle hellige Mænd," udbrød han uvilkaarligt, „min afdøde, uforglemmelige Herres og Konges udtrykte Billede!"

„I Sandhed," gjentog Hr. von Runesse, der ved Jomfruens kongelige Fremtræden ogsaa var synligt imponeret — „I Sandhed — denne unge Dame har en umiskjendelig Lighed med vor gamle Ven, Kong Erik Magnussøn af Norge!"

„Hvad mere Vidnesbyrd have vi behov?" vedblev Hr. Audun. „Jeg hilser Eder da, ædle Jomfru, som Kong Eriks Datter, som Norges og Skotlands Dronning!" — Og hermed bøiede den stolte Jarl sit Knæ for Skipper-Enkens Pleiedatter.

Denne gjorde med Haanden en afværgende Bevægelse, og bad ham reise sig. „Ikke endnu," lød hendes sølvklare Stemme i Modersmaalets Tone, „jeg har endnu ingen Ret til denne Hyldest, ædle Herre, jeg vilde saa gjerne kalde Eder min Slægtning. I har kjendt min Fader! — Og I finder, at jeg ligner ham? — O, hvor godt dette gjør den Forældreløse at høre! — Ogsaa jeg troer at mindes min Fader — ofte har jeg i mine barnlige Drømme seet hans milde, lyse Skikkelse, hørt hans kjærlige Stemme kalde mig ved Navn. Men Alt er saa dunkelt, saa fjernt — og han har jo troet mig død, er med denne Tro gaaet i Graven. Er det da muligt, I kan antage, at hans Barn endnu lever, at jeg er dette Barn?"

„Ja," sagde Hr. Audun, „alt efter denne unge skotske Ridders Fortælling, da han besøgte Hegranæs, følte jeg mig saa overtydet om, at Pigen fra Norge endnu levede, at jeg fulgte ham hid for at see hende — og nu, da dette er skeet, da jeg hos Eder har gjenkjendt min afdøde Herres kjære Træk, foryngede og formildede i kvindelig Skjønhed, da jeg har hørt Eder endnu tale Eders Faders Sprog — nu ere de sidste Tvivl svundne, nu er jeg mere end nogensinde beredt paa at føre Eder

tilbage til Fædrelandet, for der, saavelsom i Skotland, at gjenvinde Eders retmæssige Arv. Og denne Herre" — her henvendte han sig paa Tydsk til Hr. von Runesse — „vil, som Borgermester i Lübeck, Eders Pleiestad, efter Pligt og Løfte yde os sin mægtige Bistand."

„Skal ikke mangle," indfaldt Hr. von Runesse, „det vil sige, naar vi først komme saavidt. Men uagtet Jomfruens Udseende og hele Væsen vidner godt for hendes kongelige Herkomst, bliver det dog, før vi tage nogen Beslutning i hendes Sag, nødvendigt, at hun giver os en noiagtig Meddelelse om hvad hun selv erindrer fra sin Barndom."

„Ogsaa jeg beder Eder om dette, høie Jomfru," tilføiede Hr. Audun, „ikke fordi jeg nu nærer Tvivl om hvem I er, men paa det at Alt kan blive klart mellem os, og min forsigtige Ven her vorde fuldkommen overtydet."

„Gjerne vil jeg gjentage for Eder det Lidet og Dunkle, jeg mindes fra min Barndom," svarede Margrethe, „det er jo derfor, jeg har modtaget Eders Besøg idag. I, mægtige norske Herre, som kalder Eder Kong Eriks Ven og Slægtning, og saaledes vel nøie kjender til Forholdene ved hans Hof, I vil da bedst selv kunne dømme, hvorvidt mine Erindringer dermed stemme overens — og Du, kjære Fostermoder, opfyld nu det Løfte, Du gav mig i Nat, at staae mig bi efter Sandhed og Samvittighed i denne Beretning. Det gjælder om din Datters Fremtid — og din egen. Du veed, vi skilles ikke ad."

„Ak," sagde Moer Herdeke sukkende — „jeg har jo Intet at sige, men jeg vil gjøre Alt, hvad Hans Naade Borgermesteren befaler. Dog, mit Barn — Du vil dog ikke, at de høie

og strenge Herrer, som have beæret mit ringe Huus med deres Besøg, skulle blive siddende her i Dielen? Vær saa god at stige op i Stuen, ædle Herrer — der er Alt beredt til Eders Modtagelse, saagodt en fattig Enke formaaer det."

Borgermesteren saae ved disse Moder Herdekes Ord med Skræk hen paa den steile, smalle Trappe, der ogsaa kun lidet syntes skikket til at bære hans tunge Person. „Nei — gode Kone" — sagde han derpaa, „gjør Eder ingen Uleilighed — Vi blive helst hernede i Eders luftige Forstue — her er det kjøligt og godt, og Plads nok til at holde en kongelig Raadsforhandling, den vi nu strax ville skride til at ordne. Her, — skjønne Jomfrue og vordende Dronning — tag Sæde! — Denne messingbeslagne Kiste være Eders Throne saalænge, i Forventning om en gylden. — — I og jeg, Hr. Audun, vælge denne Træbænk til vort Raadsherresæde — unge Ridder Glenorrin bliver staaende ved sin Dames Side, til hendes Tjeneste — Enken Hennings hviler sine gamle Lemmer paa Krakken der. — Saa, nu er Alt ordnet og Mødet sat, ligesaa fuldstændigt og godt, som foregik det paa Lübecks Raadhuus, eller i Bergens Kongehal. Jeg paatager mig at lede Forhandlingerne — men fordrer ubetinget Lydighed og Oprigtighed, — forstaaer I mig, Herdeke Hennings? — Nu, nu, vær kun ikke bange, Alt skeer kun til Eders Pleiedatters Bedste, dog maa I vide, det nytter ikke at skjule Noget for mig. Skotlænderen, Ridder Glenorrins Vidnesbyrd og Beretning i denne Sag kjende vi allerede — Raden er nu til Eder, Jomfru Margrethe, at fuldstændiggjøre hans Fortælling, at give os en tro Fremstilling af Eders Barn-

doms Indtryk og Omgivelser, samt om, hvorledes I antager at være bragt hid til Lübeck."

„I tager jo paa Vei, som om I skulde holde et ordentligt Retsforhør" — sagde Hr. Audun noget uvillig.

„Det vil jeg ogsaa" — svarede Borgermesteren roligt — „et saadant venskabeligt Forhør nu kan maaske siden spare Eder et piinligt."

Aa, det har ingen Nød," gjenmælede Hr. Audun. „Betænk, en Dronning underkaster sig intet Forhør — værdiges hun at svare os, da er det af hendes gode Villie og efter eget Behag."

„Velan — lad Jomfruen tale — af hvilken Bevæggrund hun vil, kun at det skeer snart, thi jeg har liden Tid," vedblev Hr. von Runesse.

Margrethe havde imidlertid siddet stille, med Hænderne foldede i sit Skjød, og Hovedet foroverbøiet, ligesom lyttende til indre Stemmer. Hendes hele Stilling gav et Billed af jomfruelig og, om saa kan siges, ydmyg Værdighed, hun lod ikke til at bemærke Ordvexelen mellem de to fornemme Herrer, der vilde opkaste sig til hendes Beskyttere. Hun kastede kun et tillidsfuldt Blik til Ronald, som for af hans trofaste Aasyn at hente Kraft og Mod, og begyndte derpaa med sagte, men klar Stemme at fortælle sin Barndoms afbrudte Erindringer, hvilke af Hr. Audun alle fandtes stemmende med den norske Kongedatters Omgivelser og Hændelser. Hun beskrev nøiagtig Bergens Kongeborg, dens Beliggenhed ved Fjorden og mellem de høie Fjelde, og især Fruerstuen der, hvor hun var bleven opfostret mellem en Mængde tjenende Kvinder, der alle lød hendes mindste Vink og fortalte hende stadigt, at hendes Fader var Konge, og at hun

selv skulde blive Dronning over et fjernt Land. Hun havde tit spurgt dem efter sin Moder, men altid faaet til Svar, at denne var død, sin Fader derimod kunde hun godt erindre som en lys, høi, venlig Mand, der ofte var kommet til hende, havde kjærtegnet hende, givet hende fagert Legetøi, og kaldt hende sin lille Margrethe. Engang var hun bleven ført til ham i en stor Sal, hvor han sad i et prægtigt Høisæde, havde Guldkrone paa Hovedet og en lang rød Kappe over Skuldrene, og omkring ham stod en Hærskare af vaabenklædte Mænd og hvide Præster. Hun blev sat paa hans Skjød og han kjærtegnede hende og viste hende derpaa frem til tre fremmede Mænd, der stode foran Thronen, og hvoraf den Ene, hvad hun godt erindrede, bar en Dragt, lignende den særegne, som Hr. Ronald Glenorrin brugte. De tre Mænd faldt da paa Knæ for hende og kyssede hendes smaa Hænder, og mindedes hun godt, at de kaldte hende deres Dronning. Derpaa blev hun igjen bragt tilbage til Fruerstuen. — Men noget efter kom hendes Fader did med en høi Frue af et strengt Udseende — han forklarede hende, at denne Frue nu skulde være hendes Pleiemoder og føre hende langt bort til de fremmede Mænds Land, til Skotland, og der skulde hun blive Dronning og have det saa godt og prægtigt i alle Maader. Saa havde hun grædt og bedet om at maatte blive hos sin Fader — den høie Frue kunde hun nu slet ikke lide — hun vilde ikke følge hende til det fremmede Land. Faderen havde da selv været bedrøvet, havde sluttet hende i sin Favn og fældet Taarer over hende — men det hjalp Altsammen ikke — en Morgen kom den høie Frue, og tog hende paa Armen, og bar hende ud af Borgen, ned til Søen, og hendes Fader

Kongen og de tre fremmede Mænd og en Mængde Terner, Riddere og Præster fulgte med, og der blev ringet med Klokker og sunget gudelige Sange, alt som de gik frem. Særligt erindrede hun en gammel Præst ved Navn Havlide, der ofte før var kommet til hende og havde læst saa skjønt om Jesus og Jomfru Maria — han gik nu tæt foran hende med et gyldent Kors opløftet, og sang med høi Stemme en latinsk Hymne, der begyndte med Ordene „Veni Creator!" — Hun saae endnu for sig den store Folkemasse, der bedækkede Høiderne og Stranden, som Følget kom ud af Borgens Port — hun saae den Række af lange Skibe, med forgyldte Stavne og vaiende Vimpler, der laae foran Landingsbroen. I det største af disse blev hun bragt ombord — her tog hun den sidste Afsked med sin Fader — hun havde klamret sine smaa Arme om hans Hals, og maatte næsten med Magt rives fra ham. Dette var det sidste Glimt hun havde af sin Fader og sit Fædreland — hun maatte strax derefter være bleven bragt ned i det for hende bestemte Skibsrum, — da hun igjen førtes op paa Dækket for at nyde frisk Luft, vare de alt i rum Sø. Fra den lange og stormfulde Søreise havde hun kun faae Erindringer, og disse mere og mere forvirrede, eftersom den Febersygdom, hvoraf hun blev angrebet, tiltog. Al Bevidsthed forsvandt efterhaanden, hun gjenfandt sig først liggende i en Seng i et stort, skummelt, hvælvet Værelse, og om hendes Leie syslede forskjellige bekjendte Skikkelser, hvoriblandt den høie Frue, den øverste af hendes Vogtersker, mod hvem hun endnu nærede den første Uvillie, fordi Fruen var saa kold og streng, og fordi Margrethe i sin barnlige Tro gav hende Skylden for Bortførelsen fra Hjemmet. Lidt efter lidt fik hun

af sine Terner vide, at den værste Søreise nu var endt, at hun havde været meget syg, at de nu skulde udhvile her paa Biskoppen af Orkneys Borg, til hun ganske kom sig og kunde drage videre til Skotland. Hun følte sig dog saa mat og svag, at hun var ligegyldig for Alt, naar undtages Længselen efter Faderen og det norske Hjem. En Nat, som hun saaledes laae i vaagne Drømme, saae hun pludselig den høie Frue, der sjelden til saadan Tid pleiede at betræde Værelset, komme sagte ind, og give de vagthavende Terner Tegn til at bortfjerne sig, hvilket disse ogsaa strax gjorde. Med ubeskrivelig Forfærdelse saae Margrethe sig nu alene med Gjenstanden for sin stadige Frygt, — hun saae den høie, blege Frue langsomt nærme sig Sengen, og bøie sig over den, som forat iagttage, om hun sov. „Endnu" — saa lød Jomfruens Ord — „endnu altid staaer det for mig, det frygtelige Udtryk af Grumhed og Uro i den blege Frues Aasyn, da hun bøiede sig over mig, og saae stivt paa mig med sine sorte, flammende Øine. Jeg vilde skrige og fare op, men kunde ikke, en Dødsmathed betog mig, jeg kunde ikke røre et Lem — og dog bemærkede jeg Alt. Fruen maatte dog have mærket at jeg ikke sov, thi hun gjorde et Forsøg paa at berolige mig med de Ord: „Kom Margrethe — jeg fører Dig til din Fader" — derpaa svøbte hun med Eet et uldent Dække tæt om mig, saa det ogsaa bedækkede mit Hoved, løftede mig op og bar mig ud af Værelset, uden at jeg formaaede at gjøre mindste Modstand eller skrige om Hjælp."

„Ha! — Fru Ingebjørg Erlingsdatter!" — indfaldt Hr. Audun, — „her kjender jeg Dig! Saalunde var det altsaa Du lønnede din Konges Tillid, da han betroede Dig Omsorgen for

sit eneste Barn! Men det skulde vel være Hevn for, at Kongen havde vovet at straffe din onde Broder, Røvergreven Mindre-Alf! — Nu kan Du komme til, som han, at klæde Steile og Hjul, stolte Fru Ingebjørg!" —

„Fru Ingebjørg" — gjentog Margrethe — „Ja — saaledes kaldtes hun — min mørke Vogterske — nu kjender jeg Navnet igjen — hun lever altsaa endnu?"

„Ja, hun lever, og det i stor Anseelse for streng Dyd og Fromhed — men nu skal Masken rives af hende — nu nærmer sig Gjengjældelsens Dag for hende, som for mange Andre! — Dog videre — høie Dronning — videre i Beretningen om Hyklerskens Udaad!"

Jomfruen vedblev: „Jeg havde en Fornemmelse af, at jeg blev baaret gjennem lange Gange og nedad steile Trapper — endelig mærkede jeg paa den kolde, friske Luft, der slog mig imøde, at vi befandt os i det Fri. Jeg kom nu saavidt til Kræfter, at jeg kunde faae Klædet lidt bort fra mit Ansigt — jeg saae Stjernehimmelen over mig, og foran mig en høi Mand i en viid Kappe, hvorunder han syntes at bære Noget. Jeg udstødte nu et svagt Skrig. — „Tys, der er din Fader" — hørte jeg da Fru Ingebjørgs Stemme. I næste Øieblik var Klædet igjen over mit Hoved, jeg følte mig grebet af stærke Arme og baaret hurtigt bort, langt, langt, gjennem den kolde Natteluft. Jeg laae ganske stille i den fremmede Mands Arme, ved hans Bryst — jeg havde kun een Tanke, een Drøm — hvad, om det maaskee dog var min Fader? — Ak, jeg skulde snart faae skrækkelig Vished. Efter en lang Vandring standsede endelig min Bærer, jeg følte mig omgivet af en varmere Luft

og sluttede deraf vi maatte være komne i Huus. Jeg følte mig lagt paa et haardt Leie, Klædet blev taget fra mine Øine, og jeg saae mig forvildet om. Jeg befandt mig i en usſel Jord-hytte, hvor en gammel, fattig klædt Kone stod ved Skorsteens-ilden og rørte i en Gryde. Ved min Side saae jeg den høie Mand, der havde baaret mig — ak! — disse vilde Blik, dette sorte Haar og Skjæg — denne svære Skikkelse — det var ikke min Fader! — Jeg tog nu paa at skrige og jamre, først befalede jeg stolt — og da dette ikke hjalp, bad og tiggede jeg ynkeligt om at blive ført tilbage til Mine — til min Fader. — Ingen svarede mig — den fremmede Mand stod ganske stille og betragtede mig længe med et underligt Udtryk i sit haarde Ansigt — endelig sagde han noget, som jeg ikke forstod, til den gamle hæslige Kone, der strax kom hen til den Bænk, hvorpaa jeg laae, og tvang mig, trods al min Modstand, til at synke en varm Drik, som hun havde tilberedet. Denne Drik maa vist have indeholdt no-get Bedøvende, thi jeg mindes nu Intet mere, før jeg vaagnede ombord paa Skipper Hennings Skib, og fandt mig pleiet af ham, som siden af hans Hustru her, med kjærlig Omhu. Under min be-vidstløse Tilstand havde man ombyttet mit Nattøi af Silke og fiint Linned med grove Klæder, saa Intet fandtes paa mig, der kunde vidne om min forrige Stand. Jeg har vel en dunkel Erindring om et gyldent Klenodie, som jeg ved Afskeden havde faaet af min Fader, og som altid pleiede at hænge om min Hals — at jeg ogsaa ombord i Hennings Skib har leget med et saadant, — men siden har jeg ikke seet det, og det er jo heller ikke ri-meligt, mine Bortførere skulde ladet mig beholde et saa dyrebart Stykke."

Her afbrød Borgermesteren Jomfru Margrethes Tale, idet han pludseligt og strengt henvendte sig til hendes Fostermoder med de Ord:

„Herdeke Hennings! — jeg seer det paa Eder — I er i Besiddelse af dette Klenodie — herfrem med det strax, saafandt I ikke vil, at jeg skal lade det presse ud af Eder ved Rettens Middel!"

„Ak Naade — Naade! strenge Hr. Borgermester," jamrede den gamle Kone, idet hun sank for Hr. von Runesses Fødder.

„Nu, hvor bliver det," gjentog denne fremdeles barsk, da han bemærkede, at hun famlede ved sit Halsklæde, som om hun der søgte Noget. „Herfrem med Skuepengen!"

„Ak — det var jo ingen Skuepenge — men et Kors," undslap det nu den forskrækkede Gamle.

„Nuvel, lad os da see dette Kors — og Alt skal være Eder tilgivet," sagde Borgermesteren smilende.

„O, du Sankt Illigens, min Skytspatron, hvad har jeg sagt!" udbrød Herdeke skjælvende. „Nu er da Alt ude — men det maatte saa komme! — Ja, Margrethe! (henvendt til sin Pleiedatter, der var ilet til og havde reist hende i sine Arme) „ja mit Barn — Du havde dog Ret — tilgiv din stakkels Moder — jeg gjemte Korset, at de ikke skulde gjenkjende Dig derpaa, og jeg saa miste Dig — men nu maa det dog frem alligevel — Gud og de Hellige ville det saaledes — din Barndoms Eventyr — som jeg aldrig har villet troe — vorde nu sande! — Du er altsaa dog en Kongedatter, og den ringe Enke tør ikke længer kalde en Konges Barn sit Barn!"

„Det tør Du, og det skal Du fremdeles — kjæreste Mo-

der" — svarede Margrethe, kjærtegnende hende, „for Dig bliver jeg altid din lille Gretchen — og Du følger med mig, siden jeg ikke kan blive hos Dig, og Du deler med mig alt Godt, som Fremtiden kan bringe. Jeg har Intet at tilgive Dig, Du har stedse været min tro Moder — Du har ingen Deel i den Uret, man har tilføiet mig — hvad Du har skjult, var kun af Kjærlighed — Du vidste det ikke bedre. Men nu Korset — min Faders Kors — o, lad mig see det, og trykke det til mine Læber, som i min Barndoms Dage!"

Med skjælvende Hænder trak den Gamle nu det gyldne Kors frem under Halsklædet, og rakte det til Margrethe, som ved Synet deraf brast ud i Graad, førte det til sine Læber og bedækkede det med Kys. Først efterat hendes og Pleiemoderens Bevægelse nogenlunde var stilnet, fik Hr. von Runesse og Hr. Audun Anledning til nærmere at undersøge det gjenfundne Klenodie. Det befandtes at være et Reliqviegjemme i Korsform, saadant som de ofte bares af hiin Tids fornemme Mænd og Kvinder, til at aabne, og indeni en Splint af det hellige Korses Træ. Men hvad der ellers gjorde Smykket til et vigtigt Beviis for Margrethes Herkomst, var, at der paa dets ene Side fandtes i Guldpladen indridset Kong Erik Magnussøns Navnetræk med Norges Vaaben og Krone over, og paa den anden Side en Helgenfigur, der tydeligt kunde skjelnes at skulle forestille Sankt Olaf, Norges Skytspatron.

Selv Borgermesteren erklærede sig nu overbeviist om, at Jomfru Margrethe var Kong Eriks Datter. Forsynet med dette Kjendetegn, meente han, maatte hun kunne optræde med temmelig Sikkerhed i Norge, sær naar hendes Sag blev fremhjulpet

af en saa mægtig Mand som Audun Hugleiksson. Selv vilde han sørge for, at de Tydske i Bergen skulde tage hendes Parti, ligesom han lovede at understøtte hende paa enhver Maade, der stemmede med Lübecks Fordeel. Sluttelig tilbød han sit eget Palads som en mere passende Bolig for Kongedatteren, den Tid hun endnu maatte opholde sig i Lübeck, end Enken Hennings simple Huus; hun skulde hos ham og i hans Familie vorde modtaget standsmæssigt og nyde al hende tilkommende Ære.

Jomfru Margrethe takkede venligst for dette Tilbud, men valgte dog at blive hos sin Fostermoder i al Stilhed, og i de vante Omgivelser, medens hun endnu opholdt sig i sin Udlændigheds Stad. Først ved Ankomsten til Fædrelandet vilde hun optræde som Kongedatter.

Hr. Audun billigede strax dette, og berømmede hendes Klogskab. Moder Herdeke glædede sig til, endnu en Stund at kunne beholde sin Pleiedatter som før i det gamle Huus — og Ronald Glenorrin — ja — han havde da Mindst imod en Bestemmelse, der endnu nogen Tid levnede ham Udsigt til friere Omgang med hans Hjertes Udkaarede.

Borgermesteren brød nu op og begav sig paa Hjemveien, efter først at have ærbødigt kysset Margrethes Haand, og lovet at see til hende igjen før Afreisen. Hr. Audun blev tilbage og havde en Samtale med Kongedatteren i Eenrum — derpaa gik han ogsaa bort, fulgt af Ronald, for med ham og Hr. von Runesse at træffe de fornødne Forberedelser til Pigen fra Norges Overfart til Fædrelandet.

Der blev igjen stille i det gamle Huus i St. Ægidiegaden, — stille, som om Intet der var forefaldet. — Oppe i Dagligs

stuen sad Moder Herdeke atter i sin Læenestol, men Spinderokken snurrede ikke mere saa lystigt som før — og den smukke Gretchen sad ikke længer i Karnapvinduet og tegnede Billeder — hun hvilede paa et lavere Sæde foran sin Pleiemoder, skjulte sit Aasyn i dennes Skjød og græd sagte.

Ellevte Kapitel.

I Bergen.

Vi forlægge Scenen tilbage til Norge og der til Bergens Kongsgaard. Denne store og vidtløftige Bygning, eller rettere Samling af de forskjelligste Træ- og Steen-Bygninger: Taarne, Festhaller, Fruerstuer, Kirker og Fængsler, Alt omgivet af en Muur med Vagtomgange og Porte, var beliggende paa den saakaldte Holmen ved Indløbet til Bergens Vaag, der, hvor Bergenhuus Fæstning nu findes, og endnu bevarer de sidste Levninger af de gamle norske Kongers Borg. Den var anlagt af Olaf Kyrre, og blev af de senere Konger, hvis sædvanlige Residents den var, stedse mere forøget, tilbygget og forskjønnet. Kong Eystein, Sigurd Jorsalafarers Broder, havde saaledes der ladet opføre det „prægtigste Træhuus, som dengang fandtes i Norge," og Kong Haakon Haakonssøn Gamle den store Steenhal, hvor hans Søn Kong Magnus's Kroningsgilde stod, og hvoraf de mishandlede Rester endnu kan sees i den saakaldte Magasin-Bygning (Langhuset) paa Bergens Fæstning. Inde i selve Kongsgaarden havde samme Konge ladet opføre de hellige

Apostlers Kirke, som et kongeligt Kapel. Af hans Søn Magnus blev dette flyttet til den kongelige Urtehave, og paa det prægtigste smykket med Marmorsøiler og Billeder. Den gamle Krønike siger om denne Kirke: „Apostlernes Billeder vare udhugne i Stene udenpaa Kirken, og paa Apostlernes Dage og andre store Høitider klædtes de i Fløil, Damask, Gyldenstykke og Blyant, og i de Klæder hængte de Cymbala (Smaaklokker) og der Vinden blæste udi Kjortlerne, da gave de Cymbaler en deilig Lyd af sig. Ovenpaa Kirken var en hvælvet Sal, hvor Kongerne holdte Herredage og Samtale med sit Raad, Ridderskab og gode Mænd, der holdtes ogsaa St. Jatmunds Gilde, udi hvilket Konger, Hertuger, Grever, Bisper, Baroner, Riddere og anden Adel, ja endog fremmede Riger og Nationer lode sig indskrive." — Fra Urtegaarden, hvori denne Apostelkirke stod, og som indtog den sydlige Skraaning af Holmen, førte en Bro (Sandbro) til Øvregaden over den sumpige Fordybning (Veisan) der skilte Holmen fra Byen, nærmest Vaagen paa denne Side laae den kongelige Frugthave. Paa den anden Kant af Borgen, men udenfor dennes Ringmure, mod Holmens nordre Odde, reiste sig Bergens Kathedral, den prægtige Christkirke med sit høie Taarn og med sine Kongebegravelser, ved Siden deraf Bispegaarden, og endnu en mindre Kirke, den saakaldte lille Christkirke. Hele denne Samling af statelige Bygninger, Taarne og Spiir paa et forholdsviis lidet, men ophøiet Rum, omgivne af Sø og grønne Lunde, med de høie Byfjelde til Baggrund, maatte gjøre et mægtigt Indtryk paa Beskueren, og vise sig som et værdigt Hovedsæde for Norges Kongemagt, ligesom den til-

stødende tætte By med dens brogede Færdsel, Skibsbrygger og lange Kreds af Kirketaarne var det for Norges Handelsmagt.

Siden Kong Haakon Magnussøns Thronbestigelse frembød imidlertid Bergens Kongeborg ikke det Liv som forhen. Denne Konge foretrak Opholdet i Oslo, hvor han alt havde resideret som Hertug, og som han betydeligt havde udvidet, forskjønnet og begavet med rige Stiftelser. Til Bergen kom han nu sjeldnere, og kun leilighedsviis; det var ham derfor om at gjøre i denne gamle og mægtige Konge- og Handelsstad at have en paalidelig Tilsynsmand og Stedfortræder. En saadan fandt han i Hr. Basse Guttormssøn, Ridder, forhen Sysselmand i Stavanger, nu forflyttet i samme Egenskab til Bergen, hvor han tillige i Kongens Fraværelse var Befalingsmand paa Bergenhuus Slot, som Kongsgaarden allerede da begyndte at kaldes.

Det er denne Kong Haakons tro Mand og altid villige, kraftfulde Redskab, som vi en Aften sidst i Juni samme Aar finde gaaende op og ned i en lav Hal eller rettere Vagtstue, beliggende i det store Hjørnetaarn af Kongeborgen, tæt ved den søndre Port. Hr. Basse var en Mand endnu i sine bedste Aar, af undersætsig, men stærk Legemsbygning, med graat krøllet Haar og Skjæg, hans noget plumpe Ansigtstræk udtrykte Energi og Bestemthed, af hans brune, spillende Øine lyste Kløgt. Over sin lette Rustning bar han en mørkegrøn Vaabenkjortel uden Smykker; det eneste Tegn paa hans Værdighed var et guldindlagt, kostbart Sværd, der hang i et sort Læderbelte ved hans Side. Han gik aabenbar utaalmodig op og ned i det lange, lave Værelse; hvergang han kom til dets øvre Ende, fra hvis jerngittrede Vindue man havde Udsigt til Bryggen og den søndre

Ports Indgang, standsede han og saae ud; naar han da intet Usædvanligt bemærkede, fortsatte han sin Vandring, idet han halvt mumlede en Eed og trommede med Fingrene paa det smale Egebord, der stod langs Midten af Stuen. Endelig lod det til at han ikke kunde udholde den stille Venten længer — han kaldte. En Væbner traadte ind.

„Har man endnu ikke seet noget til dem?" spurgte Slotsbefalingsmanden.

„Nei, Hr. Ridder," svarede den Indtraadte, „de kunde heller ikke være tilbage her endnu — der er ikke saa kort ind til Vaagsbunden, og Havnen er fuld af Fartøier."

„Jeg er bange for, de ikke finde Den, de søge. Han er ikke saa let at fange. Thorstein Finnssøn var da sikker paa, at Ræven havde sit Tilhold hos den tydske Øltapper, Wernicke Jungmeister i Vaagsbunden?"

„Ja — han har selv seet og kjendt den fornemme Herre der, og var af Bodsvenden underrettet om, at han hver Aften til denne Tid pleiede at indfinde sig der i Skjænkestuen forat møde sine Venner."

„Det vil falde haardt at faae ham ud derfra" — vedblev Hr. Basse, halvt for sig selv — „den gamle Wernicke er en stridig Krabat — jeg kjender ham nok — maatte jeg ikke nylig med Magt tvinge ham til at erlægge Tiende — og Tydskerne hænge sammen som Erteriis — Den, de beskytte, er ikke god at faae Fingre i. Thorstein har dog vel Folk nok med?"

„Otte af de Sikkreste" — svarede Væbneren — „Flere turde han ikke tage, hvis han ikke skulde gjøre Opsigt. I havde

jo selv befalet, at Herren skulde bringes hid med det Gode, og som efter Eders venskabelige Indbydelse."

„Javist — saa var min Mening" — sagde Slotsherren — „det vilde ikke være raadeligt endnu at bruge aaben Magt — det kunde forstyrre Alt. — Nu, vi faae stole paa, at Thorstein er slu og forsigtig, skjøndt rigtignok den Anden er det endnu mere. Har Du ellers beredt Alt, Olaf, til min værdige Gjæsts Modtagelse, som befalet? — de for ham bestemte Rum ere i ønskelig Orden?"

Olaf bejaede dette med et tvetydigt Smiil. „Det er godt" — vedblev Slotsherren — „jeg seer, Du forstaaer mig — men Tand for Tunge! — Endnu Eet — Den underlige Svend, som igaar bragte Brevet og Budskabet fra Kantsleren — har Du ført ham i Nærheden, at jeg kan have ham tilhaande, om det skulde fornødiges?"

„Han befinder sig i den ydre Vagtstue mellem Huuskarlene. I behøver kun at give det sædvanlige Kaldetegn, saa staaer han for Eder. Har I mere at befale, strenge Hr. Ridder?"

„Nei — ikke for Øieblikket — gaa nu kun — lad Portvagten see vel til — og meld mig strax, naar Thorsteins Baad er i Sigte."

Efterat Væbneren Olaf nu havde forladt Værelset, begyndte Basse Guttormssøn igjen sin utaalmodige Gang frem og tilbage. Under en af sine Standsninger ved Vinduet tog han et sammenlagt Pergamentbrev frem af Barmen, foldede det ud, og gjennemsaae dets Indhold, idet han talte med sig selv:

„Jeg kan ikke tvivle — det er virkeligt Kantslerens egen Haandskrift — og Kongens eget Segl derunder — Brevskabet er

ægte og Ordren, det indeholder, maa udføres, skjøndt Brevdrageren, der bragte det, var forunderlig nok. Ja, ja, Sira Aake! — Du har godt ved at anbefale mig Forsigtighed — jeg skal lade Frugten modnes, før den plukkes, siger Du — nuvel — hvorfor kommer Du ikke selv forat pleie den? — Du er en finere Urtegaardsmand end den plumpe Basse Guttormssøn nogensinde vorder det — men — ligemeget — her maa handles efter Enhvers bedste Formue, Kongens Sag gaaer for Alt."

Hans Læsning i Dokumentet og deraf følgende Selvbetragtninger blev dog snart afbrudt ved en Larm blandt Portvagten, — han saae ud af Vinduet, og Udraabet: „der ere de!" undslap hans Læber. Han kunde fra Vinduet see, hvorledes en Baad lagde til ved Bryggen udenfor Slotsporten og at nogle Mænd derfra steg op, uden at han dog formedelst Frastanden kunde bemærke, om den Ventede befandt sig blandt dem. Men i samme Øieblik traadte Væbneren Olaf igjen ind, og meldte, at man havde seet t i Mænd i Baaden, medens kun N i vare dragne ud, og at altsaa vel den Søgte var med. Et triumpherende Smiil oplyste Hr. Basses haarde Ansigtstræk, da han gav Befaling til at de Ankomne strax skulde føres ind til ham. Det varede heller ikke længe, før Døren atter gik op, og en liden Mand i en bruun Hættekappe traadte ind, ledsaget og overraget af Øversten for Huuskarlene, Thorstein Finnssøns svære Skikkelse.

„Her bringer jeg Eders ventede Gjæst, ædle Ridder," fremførte Thorstein, „denne ærede Herre var strax villig til at følge Eders Indbydelse."

„Især da denne Indbydelse understøttedes og bestyrkedes

ved otte haandfaste og bevæbnede Karles vægtige Argumenter," lød en skarp Stemme fra den Fremmedes Hætte.

„Velkommen paa Bergens Kongsgaard," sagde nu Slotsherren, idet han rakte sin Haand ud, hvilken den Fremmede dog ikke modtog. „Lad kun Eders Hætte falde, Hr. Bjarne. Baade jeg og Thorstein her kjende Eder forlængst, lærde Herre."

Den Tiltalte kastede nu Hætten tilbage, og fremviste derved virkelig vor gamle Bekjendt Magisteren Bjarne Lodinssøns skarpe Ansigtstræk og rødlige, spidse Skjæg. Han var endnu blegere end sædvanlig, og i hans ellers saa kolde, graa Øine lyste en uhyggelig Ild.

„Hvad vil man mig? — Er jeg her som Gjæst eller Fange?" — spurgte han haardt, idet han traadte længere frem i Værelset, og saae uvilligt tilbage paa Thorstein, der var bleven staaende ved Døren.

Paa et Vink af Slotsherren forføiede Thorstein sig strax bort, hvorefter Hr. Basse, nu bleven alene med Exkantsleren, gav denne følgende Svar:

„Som Gjæst naturligviis, som velkommen og hædret Gjæst, lærde Herre, — tag som saadan Plads ved Bordet. Jeg erfarede tilfældigviis, at I befandt Eder her i Byen, og da min Herre Kongen havde paalagt mig, om muligt, at høre Eders vise Mening i en vigtig Sag, som ikke kan opsættes, tillod jeg mig at lade Eder afhente. Kongens Sag fremfor Alt, det er mit Valgsprog."

„Og derfor lader I da fredelige Borgere gribe midt i deres Forretningsgang, og med Magt slæbe til Slottet," gjenmælede Hr. Bjarne. „Jeg tilstaaer, saavidt gaaer min Iver for

Kongen ikke. Det falder mig ogsaa svært at troe, at han nu skulde bryde sig synderligt om, hvad Mening hans Broders forrige Kantsler kan have om hvilkensomhelst Sag — han har jo forlængesiden valgt en bedre og visere Raadgiver i den fromme Guds Mand, den nye Præstekantsler Sira Aake."

„Det er Sira Aake selv, der i dette Anliggende har henviist mig til Eder," sagde Slotsherren, „han er nu med Kongen paa det danske Tog, og kan ikke komme hid før om et Par Maaneder — han ønskede derfor at jeg, som Kongens Stedfortræder her, maatte have Eder til Raadgiver i en vanskelig Sag, hvorom I, Hr. Bjarne, turde vide mere Besked, end nogen anden af os Kongens tro Mænd."

„Den virkelige Kantsler giver Anviisning paa den afsatte!" udbrød Hr. Bjarne i en spottende Tone. „Nu, det maa jeg sige, det er et Træk af Uegennyttighed, som hidtil har været uhørt i dette Riges Annaler! Jeg maatte jo have et Steenhjerte, om jeg ikke rørtes derved, og gjorde Alt, for at svare til en saadan Tillid. Tør man altsaa vide, hvad det er for en Sag, hvorom jeg skal vide mere end den Alvidende, og hvori den Mægtige søger Raad hos den Magtesløse?"

„Det er udentvivl den samme Sag, hvorom I denne Aften skulde have forhandlet med Eders Venner hos Wernicke Jungmeisters. I seer altsaa, jeg har kun ladet Eder forandre Sted, ikke Gjenstand."

Hr. Bjarne gjorde ved disse af Slotsherren langsomt og med bestemt Hentydning udtalte Ord en uvilkaarlig Bevægelse op fra Bænken, hvor han havde taget Sæde, og kastede et hur-

tigt, speidende Sideblik paa sin Nabo. Men han fattede sig strax igjen, blev rolig siddende, og sagde med et let Smiil:

„Aha! — Den hele, store Sag, hvorom I, eller rettere Sira Aake ønsker at høre min Betænkning, reducerer sig altsaa til, hvilken Drikkesort bør gives Fortrinnet, Brunsviger-Mumme eller Rostocker-Øl? — thi om dette vigtige Spørgsmaal skulde Forhandlingerne have dreiet sig blandt Stamgjæsterne hos Øltapperen Wernicke denne Aften, saavidt jeg veed. Nu, min Mening kan I strax faae høre — Jeg holder paa Rostocker-Øllet."

„Skulde dog ikke den Lübecker-Brygning være endnu bedre," sagde Slotsherren betydningsfuldt, „især den, som Eders gamle Ven og Kollega, Hr. Audun Hugleiksøn, just nu er i Færd med at bringe hjem fra hiin berømmelige, os Norske sær gunstige Handelsstad?"

„Jeg forstaaer ikke, hvor I vil hen med dette," svarede Hr. Bjarne, tilsyneladende rolig. „Hvad Hr. Audun angaaer, da veed I jo ligesaavel som jeg, at han, ved Kongens sære Naade, sidder næsten som én Fange paa sin egen Borg langt inde i Firdafylke, og kan vel der drikke tydsk Øl, om han har noget i sin Kjælder, men ikke selv bringe det hjem."

„Husk Eder bedre om, kjære Hr. Magister! I har jo selv nylig været paa Hegranæs, forat overlægge med Hr. Audun om hans forestaaende Reise til Lübeck?"

„Ganske rigtig var jeg for nogen Tid siden paa Hegranæs, for at besøge min gamle Ven i hans Eensomhed; jeg tilstaaer, jeg er ikke af dem, som glemmer sine Venner, strax Kongegunsten har svigtet dem. Men til nogen Overlægning om Reiser hørte jeg der Intet. Alt hvad jeg veed, er, at den Af-

ten jeg forlod Aalhuus Borg, var dens Herre endnu der tilbage i god, om end tvungen Ro."

„Den Ro maa dog ikke have været saa dyb endda," vedblev Hr. Basse, „thi alt næste Morgen drog Eders Ven bort over Fjeldene, som det hed for at gaae paa Reensdyrjagt, men i Virkeligheden for, i Selskab med en ung Eventyrer, hvem I havde bragt ham, at fare over Havet til Lübeck, og der opdrive et Kronvildt, ved hvis Hjælp han haaber at jage Kong Haakon fra Thronen. Vogt Eder, Hr. Bjarne, at tage for ivrig Deel i denne Jagt, den kunde let koste Eder Halsen."

„I Sandhed" — var Magisterens rolige Svar — I Sandhed, Hr. Basse Guttormssøn, I er vel stærk udi Lignelser, dog Skade, at de her saa lidet træffe sin Gjenstand. Thi selv forudsat, at Hr. Audun er ude paa farlig Færd, hvad jeg dog indtil videre benægter, hvad har jeg saa med hans Jagt at gjøre? I veed, og det er Alle bekjendt, at jeg er en stille, boglærd Mand, som ikke befatter mig med sligt blodigt Haandværk."

„Ikke heller med at opfinde Planer for Jagtens Gang, med at knytte Net og lægge Snarer? — Jeg drister mig dog til at paastaae, Hr. Bjarne, at det er Eder, som har bibragt Hr. Audun Hugleikssøn den høiforræderske Plan, han nu er ifærd med at udføre, den nemlig, at lade en Bedragerske udgive sig for Kong Eriks forlængst afdøde Datter Margrethe, og saaledes gjøre vor nuværende Konge og Herre Retten til Norges Throne stridig?"

„En saadan Plan veed jeg Intet af, og den forekommer mig desuden saa urimelig og barnagtig, at der skal mere end almindelig Lettroenhed til, for at lade sig den binde paa Ær-

met," sagde Magisteren med en Ansigtstrækning, der skulde forestille et foragteligt Smiil.

„Nu vel — saa faaer man hjælpe paa Eders Hukommelse ved levende Vidnesbyrd," udbrød Hr. Basse i en sikker Tone. „Det vil da vise sig, om I dog ikke staaer i nærmere Forhold til denne urimelige og barnagtige Historie, end I selv maaskee ønsker." — Ved disse Ord reiste Slotsherren sig og berørte med Sværdheftet et paa Væggen hængende Skjold, saa det klang vidt. I samme Øieblik gik Døren til Forstuen op, og Eivind Væbners blege Skikkelse viste sig paa Tærskelen.

Ved dette uventede Syn kunde Hr. Bjarne, trods al sin Selvbeherskelseskunst, ikke tilbageholde et Overraskelsens, ja Forfærdelsens Udbrud, han foer op fra sit Sæde og mumlede: „Eivind Væbner! — kan det være muligt? — Audun skrev mig jo til at han var død! — Er det da hans Gjenfærd?"

Og virkeligt var Eivinds hele Udseende og Fremtræden af den Beskaffenhed, at den maatte kunne have paavirket selv en mindre oprørt Sindsstemning end den, hvori Hr. Bjarne nu befandt sig, som en Aabenbaring fra de Dødes Rige. Af den nylig udstandne Saarfeber og anstrengt Reisen var han blevet endnu blegere og mere udtæret end før, hans stikkende Øine vare dybt indsunkne og omgivne af blaa Ringe, hans lyse Haar og Skjæg hang i vild Uorden om hans Hoved, hans magre Lemmer vare indhyllede i en lang, støvgraa Reisekappe. Saaledes skred han med lydløse Trin henimod Exkantsleren, idet han med hæs Stemme sagde:

„God Aften, Hr. Bjarne! Tak for sidst paa Hegranæs! Det forundrer Eder at see mig her? I troede nok, Eders Ven,

Hr. Audun, havde skaffet mig en sikker Plads under Hegranæs-aasen, dengang han tog Feil der, og traf mig for Ravnen? Men det er ikke saa let at blive af med Eivind Væbner, seer I — han beskyttes af dem, der ere mægtigere, end baade I og Morderen Audun Jarl!"

Magisteren havde imidlertid gjenvundet sin fulde Fatning, han svarede ikke paa Eivinds Tiltale, men henvendte sig kun til Slotsherren:

„Hr. Basse" — sagde han rolig til denne — „Jeg veed ikke hvad I tilsigter med at slippe dette gale Menneske ind paa os. Jeg har vistnok seet ham paa Hegranæs i Hr. Auduns Hird. Han gav allerede da Tegn paa Aandsforvirring, nu maa han være bleven fuldkommen forstyrret. I vil dog vel ikke paastaae, at et Vidnesbyrd fra en saadan utilregnelig Person skulde have Gyldighed?"

„Jo, Hr. Bjarne," svarede Slotsherren, „det paastaar jeg rigtignok. Svenden her er ikke forrykt, han er kun noget usædvanlig i sin Fremtræden. Hans Vidnesbyrd, først aflagt for Sira Aake i Oslo, og siden her for mig, om Eders og Hr. Auduns høiforræderske Forhandlinger paa Hegranæs, om Eders Planer med Pigen fra Norge, som I kalde Bedragersken, om Hr. Auduns Afreise til Lübeck og om hans morderiske Forsøg paa at bringe dette besværlige Vidne af Veien — Alt dette har han saa nøiagtigt og sammenhængende berettet, og Rigtigheden deraf er ved senere Undersøgelser bleven saa fuldkommen bestyrket, at ingen Dommer, selv den meest forsigtige, vilde kunne vove at afvise hans Vidnesbyrd.

„Med Eders Tilladelse, gode Hr. Slotsbefalingsmand, jeg

troer, jeg kjender Læren om Vidners Antagelse lidt bedre end I, siden jeg har studeret Lovkyndigheden ved det berømte Universitet i Paris. Og jeg vedbliver fremdeles min Paastand, at Eivind Væbner er sindssvag, og hans Udsagn saaledes uden lovlig Virkning. See blot, hvor Vanvidet igjen griber ham!"

Eivind var imidlertid bleven staaende ubevægelig midt paa Gulvet — hans Øine antoge lidt efter lidt et i det Tomme henstirrende Udtryk, som et Slags indadvendt Blik. Hans Læber bevægede sig, uden at man hørte et Ord — endelig kunde følgende kort udstødte skjelnes: „Jeg seer dem — jeg seer Ravnene atter — de kredse nu over Skibet — nu seiler det ind mod den høie Kyst — der staaer han — Morderen ved Rælingen — og den unge Pige ved hans Side — hvor hun er skjøn og uskyldig — men de svæve ogsaa over hendes Hoved — de ville ogsaa have hende — hun maa med — forat han kan træffes — og endnu flere Offere vil det koste — et tredie er der — men jeg kan ikke see hvilket — skulde det være den røde Slange, som kryber paa Stranden og har lokket dem hid? — Han vil forraade dem Alle — forat frelse sig selv! — Ha, der er han jo," vedblev Drømmeren, idet han fæstede sit stive Blik paa Magisteren, „der er den røde Slange — tag Dig iagt — tag Dig iagt, Bjarne Lodinssøn — Ravnene nærme sig ogsaa dit Hoved!"

Exkantsleren veeg uvilkaarlig tilbage, ligesom behersket af Seerens Blik — derpaa traadte han hurtigt hen til Slotsherren, og hviskede denne i Øret:

„Lad ham gaae — lad den Frygtelige gaae — og jeg vil underhandle med Eder."

Hr. Basse gjorde et betegnende Nik, nærmede sig derpaa Eivind, tog ham ved Haanden og ledte den tilsyneladende Bevidstløse og Villieløse ud af Værelset. Hr. Bjarne var sunket sammen paa en Stol, og bedækkede sine Øine med Hænderne, som om han vilde holde noget Grueligt borte. Derpaa, da han mærkede at Hr. Basse havde forladt Værelset med Eivind, sprang han pludseligt op, foer saa hen til den modsatte Væg, og forsøgte der at aabne en liden Paneeldør, der neppe kunde bemærkes uden af et øvet Øie. Dog inden han kunde faae opdaget den i Panelet skjulte Trykker, stod Slotsherren atter ved hans Side, og sagde spottende:

„Nu, jeg seer I endnu fra Kong Eriks Dage er godt bekjendt med Indretningerne her paa Slottet. Det er ganske rigtigt — denne Dør fører ud til en Løngang, hvorfra man kan komme lige ud i Urtegaarden, og derfra over Sandbro til Øvregaden — men umag Eder dog ikke, den er nu tillaaset."

Hr. Bjarne gjorde gode Miner til slet Spil, mumlede noget om, at man vel maatte søge den første den bedste Udgang, naar man var sammen med Gale, og vendte stille tilbage til sit forrige Sæde ved Bordet. Hr. Basse tog Plads ved Siden af ham og vedblev: „Nu ere vi ene — I seer, jeg veed Alt. I vilde underhandle, jeg er beredt. Jeg har gode Betingelser at byde Eder."

„Fra hvem?" spurgte Magisteren kort.

„Fra Kongen og Sira Aake. De ere bedre Bundsforvandte end en fredløs Jarl og en bedragersk Kvinde."

„Hvad forlanger man af mig?"

„At I gaaer over fra Hr. Auduns, den falske Margrethes

og Tydskernes Parti til den retmæssige Konges Side, at I med hele Eders Kløgt og Erfarenhed bistaaer os i at kvæle og straffe de oprørske Stemplinger, som I selv først har givet Stødet til."

„Jeg benægter fremdeles al Deelagtighed i hvad Hr. Audun kan have fore, men sæt, jeg bistaaer Eder i at modvirke dette, hvad vinder jeg saa derved?"

„Fuldkommen Tilgivelse for al Eders Brøde — Glemsel af det Forbigangne, Tilsagn om kongelig Gunst for Fremtiden."

„Og hvis jeg holder mig neutral?"

„Anvendelse af Skriftens Ord: „Hvo som ikke er med mig, er imod mig."

„Hvad Borgen kan I give mig for de kongelige Løfter?"

„Sira Aakes eget Ord. Læs selv." — Hermed fremtog Slotsherren det førnævnte Pergamentsbrev, viklede et mindre løst, der laae indeni, og rakte dette til Hr. Bjarne.

Denne gik hen til Vinduet med Brevskabet og saae det nøiagtigt igjennem, idet han mumlede sagte for sig selv: „Sira Aake lover stort — Det falder haardt at tage Noget af ham — Men han har Magten — og den anden Plan er fortvivlet nu, de ere blevne opmærksomme derpaa — Audun! Audun! — det gjør mig ondt for Dig, men hvad skal jeg gjøre? — Dog, advares kan Du vel endnu, det kommer kun an paa at vinde Tid og Frihed! — Lad see!" — her gav han sig igjen Mine af at studere Brevet.

„Nu, hvad bliver det til," sagde efter en lang Pause Hr. Basse, der var bleven siddende ved Bordet. „I betænker Eder længe og mumler Noget i Skjægget — ere Betingelserne ikke gode

nok? — Husk dog paa, det egentlig er af sær Naade, de fremsættes for Eder — I er i vor Magt."

„I trænger til mig, som jeg til Eder," svarede Magisteren, idet han foldede Brevet sammen og traadte fra Vinduet. — „Det, synes mig, kan gaae lige op. Sira Aakes Forslag ere antagelige, jeg gaaer ind derpaa, og lover Eder min Bistand i Sagen mod Hr. Audun og Pigen fra Norge."

„Og hvad Sikkerhed faae vi for Oprigtigheden af denne Eders Overgang?"

„Mit skrevne Ord, som jeg Sira Aakes."

Hermed skrev Exkantsleren i Hast nogle Ord paa et Blad Pergament, og rakte dette til Slotsherren. „Og nu," vedblev han, „haaber jeg vi ere enige, og denne Conference sluttet. Det bliver silde, og jeg maa tilbage til mit Herberge."

„Det behøves ikke," sagde Hr. Basse venligt, „Eders Herberge er nu her. I hører nu atter hjemme paa Bergens Kongsgaard, som i fordums Dage. Eders Rum staae og vente paa Eder, I vil finde Alt indrettet som det sømmer sig for Kong Haakons Raadgiver og Sira Aakes Ven."

„Jeg takker, men foretrækker dog for det første mit private Herberge. Der har jeg endnu meget at besørge, og kan ogsaa der med større Frihed virke i vor fælles Sags Tjeneste."

„Det kan I ogsaa her — ved Raad og ved Breve — men Eders Person kommer ikke udenfor Eders Rum i Kongsgaarden, indtil Videre. En Æresvagt bliver stillet foran Eders Dør — Mere kan I dog ikke forlange."

„Altsaa dog en Fange!" udbrød Magisteren nedslaaet. — „Hr. Basse! — jeg gjør Eder ansvarlig for dette Brud paa en

fri Mands Rettigheder! — Er det saaledes I og Sira Aake holde Eders Løfter?"

„Vi ville just paa denne Maade gjøre disse Løfters Opfyldelse mulig. Sira Aake vil selv snart være her, indtil da har han befalet mig at sørge vel for Eders Sikkerhed og Ophold her paa Borgen. Men I har Ret, det bliver silde. Kveldsmaden er anrettet paa Eders Værelse, og her er Æresvagten, der skal følge Eder derop!"

Med disse Ord aabnede han Døren til den ydre Vagtstue, Thorstein Finnsson med sine otte Bevæbnede traadte ind, og omsluttede Hr. Bjarne, der, efterat have kastet et rasende Blik paa Slotsherren, i deres Midte maatte begive sig opad Taarntrapperne til det i en øvre Vaaning for ham beredte faste Rum.

Tolvte Kapitel.

Audunargaarden.

Den vestlige Bred af Bergens Vaag, hvor nu Byens tættest beliggende Strøg findes, med den lange, belivede Strandgade, var i den Tid, vor Fortælling omhandler, uden egentlig By-Anlæg, og kaldtes Stranden. Paa den lange Halvø, der strækker sig fra Vaagsbunden ud til Nordnæs, og begrændses af Vaagen paa den indre Side, af By- og Puddefjorden paa den ydre, saaes dengang mellem Enge og Haver kun enkelte Kirker og Klostre, samt nogle isolerede store Gaarde, der mest eiedes og beboedes af fornemme og mægtige Mænd og Familier. Saale-

des fandtes der nærmest nede ved Vaagsbunden St. Agathes Kirke, dernæst St. Johannesklostor for regulære Augustiner Chorherrer, paa de derefter nævnte Jonsvolde (nu Engen); længere ude St. Klemens Kirke (nu Nykirken) og endelig paa Hoiderne ligeoverfor Kongsgaarden det rige og prægtige St. Michaels Kloster af Benedictiner-Ordenen, almindelig kaldet Munkeliv. Blandt de private Gaarde der imellem disse geistlige Stiftelser vare beliggende paa „Stranden", nævnes, foruden Erkebispens Gaard og flere andre, isærdeleshed Audunargaarden, kaldet saaledes efter dens Eier Hr. Audun Hugleiksson, der havde ladet den bygge og indrette medens han som Kong Eriks Stallare og fornemste Raadsherre opholdt sig i Bergen. Den laae ikke langt fra St. Jons Kloster, ved den nedre Side af den nuværende Smørsalminding, tæt ved Strandbredden, og havde sin egen Brygge ud til Vaagen. Mod Landsiden vare dens store, mørke, med Svalgange og sære Udskjæringer rigt forzirede Træhuse omskyggede af høie Asketræer, der paa Nordsiden samlede sig til en tæt Lund, medens Bygningernes Sydside var mere aaben for Solstraalerne. Det hele Gaarden tilhørende Jordsmon var omgjærdet med et Hegn af spidse, stærkt nedrammede Pæle, der dannede en i de Tider for en Høvdings Bolig ikke unødvendig Forskandsning.

Audunargaarden havde i de senere Aar staaet tom og øde, da dens Eier deels havde resideret paa Tønsberghuus, deels, efter Kong Haakons Thronbestigelse, paa Hegranæs. Man havde i Naboskabet vænnet sig til at see dens Porte og Vinduesskodder tillukkede, dens Landgangsbrygge tom for Fartøier, som dens Forgaard for Mennesker, Græs voxe over dens Tærskler og tykt Støv lægge sig paa Svalgangenes Bænke. Den hele dunkle,

stille Gaard afgav ligesom et Billede paa dens stolte Eiers og Bygherres egen Skjæbne: — fordums Storhed og larmende Pragt, nu forladt af den belivende Magt, overgivet til Glemsel og Ruin. Som man før havde fundet Hr. Auduns næsten kongelige Hofhold her ganske i sin Orden, saaledes var nu Forladtheden og Stilheden i hans Bolig lidt efter lidt blevet en dagligdags Kjendsgjerning. Man ansaae det snart ligesaa usandsynligt, at Audunargaarden nogensinde igjen kunde blive beboet under dens nuværende Eier, som han selv kunde faae Magten tilbage, saalænge Kong Haakon levede. Desmere Forundring og Overraskelse vakte det, da man en skjøn Morgen sidst i Juni Maaned bemærkede, at de saalænge øde Huse atter havde faaet Liv. Talrigt Tjenerskab havde indfundet sig og vrimlede geskjæftigt frem og tilbage over Gaardspladsen, paa Trapper og Gange; Vinduerne bleve oplukkede, Værelserne udluftede og tildeels paa nyt indrettede. Især var det den Bygning, som kaldtes Fruerstuen, der paa det Prægtigste blev istandsat, indeni tjældet med de kostbareste, udenlandske Tæpper og forsynet med al den Bekvemmelighed og Luxus, som hiin Tids rigeste Midler kunde opdrive. Det store Spøgsmaal var, for hvilken Kvinde denne prægtige Fruerstue vel blev indrettet? Man vidste, at Hr. Audun var Enkemand og ingen Døttre havde, det kunde og ikke vel være rimeligt, at han i sin fremrykkede Alder og under sin nærværende halv fredløse Tilstand skulde ville føre en ny Brud hjem. Man tog sin Tilflugt til at udfritte Tjenerne, selv de ringeste Kjøkkensvende, disse satte alle en vigtig Mine op, som om de vidste mere end de turde sige — saameget lode de Øverste dog forstaae, at en meget fornem Frue, nogle sagde endog af

kongelig Byrd, ventedes fra Tydskland, og skulde være Hr. Auduns Gjæst, medens hun opholdt sig i Bergen. Forventningen steg til det Høieste, da man saae at selve Skibsbryggen udenfor blev smykket og belagt med Klæde lige fra Landgangstrinene til Hovedporten, og over Gaardspladsen til Fruerstuens Indgang. Alle Naboerne, og ikke mindst Chorsbrødrene i det nærliggende St. Jons Kloster, passede nu nøie paa, for ikke at gaae Glip af Skuet, naar den fornemme, mystiske Gjæst skulde holde sit Indtog. I dette Haab bleve dog de Fleste skuffede — vel saaes en Morgen først i Juli to Skibe at ligge fortøiede foran Audunarbryggen, og en Mængde Gods derfra ved Lastdragere at føres op, men forgjæves ventede man paa at see de fornemme Passagerer, om der vare nogle, derfra begive sig i Land. Dette maatte allerede være skeet om Natten, strax efter Skibenes Ankomst, og i al Stilhed; kun nogle Baadsfolk, der kort efter Midnat vare passerede forbi, vilde have seet Skibene lægge til, og endeel tilhyllede, som det syntes kvindelige Skikkelser, ledsagede af bevæbnede Mænd, derfra træde i Land og hurtigt bevæge sig over Broen til Gaardens Hovedport, der var faldet til efter dem. Mere var ikke at udspeide for det Første, thi alle Gaardens Indgange forbleve lukkede for Uvedkommende, og strængt vogtede af tydske Bevæbnede, der maatte være ankomne med Skibene. Man kunde ikke engang vist erfare om Hr. Audun selv var kommet med, skjøndt nogle vilde have gjenkjendt hans høie Figur blandt dem, der af og til viiste sig paa de øvre Svalgange. Munkene i St. Johannesklosteret, der laae saa høit, at derfra, skjøndt i lang Frastand, kunde sees over Audunargaardens Indhegning, vilde ogsaa ud paa Dagen have bemærket en

høi, prægtig klædt Kvinde vandre frem og tilbage i Afkelundens Gange, i ærbødig Afstand fulgt af forskjellige Damer, — men det Hele var et Syn fra det Fjerne, og Ingen erfarede de første Dage noget Vist om Audunargaardens nye Beboere, skjøndt der lagdes Mærke til, at adskillige Baade med Besøg fra Byen, især, som det syntes, fra Tydskerne i Vaagsbunden, modtoges og indlodes af de bevæbnede Portvogtere.

Med et af disse Besøg ville vi, benyttende Fortællerens sædvanlige Privilegium, følge useet ind, forat kunne berette vore Læsere, hvad der foregik bag hiin misundelige Pæle-Indhegning, der skilte Audunargaardens nye Beboere fra Naboverdenens Efterforskninger. Den nys Ankomne var en gammel, men stærkbygget og endnu rørig Mand, i tydsk Dragt, med en sid Hat over de lange, hvide Haar og buskede Øienbryn, hvorunder et Par livlige og urolige Blik fremblinkede. Den Gamle var kommen i en Baad fra Vaagsbunden, og blev strax, efterat have sagt et Par Ord til Vagten, indladt ad Hovedporten og ført over den indre Gaardsplads til en halvaaben Udbygning af Herrehusets nederste Stokværk, hvorigjennem man kom ind i en stor Bjælkestue, hvis eneste Prydelser var de uhyre, blankskurede Furustammer, hvoraf dens Vægge bestod, og de friske Barknopper, hvormed dens Gulv var bestrøet. I dette, paa den varme Julidag behageligt kjølige Rum, bødes den gamle Tydsker at vente, indtil man havde faaet underrettet Herren om hans Tilstedeværelse. Det varede heller ikke længe, før en indre Dør aabnedes, og Hr. Auduns høie Skikkelse lod sig tilsyne. Hans Aasyn var mørkt, og hans Bryn sammentrukne, hans hele Væsen udtrykte skuffet Forventning og slet skjult Urolighed. Han

gik rask henimod den Anmeldte, der havde taget Plads paa en Bænk i det Nedre af Stuen, og nu reiste sig.

„Vær mig velkommen, Wernicke Jungmeister," sagde Huusherren, idet han udrakte sin Haand til den Gamle. „Det er dog vel, jeg seer en af de Ventede. I har faaet Borgermesterens Brev?" —

„Ja, ædle Herre," svarede den Tiltalte, „og jeg har skyndet mig alt hvad mine gamle Been vilde bære, for at efterkomme Hr. von Runesses Befaling, og stille mig til Eders Tjeneste."

„Det er vel nok, men I kommer alene, kommer uden Den, der skrev mig til, at han vilde forsamle de Misfornøiede i Eders Huus, og derfra berede Alt til vor unge Dronnings Modtagelse. Hvor er Hr. Bjarne?"

„Det maa jeg spørge Eder om, Herre Jarl. Det er nu over otte Dage siden jeg har seet ham. Han havde just en Aften stevnet Eders fra Landet indkomne Venner og nogle af Eders Folk til Møde hos mig — vi ventede ham forgjæves til seent ud paa Natten — og han har siden ikke været til at opspore, hverken i sit Herberge, eller andetsteds her i Byen. Vi troede, han havde faaet en eller anden vigtig og pludselig Meddelelse fra Eder, og var draget Eder til Møde."

„Ingen er kommet os til Møde, hverken da vi kom under Landet ved Moster, hvorfra jeg sendte Bud, eller i Florevaag, hvor det dog var bestemt aftalt, at Hr. Bjarne med vore Venner skulde støde til os. Forgjæves ventede jeg der med Skibene i tre Døgn — mine afsendte Bud kom ikke tilbage — jeg hørte Intet fra vore Forbundne — endelig maatte jeg beslutte mig til at føre Kongedatteren ukjendt og i Nattens Stilhed her ind

til min Gaard, istedetfor, som paatænkt, at lade hende holde et glimrende og offentligt Indtog, hvorved hun med det samme vilde have været anerkjendt af Bergens Befolkning. Men nu vovede jeg ikke dette, da jeg ikke vidste, hvorvidt hendes Modtagelse her var forberedt."

„Og I gjorde vel i denne Forsigtighed, ædle Herre," gjentog Tydskeren, „her havde vi intet af Eders Bud modtaget, og følgelig var Intet forberedt til det offentlige Indtog, saameget mindre, som Hovedmanden for det Hele ikke viste sig eller lod høre fra sig."

„Mine Sendebud udeblevne — og Bjarne forsvundet!" raabte Hr. Audun i harmfuld Overraskelse, idet han gik hurtigt frem og tilbage i Værelset. „Hvad kan dog dette betyde? — Skulde her være Forræderi med i Spillet?"

„Jeg er bange for det," sagde Wernicke. „En eller Anden kan have berettet Eders Forehavende til den nye Slotsbefalingsmand Hr. Basse Guttormssøn — der er idetmindste bleven lagt Mærke til, at han i de sidste Dage har forstærket Vagten i Kongsgaarden, og Nogle ville endog den Aften, Hr. Bjarne forsvandt, have seet en Baad med Bevæbnede lægge til ved Borgens søndre Brygge og en tilhyllet Fremmed derfra at føres ind i Hjørnetaarnet. Hvad, om det var Hr. Bjarne selv?"

„Saa maa han være bleven grebet og fængslet paa Veien fra sit Herberge til Eders Bolig i Vaagsbunden — thi frivillig har han ikke begivet sig til Slottet, dertil er han selv formeget indviklet i vor Sag, og hans Had til Sira Aakes Haandlangere for stort. Men hvo skulde da have angivet ham? Der er kun Een her i Landet, som foruden Bjarne og I, Mester

Wernicke, kjender Planens sande Sammenhæng, og hans Læber har jeg itide sørget for at lukke. Nei — hvad der end kan have hændet Hr. Bjarne — de Kongelige vide endnu Intet — de ere langt borte i Danmark — og denne villieløse Tjener, Hr. Basse Guttormssøn — jeg kjender ham nok fra fordums Dage — han er ikke den Mand, der af sig selv skulde vove et afgjørende Skridt."

„Han er dog ikke bange for at anvende voldsomme Midler, naar han troer de ligge indenfor hans Embeds Pligt-Omraade, det veed jeg af egen Erfaring," tilføiede den gamle Tydsker. „Jeg beder Eder ialfald være forsigtig, Herre Jarl, og vente med videre Forføininger Eders kongelige Gjæst angaaende, indtil Sagen med Hr. Bjarne er opklaret. Det forekommer mig endog usikkert baade for Jomfruen og for Eder her i Audunargaarden, hvor Alles nysgjerrige Blikke ere henvendte paa Eder. I veed, I har mange Fiender her i Bergen; egentlig har I jo brudt Kongens Leide ved uden hans Vidende at forlade Hegranæs; hans Befalingsmand har altsaa deri den bedste Skingrund, hvis han søger nogen, til uden videre at lade Eder fængsligt anholde. Skulde det altsaa ikke være raadeligt nogle Dage endnu, indtil Alting er undersøgt og forberedt, at begive Eder med Eders høie Gjæst i Skjul etsteds ude paa Øerne, hvor I let med Skibene kunde komme bort tilhavs, om saa gjordes nødigt?"

Der foer en mørk Skygge over Hr. Auduns Aasyn ved denne Tydskerens Tiltale — hans Blik blev vildt og trodsende, og hans Overlæbe krummede sig opad af Stolthed: „Bring Eders feige Raad til Fremmede," sagde han opbragt. „Jeg er

hjemme her, jeg er i min egen Gaard, og her vil jeg blive med min kongelige Gjæst, saalænge det lyster mig, uden dertil at spørge hverken Hertugen eller Hr. Basse Guttormssøn om Lov. Endnu har vel og Audun Jarl saamegen Magt tilbage, og saamange Venner i Bergen, at han kan beskytte sin Gjæst mod alle Anslag fra deres Side, der frygte for hendes Ret til Norges Throne. Denne Ret kan jeg nu bevise, og vil føre igjennem til Anerkjendelse, enten med eller uden Hr. Bjarne. Til dette Foretagende, som uden Forhaling skal fremmes, har Borgermesteren i Lübeck tilsagt mig Tydskernes Bistand her, og i den Anledning henviist mig til Eder, Wernicke, som deres Oldermand. Jeg forventer nu, at I udfører det Eder givne Hverv."

„Saavidt Hr. von Runesses Mandat strækker sig, uden Tvivl," svarede den gamle Kjøbmand. „Mit Raad var velmeent; jeg troer ikke Planen er moden endnu til Udførelse. Men finder I desuagtet forgodt at fremme den strax, saa er det min og mine Landsmænds Pligt som Lyst, at bistaae Eder efter Evne i Alt, hvad der kan gaae Kong Haakon imod. Men, som sagt, Ansvaret falder paa Eder selv."

„Det skal jeg nok vide at bære. Frygter ikke — I skulle kun have Fordeel ved Sagen, ingen Fare.

„Hvad agter I da nu at foretage Eder?"

„Endnu to Dage vil jeg sidde i Rolighed her, og afvente, om Hr. Bjarne ikke skulde lade sig tilsyne. Imidlertid sørger I for, at Rygtet bliver udspredt i Byen om Jomfru Margrethes Ankomst, om at hun inden kort vil træde offentlig frem, og bevise sin Herkomst og sin Ret til Arv efter Kong Erik. Kun nævner I endnu ikke, at hun gjør Paastand paa Norges

Throne. I sammenkalder Eders Laugsmestere og øvrige Gildeforstandere, og betyder dem, den tredie Dag herfra at møde her i Audunargaarden, forat blive Kongedatteren forestillede. Det samme Bud vil jeg lade udgaae til mine gamle Venner og Bekjendte i Byen og Omegnen, til alle dem, jeg veed ere misfornøiede med det bestaaende Regimente. Dette Møde vil Tredie-dagen herfra uvægerligt blive afholdt, enten saa Hr. Bjarne indfinder sig eller ikke, og derved vil jeg fremføre Jomfru Margrethe som Kong Eriks Datter, som Arving til Skotland og Norge. Hyldest vil da strax frivillig blive bragt af de Tilstedeværende — derom er jeg fuldelig forvisset — det blotte Syn af hende vilde være nok, om hun end ikke havde andre Beviismidler. Men til Overflod kan I derom gjøre Aftale med Eders Landsmænd. Hvorledes vi saa derefter bringe hendes Anerkjendelse ud i en videre Kreds, derom bliver siden at overlægge. Jeg haaber paa, at Sagen da vil gaae af sig selv — imidlertid maa Intet forsømmes, der kan medvirke til en god Fremgang. Sørg især for at den lavere Almue, at Folkehoben bliver vel bearbeidet og ophidset for vor Plan — spar dertil hverken Udsendinge, Ord eller Guld — Alt skal blive Eder godtgjort med tredobbelt Rente."

„Jeg skal efter bedste Skjøn udføre Eders Befalinger, Herre Jarl, og forberede saa godt jeg kan, Alt til hiint Møde, siden I er saa fast besluttet paa at afholde det, skjønt jeg frygter for, det vil vise sig forhastet. Men forat kunne virke med mere Styrke paa mine Landsmænd, var det vel ikke afveien, om jeg kunde bringe dem et personligt Vidnesbyrd om Tilværelsen af hiin eventyrlige Kongedatter, de opfordres til at hylde."

„I har Ret, Mester," sagde Hr. Audun mildere. „Vel havde jeg tænkt, at Jomfruen ikke skulde vise sig for Nogen her, før ved Hyldingsmødet — men det vil dog være gavnligere at I seer hende først. I vil da, trods Eders hvide Skjæg, vorde hende en ligesaa varm Talsmand, som jeg selv, eller vel endog som hendes unge skotske Ridder. Følg mig over til Fruerstuen, jeg vil lade os melde for Hendes Naade Dronningen af Skotland og — jeg haaber snart ogsaa af Norge." — Hermed gav han den gamle Tydsker et Tegn, og denne fulgte ham gjennem adskillige smale Gange og over et med Lindetræer beplantet Gaardsrum til den saakaldte Fruerstue. Vi skynde os imidlertid i Forveien did, eller rettere, vi sætte Læseren lidt tilbage i Tiden, og føre ham op i hine øvre Regioner, endnu medens Husets Herre og hans tydske Besøger holdt deres Samtale i Hovedbygningens nedre Rum.

Trettende Kapitel.

I Fruerstuen.

Den Bolig, som Hr. Audun havde ladet indrette for sin høie Gjæst i Audunargaarden, bestod i den øvre Vaaning af et afsidesliggende Bjælkehuus, som vendte ud mod Søen, men næsten var skjult af de omgivende høie Asketræer. Beskygget af disses Kroner gik en aaben, med Træskjærerværk rigt forziret Svalgang høit oppe langs Bygningens Forside, saaledes, at man derfra kunde have fri Udsigt over Havnen og Staden,

uden selv at iagttages. Fra dette aabne Galleri førte Døre til forskjellige Værelser, der indtog Bygningens Bredde, og udgjorde Herskerindens samt hendes Terners Bolig, det saakaldte Høienloft. Et af disse Værelser var meget stort, høit under Spærreloftet, og behængt med kostbare, brogede Tæpper; i det ene Hjørne saaes en uhyre Thronseng af blaa Silke med Guldkvaster, til den førte flere Trin op. Rundt om Væggene var anbragt Bænke, med bløde Hynder paa, og Gulvet var belagt med friske, fiintflettede Straamatter. Dette var Huusfruens Sove- og Modtagelsesrum paa eengang, efter de Tiders simple Skik. Adskillige Redskaber for høibaarne Damers Tidsfordriv, som Baldyr-Rammer, Læsepulte, ꝛc. stode i let Uorden omkring, som vare de nylig brugte. Den skjønne Beboerinde selv er dog ikke at see; kun i Forværelset sidde nogle Terner og hviske ivrigt mellem hinanden. Men den brede Dør ud til Svalgangen staaer aaben — derigjennem see vi en slank, kvindelig Skikkelse sidde med den ene Arm lænet til Galleriets Trægitter, skuende mellem Træernes Aabninger ud i det Fri. Vi gjenkjende strax Jomfru Margrethe — hendes Dragt er af samme Farve og Snit, som den, hun bar i St. Ægidiegaden i Lübeck, kun nu af finere Stof, hendes rige, lyse Lokker sammenholdes som da af et Net, men dette er nu af Perler og Guld, og om Halsen bærer hun i en Guldkjæde sin kongelige Faders gjenvundne Reliqviekors. Hendes Aasyn viser den samme rene og blide Skjønhed, som før, men denne har dertil faaet det Præg af Høihed og Alvor, som den dybe Opfatning af en stor Livsskjæbne giver. Hendes dunkelblaae Øine glindse af Taarer, som hun lader dem glide hen over Landskabet i Beskuelsen af de længe drømte Barndoms-

egne, der nu, straalende i Sommeraftenens rige Glands, virkeligt ligge for hende. Der ere de alle, de fortrolige og dog nu saa fremmede Gjenstande — de uhyre Fjelde — den vide Fjord — den travle, med Skibe opfyldte Havn — de mange høitragende Taarne af Borge, Kirker og Klostre. Især fæster sig hendes Blik ved den sammenhængende Masse af prægtige Bygninger, der skraas overfor, paa Holmen, glimre i Aftensolen med deres mange Buevinduer og gyldne Spiir. Det er Bergens Kongsgaard — det er hendes Faders, det er hendes egen Barndoms Bolig. Hun kan skjelne Fruerstuens Vinduer — hun kan skjelne Porten, hvoraf hun blev baaret ud, da hun bragtes ombord i Skibet, der skulde føre hende til Skotland. Nu var hun atter, efter saamange forunderlige Tilskikkelser og Omskakninger, disse kjære Steder ganske nær, de laae lige for hendes Øine, og dog kunde hendes Fod endnu ikke betræde dem, skjøndt hendes Hjerte brændte derefter. Vilde hine Porte snart atter aabne sig for hende, skulde hendes Forfædres Borg snart atter optage hende som Hjemmets Datter, som Herskerinde og Frue? Hun havde ventet, at dette vilde skee strax efter hendes Ankomst til Bergen, og Hr. Audun havde bestyrket hende i dette Haab, han havde endog forespeilet hende, at hun vilde blive høitidelig og offentlig modtaget af det hele Folk, for saa i Triumf at føres til Kongsgaarden — i det Sted var hun nu i Nattens Stilhed bragt Kongsgaarden forbi til dette fremmede Huus, hvor hun, skjøndt hæderligt og omsorgsfuldt modtaget, dog hidtil holdtes skjult som en Fange. Hun bebreidede sig dog strax, at hun endog blot i sit stille Sind kunde nære disse Anker mod Hr. Audun — han havde vist indrettet Alt paa det Bedste for

hende, han havde jo aabnet hende sit eget Huus, omgivet hende med enhver Bekvemmelighed, alle Forberedelser til hendes Modtagelse vare vel ikke blevne udførte saa hurtigt, som hun havde troet muligt — dette stille Ophold her kunde jo tvertimod være hende godt og gavnligt, inden hun offentligt fremtraadte — hun havde jo dog saa meget at takke Gud og Mennesker for, hun var jo dog ad vidunderlige Veie ført fra sin Udlændighedsstand til Fædrelandets elskede Grund, hun saae sin Barndoms Drømmebilleder virkeliggjorte omkring sig! — Saadanne Tanker krydsede hinanden i Jomfru Margrethes Sjæl, som hun sad der ved Rækværket og skuede ud over det skjønne Aftenlandskab — men der var dog een Tanke, som laae dybt under alle andre, og som hun næsten ikke turde tilstaae for sig selv, det var Tanken paa den unge skotske Ridder, som først havde opsøgt den dødtroede Kongedatter, og bragt hende til Bevidsthed om hendes Herkomst og Ret — og som ved sit trofaste, aabne og elskværdige Væsen forlængst havde vundet hendes Hjerte, uden at hverken hun selv eller han var sig dette rigtigt bevidst. Paa Overreisen fra Lübeck havde Ronald befundet sig paa det samme Skib, der førte Margrethe, og de tvende Elskende havde saaledes havt stadig Anledning til at være i hinandens Nærhed og inddrikke den daglige Omgangs søde Vane. Men efter Ankomsten til Bergen, hvor Hr. Audun i sin Gaard for Kongedatteren havde ladet indrette en affondret Fruerstue, med en egen lille Hofstat af kvindelig Betjening, vare de to unge Folk naturligviis blevne mere adskilte, og Margrethe havde saaledes i hele Dage ikke seet sin trofaste Ridder. Om det nu var Længselen efter ham, eller den uvante Glands og Stivhed, der omgav hende, eller

en dunkel Ahnelse om nærtruende Farer — eller alle disse Motiver tilsammentagne — nok, Margrethe følte sig denne Aften mere nedstemt og eensom, end hun nogensinde havde troet det muligt at blive paa Fædrelandets Grund. Gamle Moer Herdeke, der godt havde overstaaet Reisens Besværligheder, og nu, til sin store Forundring, befandt sig nok saa vel i „det skrækkelige Norge" — ja endog med Selvbehag modtog Betjeningens ærbødige Hensyn for „Dronningens Fostermoder" — gamle Moder Herdeke selv formaaede denne Aften ikke med al sin Snakken at opmuntre sin Pleiedatter, og havde derfor nylig begivet sig ud for at præsidere over Ternerne i det ydre Rum, da hun nok havde mærket, at Margrethe ønskede at være alene.

Der sad hun da, den skjønne Drømmerske, paa det luftige Sæde, ubevægelig som en Statue, kun Barmens hurtige Stigen og Falden, og en svag Rødme, der nu og da gled hen over de blege Træk, forraadte hvilket Hav af Liv der rørte sig indenfor dette rolige Ydre. Det blev stillere og stillere omkring hende — kun Larmen fra den travle By histover lød som en fjern Elvs sagte Brusen, og blandede sig med Aftenluftningens Hvisken i Trækronerne udenfor Svalgangen. Nu gik Solen ned, og Fløifjeldets brede, sorte Skygge kastede sig over Kongsgaarden og Vaagen, som en Natfugls uhyre Vinger. I samme Øieblik begyndte Klokkerne fra den hele Kreds af Kirketaarne at ringe til Ave-Maria — de mange forskjellig-stemte Metalrøster faldt sammen til et underligt, gribende Chor — det var som om den hele Stad opsendte en ængstelig, stønnende Bøn, om at noget Forfærdeligt fra den maatte afvendes. Jomfru Margrethe foldede sine Hænder, og bad stille med, hun vidste ikke om hvad,

men en kold Gysen gjennemfoer hende, og hun havde den synderlige Fornemmelse, som man betegner med det Ordsprog, at „en Dødning gaaer over Ens Grav.“

Men snart strømmede det varme Livsblod atter hurtigt gjennem hendes Aarer, og gjød sig som en Rosenstrøm over hendes fine, blege Kinder og hvide Svanehals. Hun havde hørt sit Navn nævne tæt ved af en velkjendt, dyb, og dog blød Stemme — hun vendte sig om, og saae Ronald Glenorrin for sine Fødder, kyssende hendes Haand, som hiin Aften i Bergensfarer-Kapellet, men nu varmere, mere dristig. Hun foer op overrasket, og trak Haanden til sig, men blev dog staaende, og saae slet ikke vred ud. „Ronald,“ sagde hun med en let Bæven, „Ronald Glenorrin! — hvor I forskrækker mig, hvorledes er I kommet her?“

„Tilgiv mig, ædle Dame,“ svarede Ridderen, idet han reiste sig og traadte ærbødigt et Skridt tilbage, dog ikke længere, end at de kunde tales ved i halvt hviskende Tone. — „Jeg vandrede just om dernede i Urtegaarden mellem de høie Træer, som omgive Eders Bolig, for dog at være Eder saa nær som muligt — det faldt mig saa tungt paa Sinde, at jeg siden flere Dage ikke havde seet Eder, at jeg nu ikke skulde kunne bringe Eder den sædvanlige Aftenhilsen — da saae jeg Eder træde ud her, og sætte Eder alene ved Rækværket — I forekom mig nedslaaet og bedrøvet — jeg følte mig uimodstaaeligt draget til Eders Bistand — jeg bemærkede i samme Øieblik, at der fra nederste Stokværk til Svalgangen her fører en udvendig Trappe — jeg fløi uden Betænkning opad den — og her staaer jeg nu, rede til at modtage streng Straf for min Dristighed, men dog glad over at have fortjent den — thi jeg har dog nu saaet

bringe Eder min Hyldest ogsaa denne Aften. Det kan I ikke berøve mig, om I ogsaa byder mig strax at forlade Eder."

„Jeg burde det, Ronald — men jeg kan det ikke, thi jeg trænger virkeligt i denne Stund til en Vens oplivende Nærværelse — I har ikke seet feil, jeg følte mig betaget af en sær Nedslagenhed denne Aften; — det er ikke ret — jeg veed det nok — jeg har nu opnaaet, hvad jeg saa længe har drømt om, jeg har jo sat Foden paa mit Fødelands Grund — jeg seer min Barndoms Hjem tæt foran mig — og dog, Ronald, overkom mig ved Beskuelsen deraf for nogle Øieblikke siden en usigelig Angst og Bedrøvelse, det var, som en forfærdelig Metalrøst fra Kongeborgen histover tilraabte mig, at dette min Barndoms Hjem vilde bringe mig Skjændsel og Død — ikke Hæder og Lykke, hvis jeg betraadte det."

„I tager Feil, høie Jomfru," sagde den unge Skotlænder. „Eders dybt bevægede Sind har kun forvexlet Varslet — Metalrøsten har ogsaa jeg hørt, men den lød som en Hilsen fra gode Magter: — det var Klokkerne fra Eders Fødebyes Kirker, som i Guds Moders Navn ringede til den hjemvendte Kongedatters Velkomst!"

„Ak, Ronald," hviskede Jomfruen med en sagte Hovedrysten, „i denne Klang var der ingen Velsignelse, det fornam jeg vel, ialfald ikke nogen for dette Liv, det var mine Dødsklokker, jeg hørte. Nei — modsiig mig ikke, — jeg har en uvilkaarlig Fornemmelse af, at noget Farefuldt, noget Skrækkeligt forestaaer mig, maaskee os Alle. Og jeg seer vel paa Eder, Ronald, at I heller ikke er ganske rolig. Eders Aasyn, Eders Blik har ikke længer den sikkre Freidighed, som i Lübeck, som paa Overreisen

styrkede og hævede mig. Ogsaa Hr. Audun er i de sidste Dage, alt siden vi med Skibene laae derude bag Øen, blevet saa mørk og urolig — det er ligesom han altid spændt ventede paa Noget — han er sjelden i min Nærhed, men naar han kommer, da, skjøndt hans Læber smile og flyde over af søde Ord — har dog hans dunkle Øine et saa uhyggeligt, vildt-uroligt Blik, at jeg bæver tilbage derfor. Der er hændt Noget, som gaaer imod vor Sag, og man vil skjule det for mig — jeg mærker det nok; men I, Ronald, min trofaste Ridder — I vil ikke længer være med at holde mig i denne Uvished, der er værre end alt Andet — I vil sige mig den hele Sandhed!"

„Berolige Eder, ædle Jomfru," svarede Ronald, „der er, saavidt jeg veed, endnu Intet skeet, som skulde bebude os Fare, skjøndt jeg maa tilstaae, at Eders Modtagelse her i Bergen ikke har svaret til de Forventninger, Hr. Auduns Tale derom havde vakt saavel hos Eder, som hos mig og de Øvrige af vort Følge. Hr. Audun var dog i god Tro med disse Udsagn, han stolede paa, at en gammel Ven af ham, Hr. Bjarne Lodinssøn, fordum Kantsler hos Eders kongelige Hr. Fader, skulde efter givet Løfte have forberedt Alt til Eders festlige og offentlige Modtagelse, hvorom han selv først skulde have bragt Hr. Audun Beskeed ved at møde personlig paa vore Skibe, i den Udhavn, hvor I veed vi laae stille nogle Dage, strax vi kom under Norges Land. Men forgjæves ventede Hr. Audun der paa sin Vens Ankomst, Hr. Bjarne indfandt sig ikke, og har heller ikke her i Bergen ladet sig see — han er siden nogen Tid pludseligt forsvundet, — man frygter for der er tilstødt ham en Ulykke. Derover har Hr. Audun været urolig, men ikke af Frygt for Eders Sik-

kerhed eller Tvivl om Fremgangen af Eders Sag — tvertimod, om den nærer han de bedste Tanker, og har vel Magt til at drive den frem, selv uden Hr. Bjarnes Hjælp. Den Forsigtighed, han under disse Omstændigheder anvender, synes mig saaledes vel egnet til at vække Tillid, ikke det Modsatte."

„Jeg vil troe Eder, Ronald — jeg maa det, thi hvem skulde jeg vel holde mig til, naar ikke til Eder? Saalænge I har Tillid til Hr. Audun, vil jeg deri søge at slaae mig til Ro, skjøndt jeg bekjender, at Hr. Auduns Adfærd i den senere Tid mere har opvakt min Frygt, end min Tillid. Er I saa ganske sikker paa, at han ikke vil benytte os blot som Redskaber for sine mørke Planer? — Hvorfor vil han endelig have mig udraabt til Norges Dronning? Jeg forlanger kun at blive anerkjendt som Kong Eriks Datter — min Ret til Skotlands Throne vil dermed være beviist nok — lad saa kun min Farbroder i Fred beholde Norges!"

„Men Hr. Audun, Hr. Bjarne, og de Fleste her paastaae, at Eders Farbroder aldrig med det Gode vil anerkjende Eder, og at Eders Ret til Norges Krone er ligesaa stor, som den til Skotlands, at den ene afhænger af den anden. Selv altsaa om Hr. Audun i denne Sag skulde meest ville drive sine egne Planer frem, ville de dog i alt Væsentligt falde sammen med vore, og jeg troer derfor, vi indtil Videre bør lade ham raade, han er erfaren i Statssager og kjender Tilstandene og Folket her fra Grunden af, medens vi begge, som Fremmede og Ubekjendte, ikke med noget Haab om Fremgang vilde kunne optræde paa egen Haand. Vi ere nu engang komne hid, og maae styre fremad i det Farvand, som Skjæbnen har anviist os. Men

vær overbeviist om, at Eders trofaste Ridder staaer aarvaagen i Forstavnen, og speider efter Alt, hvad der kan møde Den, der er ham dyrebarere end Livet. Ved mindste Tegn paa Fare vil han da selv gribe Roret og styre over til Skotland, hvor han kjender enhver Havn, og har Venner overalt. Vil I da, Margrethe, følge ham, og give ham Ret til at beskytte Eder, til at berede Eder et Hjem i hans Fædrelands Dale?"

„Ja, ædle Ridder," svarede Jomfruen, „hvis mit Fædreland her forskyder mig — saa vælger jeg Eders, det er jo ogsaa mit. Og vi skulde jo alligevel derover, selv om jeg her vinder min Fædrenearv og en Kongedatters Navn. Til Skotland skal Ronald Glenorrin bringe Pigen fra Norge, dertil er han jo udvalgt og sendt af den hellige Olaf, og det er hendes Pligt at følge sin Ridder."

„O, Margrethe," stammede Ronald, næsten ude af sig selv, „Eders Godhed forvilder mig, — jeg veed ikke mere hvad jeg siger — men jeg kan ikke andet — hvis nu Ridderen ogsaa blev en Beiler? — hvis han over sin Elskede forglemte Kongedatteren, hvis han spurgte, om hun vilde følge ham, ikke blot som hans høie Dame, som Dronning — men som hans Brud, hans Fæstemø, hans Hustru — hvad vilde hun saa svare? — vilde hun i retfærdig Vrede støde den forvildede Daare bort fra sit Aasyn, og dermed give ham Døden?" —

„Nei, Ronald," sagde Jomfruen hjerteligt og aabent, skjøndt med yndig Rødme. — „Hun vilde række ham sin Haand, som jeg gjør nu, med fuld Tro og Love — og takke Gud for, at han har givet den Forældreløse en stærk Arm, et trofast Hjerte at læne sig til, i Høihed eller Ringhed, i Lyst eller Nød, i Liv og Død."

Den lykkelige Ungersvend omfattede den ham tilrakte lille Haand med begge sine og bedækkede den med Kys — derved trak han uvilkaarligt dens Eierinde selv nærmere til sig, saa at hun kom til at hvile sit skjønne Hoved ved hans Bryst, og de to Elskende holdt hinanden tæt omsluttede, og glemte Alt omkring sig i Øieblikkets Storhed og Salighed. — —

Af denne Henrykkelsens Drøm bleve de imidlertid snart vakte ved Lyden af stærke Skridt og høirøstet Tale fra Værelserne indenfor. De fik knapt Tid til at rive sig løs af hinandens Arme, og Ronald til at træde bag en fremspringende Deel af Træværket, før en Terne kom ilende ud paa Gangen, forat melde, at Hr. Audun tilligemed en ældre, fremmed Herre just havde indfundet sig i Fruerstuen, og forlangte at stedes for Dronningen.

Saa nødig han vilde, maatte nu Ronald Glenorrin gjøre Mine til at begive sig ubemærket bort, den samme Vei han var kommen, men hvad beskriver hans Overraskelse og Glæde, da Margrethe atter traadte hen til ham, og sagde bestemt:

„Ronald, bliv kuns her, og følg mig for Hr. Audunè Aasyn. Du er nu min Forlovede for Gud og Mennesker — Ingen behøve vi at skjule det for, og min Frænde skal først af Alle vide vor Pagt, det vil give mig Sikkerhed og Freidighed lige overfor hans Planer og Anslag, dem vi nu ere To til at prøve og dele. Jeg føler nu ingen Uvished, ingen Frygt mere for hvad der skal komme — jeg vil nu med sikkre Skridt vandre den farlige, svimlende Bane, som Guds Raad har bestemt mig, thi jeg gaaer den jo ikke alene. Nu til Hr. Audun!"

Hermed lagde hun sin Haand let paa Ronalds Arm — han

kunde ikke finde Ord til at udtrykke sine Følelser, men hans Blik sagde Alt. Han førte saaledes, fuld af unævnelig Lykke og Stolthed, sin kongelige Brud ind i Høienloftstuen, hvor Audun Jarl allerede var indtraadt. Mester Wernicke ventede endnu i Forværelset, for først at anmeldes.

Synligt blev Hr. Audun bestyrtset ved at finde den unge Skotlænder her i Fruerstuen og i Jomfruens umiddelbare Nærhed, men endnu mere blev han overrasket, og det ikke behageligt, da Kongedatteren med yndig Værdighed og i faae, men klare Ord, forestillede ham sin Ledsager som sin udkaarede Brudgom. Den stolte Jarl veg uvilkaarligt et Skridt tilbage ved denne uventede Meddelelse, en dunkelrød Bredesky overfoer hans blege Aasyn, han kastede et lynende Blik paa Ronald, og sagde bittert:

„Jeg beklager, høie Jomfru, at man saaledes har kunnet misbruge Eders uerfarne Tiltro. Til en Forbindelse, saa langt under Eders Stand, kan jeg, som Eders eneste herværende Frænde, ikke give mit Samtykke."

„Om Eders Samtykke spørges her ikke, ædle Jarl," sagde Ronald med Freidighed, opmuntret ved et Blik fra Margrethe. „Som Skotlands Dronning har Jomfruen Ret og Magt til at vælge hvilkensomhelst af sit skotske Lands ædelbaarne Riddere til Ægtefælle. Saadant er ikke useet hos os. Dronningen har saaledes nu af sit eget Hjertes Drift værdiget at kaare mig til sin vordende Husbond, og derved gjort mig det til dobbelt hellig Pligt, at optræde som hendes Ridder og Beskytter."

„Man behøver ikke at høre Eders Mening, min Hr. vandrende Ridder," sagde Hr. Audun foragteligt, „det er alene med

Kong Eriks Datter, at Kong Eriks Ven og Frænde har at handle her."

Den unge Skotlænder gjorde ved denne Tiltale en Bevægelse med Haanden mod Sværdheftet, og et hedt Bredesord laae allerede paa hans Læber, da Margrethe standsede det ved et bønligt Vink, og derpaa selv med rolig Høihed henvendte sig til Hr. Audun saaledes:

„Jeg maa forlange, ædle Herre Jarl og kjære Frænde, at min kaarne Fæstemand og tilkommende Gemal behandles her med den samme Agtelse, som vises mig selv, dersom I ellers vil og ønsker, at vi skulle blive under Eders Tag, og deeltage i Eders Planer. Jeg har aabent tilkjendegivet Eder mit Valg, og min Trolovede har udtalt ogsaa min Anskuelse af Sagen, naar han har paastaaet, at Skotlands Dronning maa have Rettighed til selv at vælge sin Ægtefælle, uden derom at spørge sine norske Frænder. Og dette Valg forandrer jo Intet i Eders Stilling som min Raadgiver og Hjælper i de norske Anliggender — jeg vil fremdeles følge Eders kyndige og mægtige Veiledning i Alt, hvad Statssager og min offentlige Fremtræden her angaaer, men i Ordningen af mine personlige og private Forhold venter jeg at lades fuldkommen Frihed. Dette være nok herom. Jeg er nu beredt til at høre, hvad der iaften forskaffer mig Æren af Eders Besøg."

Af denne Jomfruens rolige og bestemte Tone maatte Hr. Audun nu til sin store Forundring og Ærgrelse vel mærke, at hun var fast i sin Beslutning, og saaledes inde i sin Stillings Værdighed, at han, hvis han her søgte ved et Magtsprog at gjøre sin Villie gjældende, let kunne forspilde den Indflydelse

paa hendes Sind, han havde saa nødig til sine Planers Fremme. Han svarede derfor med møisomt tiltvunget Fatning:

„Siden I saa behager, ædle Jomfru, ville vi opsætte Behandlingen af hiin Eders uventede og synderlige Meddelelse til en beleiligere Tid. Jeg vil da haabe, at en roligere Overveielse vil kunne vise Eder, hvor farlig og skadelig for vore store Planer en saadan Forbindelse netop nu vilde være. Jeg troer ialfald at have Ret til at forlange, at den indtil videre holdes hemmelig, uden dette kan jeg ikke virke til Eders Anerkjendelse her."

„Ingen Overveielse og ingen Tid vil kunne forandre Noget i den Pagt, vi have sluttet," sagde Kongedatteren, idet hun tog Ronalds Haand, „og vi see ingen Aarsag til at skjule den for Verden — men da I, Hr. Audun, vor gjæstfrie Vært, vor Raadgiver og Forkjæmper her, troer Saadant raadeligt endnu en Stund, til vor Sag er gjennemført, — ville vi deri handle Eder tilfølge. Nei, Ronald, modsiig mig ikke — det er bedst saaledes, vi skylde Hr. Audun dette — han veed jo dog nu vort sande Forhold, og vil, som jeg vist haaber, med Tiden lære at billige det. Og nu, Hr. Audun, til Eders Ærende. Er vor Fangetilstand tilende? Kan jeg snart flyve frit ud blandt mit heilige Fædrelands Klipper og Skove, snart betræde mine Forfædres Borg."

„Om tre Dage vil Alt være forberedt til Eders Fremtræden og offentlige Hylding," svarede Hr. Audun kort, „men denne Akt vil foregaae her hos mig, ikke i Kongsgaarden. Der vil I først drage ind, naar I er udraabt til Norges Dronning."

„Ak," sagde Margrethe, „da kan det vare længe, da skeer det maaskee aldrig — Norge har jo allerede en retmæssig Konge

og Dronning — i min Farbroders Sæde ønsker jeg ikke at indtrænge mig, jeg forlanger kun lovlig at anerkjendes som Kong Eriks Datter, at gives et Hjem i hans Huus, indtil jeg, understøttet af norsk Magt, drager med min Husbond over til Skotland for der at gjenvinde den Krone, jeg er født til, og allerede som Barn var udraabt til at bære."

„Jeg har allerede forlængst tilstrækkeligt oplyst Eder om," saa vedblev Hr. Audun, „at I, som Kong Eriks førstefødte Barn, har større Ret til Norges Krone, end Eders Farbroder, hvorfor det er vist, at denne aldrig vil anerkjende Eder som sin Slægtning, med det Gode. Det er kun som Dronning af Norge, I kan ogsaa vorde Dronning af Skotland, det er kun forat sætte Eder i Eders Faders Sæde, jeg har antaget mig Eders Sag — og ført Eder hid. Vil I fremdeles benytte min Hjælp, da maa jeg fordre fuldkommen Redebonhed til at følge den Vei, jeg har afstukket for Eder. Jeg troer da med Sikkerhed at kunne love, at I inden kort Tid vil som Herskerinde drage ind paa Bergens Kongsgaard. Men vælger I at gaae Eders egen Vei, høie Jomfru — da maa jeg overlade Eder til Eders udkaarne Ridders egen mægtige Bistand alene, og altfor snart vil I da faae see, hvorhen den mon føre."

„Den vil idetmindste føre til min Bruds personlige Sikkerhed, forsaavidt den dybeste Kjærlighed og Troskab dertil Noget kan bidrage," indfaldt Ronald her. „Men Dronningen har jo nylig selv forsikkret Eder, at hun i Alt, hvad Statssager angaaer, og derhen hører jo Forhandlingerne om hendes Anerkjendelse her, vil som hidtil følge Eders kyndige Veiledning. At hun i sit Hjertes Ædelhed og Reenhed ønskede om muligt at

undgaae al voldsom Optræden mod Kong Haakon, hendes Farbroder, i Hensigt at fordrive ham fra hans Plads — saadanne Følelser maa I selv, Herre Jarl, erkjende gjør Kongedatteren stor Ære — men hendes høie Sind vil dog tilsidst ikke bæve tilbage for at træde op med Fordringer paa sin videste Ret ogsaa her, naar dette findes nødvendigt til Opnaaelsen af vort store Maal: Skotlands Befrielse. Jeg er vis paa, her kun at have udtalt Dronningens egen inderste Tanke. Ikke sandt, Margrethe?"

„Jo, Ronald," svarede hun med fast Stemme, skjøndt stærkt bevæget, „saa er det. Jeg vil ikke svigte min Sendelse, skulde den end kaste mig ind i Forviklinger og Storme, for hvilke en svag Kvinde maa grue. Og I, Herre Jarl, min Faders Ven, min høisindede og mægtige Forsvarer — I vil jo blot føre mig did, hvorhen Ret og Pligt kalder — jeg følger Eder tillidsfuld og uden Frygt. Siig, hvad have vi nu først at foretage os?"

„For Øieblikket først at I modtager Øversten for Lübeckerne her i Byen, Wernicke Jungmeister, en Ven og Udsending af vor mægtige Allierede, Borgermesteren i Lübeck," sagde Hr. Audun. „Den gamle Kjøbmand, som har stor Indflydelse hos sine talrige og urolige Landsmænd her i Byen, og derfor kan være os til megen Nytte, venter i Forværelset paa at blive Eder forestillet."

Mester Wernicke blev nu ført ind og paa det Venligste modtaget af Kongedatteren. Ogsaa han blev synligt grebet af hendes Skjønhed og Værdighed, men især ved hendes umiskjendelige Lighed med den afdøde Kong Erik, hvem han naturligviis havde kjendt og godt huskede. Det varede ikke længe, før Jomfru Margrethe i den Grad havde vundet den gamle Tydsker,

at han erklærede sig for hendes afgjorte Tilhænger, og lovede at anvende al sin Indflydelse til at fremme hendes Sag. I hans Nærværelse blev nu afholdt en Raadslagning om hvorledes Kongedatteren ved det til Trediedagen derefter bestemte Hyldingsmøde havde at forholde sig. Da det Nødvendige i saa Henseende var aftalt, tog Wernicke Afsked, og begav sig bort, fulgt af Hr. Audun, der maatte finde sig i, at Ronald Glenorrin blev tilbage hos Kongedatteren, efter at denne havde tilkaldt Moder Hennings, formodentlig for at meddele Fostermoderen sit nye Forhold til den unge Skotlænder.

Medens Wernicke paa Tilbageveien strømmede over af Ros for Jomfru Margrethe, var Hr. Audun mørk og ordknap, og søgte saasnart som muligt at blive ene, for at overlade sig til sine egne Tanker. Disse vare vistnok intet mindre end behagelige. Til den Spænding og Mistanke, som Hr. Bjarnes Udeblivelse havde foraarsaget ham fra det Ydre — var nu ogsaa kommet Uro og Forviklinger fra det Indre, fra hans egne Huusfæller. Den uerfarne unge Pige, paa hvis Fremtid han havde sat saa stort et Kast, og som han havde tænkt aldeles at kunne beherske, var nu pludselig fremstaaet med en bestemt Villie, og havde indgaaet en Forbindelse, der gik alle hans Planer imod. Han havde hidtil aldrig tænkt paa, at den godtroende Ronald Glenorrin kunde blive ham farlig — han betragtede ham som et nyttigt Redskab, det han efter Brugen kunde bortkaste, han havde uden Frygt ladet ham være i Jomfruens Nærhed, som en uskadelig Figur i en Ridderroman, hun kunde more sig med, — og nu — at tænke ham som den vordende Dronnings Mand, at see ham indtage en Plads, den stolte Jarl selv maaskee havde

stillet sig i Udsigt! Og dog turde han nu ikke drive Modstanden mod Jomfruens erklærede Ønske videre, end allerede skeet, af Frygt for atter at tabe den Rest af Indflydelse, han endnu besad over hende, og som var ham saa nødvendig til Udførelsen af den dristige og farlige Statsomvæltningsplan, hvori han allerede var saa dybt indviklet. Til den Ende maatte han endogsaa søge at beherske sine videre Udbrud af de bittre Hadets og Skinsygens Følelser, han nu nærede mod Ronald, idet han dog i sit Indre lovede sig selv, at han, naar Kongedatterens Sag var ført saavidt frem, at ingen Tilbagetræden meer for hende var mulig, vilde gribe den første gunstige Leilighed til at skaffe sig denne besværlige Medbeiler fra Halsen.

Fjortende Kapitel.

Hyldingsmødet.

Det hos den bergenske Almue allerede længe ulmende Rygte om, at Kong Eriks paa Reisen til Skotland dødsagte Datter Margrethe endnu skulde være i Live, havde i den senere Tid, man vidste ikke hvorledes, faaet ny Næring. Som baaret af en usynlig Magt gik Budskabet om den tabte Kongedatters snarlige Tilbagekomst fra Huus til Huus, fra Mund til Mund, uden at derfor dog kunde paavises nogen bestemt Kilde, men det hele Rygtestof laae ligesom i Luften, og voxede bestandigt. Til samme Tid vil man erindre, hvorledes de usædvanlige Forberedelser i Audunargaarden og den mystiske Gjæsts Ankomst der ved Natte-

tid havde vakt hele Nabolagets Nysgjerrighed. Intet Underderfor, at da Wernicke Jungmeister efter Samtalen med Hr. Audun lod sine Agenter udsprede, at den fremmede, fornemme Gjæst i Audunargaarden ingen Anden var, end Kong Eriks dødtroede Datter selv, slog dette nye Rygte hurtigt sammen med det gamles brændbare Stof til een stor Flamme, der lyste over den hele By. I utrolig Hast var det overalt bekjendt, at Hr. Audun Hugleikssøn havdeført den i fremmed Land fundne Jomfru Margrethe tilbage til Norge, og der vilde hjælpe hende til at gjenvinde sin Arv — samt, at der til den Ende om tre Dage vilde i Audunargaarden blive afholdt et Møde, hvorved Hr. Audun vilde fremføre Kongedatteren og bevise hendes Ret. Med Spænding ventede man nu i alle Kredse paa hvad der skulde komme, og Enhver, som stod i fjerneste Forbindelse med Audunargaarden og dens Beboere, søgte i Forveien at sikkre sig Adgang til Mødet.

Paa den fastsatte Dag saaes allerede fra den tidlige Morgen store Skarer af Nysgjerrige at flokke sig om Audunargaarden, deels for om muligt at faae et Glimt af hvad der foregik indenfor dens Hegn, deels for idetmindste at iagttage de mange, ofte rigt smykkede Baade, som lidt efter lidt begyndte at ankomme med de til Mødet særskilt Indbudne. Blandt disse bemærkedes først Wernicke Jungmeister og de øvrige Forstandere for den tydske Koloni i Bergen, alle med deres forskjellige Laugsmærker og Standarter, saa adskillige fornemme norske Herrer, saavel fra Byen som fra Omegnen, alle ledsagede af fuldt væbnede Svende, dernæst Udsendinge fra de mange geistlige Corporationer, alle i deres forskjellige Ordensdragter. Alt eftersom

de kom, bleve de af Huuskarle førte op i Gaardens store Hal, hvor Mødet skulde holdes. Dette store Rum var dertil festligt smykket: — de ellers nøgne Bjælkevægge vare behængte med broget vævede Tæpper og blanke Skjoldemærker, fra det høie, sort tilrøgede Spærreloft nedhang grønne Krandse. Hallens øvre Ende udfyldtes af en med rødt Klæde bedækket Forhøining, fra hvis Midte en pragtfuld Thronstol skinnede med Fløil og Guld. Lidt efter lidt fyldtes Salen, de fornemste af de indbudne Gjæster tog Sæde paa langs ad Gulvet anbragte Bænke, de Ringere, og saamange af den udenforstaaende Folkemasse, som for Pladsens Skyld kunde slippes ind, fyldte det øvrige Rum. Svende gik omkring med Sølvbægere og Drikkehorn fulde af Viin og Øl, og bød til Morgendrik, hvilken ikke tilbagevistes. En ubestemmelig, som Bølgernes Brusen lydende Mumlen gik hen over den store Forsamling — Alles Blikke hvilede med Forventning paa det ophøiede Sæde i Baggrunden, der dog endnu stod tomt. Endelig gav den Øverste af Huuskarlene, ved at slaae med Landsen paa et rungende Kobberskjold, Tegn til Stilhed, der strax indtraadte saa fuldkomment, at man i den overfyldte Sal maatte have kunnet høre den mindste Gjenstand falde. Nu aabnedes de til Forhøiningen fra de indre Værelser ledende Døre, og Hr. Audun traadte ud, førende ved Haanden en høi, ungdommelig, prægtig klædt Kvindeskikkelse, hvis Aasyn dog endnu skjultes af et tæt Slør. Efter dem fulgte den unge skotske Ridder og Enken Hennings, der, prangende i en ny Blyants Kaabe og med et uhyre Hovedtøi af fiint Linned, vaklede frem med en latterlig Blanding af Stolthed og Frygt, idet hun hilsede den store fremmede Forsamling med adskillige fortro-

lige Knix. Nogle Terner sluttede Toget. Efterat Jarlen af Hegranæs havde ført Jomfru Margrethe til Sæde paa Thronstolen, blev han selv staaende ved dens høire Side, og Ronald Glenorrin ved den venstre, medens Moder Herdeke og Ternerne toge Plads paa lavere Sæder bagved. Og nu begyndte Hr. Audun i en velordnet, med stor Kunst og Kraft foredraget Tale at udvikle for Tilhørerne, hvorfor han havde samlet dem, hvem det var, han her var i Begreb med at fremstille for dem, hvorledes han var kommet paa Spor efter den dødtroede Kongedatters Tilværelse, hvorledes han havde fundet hende i Lübeck og overbeviist sig om, at hun virkelig var Den, hun selv troede sig at være, og hvorledes han nu havde ført hende tilbage til Norge, at hun der kunde gjenvinde den Fædrenearv, hun saa skammelig var bleven bedragen for, til hvilket store og retfærdige Foretagende han fast haabede alle Tilstedeværende vilde yde ham deres kraftige Bistand, saasnart de bleve bekjendte med Sagens fulde Sammenhæng. Denne fremsatte han nu for dem, idet han gjentog Margrethes, Ronald Glenorrins og Enken Hennings Beretninger, saaledes som vi allerede kjende dem. Efterat de to Sidstnævnte paa Hr. Auduns Opfordring lydeligt havde bekræftet det af Fortællingen, der vedkom dem, henvendte han sig ærbødigt til Jomfru Margrethe med Bøn om, at hun vilde gjøre det Samme, forsaavidt hendes Andeel af Beretningen angik. Hun reiste sig nu og slog Sløret tilside. Et almindeligt Udraab af Forbauselse og Beundring foer igjennem Hoben, da hendes Aasyn saaledes afdækkedes. Og vel maatte hendes rene Skjønhed, hendes rørende Lighed med Faderen gribe Enhver, som hun der stod med ædel, men beskeden Anstand, i en hvid,

guldindvirket Silkedragt og Overkjortel af blaat, hermelinkantet Fløiel, det lange, lyse Haar nedfaldende i frie Lokker under et Hovedsmykke af Guld, hvori Sløret var befæstet. Hun rødmede dybt, da hun følte Mængdens Blikke fæstede paa sig, og en let Skjælven gik gjennem hendes fine Lemmer. Men hun fattede sig snart, tog det om hendes Hals hængende Reliqviekors, og trykkede det til sine Læber. Derpaa sagde hun med sagte, bevæget Stemme, som dog formedelst den dybe Stilhed kunde høres over hele Salen, følgende Ord: „Dette Smykke, hvori en Splint af vor Frelsers hellige Kors bevares, fik jeg til Afskedsgave af min kongelige Fader, i den Stund jeg førtes ombord forat bringes til Skotland; Enhver vil gjenkjende det at have tilhørt Kong Erik, hans Navnetræk og den hellige Olafs Billede findes indgravet derpaa. Dette Kors var den eneste Gjenstand af Værdi, hine Elendige, der paa Orkney forraadte og solgte mig, lod mig beholde, som det kunde synes blot af Uagtsomhed og Hastværk — men sikkerlig dog ved Guds og den hellige Olafs særegne Forføining, forat det i sin Tid skulde blive et Tegn paa min Herkomst og et Middel til Udaadens Opdagelse; der gaves siden en Tid, da selv dette Klenodie var taget fra mig — jeg tvivlede da paa Sandheden af mine Barndomsminder, paa mig selv, paa Alt. Men Gud lod Korset atter komme i mine Hænder, og jeg fik atter Freidighed, og Tro paa min Herkomst — han gjorde mere, han vakte mig Forsvarere og Hjælpere i Skotland og i Norge, de have nu ført mig hid til min Faders Land, hvor jeg gjenkjender Alt omkring mig, hvor jeg seer mine Barndomsdrømme blevne til Virkelighed. Saasandt jeg altsaa trykker dette min Faders hellige Reliqvie-

kors til mine Læber, saa sandt bekræfter jeg hvert Ord, som min ædle Frænde og Vært, Hr. Audun Hugleiksson, Jarl til Hegranæs, om mine tidligere Hændelser har fortalt." Hun taug og satte sig igjen. Et stormende Bifaldsraab udbrød nu fra den forsamlede Mængde — fra alle Kanter af Salen lød det: „Hilset være Kong Eriks Datter! — hil Margrethe, Skotlands Dronning!"

„Og Norges!" — tilføiede Hr. Audun med stærk Stemme, idet han vinkede til Lyd. „Ja" — vedblev han, da Stilhed igjen var tilendebragt — „Ja, jeg siger: Hil Margrethe, Norges Dronning, som Skotlands! — Hvad skulde forhindre hende i at tage Arv efter sin Fader, som efter sin Moder? Hendes Farbroder, Hertug Haakon, er ikke arveberettiget til Norges Throne, skjøndt han i Margrethes Fraværelse, benyttende sig af Rygtet om hendes Død, har uretfærdigt bemægtiget sig den. Han maa vige for den rette Arving, som nu er kommet tilbage for at fordre sin Krone — Hun har ene Ret til den, efter Ægteskabsforliget i Roxburgh, hvor hendes Fader blev trolovet med Kong Alexanders Datter Margrethe af Skotland. Deri blev det betinget, at det første Barn af dette Ægteskab, enten saa det blev Søn eller Datter, skulde have Arveret baade til Skotlands og Norges Riger. Nu havde Kong Erik, som det er Alle vitterligt, med den skotske Kongedatter ingen andre Børn end Datteren Margrethe, som for ti Aar siden blev sendt herfra til Skotland for at overtage Riget efter Morfaderen, men som senere udgaves for at være død underveis. Den samme Margrethe er det, som nu sidder her for Eders Øine i Skjønhedens og Ungdommens fulde Livsblomst, ved Skjæbnens vidunderlige Førelser

frelst fra Død, Forræderi, Fangenskab og Udlændighed. Hun og ingen Anden er nu vor retmæssige Dronning og Frue. Nogle ville maaskee sige, det hidtil er uhørt og stridende mod vore gamle Sædvaner, at en Kvinde hersker over Norge. Dertil svarer jeg, at vore gamle Sædvaner, især hvad Thronarven angaaer, allerede ofte have været omskiftede, og hvorfor da ikke nu, naar Retten fordrer det? — Kunne de stolte og stridbare Skotlændere erkjende en Kvinde for deres Herskerinde, hvorfor skulde da ikke ogsaa de tappre Nordmænd kunne det, naar denne Kvinde er af deres gamle Konge=Æt, og har Arverettens Fortrin, som hun har Mildhedens og Skjønhedens? Der findes vel ogsaa endnu Mænd i Norge, der kunne føre Sværd for hende og staae ved hendes Side i Farens Tid med Raad og Daad, naar saa skal være. Kommer nu hertil, at Hertug Haakons tiltagne Regimente er haardt og uretfærdigt baade mod Indfødte og Fremmede, at han vil berøve os vore gamle Friheder og Rettigheder og indføre et Enevolds=Herredømme over Norges frie Folk, saa vinde vi end mere ved Byttet, naar vi sætte den gode Kong Eriks milde Datter i hans Sted, ikke at tale om, at hun ogsaa skal være Dronning af Skotland, og som saadan vil kunne give vort Rige mangen Fordeel mod Udlandet og derved udvide Norges Ære og Magt. Mit Raad er derfor, at vi, medens Hertug Haakon endnu er borte paa sine endeløse og blodløse Underhandlingstog i Danmark, uden Forhaling tage Margrethe Eriksdatter til Norges Dronning. Som hendes Faders Ven og Kongehusets Frænde, som en af Norges Riges Baroner, vil jeg nu være den Første til at udraabe: „Hil Margrethe, Norges Dronning!"

Dette Hr. Auduns Udraab blev gjentaget af en stor Mængde Røster i Salen, især fra den Kant, hvor Tydskerne havde samlet sig til hinanden; men Hyldingsraabet var dog ikke saa stærkt og eenstemmigt, som den dristige og stolte Herre maaskee havde ventet. Hans Aasyn blev mørkt, han saae sig hurtigt om i Salen, bøiede sig mod Margrethe, og hviskede afbrudt: „Stig op — tal selv — erklær Eder for Dronning — det gjælder Eders Lykke!"

Men Ronald Glenorrin, der stod paa hendes anden Side, tilhviskede hende ogsaa Noget, der maatte have indeholdt et modsat Raad, thi hun forblev siddende stille og taus.

Bleg af Vrede tilkastede Hr. Audun Ronald et rasende Blik, det var som hans Harme nu maatte have Udbrud, men han betvang sig voldsomt, og vilde just atter tiltale Forsamlingen, da en høi Mand af dennes Midte reiste sig op og tog ham Ordet af Munden:

„En saadan Udraaben af en Dronning her, medens vor lovmæssige Konge endnu er i Live og ved fuld Magt, vilde ikke kunne føres ustraffet af nogen norsk Mand, hvis den ikke tillige var saa latterlig og uvirksom, at dens Lyd snart vil tabe sig uden Spor, som Røg i Luften. Jeg kan derfor lade denne sidste Deel af Hr. Auduns Tale gaae upaaagtet hen, overladende ham selv og hans tydske Venner Ansvaret derfor. Men det er til hans første Paastand, den om hiin unge Dames foregivne kongelige Herkomst, at jeg vil føre Forsamlingens rolige Overveielse tilbage. Jeg troer nemlig, at de Tilstedeværende have, rørte af Jomfruens indtagende Fremtræden, forhastet sig med at hilse hende som Kong Eriks Datter. Vi have til Grunde herfor kun

hendes Venners, hendes egen løse Fortælling — intet retligt Beviis, ingen ubedragelig Kjendsgjerning. Saalænge indtil en saadan tilveiebringes, kan hun af besindige Mænd ikke anerkjendes som vor Konges Broderdatter."

Den Person, der roligt og koldt, uden at lade sig forstyrre ved de hyppige Afbrydelser, fremførte denne Tale, var ingen anden end Hr. Thorstein Finnssøn, Øversten for Huuskarlene paa Bergenhuus Slot, Befalingsmanden Hr. Basse Guttormssøns velkjendte høire Haand. Med Forbauselse havde de øvrige Tilstedeværende først nu opdaget ham i deres Midte — Ingen kunde begribe, hvorledes han var kommen her, selv Hr. Audun tabte for et Øieblik sin Fatning ved denne Fiendens pludselige Optræden midt i hans egen Leir, og det blev derved muligt for Thorstein at tale ud, men aldrig saasnart var dette skeet, før Hr. Audun gjenvandt sin Aandsnærværelse, og tiltalte ham med haanlig Sikkerhed saaledes:

„Jeg kunde være i min gode Ret, Thorstein Finnssøn, hvis jeg nu lod Eder ved mine Folk vise ud af min Hal, hvor I har sneget Eder ind som en ubuden Gjæst, og nu brugt usømmelige Ord mod hendes Naade Dronningen, som mod mig, hendes Vært og Raadgiver. Naar jeg desuagtet lader Eder uforstyrret blive her, ja endog gjerne seer Eders Deeltagelse i vort Møde, saa er det, fordi jeg har saa stor en Tillid til vor Sags Retfærdighed, at dens Forhandlinger gjerne kan holdes aabne for det hele Land, ja, at den, ved at optage og besvare allslags modvillige Indvendinger, blot kan vinde i Kraft og Seier. Siden I, ene blandt Alle her, ikke finder Eder tilfredsstillet ved den nøiagtige og klare Fremstilling af Kongedatterens Livsskjæbner

og Ret, som her ved troværdige Vidner er givet, ikke heller ved det ærværdige Reliqvietegn fra Kong Eriks Dage, som hans saa dybt forurettede Datter selv har bevaret og her fremført — saa opfordrer jeg Eder til at nævne en af de Kjendsgjerninger, I endnu holder fornødne, for at kunne troe paa, at denne ædle Jomfru, Kong Eriks udtrykte Billede, er hans længe dødtroede, nu gjenfundne Datter Margrethe?"

Thorstein Finnssøn svarede herpaa med samme Djærvhed og Rolighed, som havde udmærket hans første Tale: „Jeg har ikke listet mig ind i Eders Sal, som ubuden Gjæst, Ridder Audun! — Jeg er her som lovlig Udsending fra min Herre Basse Guttormssøn. — I kjender selv bedst Loven fra Eders egen Væ1des Tid: at intet Folkemøde maa holdes her i Bergen uden at Kongens Sysselmand eller hans Udsending derved er nærværende. Saavidt om min Optræden her. Hvad nu den Sag angaaer, til hvis Forhandling I har sammenkaldt dette Møde, nemlig hiin unge Kvindes Paastand om at være Kong Eriks dødtroede Datter Margrethe — da er den saa overordentlig og usandsynlig, at den ikke kan afgjøres i en Haandevending ved forud indtagne Venners Bifald til en vidunderlig Fortælling, der kan være opdigtet, eller ved Forevilsningen af et Guldsmykke, der kan være eftergjort. Der maa ganske andre Beviisligheder tilveiebringes, andre Prøver aflægges, før Sagen kan ansees endog blot indledet. I har opfordret mig til at nævne en saadan Prøve. Nuvel, her er en, som, vel overstaaet, vil stille Jomfruens Sag paa fastere Grundvold, end alle løse Taler og høiforræderske Udraab. Det er vitterligt, at Jomfruen har, siden hendes Ankomst her til Landet, ikke endnu sat sin

Fod indenfor Portene af Bergens Kongsgaard. Lad hende strax med sine Vidner begive sig derhen, jeg skal sørge for at Adgangen til Borgen vil blive aaben for hende og hendes Følge. Er hun en Fremmed der, da vil hun, overladt til sig selv, umulig kunne finde frem i de indviklede Gange og Trapper, der føre fra den søndre Port gjennem de forskjellige Bygninger til Fruerstuen. Er hun derimod virkelig Den, hun udgives for, har hun virkelig havt de Barndomserindringer fra Kongsgaarden, som nylig af Hr. Audun ere skildrede, saa vil hun med Lethed uden Veiledning finde sig tilrette i sin Barndoms Hjem."

„Ja," udbrød her Margrethe selv, idet hun med Liv reiste sig, „ja, jeg antager Prøven — fører mig kun strax til Kongsgaarden, til min Faders Huus, didhen har alt længe min Hu staaet! — I ville faae at see, jeg skal gjenkjende hvert Rum der, jeg skal uden Betænkning finde tilbage til Slottets Fruerstue, ad samme Vei, hvoraf jeg for ti Aar siden førtes ud. O, jeg beder Eder — kjære Ronald, Audun min Frænde, ædle Hr. Thorstein — I gode Mænd Alle! — fører mig til Kongsgaarden, til min Barndoms Hjem, at jeg kan falde ned og kysse de kolde Stene, min elskede Faders Fod har betraadt."

Den dybe og livlige Rørelse, hvormed den skjønne, unge Kvinde fremførte disse Ord, meddelte sig uvilkaarligt til hele Forsamlingen — henrevne raabte Alle som af een Mund: „Til Kongsgaarden! — lader os føre Jomfru Margrethe til hendes Faders Huus — til Kongsgaarden!" — Nogle tilføiede endog: „Lader os føre Dronningen til hendes Borg!"

Under den almindelige Bevægelse, som herved opstod, saaes den skotske Ridder at tale sagte og ivrigt med Jomfruen, me-

dens Hr. Audun blev staaende nogle Øieblikke taus, læggende Haanden over Panden, som grebes han af en pludselig Tanke. Endelig, efterat Stilhed nogenlunde var tilveiebragt, sagde han høit og lydeligt, henvendt til Thorstein Finnssøn:

„Hvis jeg for Jomfruen modtager denne Prøve, og selv følger hende til Kongsgaarden, hvad Borgen giver I os da for, Thorstein, at vor Sikkerhed der under Besøget vorder fuld og klar, at Jomfruen med sit Følge uhindret lades ud, som ind?"

„Jeg skaffer Eder frit Leide fra Hr. Basse Guttormssøn," svarede Thorstein. „Bered kun Toget over til Slottet — tag saa mange Bevæbnede med, I vil — ved Portene møder jeg Eder med Sikkerhedsbrevet."

„Velan," sagde Hr. Audun, „udfør dette, og vi komme." Efterat Hr. Thorstein havde bortfjernet sig, vedblev han: „Margrethe, I skal endnu idag betræde Eders Barndoms Grund, og der beskjæmme de sidste Tvivl om Eders kongelige Fødsel. Og Veien didhen vil vi lægge tillands, gjennem den hele By, paa det at alt Folket kan skue og hylde sin gjenfundne Kongedatter, naar hun drager til sin Faders Gaard. Behag imidlertid at træde lidt tilbage i de indre Rum, og gjøre Eder rede, medens Toget ordnes og Gangerne føres frem. Jeg skal da afhente Eder."

Margrethe bøiede sit Hoved til Tegn paa Samtykke, og skred ved Ronalds Haand tilbage til de indre Værelser, fulgt af Moder Herdeke og Ternerne. Idet Ronald derved kom Audun forbi, sagde han hurtigt og lavt til denne: „Herre Jarl — jeg beder Eder — vær forsigtig! — Vover I at gjøre dette uden Hr. Bjarne?"

„Dette er Statssager," svarede Hr. Audun spodskt, „og med dem har I jo Intet at skaffe, min Hr. vandrende Ridder, husk Aftalen, jeg skal nok sørge for Dronningens Sikkerhed uden Eder!"

„I følge og beskytte mig begge," faldt Margrethe hurtigt ind, for at hindre Ronalds Opblussen. „Jeg frygter da Intet — jeg gaaer jo til mit Hjem!" — Og dermed forsvandt hun med sit Følge ud af Døren i Baggrunden af Salen.

Forsamlingen i Salen adspredte sig lidt efter lidt, dog ikke længere end til de ydre Gaarde, hvor den med Utaalmodighed ventede paa at Forberedelserne til Toget skulde blive færdige, forat kunne slutte sig til dette. Hr. Audun ordnede Alt med megen Iver, hans Huuskarle kom og gik, hans tydske Leiesvende bleve samlede og bevæbnede, hans prægtige Heste sadlede og fremførte — selv havde han imidlertid taget Plads i Udbygningen foran den nedre Bjælkestue, ledende derfra det Hele, til samme Tid som han talte sagte med Wernicke Jungmeister, der stod ved hans Side. Den gamle Tydsker syntes slet ikke tilfreds med denne Udgang paa Mødet; han rystede sit vise Hoved, og brummede gjentagende: „Sagde jeg det ikke nok — det var forhastet dette Møde — og nu dette Indfald med at ville drage til Kongsgaarden — veed I vel, Hr. Audun, at jeg troer det ikke gaaer godt? Alt er forhastet, forhastet! — Og Hr. Basse med samt hans Folk i Slottet ville kun lokke Eder i en Fælde, pas kun paa!"

„Nu, saa lægge vi en Fælde for dem igjen," sagde Hr. Audun, som nu ved al denne Virksomhed var kommet ret i Aande. „Begriber I da ikke, gamle Regnebræt, at jeg

har Andet isinde med dette Tog til Kongsgaarden, end at lade Jomfruen opføre et rørende Skuespil for Hr. Befalingsmanden, og saa troskyldigt lægge mig til Hvile paa hans Leidebrev? — Nu maa I frem med Eder Tydskere, Wernicke, — lad nu alle Kilder springe til at vække deres krigerske Mod — naar Portene til Slottet aabnes for os, drage vi ganske rolige derind, men see til, hvem der faaer os ud igjen! — Ved dette Tog gjennem Byen vil jeg røre og ophidse Almuen — som en Flod skal den vælte sig ind efter os i Borgen — Slotsvagten skal i et Nu blive overmandet og afvæbnet, Jomfruen udraabes til Dronning midt i Kong Haakons egen Borg — hendes Banner skal vaie fra det store Taarn før Hr. Basse Guttormssøn faaer Tid til at vende sit tunge Hoved. Jeg er nu kjed af at vente paa Bjarne — der maa handles uden ham — et afgjørende Slag maa skee, og Leiligheden tilbyder sig af sig selv. — Tanken kom mig som et Lyn, da Thorstein talte om at aabne Borgens Porte for Jomfruen til den latterlige Prøve. Jeg veed vel, de har Noget derunder, men vi skal komme dem i Forkjøbet — det gjælder kun at faae ophidset Massen til at følge os — jeg har allerede mine Sendebud omkring med Øl og Penge og fagre Ord — I, Wernicke, skynd Eder hjem til Eders Kvarteer i Vaagsbunden og bearbeid Almuen der — spar ikke paa Øl og Viin og Penge — husk Raadsherresædet i Lübeck, som er Eder lovet, hvis I understøtter mig efter Borgermesterens Ønske! — Siig Eders Folk, at Dronningen snart vil drage gjennem Staden i al sin Pragt for at tage Kongsgaarden i Besiddelse — at vi har Venner inde i Borgen selv, der for hende vil lade Broer og Porte falde — at det kun gjælder at styrte efter og

følge mine Huuskarles Exempel. — Det maa lykkes — Borgen er i en Haandevending vor, — Jomfru Margrethe Norges Dronning, — og Audun Hugleiksſøn Befalingsmand paa Bergenhuus Slot! — Afſted, Gamle — hør, hvor Folkeſværmen allerede bruſer og jubler! — hvor megetmere da, naar Dronningen ſelv kommer!"

Medens Hr. Audun ſaaledes i en exalteret, næſten febrilſk Stemning udviklede ſine Planer og Forhaabninger for Wernicke, og derefter denne, altid ryſtende paa Hovedet, begav ſig bort for at udføre hans Befalinger, „ſaavidt de vilde ſtemme med Hr. von Runesſes Mandat" — gik Forberedelſerne til Toget deres hurtige Gang, og ſnart kunde det meldes Jomfru Margrethe, at Alt var færdigt til Opbrud.

Femtende Kapitel.

Indtoget.

De trange Gader i Vaagsbunden og bag de Kontorſkes Brygger beboedes paa vor Fortællings Tid næſten udelukkende af tydſke Haandværksfolk og Smaahandlere, de ſaakaldte Suterer, egentlig Skomagere (Schuſter); men Benævnelſen udvidedes efter denne talrigſte Klasſe ogſaa til de mange andre Haandteringslaug, ſom der fandtes ſamlede. Deres Boliger og Udſalgsſteder vare ved Kong Magnus Haakonsſøns Bylov paa det Nøiagtigſte beſtemte, ſaaledes ſkulde de egentlige Suterer (Skomagere) ikke drive deres Haandtering længere ud i Byen end fra Vaags=

bunden til Halvardskirke-Almindingen; dernæst kom i bestemt Orden gjennem den hele Øvregade og dens forskjellige Almindinger lige til Sandbru: Bødkere, Skindere, Guldsmede, Kammagere, Madhøkere (Matmangarar), Klædehandlere, Galanterihandlere (Glysmangarar), Malere, Sadelmagere, Skræddere, Brynjemestere, Sværdslibere, Plademestere, Snedkere, Skjoldmagere, foruden alle Slags andre Smaahandlere. Man kan af denne Opregning slutte, hvilket Liv og hvilken Færsel der da maa have fundet Sted i Bergen, og til hvilket anseeligt Trin af Kultur Byen allerede dengang maa have hævet sig, siden den kunde beskjæftige et saa stort Antal af de meest forskjelligartede Kunstnere, Haandværkere og andre Næringsdrivende. De Fleste af disse vare vistnok Tydske, og de stod derfor i naturlig Forbindelse med deres Landsmænd „Vintersidderne", det vil sige hanseatiske Kjøbmænd, eller egentlig Faktorer for lübeckske og andre tydske Handelshuse, der havde faaet eller taget sig Lov til at overvintre i Bergen, og som dreve deres Handel fra de gamle norske Gaarde langs Bryggen, hvorefter de benævnedes, som „Gottschalck i Oddsgaarden", „Henze i Kappen", Eberhard og Harbard i „Sveinsgaarden", 2c. Til hine Mægtige sluttede de ringere Haandværkere og Smaahandlere sig gjerne, og søgte at blive deelagtige i deres Privilegier, skjøndt de ogsaa selv havde sine egne Høvdinger, blandt hvilke vor Bekjendt Øltapperen Wernicke Jungmeister var den meest indflydelsesrige.

Ved hans Hjælp var det i en Fart udbredt i disse Kvarterer, at den gjenfundne Kongedatter nu gjennem dem vilde i festligt Tog drage til Kongsgaarden, og at Herrerne i Lübeck gjerne saae, at den tydske Koloni sluttede sig til hende og hjalp

hende til hendes Ret mod den det tydske Væsen ugunstige Kong Haakon. Stedse begjærlige efter Nyt, og færdige til alskens Optøier og Spektakel, havde en stor Deel af dette Kvarteers Indvaanere allerede, som vi have seet, begivet sig ud til Mødet i Audunargaarden; de Hjemmeblevne, med samt tilstrømmende Skarer fra de omliggende norske Dele af Staden, kom nu ogsaa paa Benene, da det rygtedes, at Toget med Kongedatteren var brudt op, og nærmede sig over de grønne Jonsvolde langs Stranden ind imod Vaagsbunden, fulgt og omjublet af den store Folkemasse, der havde været tilstede ved Hyldingsmødet. Ved Indgangen til de trange Gader i Vaagsbunden mødtes denne Folkemasse af en lige saa stor udstrømmende, saa der opstod en saadan Trængsel, at Hr. Auduns tungt bevæbnede Ryttere kun med Møie kunde skaffe Plads for Togets Hovedpersoner. Forat opnaae et Glimt af disse, forlængedes alle Halse, anstrængtes alle Blikke, besattes alle Trapper, Kjælderhalse, Udbygninger, ja Tage med Tilskuere, Mænd, Kvinder og Børn. Det var ogsaa et smukt og oplivende Skue, da det prægtige Tog langsomt bevægede sig fremad gjennem den brogede Menneskevrimmel. Først kom en Række Ryttere, fire og fire, i staalblankt Harnisk baade for Folk og Dyr, og med lange Landser, fra hvis Spidser smaa røde Faner vaiede. Dernæst to Vaabenherolder, med Norges og Skotlands kongelige Skjolde og Farver, ridende paa brogetsmykkede Heste, og udraabende til alle Sider: „Hil Margrethe, Norges og Skotlands Dronning!" — Dette Raab gjentoges af den omstaaende Folkemasse saameget lydeligere, da strax efter Herolderne den gjenfundne Kongedatter selv saaes at fremdrage, med yndig Holdning siddende paa en melkehvid Ganger,

fra hvis Sadel et rødt, guldfryndset Silketæppe bølgede ned, og som førtes ved Bidslet af en ung Riddersvend. Margrethe var iført den samme prægtige Dragt, hun havde baaret ved Hyldingsmødet, hendes guldvirkede Slør var slaaet tilside, saa at hendes skjønne, blide Ansigtstræk kunde sees af Alle. Hun saae dybt bevæget, men ogsaa glad opløftet ud — hendes blaa Øine glindsede af Taarer, medens hun med et yndigt Smiil om de bævende Læber hilsede til alle Sider. Udraab af Beundring, af Rørelse, af Gjenkjendelse hørtes fra alle Kanter, hvor hun drog frem — mange Kvinder, især Mødre, brast i Graad, da de saae den moder- og faderløse, men nu gjenfundne Kongedatter, og udbrød: „Gud velsigne hende — hvor hun ligner den gode Kong Erik — kunde han see hende nu! — hun være velkommen til Sit!" — Ved Margrethes høire Side, men noget tilbage, red Hr. Audun Hugleikssøn, Jarl til Hegranæs, stolt paa sin sorte, vælige Stridshingst, i en sølvglindsende Rustning, der halvt bedækkedes af en sort Fløiels Vaabenkjortel, en Staalhue, omgivet af ravnsorte Strudsfjedre beskyggede hans mørke, gaadefulde Træk. Paa Jomfruens venstre Side, men ogsaa noget tilbage red unge Hr. Ronald Glenorrin; han havde nu vel ombyttet sin høilandske Dragt med en let Rustning, men bar dog endnu sin Clans Plaid over Skuldrene og den skotske Hue med Ørnefjedren paa de sorte Lokker: hans kjække, og dog ømme Blikke vare fast og alene heftede paa Margrethe, han saae ikke andet, og syntes beredt til hvert Øieblik at ile hende til Forsvar. En Trop Ryttere, som den, der aabnede Toget, sluttede ogsaa dette, men dertil føiede sig lidt efter lidt en lang Række af de tydske Kræmmere og Haandværkssvende med deres Vaaben og Standar-

ter, ligesom en stor Folkemængde væltede sig efter Toget, alt eftersom dette drog frem igjennem Skostrædet, forbi St. Hallvardskirken og dens Alminding, op i Øvre Langstræde, nu Øvre Gade. Denne Bergens da fast eneste Langgade passeredes i dens hele Udstrækning, over Auta (nu Vetterlev) Alminding, forbi Markuskirken, Nikolaikirken og dens Alminding, over Bua- og Breida-Almindinger, forbi St. Columbæ eller Steenkirken, Peterskirken, Lafranskirken, og endelig omkring Mariekirkegaards (nu Tydskekirkens) Hjørne nedover Maria Alminding, langs Muren af Kongens Have til Pladsen foran Kongsgaardens søndre Port. Under hele denne lange Fart blev Jomfru Margrethe overalt modtaget med levende Hilsensraab, og ingen Hindring stillede sig i Veien for Togets Fremdragen, undtagen den, som den store Folketrængsel frembød, indtil det ankom til den Grav eller Kanal, der skilte Kongsgaardens Udenværker fra Byens Grund. Ikke heller her havde noget Ophold været fornødent, da Vindebroen, der førte over Graven, var nedladt og Slotsporten bag den stod vidaaben, som for at indbyde dem Alle. Hr. Audun bød dog at der skulde standses foran Broen, for at oppebie det belovede Leidebrev, hvilket han ved Heroldeme lod høit forlange. Det varede heller ikke længe, før Thorstein Finnssøn i Spidsen for nogle Huuskarle med hvide Stave i Hænderne skred ud af Porten og over Broen henimod Hr. Audun, der med Ronald holdt lige for Brohovedet ved Jomfru Margrethes Side, omgivet af de bevæbnede Ryttere, der vare ordnede bagved dem, rede til at sætte efter, naar Tegn gaves. Hr. Thorstein gjentog nu paa Hr. Basse Guttormssøns Vegne sin i Audunargaarden givne Forsikkring om frit Leide og Tilla-

delse for Jomfruen til at aflægge den aftalte Prøve, hvorpaa han overrakte Hr. Audun en Pergamentsrulle, der skulde indeholde det forlangte Leidebrev. Utaalmodig som han var, kastede Hr. Audun kun et flygtigt Blik paa Skriftet, og stak det saa i sit Bælte, idet han sagde til Jomfruen: „Alt er i Orden — lad os drage ind." Margrethe fulgte villig denne Opfordring, hun brændte af Begjærlighed efter at komme ind under sin Faders Tag, det hun nu var saa ganske nær. Forgjæves søgte Ronald, der i dette sidste Øieblik grebes af en frygtelig Ængstelse, at at holde hendes Hest tilbage; Hr. Audun havde allerede givet Tegnet, nogle tungt bepandsrede Ryttere foran og bag dem satte sig allerede i Bevægelse, det blev snart umuligt at standse Strømmen paa den trange Bro, der dundrede hult under de mange Hovslag, medens Folkemassen, der bedækkede Pladsen, væltede sig bagefter og fyldte Luften med de Raab: „Hil Margrethe! Nu drager hun ind i sin Faders Gaard!" — Ronald kunde nu intet Andet udrette, end at holde sig saa tæt ved Margrethe som muligt, hvilket ikke var let, da Broen var trang, saa der blot kunde ride To Side om Side, og Hr. Audun havde selv faaet hendes Hest ved Tøilen og havde saaledes Forspring. Alt syntes dog at ville gaae ordentligt og fredeligt af, allerede vare flere Par Ryttere dragne ind i Porthvælvingen; nu saaes Hr. Auduns høie, sorte Skikkelse, ved Siden af Jomfruens lyse, at forsvinde derunder. Ronald fulgte tæt efter dem, man kjendte ham paa hans Ørnefjæder; imellem ham og de nærmest efterfølgende Ryttere opstod just et lidet tomt Rum — da hørtes med Eet en bedøvende Raslen, en tung, sort Gjenstand foer som et Lyn fra oven just ned i dette Mellemrum — det var et Faldgitter, der

pludselig lodes ned fra Hvælvingen og spærrede Porten i hele dens Bredde for de Efterfølgende. Disses Heste kastede sig tilbage, en skrækkelig Forvirring opstod: Forræderi! — tilbage, tilbage! — Broen heises op! — var det almindelige Raab. En panisk Skræk betog de paa Broen Fremrykkende, de vege saa hovedkulds tilbage, at flere af dem, Mand og Hest, trængtes ud over Rækværket og styrtede i Slotsgraven. De Fleste kom dog over igjen, men førte Skrækken og Forvirringen med sig til de paa den anden Bred endnu Ventende, deres rasende Heste foer i vildt Løb ud over Pladsen til alle Sider og adspredte den der forsamlede Folkemasse. Før de Flygtende vare komne nogenlunde til Besindelse igjen og kunde faae ordnet sig i Rækker, for atter at drage frem, var Vindebroen virkeligt trukket op indenfra, og Portfløiene tillukkede, saa man befandt sig aldeles afskaaret fra Kongeborgen og dem af Toget, der allerede vare komne indenfor dennes Mure.

Derinde var det imidlertid saaledes tilgaaet: Da Faldgitteret raslede ned, var Hr. Audun og Jomfru Margrethe allerede komne ind paa Borggaarden, og mærkede i Førstningen ikke, at de vare afskaarne fra deres Følge. Den Larm, han hørte, tilskrev Hr. Audun sine indtrængende Ryttere, og han hævede sig just i Stigbøilerne, forat see sig tilbage efter disse, da han med Forfærdelse blev vaer, at han alene fulgtes af Ronald Glenorrin, der dødbleg og aandeløs sprængte efter, og med opløftet Værge kastede sin Hest foran Jomfruens. Denne blev strax, tilligemed hendes to Ledsageres, og de faae af Hr. Auduns Ryttere, der vare komne ind foran dem, fuldstændigt omringede af Borgens Besætning, hvis tætte, med Spyd, Buer og Øxer bevæbnede Rækker rykkede frem fra alle Kanter

af den vidtløftige Borggaard, og sluttede med faae Alens Mellemrum en Kreds om den saaledes fangne lille Hob. Frem af Kredsen traadte nu Befalingsmanden Hr. Basse Guttormssøn, og med et haanligt Smiil om de tykke Læber bød Jomfruen og hendes Ledsagere at stige af Hestene, „den fastsatte Prøve kunde nu foregaae". Ronald Glenorrin, der vel saae, at ingen Modstand her for Øieblikket kunde nytte, ja vel endog kunde medføre Fare for hans Elskedes Liv, var den Første, der adlød Hr. Basses Opfordring. Han steg af Hesten, og hjalp derefter Jomfru Margrethe at gjøre det samme, idet han greb denne Leilighed for at tilhviske hende: „Fat Mod, Elskede! — Vi ere jo endnu sammen — Skotland hjælper — Alt kan endnu blive Godt!" — Margrethe trykkede hans Haand og sagde, smilende gjennem Taarer, idet hun satte Foden paa Borggaardens Steenbro:

„Jeg frygter ikke. Jeg er nu i min Faders Gaard — lad komme, hvad komme skal."

Hr. Audun var imidlertid bleven siddende paa sin Hest, ubevægelig og stum af Overraskelse og Harme. Nu, da han saae Jomfruen stige af Hesten ved Ronalds Haand, og Hr. Basse nærme sig, for at modtage hende, foer Blodet pludseligt til hans blege Kinder, hans mørke Øie sprudede Ild, han gjorde en truende Gebærde og raabte: „Rør hende ikke, I Uslinger, Haakons Trælle! — Høie Dronning, bestig Eders Hest igjen — Vi drage herfra — ingen Prøve kan nu finde Sted — Leidet er brudt — Vi ere afskaarne fra vort Følge! — Lad Porten aabnes, Basse Guttormssøn — saa sandt Du ikke fra idag af vil holdes som en Forræder og Leidebryder!"

„Der nævnte Du dine egne Navne, ikke mine, Audun Hug-

leiksøn," svarede Hr. Basse haanligt. „See bedre efter i det Brevskab, Thorstein bragte Dig — der staaer Intet om dit Følge. Og selv om saa var — mod Dig gjælder intet Leidebrev, men vel nødtvungen Feideliſt. — Du har selv først brudt Kongens Fred, reist aaben Opstand mod ham, udraabt denne fremmede Kvinde som Dronning i Norge — jeg lader Dig derfor nu fængsle paa Kongens Borg og i hans Navn, at Du her kan afvente din Dom efter Lovens og Kongens Retfærdighed."

Rasende hævede nu Hr. Audun sin Stridsøxe og gav sin Hest af Sporen for at fare ind paa Befalingsmanden, men paa et Tegn af denne blev Jarlens Ganger strax standset ved en Skov af Landser, der udstraktes imod dens Bringe, og dens ulykkelige Rytter selv ved hundrede Hænder revet af Sadlen, berøvet sine Vaaben, kastet til Jorden, alt i eet Øieblik. Den stærke Mand gjorde endnu fortvivlet Modstand, og det skulde maaskee ikke saasnart have lykkets selv den store Hob Stridsknægte at magte ham, hvis ikke en høi Ungersvend med blegt Ansigt og lyse Haar var traadt ud af Hoben, havde bøiet sig over den faldne Herre, betragtet ham med sine stikkende Øine, og hæst tilraabt ham: „Hilsen fra Hegranæsskoven, Audun Ravneføde!"

Ved dette Syn og disse Ord blev den endnu kjæmpende Fange som lamslaaet; han mumlede kun sagte for sig selv: „De Døde komme igjen — for at hente mig — Alt er forbi." — Derpaa rørte han sig ikke mere, lod sig villieløs binde og føre bort til Hvælvingen under det søndre Taarn, hvor Fængselsrum for ham var indrettet.

Medens denne Skjærmydsel stod paa, havde Ronald Glenorrin ført Margrethe noget tilside, dog endnu indenfor de Bevæb-

nedes Kreds. Der var hun sunket paa Knæ, havde bedækket sit Ansigt med sine Hænder, og bad stille; Ronald stod bøiet over hende, ligesom for at beskytte hende med sit Legeme. Da Stilhed atter, efter Hr. Auduns Bortfjernelse, var indtraadt, nærmede Hr. Basse sig det forladte Par, og tiltalte med mild Stemme Jomfruen saaledes:

„Frygt ikke, unge, fremmede Kvinde — Eder skal intet Ondt times. Den Farlige, der har vildledet Eder, er nu sikkret, han vil faae sin fortjente Løn. I maa kun blive her, med anstændigt Underhold, til Eders Sag kan vorde undersøgt, naar Kongen kommer."

Margrethe rørte sig endnu ikke, men Ronald hævede sit Hoved og svarede for hende:

„I har ikke Ret, strenge Herre, at holde denne ædle Jomfru med Magt her tilbage. Hun kom hid, af sin fri Villie, efter sin fri Villie skal hun ogsaa lades ud af Borgen. Det fordrer jeg for hende paa ridderlig Viis, jeg, en fri skotsk Ridder, hendes Landsmand og Fæstemand."

„Jeg beklager, at disse Eders ømme Forholde her ingen Ret give, unge Hr. Ridder," vedblev Hr. Basse smilende. I er selv indviklet i Eders Fæstemøes Sag, og maa finde Eder i at blive her, forat afgive Vidnesbyrd i den.

„Jeg forlanger intet Bedre, hvis hun tvinges til at blive her, men jeg gjør Indsigelse paa den skotske Krones Vegne mod saadan uretfærdig Vold mod Skotlands fødte Dronning. Tung vil Gjengjældelsens Time komme over den, som vover at lægge Haand paa et fremmed, frit Folks Udkaarede, paa Herrens Salvede!"

„Beviis først at Eders Fæstemø er, hvad I siger, og som

saa med Eders Fordring," svarede Hr. Basse roligt. „Imidlertid, min unge Dame, hvad enten I nu er Tydsk, eller Skotsk, eller Norsk, Konge- eller Skipperdatter, Bedraget eller Bedragerske — behag nu at følge mig til de for Eder i Fruerstuen bestemte Rum."

Margrethe reiste sig nu fra sin knælende Stilling — hun var bleg, men fattet, en dyb Tillid til en høiere Beskyttelse end den, Mennesker kunne give, lyste af hendes ædle Træk. Med fast og klar Stemme tiltalte hun Hr. Basse saaledes:

„I, som har Magten her, og som med troløs List har lokket min Frænde Hr. Audun, mig og min Fæstemand i Eders Vold — jeg bøier mig ikke for Eders, men for Guds og den hellige Olafs Villie. De have bestemt, at jeg saaledes skulde betræde mine Fædres Hjem; de ville ogsaa lade mig finde et Hjem der, eller føre mig ud derfra, alt eftersom det er mig tjenligt. Men nu skulle I vide, og jeg tager Eder Alle, som her ere, til Vidner paa, at jeg, Kong Erik Magnussøns Datter, Skotlands udvalgte Dronning, overgiver mig og min Sag i min Farbroders, Kong Haakons Hænder, ventende af ham god Behandling for mig, som og for min Fæstemand, den skotske Ridder Ronald Glenorrin, samt retfærdig og lovlig Undersøgelse af vor Sag, hvorved da, med Guds Hjælp, Sandheden af mit Udsagn vil komme saaledes for Dagen, at Kong Haakon selv skal anerkjende mig for sin Broderdatter. Og nu, Hr. Befalingsmand, lader os gaae til Fruerstuen, I behøver ikke at føre mig, jeg kjender selv bedst Veien i min Barndoms Hjem."

Med disse Ord skred hun virkeligt fremad, saa hurtigt, at hun kom noget foran Hr. Basse, der bestyrtset med Ronald fulgte

efter. Uvilkaarligt veg de bevæbnede Huuskarle til begge Sider for den med kongelig Anstand og straalende Blik fremadskridende, skjønne Kvinde, der med sikkre Fjed gik over Borggaarden hen mod en hvælvet Port, tæt ved den store Steenhal, derigjennem til en indre Gaard, over denne igjen til en anden Port, og derfra gjennem forskjellige indviklede Gange og opad Vindeltrapper til en lav Forhal, ved hvis anden Ende stærke, men tillaasede Egedøre spærrede Adgangen til de indre Værelser. Her standsede Jomfruen, og vendte sig om til Hr. Basse, der med Ronald, omgivet af nogle Bevæbnede, havde fulgt i hendes Spor.

„Her er Indgangen til Fruerstuen," sagde Margrethe. „Lad aabnes her, strenge Herre. Her indenfor er lange Rækker af store, prægtige Værelser, de passe sig nu ikke for mig, men allerinderst er et rundt lille Kammer i Hjørnetaarnet, det var mit Sovekammer før — giv mig dette igjen til Bolig, det har kun een Udgang, I kan let bevogte mig der, om saa findes nødigt."

Hr. Basse nikkede godmodigt med Hovedet, han var mod sin Villie indtaget og behersket af Jomfruens Skjønhed og Aandsnærværelse. „Velan," sagde han, idet han løste en Hovednøgle fra sit Bælte og satte den i Døren, „hvorledes I end har faaet Eders Kundskab til Slottets Gange og Værelser, I forunderlige Kvinde, dette er virkelig Fruerstuen, og det Kammer, I omtaler, havde jeg fra først af bestemt til Eders Opholdssted. Indtil nærmere Ordre fra Kongen ankommer, maa I der finde Eder i at behandles som Fange, men jeg lover Eder, at al Mildhed, som kan forenes med Sikkerhed, skal blive Eder tildeel."

„I vil da ogsaa tillade, at min gamle Fostermoder, der ellers vilde døe af Uro for mig, bliver bragt til mig fra Audu-

nargaarden, og at Ridder Glenorrin, min Fæstemand, til visse Tider gives Adgang til mig?" spurgte Margrethe bønligt.

„Det Første kan skee — det Andet maa jeg betænke mig paa," svarede Slotsherren. „Imidlertid bliver Hr. Ronald Glenorrin anviist et anstændigt Fængsel, ikke langt herfra. Nei, unge Herre, der nytter ingen Bøn, langt mindre Trods eller Vrede — gamle Basse Guttormssøn kan være mild mod Kvinder, men i sin Pligt er han bestemt og fast, som Staalet i hans Sværd."

Hermed aabnede han Døren, tog Margrethe ved Haanden og forsvandt med hende i de indre Værelser, medens Ronald Glenorrin knapt fik Tid til at tilhviske hende et Par Afskedsord, og derpaa af de medfulgte Bevæbnede, trods alle Modforestillinger, blev ført ned til et fast Rum, der befandt sig i Vaaningen under Fruerstuen.

Medens dette foregik inde i Kongeborgen, havde den hovedløse Skare udenfor ganske tabt Fatningen. Vel forsøgte Wernicke Jungmeister at sætte sig i deres Spidse og føre dem mod Borgen til Jomfruens Frelse — der fandtes ogsaa Nogle, der paa hans Vink skaffede Planker tilveie for at lægge dem over Graven, og saaledes naae over til en Sideport, som de da haabede at sprænge. Men de afstod snart derfra, da Kongsgaardens Muurtinder nu paa alle Kanter viste sig opfyldte af Bevæbnede og besatte med Maskiner for tunge Kastevaaben, hvoraf nogle alvorlige Prøver udkastedes, til Advarsel for Enhver, der vovede at nærme sig. Wernicke indsaae snart Umuligheden af at udrette Noget ved Magt, han lod derfor de tydske Leiesvende adsprede sig som de vilde, medens han selv mismodig begav sig hjem, mumlende i Skjægget: „Forhastet — forhastet! — jeg

sagde det nok — men Hr. Audun vilde det jo saa — nu er da han og Jomfruen i Fælden — jeg vil gjøre Alt, hvad jeg kan forat hjælpe dem — men Hr. von Runesses Mandat gaaer ikke saavidt, at jeg derfor skulde opoffre tydsk Blod uden Nytte, og sætte al vor Fordeel her paa Spil. Jeg vil indberette Sagen til Lübeck — saa faaer de høie Herrer der afgjøre, om de ville Krig eller Fred med Kong Haakon."

Almuen bølgede op og ned paa Pladsen endnu nogen Tid, i Forventning om at høre Nyheder fra Slottet. Interessen for den nys saa feirede Kongedatters Skjæbne var vel endnu livlig, men dog ikke stor nok til at frembringe enig Handling, og gik lidt efter lidt over til blot Nysgjerrighed. Inden kort blev denne til en vis Grad tilfredsstillet, idet en Herold, ledsaget af Bevæbnede, udlodes fra Slottet, og drog igjennem hele Byen udraabende, at Hr. Audun Hugleiksson, paa Kongens Befaling, var fængslet som en Høiforræder, hvorimod intet Leide bandt, og at den Kvinde, der udgav sig for Kong Eriks Datter, var givet sikkert, men anstændigt Ophold paa Slottet, indtil hendes Sag kunde blive retslig undersøgt, naar Kong Haakon om nogen Tid selv kom til Bergen.

Beroliget ved dette begav Folkemængden sig efterhaanden hvert til Sit, og imod Aften var Bryggerne og Pladsen omkring Kongsgaarden saa stille, som om intet Usædvanligt der i Dagens Løb var forefaldet. Men indenfor Slottets dunkle Mure og Taarne sad Jomfru Margrethe nu som en Fange i sin Faders Gaard, og med hende de tre Mænd, der først havde antaget sig hendes Sag — Hr. Audun, Hr. Bjarne og Ronald Glenorrin.

Sextende Kapitel.

De to Kantslere.

Vi skride frem i Tiden nogle Maaneder efter hin for Jomfru Margrethe og hendes Beskyttere saa ulykkelige Indtogsdag. Den uhyggelige Stilhed, der imidlertid havde tynget over Bergenhuus Slot, da mere lignende et Statsfængsel end en Kongeborg, blev endelig afbrudt af travle Tilberedelser for at modtage Kong Haakon, som nu med hver Dag kunde ventes. Adskillige høitstaaende Personer af hans Følge vare allerede ankomne, og Indledelsen af Rettergangen mod Hr. Audun Hugleikssøn og „den falske Margrethe", som hun af Kongens Folk almindeligt kaldtes, var allerede i fuld Gang. Just paa denne Tid, en Aften henimod Mortensmesse, opsøge vi vor gamle Bekjendt Hr. Bjarne Lodinssøn i hans Celle i den øvre Deel af Slottets søndre Taarn. Det var mørkt og raat udenfor, en kold Nordvest jagede Fjordens Vande indad Bergens trange Baag, saa de høie Bølger brød sig brusende mod Bryggerne og de ved dem fortøiede Skibe, medens Vindens Hyl lød klagende gjennem disses Tougværk og omkring de mange spidse Gavle, Taarne og Spiir paa Kongsgaardens vidtstrakte Bygninger. Desto behageligere var det inde i den varme, godt oplyste Stue, hvor Hr. Bjarne nu saa længe havde havt sin ufrivillige Bolig, og som ikke røbede Fængslet ved Andet, end den tykke, jernbeslaaede, udenfra tillukkede Egedør. Ellers var Værelset vel forsynet med de Tiders tunge Bohave; et grønt, uldent Forhæng skjulte det tilgittrede, dybe Vindue, og et lystigt Baal flammede paa det af smukt udhugne Marmorstene indfattede Arnested. Ikke

langt fra dette finde vi Exkantsleren siddende ved et med Bøger og Dokumenter belæsset Bord, bøiet over sine Lovfolianter, og med Fødderne behageligt hvilende paa tykke Reensdyrskind. Den paa Bordet staaende Lampe beskinnede klart hans gustne Træk, der vare blevne endnu magrere og spidsere siden vi sidst saae dem. Han syntes fordybet i sine Studeringer, saae fra den ene Bog i den anden, gjorde Excerpter og skrev Randgloser, Alt med en rastløs Iver, som om han frygtede for, endog kun et Øieblik, at give sine Tanker en anden Retning, end den, Bøgerne anviste. Endelig blev han dog opskræmt ved et ualmindeligt haardt Vindstød, der med Kjæmpetag greb i Vinduets smaa Blyruder, saa de klirrede, og hylende foer gjennem Kaminen, saa Ilden næsten slukkedes. Han foer halvt op, og saae sig om med et forvildet Blik.

„Hvilket frygteligt Veir", mumlede han halvhøit for sig selv. „Er det ikke, som klagende Hyl kom herop fra Taarnets Grundvolde, fra de mørke Hvælvinger her nedenunder, hvor Hr. Basse har sagt mig, at Audun ligger bunden? — Jeg veed ikke hvorledes, men hans blege, lænkede Skikkelse i Fængselshvælvingen kommer stedse for mine Øine, og forstyrrer mig i mine Studeringer, og jeg troer at høre hans dybe Suk, hans Forbandelser dernede fra! — Tys, nu igjen! — „Bjarne", hyler det, „Bjarne! hvi lokkede Du mig fra Hegranæs, hvi drog Du mig ind i denne fortvivlede Sag med Pigen fra Norge — og forlod mig saa, forraadte mig?" — Nei, Audun, nei — ikke jeg har forraadt Dig — din egen Dumdristighed alene har fældet Dig — jeg kunde jo ikke engang advare — jeg var jo selv en Fange, er det endnu! — Hvor længe skal dette vare? —

Denne Mellemtilstand bliver mig utaalelig — men snart venter man jo Kongen, saa vil det vise sig, om Sira Aakes Løfter holde Stik — om min Vægtskaal atter stiger — maatte jeg da endnu kunne bidrage Noget til Hr. Auduns Frelse." — Men hvo kommer der? — Det er jo ikke den sædvanlige Tid for Hr. Basses Besøg."

Denne Hr. Bjarnes sidste Bemærkning var bleven fremkaldt ved en Larm, som af mange Trin udenfor i Korridoren og Raslen af Nøgler, der udenfra blev stukket i Døren. Denne aabnedes, og ind traadte en Mand i geistlig Dragt, medens Gangen udenfor saaes opfyldt af bevæbnede Huuskarle, hvis Rustninger og Vaaben blinkede i Fakkelskinnet.

„I vente mig der," tiltalte den geistlige Herre de Udenforstaaende. Derpaa lukkede han Døren atter til, dog uden at laase den, og skred saa henimod Hr. Bjarne, der overrasket var bleven siddende i sin Lænestol, forbauset stirrende paa den Indtraadte.

Denne var en Mand i sine bedste Aar, af Middelstørrelse, men bleg og smekker. Hans Ansigtstræk vare smukke og regelmæssige, skjøndt noget skarpe — en høi Pande, tynd Ørnenæse. smale Læber, hvorom altid et Smiil spillede, og dertil dunkle, dybe Øine, alt dette gav hans hele Physiognomi det Præg af sødlig Finhed og Klogskab, forenet med urokkelig Bestemthed, som oftere er egent for de høiere dannede Medlemmer af den romerske Kirkes Aristokrati. Hans ved Tonsuren korte afskaarne, sorte Haar var tildeels dækket af en violet Fløiels Kalot, hans Prælatkjortel af samme Farve var ordnet med megen Ziirlighed, og et Kors af Guld blinkede paa hans Bryst. Denne elegante

Personlighed var nu traadt ganske nær til Bordet, hvorved Hr. Bjarne sad, og sagde med en blød og behagelig Stemme:

„I Christi og hans hellige Moders Navn, jeg hilser Eder, Hr. Magister."

Den Tiltalte foer nu op fra sit Sæde, idet han forvirret gjengjældte Hilsenen, og udbrød: „Sira Aake! — I her — saa er da Kongen kommen!"

„Nei, endnu ikke," svarede Sira Aake, thi den Indtraadte var virkelig ham, Provsten ved Mariekirken i Oslo, Kong Haakons Kantsler og høire Haand. — „Nei, Kongen er endnu ikke kommen til Bergen; kun jeg, hans ringe Tjener, for at berede Alt til hans Modtagelse. Men jeg vilde dog ikke oppebie hans Naades Ankomst, for at aflægge Eder et Besøg, min høitærede og lærde Formand i Embedet! Og jeg finder Eder, som jeg ventede det, fordybet i Eders Bøger! Ak ja, de stille Granskninger i Tankens og Videnskabens Rige ere dog Menneske-Aandens ædleste Beskjæftigelse!"

„Som I sandelig har levnet mig Otium nok til ved at holde mig fangen her Maaned efter Maaned," supplerede Hr. Bjarne, der nu ganske havde fattet sig efter Overraskelsen. „Men tør jeg ikke tilbyde Eder et Sæde? — Mit Fængsel er vel ikke saa rigt udstyret, som Eders Studereværelse i Oslo, ærværdige Herre, men der er dog en Stol til, seer jeg!"

„Jeg takker Eder," sagde Kantsleren let hen, idet han uden videre tog Plads paa den ham tilbudte Stol ligeoverfor Hr. Bjarne, — „jeg tager mig gjerne denne Aftentimes Frist fra mine talrige Forretninger, for at kunne nyde Behageligheden af en Samtale med en af det berømte Pariser-Universitets ypperste

Skolarer. I veed, jeg har desværre ikke havt Anledning til at drikke af hin store Almæ matris Lærdoms- og Frihedsgivende Melk — min geistlige Bestemmelse har holdt mig til Skolerne i Rom og Bologna."

„Og I har derved valgt den fordeelagtigere Deel, ærværdige Herre," svarede Hr. Bjarne med nogen Bitterhed. „I seer i mig et beklageligt Exempel paa, hvortil Studeringer og Lærdomsgrader i vor Tid føre, naar de ikke ere helligede og autoriserede ved St. Peders Magt, ved Tonsur og Pallium."

„Jeg nægter ikke, at Kirkens Indvielse først giver al menneskelig Kundskab og Viisdom den rette Krone og Regel, og jeg takker Gud for, at saadan Naade er bleven mig Uværdige tildeel," vedblev Prælaten, idet han ydmygt korsede sig. „Men denne Forret maa vi Geistlige kjøbe med saa store Opoffrelser, med saa mange Afsavn af Menneskelivets sødeste Goder, at jeg ikke veed, om dog Fordelen, jordisk talt, ikke tilsidst er paa Eders Side, I lærde Lægmænd. Ialfald kan I, Hr. Bjarne, ikke, som mig synes, med nogen Føie beklage Eder over, at Eders Mangel paa geistlig Indvielse har staaet Eder i Veien for Anvendelsen af Eders vundne Lærdomsskatte i Statens Tjeneste. I har engang gjennem dem opnaaet de høieste Tillids- og Æresposter, som dette Kongerige har at bortgive, og at I siden igjen har maattet fratræde disse, var ikke en Følge af Eders Stilling udenfor Kirken, men af, at I lidt efter lidt selv skilte Eders Interesser fra Statens Overhoveds, fra Kongens, at I sammen med oprørske Stormænd arbeidede mod, ikke for Rigets Enhed og Velfærd, dette store Maal for al Statskunst. Lykkeligviis synes det, efter Eders sidste Erklæring for Hr. Basse at dømme,

at I nu indseer Eders Feilgreb og atter vil træde over til Kongens Parti. Skeer dette med Oprigtighed i Ord og Handling, hvorpaa I maa give os tilstrækkelige Beviser, da tør jeg, hvad I allerede af mit Brev gjennem Hr. Basse er bekjendt med, love Eder fuld Amnesti for det Forbigangne og Kongens Tiltro og Naade for det Kommende."

„Det synes mig dog, som denne kongelige Naade kun er lidet lovende," sagde Hr. Bjarne langsomt og eftertrykkeligt. „Thi, som I vil erindre, ærværdige Herre, har jeg allerede for flere Maaneder siden underskrevet et Dokument, hvori jeg erklærede mig beredt til at træde i Kongens Tjeneste med Raad og Daad. Siden den Tid har jeg dog ikke mærket Noget til det kongelige Naadeslys — jeg er fremdeles bleven holdt indespærret her i Taarnet, maaskee noget høiere oppe og med nogle flere Bekvemmeligheder end min ulykkelige Ven Hr. Audun, hvem man ogsaa har taget til Fange og uværdigen kastet i det dybeste Fangehul — men Fængsel bliver dog Fængsel, selv i de blødeste Omgivelser, naar Friheden, en Mands høieste Göde, er ham berøvet. Vil I derfor, min mere lykkelige Hr. Successor i Kongens Raad, at jeg skal troe paa Eders gode Tilbud, paa Kongens tilbagevendende Yndest for mig, saa lad strax min Fængselsdør aabnes, sæt mig i en til min forrige Stilling passende Virksomhed, og I skal snart erfare, det lønner sig bedre at have Bjarne Lodinssøn til fri Ven, end til fangen Modstander."

„Derpaa tvivler jeg ikke, naar først Vennen er sikkret," svarede Prælaten med et fiint Smiil. „Men desværre er dette endnu ikke ganske Tilfældet. I misforstaaer Kongens Hensigter med Eder, gode Herre, naar I kalder Eder selv hans Fange,

ja endog uforsigtigviis sammenligner Eders hæderlige, om end nødtvungne Ophold her i Kongsgaarden med Høiforræderen Audun Hugleiksøns Fængsling. I burde vissélig selv være den Sidste til at erindre om Eders tidligere Forbindelse med hin store Forbryder, — da har de, I før ansaae for Eders Fiender, viist mere Interesse for Eders Vel, end I selv, med al Eders Klogskab. Thi det var jo netop for at bevare Eder fra al kompromitterende Optræden i Hr. Auduns Sag, i hvilken I, paa fri Fod, uundgaaeligt vilde være bleven indviklet, at man har bragt Eder i sikkert Skjul her, ladet Eder forsvinde, indtil denne for Eder saa farlige Sag er paadømt og Hovedmanden straffet. Naar dette er skeet, kan I, bedækket af Kongens Amnesti, atter frit fremtræde og indtage den Plads ved Hoffet, som er Eder bestemt, forudsat I da har opfyldt, hvad der nu af Eder vil blive forlangt."

„Jeg faaer da vel endog takke til, at I saaledes har draget Omsorg for mig," sagde Hr. Bjarne, „skjøndt jeg ikke kan fornægte den Tro, at hvis man havde ladet mig i Frihed, vilde det nu ikke have staaet saa farligt til med Hr. Auduns Sag, ja maaskee Forholdene da kunde have vendt sig saaledes, at I var gaaet over til Auduns Parti, istedetfor jeg nu til Eders. Men dette være nu som det vil, Lykkens Sol har nu tilsmilet Eder, og jeg maa see til at faae Deel i dens Straaler, saa godt jeg kan. Eet maa I dog vide — jeg kjøber dem ikke, er Prisen at bidrage yderligere til Hr. Audun Hugleiksøns Fordærv."

„Vær kun rolig, der bliver ikke Spørgsmaal om at sætte Eders opoffrende Venskab paa saa haard en Prøve. Hr. Auduns seneste Brøde er saa fuldstændigt beviist, hans Opstand

mod Kongen saa fræk og aabenbar, at ingen flere Stene behøves for at trække ham ned i Afgrunden, end dem, han selv har hængt ved sine Fødder. Hans Fald er os sikkert nok, I har dertil gjort Eders, vi forlanger i denne Retning ikke mere. Men der er en anden, rigtignok med hans sammenhængende Sag, til hvis for Kongen heldige Udfald vi ønske Eders lovkyndige Medvirken. Jeg mener Sagen om den falske Margrethe, hin listige Kvinde, der udgiver sig for Kong Eriks Datter, den afdøde Dronning af Skotland, og som Hr. Audun har forsøgt paa at faae udraabt ogsaa til Dronning i Norge. Hendes Sag staaer nu under Retsbehandling og vil blive paadømt, naar Kongen kommer. Der mangler os nogle Beviser paa hendes Falskhed, dem maa I skaffe tilveie."

„Jeg kjender ikke denne Kvinde, har aldrig seet hende," svarede Hr. Bjarne undvigende.

„Men I har dog bidraget Væsentligt til at bringe hende her til Landet, at stemme Folket for hende, I har forledet Hr. Audun til at antage sig hendes Sag," vedblev Sira Aake. „Nei, nægt det kun ikke, I veed, vi har gode Vidner om Eders Forhandlinger med Herren paa Hegranæs — nok til at faae Eder indviklet i hans Fald, om I vægrer Eder ved nu at bortmane det Spøgelse, I selv først har fremkaldt."

„Hvad behøves min Hjælp her, jeg, som ikke engang kan hjælpe mig selv? — I har jo, som jeg hører, allerede forlængst hin stakkels Kvinde i Eders Magt — Kong Haakon frygter dog vel ikke for en værgeløs, fængslet Pige? — Hvis saa er, lad hende forsvinde — og Alt vil være glemt".

„Ikke saa ganske, takket være Eders og Tydskernes kun

altfor vellykkede Bestræbelser for at bringe Troen paa denne falske Margrethe ind i Folket her, som fra gammel Tid af er vant til at flokke sig om enhver ny, saakaldet Kongesøn eller Kongedatter, der behager at optræde med Fordringer paa Thronen. Til ved nærværende Anledning at fremme dette Folkets Hang bidrager ogsaa, at denne tydske Kvinde unægtelig har en vis Lighed med Kong Erik, at hun spiller sin Rolle godt, viser sig vel underrettet om Forholdene ved Hoffet her i den afdøde Margrethes Tid, og har et særdeles indtagende Væsen. Dermed har hun endog efter sin Fængsling saaledes vidst at virke paa Befalingsmanden, Hr. Basse Guttormssøn, at han, som dog fra først af i denne Sag var optraadt med saamegen Kraft og Snarraadighed, siden har været svag nok til at behandle hende mere som en Kongedatter end som en Fange, har indrømmet hende Bolig i Slottets Fruerstue, har tilstedet hendes saakaldte Fæstemand, en uforskammet, ung Skotlænder, fri Adgang til hende, har endog givet hende Lov til om Søndagene at besøge Apostelkirken, hvor hun er bleven seet af Mængden og har vundet Præsten Laurentius til Skriftefader og Raadgiver. Ved alt Dette er hun bleven sat i Stand til hos Slottets Befolkning, og derigjennem ogsaa hos Byens, at nære Troen paa sit Udsagn, ja endog til at organisere en Slags Forsvarsplan, med Indkaldelse af Vidner, og Andet, i den Retssag, der nu føres mod hende. Nu er det Kongens bestemte Ord og Befaling, at denne Retssag skal have sin lovlige Gang, at Undersøgelsen skal være fri og fuldstændig — han vil ikke, ved at undertrykke Sagen og skaffe den Anklagede bort før Dom, det skal kunne siges, han frygtede for Udfaldet. Han vil selv være tilstede ved den ende-

lige Domsafsigelse. Nu frygte vi vel ikke for, at denne skal gaae os imod — gjennem de hidtil førte Undersøgelser ligger Bedrageriets Væv næsten ganske blottet, den falske Margrethe har ikke, trods al hendes Fæstemands og Pater Laurentii Iver, kunnet opdrive et eneste fuldgyldigt Vidne for sine Paastandes Ægthed — medens vi blandt Andre kunne fremføre den af Bedragersken saa skammeligt anklagede Fru Ingebjørg Erlingsdatter, Sysselmanden i Skien, Hr. Thore Haakonssøns høitagtede Frue, der erklærer alle hin tydske Kvindes Beskyldninger, hende vedkommende, for Opdigtelse, og vidner, selv at have seet Kong Eriks lille Datter Margrethe afgaae ved Døden paa Orkney. Alt dette kunde vel synes tilstrækkeligt til at fælde Bedragersken, men vi ønske dog, til end yderligere Sikkerhed, for at hindre al Eftertale og fuldkommen berolige Kong Haakon, at kunne fremføre hans egen Broders, Kong Eriks Vidnesbyrd i denne Sag."

Her holdt Sira Aake et Øieblik inde, og saae med et betydningsfuldt Blik paa Bjarne. Denne lod, som han ikke fattede Meningen, og svarede med et tvunget Smiil: „Vel er I stormægtig baade i verdslig og aandelig Henseende, ærværdige Herre, dog turde det falde endog Eder vanskeligt at citere et Vidne fra de Dødes Rige."

„Ikke, naar vi tye til Eders Bistand, lærde Hr. Magister," vedblev Kantsleren. „Man siger jo almindeligt, I har i Paris lagt Eder efter den sorte Kunst. Ialfald er I, som ingen Anden, forfaren i den Kunst at skrive og tyde alleslags synderlige Bogstavfigurer, efterforske gamle Dokumenter, og andet lignende Lærdomsværk. I forstaaer nu sagtens hvad jeg mener ved at ville fremstille Kong Erik selv som Vidne mod den Løgnerske, der ud-

giver sig for hans Datter. En Mand kan være død i mange Aar, hans Fingre længst hensmuldrede, men de Skrifttegn, han med dem engang opdrog paa Pergamentet, leve og vidne for ham, saalænge dette bestaaer. Nu siges der for vist, at Kong Erik, efter i flere gode Mænds Nærværelse at have besigtiget sin fra Skotland tilbageførte Datters Liig, skal have ladet opsætte et Dokument, hvori Gjenkjendelsen af den unge skotske Dronnings Levninger formeligt bekræftes, saavel ved den kongelige Faders egen, som ved Eders, hans daværende Kantslers, Underskrifter. Dette Dokument har hidtil, trods al Eftersøgelse i de kongelige Archiver, ikke været at finde. Man haaber dog endnu, at I, Hr. Bjarne, der har været behjælpelig ved Dokumentets Udstedelse, ogsaa vil kunne paavise, hvor det er blevet af?"

„Et saadant Dokument er aldrig af Kong Erik bleven udstedt, end mindre underskrevet, det er jeg saa vis paa, som at jeg selv ikke har gjort det," lød Bjarnes langsomme Svar.

„Husk Eder bedre om," sagde Sira Aake skarpt, „Dokumentet maa findes, og det af Eder, saasandt I ikke vil stilles for Skranken med Hr. Audun, anklaget for Høiforræderi."

Hr. Bjarne tilkastede ved disse Ord den Talende et prøvende Blik — men han mødte i Prælatens funklende Øine et Udtryk af saa kold og klar Bestemthed, at han foer sammen, og lod sit Hoved synke ned paa Brystet, ligesom bøiet af Modstanderens Overlegenhed. En lang Taushed opstod — Magisteren følte Prælatens gjennemborende Blikke hvile paa sig, med Slangens fortryllende Magt over dens Bytte. Det var den Overvundne selv, der først maatte bryde den uhyggelige Stilhed, idet han nølende sagde:

„Men hvorledes skulde jeg kunne opsøge Dokumenter her i dette Fange-Rum? — Man maatte da give mig Adgang til Borgens Brevkammer."

„Dette gjøres ikke nødigt," afbrød Sira Aake ham med blid, men fast Stemme. „Det er ikke raadeligt, I forlader dette sikre Sted, inden Hr. Auduns og den falske Margrethes Sag er paadømt, hvis I ikke skulde foretrække at dele Eders gamle Vens og Kollegas mørke Fængsel her nedenunder i Taarnkjælderen, hvilket stilles Eder i Udsigt, saafremt I ikke inden to Døgn skaffer hint Dokument tilveie. Dertil vil gives Eder tilstrækkelig Anledning, ved at jeg imorgen tidlig, eller, om muligt, endnu i Aften, lader hidbringe det Skrin, hvori Kong Erik pleiede at opbevare sine vigtigste Brevskaber. Vistnok er dets Indhold af os allerede forgjæves undersøgt, men sandsynligviis vil I, under hvis Kantslertid det blev anskaffet, kjende et eller andet forborgent Gjemme i dets kunstrigt forarbeidede Egebund, hvori de hemmeligste Dokumenter, og deriblandt uden Tvivl det af os savnede, kunne være henlagte. For at sætte Eder istand til, strax efter Gjenfindelsen af hint kostbare Brevskab, til yderligere Sikkerhed at kunne tage en ganske lignende Kopi deraf, vil jeg sørge for, at dertil indrettet, ubeskrevet, men gammelt udseende Pergament bliver Eder tilstillet, ligesom Kong Eriks Segl i Vox og andre til Kopien nødvendige Skrive- og Malerapparater, hvoraf jeg veed, I med kyndig Haand vil kunne benytte Eder. Altsaa, denne Sag er nu ordnet. Jeg seer det paa Eders Aasyn, at I fatter min Mening, og vil handle derefter. Jeg forlader Eder nu, for at lade Skrinet hente hid. Om to Døgn, til samme Tid om Aftenen, er jeg her igjen for at erfare Ud-

faldet af Eders Undersøgelser. Er dette da, som jeg haaber, tilfredsstillende, saa bringer jeg Eder til Udvexling med det gjenfundne Dokument, Eders Udnævnelse som Medlem af Kong Haakons Raad, hvilken Post dog først bliver at tiltræde, naar Sagerne her i Bergen med Hensyn til Hr. Audun og den falske Margrethe ere tilendebragte. Men det vil, efterat Kongen er kommen hertil, ikke vare ret mange Dage. Er Alt saaledes Eder tilpas? — Giver I mig derpaa Eders Haand?"

Hermed reiste han sig og udrakte sin Haand mod Hr. Bjarne. Denne stod ligeledes op, men kunde eller vilde ikke frembringe et lydeligt Ord til Svar. Han gjorde blot en bekræftende Bevægelse med Hovedet og berørte nølende den fremrakte Haand. Dennes Eiermand tilkastede ham endnu til Afsked et skarpt, megetsigende Blik, sagde roligt „God Nat", og forlod langsomt Værelset, hvis Dør atter tillaasedes af de udenfor ventende Huuskarle. Hr. Bjarne blev en Stund staaende opreist og lyttede ængsteligt til de Bortdragendes tunge, mere og mere sig fjernende Skridt — derpaa sank han med et høit Suk eller rettere Stønnen tilbage i sin Lænestol, og bedækkede sit Ansigt med sine Hænder, idet han mumlede: „Audun - Kong Erik! — tilgiver mig — jeg kan ikke Andet!"

Syttende Kapitel.

Det runde Kammer.

Af Sira Aakes Yttringer i Samtalen med Hr. Bjarne vil Læseren have erfaret, at Jomfru Margrethes Fangenskab hidtil

havde været meget mildt, takket være den Interesse og Medlidenhed, hun ved sin Skjønhed og sit blide, skjønt faste Væsen havde vidst at vække hos Slottets Befalingsmand, Hr. Basse Guttormssøn, ja, at denne endog havde tilladt hende nu og da at see sin Fæstemand, havde givet hende Lov til hver Søndag at besøge den inden Borgens Mure beliggende Apostelkirke, og blandt dennes Præster at vælge sig en Skriftefader. Dette blev Pater Laurentius, en Ven og Eftermand af Præsten Havlide Steinssøn, den samme, som vi af Jomfruens Fortælling erindre havde været hendes Barndoms tidligste Lærer, og havde sunget latinske Hymner foran hende, medens hun bares ombord i Skibet, der skulde føre hende til Skotland. Strax det tilodes hende at komme i Apostelkirken, havde hun spurgt efter denne sin Barndoms Ven, hvis Vidnesbyrd nu vilde været hende saa vigtigt, men til sin store Sorg havde hun erfaret, at Havlide for flere Aar siden var reist tilbage til sin Fødeø Island. Ingen af de andre Præster ved Kirken var fra hans Tid, kun Laurentius, ogsaa en Islænder, havde, skjøndt senere, kjendt ham, og kunde godt erindre at have hørt ham fortælle om sin fordums Lærling, den lille Kongedatter Margrethe. Dette Kjendskab blev et Baand mellem den fangne Jomfru og den fromme Præst — det lykkedes hende snart at vinde ham ganske for sin Sag, saa han troede paa hendes Fødselsret, og gjorde alt Sit for at bistaae hende med Raad og Daad, baade i aandelig og verdslig Henseende. Med et netop paa den Tid til Island afgaaende Skib skrev han saaledes til Præsten Havlide og besvoer denne saa snart som muligt at komme over til Norge, for at see og gjenkjende sin dødtroede Lærling, og blive et frelsende Vidne for hende i Nøden.

Desværre kunde det vare en rum Tid, inden Svar kom; det gjaldt saaledes at faae Retssagen mod Jomfruen udsat saalænge, og til dette Maal virkede Pater Laurentius med al sin Veltalenhed og Iver hos Rettens Formand, den alderstegne Biskop Narve af Bergen. Den svage gamle Biskop var let at bevæge, saalænge Kongen og Sira Aake ikke vare tilstede; disses Komme frygtede derimod Jomfruens Skriftefader mest, thi han vidste alt for godt, at overfor den myndige Kong Haakon og hans slu Kantsler var Biskoppen kun en lydig Tjener. Han trøstede sig og Margrethe dog med, at det endnu kunde vare en god Tid, kanskee til Vaaren, inden Kongen med sit Følge gjæstede Bergen, da Underhandlingerne med Danmark trak sig i Langdrag, og Høsten imidlertid var skredet saa langt frem, at Søreisen blev besværlig, om ikke farlig. Vandt man kun Vinteren over, kunde Meget forandres i Jomfruens Vilkaar til det Bedre, Troen paa hende befæstes, og hendes Forsvarsplan fuldt forberedes og ordnes. Ronald Glenorrin delede dog ikke dette Haab —, han vilde ikke man skulde oppebie en ny Skuffelse, en ny Fare — hans utaalmodige Kjærlighed, hans Selvbebreidelser over at have ledet sin Elskede til det ulykkelige Forbund med Hr. Audun, lod ham udfinde og foreslaae adskillige Planer til Frelse ved Flugt. Men selv om en eller anden af disse Planer havde kunnet iværksættes med Held — hvad kun var lidet sandsynligt, da Hr. Basse, trods hans Mildhed mod Jomfruen, dog var meget paapasselig i hendes Bevogtning — afslog Margrethe dog standhaftigt at indlade sig paa noget Forsøg til Flugt, saalænge der var Haab om, at hendes Sag her kunde vorde undersøgt og paadømt efter Retfærdighed. Hun var nu engang, sagde hun, i sin Faders

Hjem, om end i Fangenskab; hun befandt sig vel i de dyrebare Barndoms-Omgivelser, der var kommet en Fred over hendes Sind, som hun ikke atter vilde opgive for et omflakkende Eventyr-Livs Urolighed, selv ved den Elskedes Haand. Her, hvor hendes Liv var begyndt, vilde hun ogsaa afvente sin Skjæbne, Gud vilde her sikkrest lade hendes Ret komme for Dagen og anerkjendes, om det saa var hans Villie. Hun følte nu dybt, sagde hun fremdeles til Ronald — hun var kommen til klar Erkjendelse om, at de Begge havde begaaet en stor Brøde ved at slutte deres Sag til Hr. Auduns vilde og oprørske Planer mod Kong Haakons Krone — denne Brøde maatte her affsones, før de kunde med noget Haab om Guds og de Helliges Bistand foretage videre Skridt til deres egen, til Skotlands Befrielse. Pater Laurentius, hvis fromme Oplysning hun mest skyldte denne Syndserkjendelse, havde ogsaa givet hende Haab om, at oprigtig Anger forenet med ydmyg og frivillig Bæren af et langvarigt Fangenskabs Byrde, maaskee af Gud kunde blive taget som Fyldest til Brødens Affsoning, og at Kong Haakon saa, naar han erfarede hendes Anger og hendes Ret, og at hun dertil gjorde Afkald paa al Fædrenearv i Norge, tilsidst vilde anerkjende hende som sin Broders Datter. Da var Tiden kommen at reise til Skotland, at optræde der som Dronning med Retmæssighedens Stempel — men først da vilde hun række den Elskede sin Haand for ved hans Side og med Guds Hjælp at gjennemføre Kampen for Skotlands Uafhængighed.

Forgjæves opstillede Ronald herimod alle de Grunde, som sørgelig Erfaring om Usikkerheden af at betroe sig til hendes Frænder, som Ængstelse for den forestaaende Retssags Farer

kunde indgive ham, — forgjæves bestormede han hende med alle Lidenskabens Bønner om nu at række ham sin Haand — nu at flygte med ham — flygte til en eensom Dal — til fjerne Lande, hvorsomhelst hen — kun bort, langt bort fra disse skrækkelige Mure, hvor Sværdet hver Dag hang over hendes Hoved Margrethe svarede ham kun med et stille, veemodigt Smiil — med en sagte Rysten paa det skjønne, blege Hoved — eller, naar det kom høit, med de hviskende, afbrudte Ord: „Først Brøden affonet — saa Lykken vundet. Ikke friste Gud — vil han befrie os, saa gjør han det ad sin egen Vei."

Saaledes stedse afviist maatte Ronald lade Tiden gaae hen, uden at kunne gjøre Brug af de Leiligheder til Flugt, som han oftere troede at have fundet. Men han opgav derfor ikke sit Forsæt, han benyttede fremdeles flittig den Anledning, hans betingede Frihed indenfor Slottets Mure gav ham til at gjøre sig nøie bekjendt med alle Borgens Krogveie og Lokaliteter og til at stifte Forbindelser med dens Indvaanere af alle Slags, for, hvis den yderste Fare dog engang maatte forandre Jomfruens Beslutning, da at være vel forberedt paa Alt.

Imidlertid sad Margrethe rolig med sin gamle Fostermoder i det lille runde Kammer ved Enden af Fruerstuen, hvor hun i sin Barndom havde hvilet, og tilbragte Tiden med Andagtsøvelser, med stille Arbeide, med at modtage de kjærkomne Besøg af Ronald Glenorrin, af Pater Laurentius, undertiden af Slotsbefalingsmanden selv. Ofte fik hun Lov til under behørig Opsigt at foretage Vandringer i Slotshaven, for der at trække frisk Luft. Og til hver Søndag glædede hnn sig som et Barn, da lød de smaa Sølvklokker fra Apostelkirken over til hendes Fængsels-

vindue, som Englestemmer og kaldte hende til det skjønne, lyse Gudshuus, hvor hun, rigtignok i en affondret Stol, kunde deeltage i Menighedens Andagt, hæve sit Hjerte med de hellige Messetoner mod det Høie, føle Herrens Velsignelse neddale over sig fra de samme Hvælvinger, hvorunder ogsaa hendes Fader havde knælet. Glad gik hun saa efter endt Gudstjeneste tilbage til sin Celle, forunderligt styrket til at møde og bære, hvad hendes farefulde Stilling truede med. Thi ak — hendes nærværende stille Liv var jo kun et Havblik mellem to Storme! — Og dog, var det endnu ikke muligt, at den sig nærmende Storm kunde besværges? — Med hver Dag, med hver Uge, som gik, uden at Retten sattes, uden at Kongen kom, rykkede jo Tiden nærmere, da man kunde vente Svar fra Island — maaskee Præsten Havlide selv kom, og til ham, til hans Vidnesbyrd havde Jomfru Margrethe og hendes Venner nu engang sat deres Haab for Processens heldige Udfald.

Men det var ikke Guds Villie, at dette Haab skulde opfyldes. En Dag først i November Maaned lød pludseligt det Budskab over Borgen, over Byen, at Kantsleren Sira Aake var ankommen, at Kongen selv snart kunde ventes, hans Flaade laae allerede ved Stavanger. Nu fik Alt en anden Skik paa Kongsgaarden — det stille, rolige Dagligdagsliv der veg for Støi og Travlhed, strengere Bevogtning af Fangerne, Forberedelser til Fester og Retsforhandlinger. Hr. Basse Guttormsøn var ikke længer den eneste Bydende — hans Mildhed kunde ikke længer komme den fangne Jomfru og hendes Fæstemand tilgode. Han maatte døie haarde Bebreidelser af Kantsleren, fordi han havde ladet Margrethe og hendes Følge nyde saamange Formildelser i Fan-

genskabet, — hvorved, som hin sagde, det var bleven dem muligt at lægge Planer sammen til Flugt eller Forsvar. Vel tilkjendegaves Hr. Basse Kongens høie Tilfredshed med den Iver og Klogskab, han havde lagt for Dagen ved de Sammensvornes Fængsling, men man lod ham tillige forstaae, at denne kongelige Naade atter let kunde forskjertses, hvis ikke den vundne Seier godt benyttedes. Med tungt Hjerte saae Hr. Basse sig derfor nødt til at give efter for disse strengere Forholdsregler — Jomfru Margrethe fik ikke mere Lov til at forlade sin Celle, maatte ikke mere modtage Besøg, selv ikke af sin Skriftefader; Ronald Glenorrin blev igjen sat fast, og de Fangnes Bevogtning overalt forandret og forstærket. Dette Sidste behøvedes dog ikke, hvad den fangne Audun Hugleiksson angik — paa hans Behandling havde Sira Aake Intet at udsætte, han var siden Indtogsdagen bleven holdt i strengeste Afsondring dybt nede i Borgens stærkeste, underjordiske Fængselshvælving.

Til et saadant Fangehul vilde Sira Aake ogsaa, at „den bedragerske Hex", som han kaldte Jomfruen, fra først af skulde været hensat. Han fandt det baade farligt og upassende, sagde han, at denne „forbryderske Kvinde" var givet Bolig i Kongeborgens egen Fruerstue — derved næredes kun Troen paa hendes Udsagn, og hun fik bedre Anledning at iværksætte sine listige og bedaarende Kunster. Efter nærmere Betænkning tillod han dog, da Basse Guttormsson selv gik i Borgen for hendes Sikkerhed, at Jomfruen maatte blive uforstyrret hensiddende, hvor hun engang befandt sig, indtil hendes Sag var paadømt. Fruerstuen skulde jo alligevel næsten ikke benyttes, Dronningen kom ikke med — kun et Par Værelser skulde indrettes til en fornem Frue

i Kongens Følge — men disse vare langt adskilte fra den Fangnes lille Hjørnekammer, som kun havde een Udgang, hvortil en egen Korridor førte.

Det er til dette, saakaldte „runde Kammer", at vi nogle Dage efter Sira Aakes Ankomst til Borgen henføre Læseren. Dets skjønne, ulykkelige Beboerske havde snart haardt maattet føle Virkningen af den paa Slottet indtraadte Forandring, uden i Førstningen at kunne erfare Aarsagen dertil. Al Kommunikation med Omverdenen blev pludseligt afbrudt — de Kjæres Besøg ophørte — Vagten i Korridoren afløstes nu hver Time, og lod sig ikke, som før, faae i Tale — Budene, der bragte Fangerne Næringsmidler, var heller ikke de samme som forhen, og svarede kun med haardnakket Taushed paa alle Spørgsmaal. Selv gamle Moder Herdeke, hvem man enten af Forglemmelse eller som uskadelig havde ladet blive hos sin Fosterdatter, formaaede ikke, trods al sin Snakkesalighed, at udlokke Noget af de tause Omgivelser. Ikke heller Larmen og Bevægelsen af den kongelige Hirds Indrdragen paa Slottet kunde bemærkes i det afsidesliggende Taarnkammer, hvis eneste Vindue vendte ud til Slotshaven, der paa denne sene Aarstid var sjelden besøgt, og hvorfra kun Novemberstormens Susen i de bladløse Træer lød klagende op til de stakkels eensomme Kvinder.

For denne Eensomhed og skrækkelige Taushed bukkede selv Margrethes stærke Sjæl i Førstningen under. En usigelig Ængstelse greb hende — hvad var der skeet? — hvor var hendes Elskede, hvor hendes Sjælesørger? — havde de Alle forladt, forglemt hende? — O nei — de vare maaskee fængslede, dræbte for hendes Skyld, og nu skulde hun selv, hemmeligt og ukjendt,

langsomt pines til Døde! Ak, bedre Døden, men en hurtig Død, end denne skrækkelige Uvished, denne sindsforvirrende Ængstelse! — Var hun da saa ganske forladt? — Var der Ingen, som vilde hjælpe hende? — Idet hun saaledes for sig selv klagede og vred sine Hænder, faldt hendes Blik paa gamle Moder Herdeke, der sad bøiet i sin Stol, og bad stille sit Paternoster. Dybt beskjæmmet over, at denne simple, trofaste Sjæl skulde før hende have vendt sig til den rette, den eneste Hjælper, som nu var dem levnet, sank Jomfruen ned ved sin Fostermoders Side, forenede sin Bøn med hendes, om Hjælp, om Oplysning, om Styrke fra oven. Og Bønhørelsen kom i en Følelse af stille, velgjørende Fred. Hun lænede sit tunge Hoved til det gamle, tro Bryst, der saa ofte før havde været hendes Tilflugt, og udgræd der al sin Kummer som et Barn i Moderens Arme. Og den gamle Kone strøg kjærligt hendes lyse Lokker, kyssede hendes Pande og nynnede en vuggende Sang over hende. Og de drømte sig begge tilbage til Lübeck, til den kjære, simple Karnapstue i St. Ægidiegaden, hvor et ydmygt, men sikkert Hjems stille Hygge havde omfredet dem. De glemte for Øieblikket at de sad i et fjernt Land, paa en prægtig Kongeborg, omgivne af Silke og Guld, men som Fanger, udelukkede fra alle Menneskers Omgang, ja den Ene af dem, det før saa glade, skyldfri Barn, nu anklaget for en svær Forbrydelse, maaskee bestemt til om kort Frist at lide en vanærende Dom, en piinlig Død!

Margrethe vaagnede vel atter snart til Bevidsthed om denne sin Stilling og dens Farer, men hun segnede nu ikke mere derunder, hun havde hentet Kraft fra den rette Kilde til freidigt at gaae sin Skjæbne imøde, til ene, om saa skulde være, at ud-

kjæmpe sin Strid til det Sidste. Dog opgav hun endnu ikke Haabet om Frelse, om Seier, ogsaa for dette Liv. Den Herre, der saa vidunderligt havde ført hende hid, hvorhen hendes tidligste Ønsker havde standet, hid til hendes Barndoms kongelige Hjem, han vilde ogsaa, om han end nu prøvede hende haardt og lod hende i Eensomhedens og Fangenskabets Mørke, dog tilsidst bringe Sandheden frem for Lyset, føre hende igjen sammen med hendes Elskede, røre hendes Farbroders Hjerte! — Ja, kunde hun blot faae denne i Tale før Retsmødet, eller endog kun under dette, da maatte det lykkes hende at overbevise ham om deres Slægtskab, da maatte Blodets Røst tale, da maatte han tilgive hendes Forbindelse med Hr. Auduns Oprør, da maatte han hæve hende i sine Arme og anerkjende hende for sin Broders Datter! — Derfor gjaldt det, ikke at give tabt, at bevare sin Kraft, sin Aandsnærvæeelse til den afgjørende Stund, da hun skulde stedes for sine Dommere, og at denne Stund nu var nær, det begyndte hun mere og mere at ane, efter den med hendes Bevogtning indtraadte Forandring.

Herom fik hun ogsaa, efter nogen Tids Forløb, fuldkommen Vished, da det endelig lykkedes Pater Laurentius at faae hende hemmelig tilstillet en liden Seddel, skjult i hendes Nadverbrød, hvorved hun underrettedes om Sira Aakes Ankomst og dennes Følger, samt om, at Kongen kunde ventes om nogle faa Dage, og at Retsforhandlingen derefter uden Ophold vilde blive fremmet. Den gode Præst havde desuden fundet Plads til et Par beroligende og opmuntrende Ord: — hendes Venner kunde vel nu ikke see hende — men de vaagede og arbeidede for hende — hun maatte ikke tabe Modet — ikke Tilliden til Gud og den

hellige Olaf — hver Aften, eller saa ofte det var muligt, vilde en Seddel paa lignende Maade blive bragt hende, med Underretning om Dagens Begivenheder og med Forholdsregler for det Kommende. Dette Løfte blev nu for Jomfru Margrethe det trøstende, funklende Lyspunkt gjennem de eensomme, lange Dages Mørke — naar Nadveren om Aftenen bragtes hende, kunde hun knapt oppebie Madsvendens Bortgang, for at bryde det kostbare Brød, som for hende nu i dobbelt Forstand var blevet Livets. Somofteſt fandt hun, hvad hun søgte — Pergamentstrimler med Trøst fra Venners Deeltagelse, med Budskab fra Omverdenen — et Par Gange med endnu kjærere Hilsen, nemlig fra hendes Fæstemand, med hvis Fængsel den tjenstvillige Præst ogsaa havde vidst at sætte sig i Forbindelse. Ronald havde skrevet følgende Vers af et dengang meget yndet Ridderdigt:

„Ung Flores sidder i Baand og Tvang
Men dog han sin Blantseflor redder.
At kjæmpe for hende i Dystridtsklang
Ved sin Ridder-Ære han vædder,
Han stiger til hendes Taarn engang
Og fører hende ved Kjærligheds Sang
Til Avalons smilende Bredder."

Margrethe læste disse sin Elskedes Ord med et taareblandet Smiil og en veemodig Rysten paa Hovedet, som om hun vilde sige til ham: „Stakkels Ungersvend — har Du ikke endnu havt Skuffelser nok?" — Og dog førte hun de kjære Skrifttegn til sine Læber og inddrak deres søde Haab. Pater Laurentii Ord vare ikke saa poetiske og lovende, men mere indrettede efter de virkelige Forholde, og fulde af gode Raad for Jomfruen til at

imødegaae disse. Hun erfoer saaledes efterhaanden, hvorledes Forberedelserne til Retsmødet skred frem, hvorledes Kongen den tolvte Dag efter Sira Aakes Ankomst ogsaa var inddraget med sit Følge, dog uden Dronningen, samt hvorledes han, med Kantslerens Raad, havde befalet, at Retsforhandlingerne i Margrethes Sag skulde holdes offentligt, hvilket Laurentius ansaae for et godt Tegn paa Kongens retfærdige Villie. Hvad der mest rystede Jomfru Margrethe, var Efterretningen om, at Fru Ingebjørg Erlingsdatter var med i Kongens Følge, udentvivl for at optræde som Vidne i Sagen, og at hun havde faaet sin Bolig i selve Fruerstuen, kun nogle faa Vægge fra det Kammer, hvor hendes Offer sad fangen. Billedet af denne onde, stolte Kvinde, som det stod for Margrethes Erindring fra hin skrækkelige Nat i Biskoppens Borg paa Orknev, traadte hende nu atter nær, og forstyrrede hende i den møisomt tilkjæmpede Ro. Hun frygtede for en Sammenkomst med denne Menneskesælgerske, og dog ønskede hun den for at kunne rive Sløret fra Hyklerskens Hjerte. Det pinte den Arme at vide sig i Nærheden af sit Livs bittreste Fiende uden at kunne værge sig mod hende — hvert Øieblik kunde jo den Skrækkelige træde ind for at fuldende det Dødens Værk, som hin Bortførelsens Nat kun halvt var bleven udført. Især om Natten, naar hun paa sit eensomme Leie (Moder Herdeke sov i en særskilt Alkove) søvnløs talte de lange Timer og lyttede anstrængt til enhver Lyd, der nok saa ubetydeligt afbrød den øde Stilhed, steg hendes spændte Nervetilstand saa, at hun troede at høre den ene Dør efter den anden lukkes op i de ydre Værelser, slæbende Skridt komme nærmere og nærmere, og endelig de gamle Silketapeter rasle, som om en skjult Dør bag dem

aabnedes. Hun syntes dunkelt at erindre fra sin Barndom, at en saadan hemmelig Dør her var anbragt, men havde hidtil ikke kunnet opdage den. Var det saa ikke muligt, at Fru Ingebjørg, der jo ogsaa fra gammel Tid var bekjendt med Slottets Fruerstue, nu kunde erindre og vilde benytte hin hemmelige Indgang for at hevne sig paa sin Angiverinde, og med dennes Liv slukke Klagen? Saadanne Tanker strømmede især en Nat stærkere end sædvanligt ind paa Margrethe, som hun laae der og stivt betragtede de for Trækvinden bølgende Tapeter, bag hvilke hun hvert Øieblik ventede at see den frygtede Form dukke frem. Forgjæves søgte hun at bekjæmpe disse Forestillinger, at bortforklare de ængstende Lyd, hun hørte, ved sædvanlige Aarsager — ved Nattevindens Susen i Trækronerne i Haven, ved Vagtens fjerne Trin i Korridoren, og hvad Andet mere — de kom dog altid tilbage, stærkere og stærkere. Hendes spændte Tilstand blev næsten uudholdelig — hun vilde dog nødig vække den gamle, svage Moder Herdeke, der saa høilig trængte til Hvile — da faldt hun paa at søge Beroligelse ved at tage sin Faders Reliqviekors frem og bede den hellige Olaf, som var afbildet derpaa, at staae hende bi mod Mørkets Angreb. Og enten det nu var Bønnens mildnende Magt eller Sandsernes yderste Udmattelse, der gav hende Hvile, nok, hun sank snart derefter i en dyb, skjøndt urolig Slummer. Hvor længe denne varede, kunde hun naturligviis ikke vide, men hun vaagnede pludseligt ved Følelsen af, at Nogen temmelig haardt berørte hendes Haand. Hun saae op — men blev liggende som magtstjaalen af Skræk — thi — var det Virkelighed eller kun en Fortsættelse af hendes rædsomme Drømmebilleder? — hun troede ved Natlampens usikkre Skin at see en høi,

mørk Kvindeskikkelse staae bøiet over hendes Seng og stirre paa hende med et djævelsk Udtryk i det gulblege, rynkede Ansigt! — Det var kun et Øieblik, Margrethe havde dette skrækkelige Syn — i næste tabte hun Bevidstheden ganske. — Da hun atter kom til sig selv, var Skikkelsen sporløst forsvundet, og Alt om hende var stille, uforandret, som forhen, kun at Morgenlysningen begyndte at graane svagt gjennem det smale Vindue, høit paa Væggen. Margrethes første Bevægelse var at føle efter sit dyrebare Kors — hun havde det ikke mere i Haanden — skulde Fienden virkelig have været der, og røvet det? — men nei — der laae det jo paa Bordet foran Sengen — hun maatte da selv have lagt det fra sig igjen efter Bønnen — det skrækkelige Syn havde da vel kun været en Drøm! — Og dog, hun syntes endnu at føle Rykket i Haanden — Skikkelsens gruelige, fra hin Nat paa Orkney altfor vel kjendte Blik brændte endnu i hendes Sjæl. Hun vækkede nu Moder Herdeke; denne havde Intet seet eller hørt — Alt maatte dog have været en Drøm, det var dog saa godt, at hendes elskede Barn endnu kunde sove, mente hun. Margrethe maatte da give sig tiltaals — maaskee havde den Gamle dog Ret, men hvor var nu Grændsen mellem Drøm og Virkelighed? — Hendes hele Liv i den senere Tid forekom hende stundom som en tung Drøm, hvoraf hun dog vel engang maatte vaagne til Lys og Frihed.

Og det syntes samme Morgen, som skulde en Straale af Lys og Haab forundes hende efter Nattens Rædsler, thi kort efterat hun var opstaaet, havde forrettet sin Morgenbøn og sat sig til sit Arbeide, aabnedes hendes Fængselsdør, og hun blev glædeligt overrasket ved at see Pater Laurentius's blide og ærvær-

dige Skikkelse træde ind med et „Guds' Fred" paa Læberne. Hvorledes det var lykkedes den gode Geistlige atter at faae Adgang til sit Skriftebarn, og hvilket Budskab han bragte hende, derom vil følgende Kapitel give Læseren Underretning.

Attende Kapitel.

Hos Kong Haakon den Femte.

Alt siden Kongens Ankomst til Bergenhuus Slot havde Præsten Laurentius søgt Leilighed til at faae ham i Tale, i den Hensigt at stemme ham mildere for Margrethes Sag, saaat denne ulykkelige unge Pige idetmindste kunde forundes nogen Lettelse i den strenge Bevogtning og Afsondring, hun i den seneste Tid havde været underkastet. Længe vilde en saadan Leilighed ikke tilbyde sig for den ringe, udenfor Hoflivets høiere Kredse levende Præst, ja han syntes endog at spore en forsætlig Bortfjernelse fra Kongens Omgivelser, hvergang han prøvede paa at trænge gjennem disse til Monarchens Person. Og heri tog han heller ikke feil. Sira Aake, i hvis Plan det laae at isolere Kongen fra ethvert Berøringspunkt med Pigen fra Norge og hendes Venner, idetmindste saalænge til Alt var forberedt til hendes Domfældelse, havde ogsaa givet sine Kreaturer ved Hirden de nødvendige Vink til at formene Pater Laurentius, hendes Skriftefader, al Adgang til Kongen, forsaavidt det kunde skee uden at vække Opsigt, thi den forsigtige Kantsler vilde gjerne bevare et Skin af Upartiskhed i denne for Kongens Familie-Ære saa

kildne Sag. Længe lykkedes det, som sagt, at holde Pateren borte fra Kongens personlige Nærhed, men endelig indtraf et Tilfælde, som Sira Aake og hans Hjælpere ikke havde beregnet og ikke kunde forhindre Laurentius fra at benytte sig af. Kong Haakon den Femte, der, som næsten alle Sverres Ætlinger, var en boglærd og religiøs Mand, havde for Skik, under Maaltiderne paa Søn- og Helligdage, at lade forelæse for sig og sin Hird Stykker af opbyggelige Skrifter. Til Brug herved havde han endog under sit eget Tilsyn ladet forfatte en Bearbeidelse paa Norsk af det gamle Testamentes Bøger efter den latinske Vulgata, og som han besørgede udstyret med Jevnførelser og Tillæg af flere af den Tids berømteste historisk-theologiske Skrifter. Foruden dette vidtløftige Værk, der kaldtes „Stjorn" (Styrelse, o: Guds) og endnu er til, havde Kongen ogsaa ladet foranstalte en Oversættelse af en latinsk Bog om Helgenernes Levnet, under Titel: „Hellige Mænds Blomster", hvilket ligeledes var bestemt til Forelæsning i Hirden ved Bordet paa de forskjellige Helgeners Høitider og Messedage. Til at udføre disse Forelæsninger pleiede Chorsbrødrene ved de kongelige Kapeller, hvor Kongen just opholdt sig, altsaa her ved Apostelkirken, efter Tour at blive tilsagte. Raden var saaledes en Søndag Middag — just Dagen før den Nat, da Jomfruen havde hin skrækkelige Drøm — kommet til Chorsbroderen Ivar Olafsson, almindeligt kaldet Ivar Klerk, den samme, som senere hen i Tiden blev Vicekantsler. Hos ham stod Pater Laurentius i Gunst, og var ofte i geistlige Forretninger hans Vikar — det faldt ham derfor let, da Sira Ivar hin Dag havde Sygdomsforfald, at blive sendt i hans Sted som Forelæser ved Kongens Bord. Udrustet med

behørig Fuldmagt fra Kapitlets Formand begav han sig paa den bestemte Tid til Kongens Forværelser og blev nu der, takket være sit hellige Ærinde og Kirkens Fuldmagt, dennegang ikke tilbageviist, men meget mere strax ført til Madhallen, hvor Hirden allerede var forsamlet og kun ventede paa Kongen for at begynde Maaltidet.

Denne Hal, eller rettere lange Galleri, frembød nu mere Lighed med et Klosters Refektorium, end med en Konges Spisesal. De kalkede Muurvægge vare kun hist og her behængte med et Crucifix eller et Helgenbillede, to smale, tarveligt udstyrede Borde vare anbragte langs hver Side af Salen, midt ved det ene, tilhøire for Indgangen, Kongens Høisæde. Oppe i Salens øvre Ende, mellem begge Borde, en Forhøining med en Art Prædikestol for Forelæseren. Hirdfolkene vare allerede ved deres bestemte Pladse, — de talede kun sagte med hinanden, vare mørkt og eensformigt klædte, og havde Alle et alvorligt Udseende. Som Herren er, saa følge ham hans Svende. Thi Kong Haakon Magnussøn var selv en alvorlig, noget pedantisk Herre, der gav Love mod Overdaadighed i Levnet og Klædedragt og holdt nøie paa Tarvelighed og streng Orden ved sit Hof. Rigtignok vilde en besynderlig Skjæbnens Ironi, at hans stive og trange Leveorden skulde finde sin gladeste Modsætning ved hans egen Dronnings Hof; det er nemlig vel bekjendt, hvorledes den smukke og aandrige Dronning Eufemia viiste sig ikke mindre ivrig for at indføre Sydens prægtige og sværmeriske Ridderkultur i disse nordlige Lande, end hendes Ægteherre for der at bevare og styrke den gamle nordiske Simpelhed og Alvor — hvorledes Hun lod oversætte og foredrage ved sit Hof de mest berømte franske Rid-

derromaner og Elskovssange, medens Han for sin Hird lod forelæse Andagtsbøger og strenge, theologiske Skrifter — hvorledes Hun foranstaltede Turneringer og prægtige Ridderspil, medens Han præsiderede i de Lovkyndiges lærde Raadslagninger og holdt latinske Taler for at bilægge Stridigheder inden Kleresiet. — Man maa dog ikke troe, at saadan stor Forskjellighed i Livsanskuelse fjernede det kongelige Ægtepar fra hinanden, tvertimod, der herskede mellem dem stedse den bedste Forstaaelse, og Modsætningerne i Levemaaden ved deres Hoffer synes kun at have compenseret hinanden, saaledes at deraf fremkom et paa engang rigt og værdigt, skjønt og alvorligt Aandsliv. Skulde nogen af de to Retninger kunne siges at have Overvægt, naar Kongen og Dronningen var sammen, saa blev det nok den Sidstes — det sees ialfald tydeligt, at den skjønne og livlige Eufemia stedse har havt stor Indflydelse hos sin mere stille og langsomme Gemal. Nu var hun imidlertid bleven tilbage i Oslo for der at berede Alt paa det Prægtigste til et Julebesøg, hun ventede af den ridderlige Hertug Erik af Sverige, senere hendes Dattermand. Kong Haakon befandt sig derfor nu alene i Bergen og kunde saaledes der ret efter Hjertenslyst gjennemføre sine strenge Anordninger ved Hirden, til ikke ringe Tilfredsstillelse for dennes ældre Medlemmer, som altid havde ærgret sig over de „vælske Gjøglerkunster", hvormed Dronningen, som de mente, lagde an paa at forlokke den norske Ungdom og blodgjøre al ægte, nordisk Kraft. Hvad derimod de yngre Medlemmer af Kongens Hird angaaer, da tør vi ikke benægte, at de jo, midt under den gavnligste Disciplin og de opbyggeligste Prækener, undertiden kunde længes tilbage til de skjønne Kvinder og de skjønne Sange ved Dronning Eu-

femias muntre Hof. Men hvilke forfængelige Lyster der end brændte i de unge Hirdmænds Hjerter, under et koldt Ydre maatte de skjule dem, thi Kongen forstod i denne Henseende ingen Spøg og havde nu engang foresat sig at benytte dette Ophold i Bergen til, saavidt muligt, at danne sin Hird efter det Ideal, der foresvævede ham, nemlig en Sammensmeltning af Klostrets og Krigsleirens Disciplin.

Intet Under derfor, at da han hin Søndagsmiddag, ledsaget af Sira Aake, fra de indre Værelser traadte ud i Madhallen, fandt han, som sagt, hele Hirden allerede staaende ved sine Pladse, og den ønskeligste Stilhed og Orden herskende overalt. Da Kongen skred, naadigt hilsende, ned gjennem Hirdmændenes dybtbukkende Rækker for at begive sig til sit Høisæde, maatte Pater Laurentius, der var bleven staaende ved Foden af Prædikestolen, uvilkaarligt beundre hans anseelige Figur. Kong Haakon var paa den Tid endnu en ung Mand (kun 31 Aar), men hans noget stive Holdning og det alvorlige, bestemte Udtryk i hans stærkt markerede Ansigtstræk gjorde, at han saae meget ældre ud. Han var usædvanlig høi, næsten, som Kong Saul, et Hoved høiere end alt Folket, men til denne høie Væxt var hans Legeme maaskee lidt for smalt, ligesom dets Underdeel var noget længere end Overkroppen, hvorfor Islænderne havde givet ham Tilnavnet „Haalægg" (Høilæg). Med alt Dette var hans Udseende majestætisk og ærefrygtbydende, skjøndt hans Klædedragt var meget simpel: en lang, mørkfarvet Klædeskjortel, kantet med Graaværk, om Livet et Staalbelte, hvori et kort Sværd, paa de askelyse, midtover Panden delte Lokker en sort Baret, besat med smaa Helgenbilleder i Sølv. Da Kongen havde taget Plads

paa Høisædet, og en Skutilsvend knælende havde rakt ham Sølvfadet med Tvættevand og Haandklæde, gav han Tegn til, at Bordbønnen skulde siges. Forelæseren besteg da Forhøiningen og fremsagde Bønnen, ved hvis Slutning Kongen først og derefter hele Hirden svarede et lydeligt Amen. Maaltidet begyndte nu, og dermed Forelæsningen, der ikke forstyrredes ved nogen Larm fra Bordgjæsternes eller Betjeningens Side, Alt gik saa roligt og stille til, at Pater Laurentii rigtignok meget klare og udtryksfulde Foredrag kunde høres til Salens fjerneste Ende. Det for Dagen til Oplæsning bestemte Stykke af hint føromtalte Værk, „Stjorn", traf sig. sært passende for Tiden og Laurentii egen Hensigt, at være Fremstillingen efter første Kongernes Bog om Kong Salomos Viisdom og Retfærdighed, og om hans navnkundige Dom mellem de to Kvinder. Heraf tog Laurentius Anledning til, efterat den egentlige Oplæsning var forbi, at tilføie en særskilt Anvendelse af denne Text paa de nærværende Omstændigheder, paa den vigtige Retssag, Kong Haakon i disse Dage var kaldet til at overvære og afgjøre. Han lagde indtrængende Kongen paa Hjerte at følge sin store bibelske Forgjængers Exempel, kun at bede Herren om Viisdom og Evne til at dømme klart mellem Ret og Uret, uden jordiske Hensyn, da vilde ogsaa Ærens og Lykkens Velsignelser komme over ham, som over Salomo fordum. Og denne uventede Forandring i det fastsatte Pensum blev af den dristige Præst fremsat med saamegen Kraft og Salvelse, at den tvungne, man kunde sige officielle Opmærksomhed, som ellers ved disse Forelæsninger pleiede at herske blandt Bordgjæsterne, nu forvandledes til en frivillig, begjærlig Lytten. Kong Haakon selv viste sig øiensynligt grebet,

— Sira Aake, der sad ved hans Side, blev urolig og tilhviskede ham et Par Ord om, at dette gik udenfor Bordreglerne, at man burde stoppe Munden paa den uforskammede Præst &c. Men Kongen tyssede kun paa ham, gjenhviskende: „Herren taler her igjennem sin Tjener — det bør Os at høre ham, som David hørte Nathan!“ — Og Kantsleren maatte finde sig i at høre Laurentius uforstyrret fuldføre sin Tale, der sluttede med en hjertelig og almindelig Bøn for Kongen og Fædrelandet, for Mægtige og Ringe, for Dem, der sad til Høibords og for Dem, der sukkede i Fængsler.

Maaltidet var nu tilende, og Skjænkeren gav Tegn til Opbrud. Kongen hilsede Hirden og vilde med Sira Aake begive sig tilbage til sine indre Værelser. Da stillede Pater Laurentius sig med en dyb Hilsen i hans Vei; Kongen bemærkede og gjenkjendte ham nu, gav ham et naadigt Nik og disse Ord:

„Eia — vor veltalende Forelæser fra idag. Du har da ikke fundet Alt det, Du læste op, i Stjorn, er jeg bange for? Nei — ingen Undskyldning — Du fortjener hellere Tak for din opbyggelige Udlæggelse af Dagens Text, for dine fromme Ønsker, dem Gud lade opfyldes paa Os, saasandt Vi bede Salomos Bøn med. — Du er Præst ved vort Kapel, Apostelkirken hersteds?“

„Ja, Eders kongelige Naade; en ringe og tjenende Broder Laurentius fra Island, Vikarius for Chorherren Ivar Olafssøn.“

„Vi skal have dit Navn i Minde, naar Vi om lidt omregulere vor Kapell-Geistlighed. Imidlertid — har Du ellers Noget at begjære?“

„Kun et Par Øieblikke af Eders kostbare Tid, Herre Konge!

— Ikke for mig, men for en Ulykkelig, hvis Sag Gud har indgivet mig at tale hos Eder"

Sira Aake, der imidlertid havde staaet som paa Gløder, faldt nu ind i Samtalen, henvendt til Kongen: „Eders Naade! — jeg beder Eder erindre — I havde jo berammet et Besøg ind til Bryggen, strax efter Bordet — Baaden venter alt — og de tydske Herrer —"

„Kunne ogsaa vente," — afbrød Kongen ham bestemt. „Verdslige Sager maa en Søndag vige for, hvad en Herrens Tjener har at frembringe, især naar dette angaaer en Ulykkelig. Broder Laurentius, Du følger os."

Hermed forlod Kongen Hallen, ledsaget af Laurentius og Sira Aake, der fulgte med, som om det faldt af sig selv, og maatte gjøre gode Miner til slet Spil. Hirdmændene, som bleve tilbage i Madhallen, saae med lange Blik efter Kongen og hans Følge. — En af dem mumlede endog halvhøit: „Altid disse Præster! — kan han da aldrig faae nok af dem?"

„Nei vist ikke," svarede en Anden, „jo Flere jo Bedre! — derfor bliver det raadeligst, at vi med det snareste anlægge Præstekjole Allesammen — vi er jo saa i Kloster alligevel."

„Men nu er jo Prioren og Broder Guardianen borte, saa kunne vi vel faae os en rigtig Hjertestyrkning efter al denne Præken," sagde en Tredie, en velnæret Fyr, hvis tykke, viinrøde Ansigt just ikke vidnede om klosterlig Afholdenhed. „Hei, Skjænker — hvad vilde jeg sige — Broder Kjældermester! — ræk mig Viinkanden der, det er Synd den skal forlade Bordet fyldt." — Og dermed tømte han halvt i eet Drag den store Sølvkande med Viin — Flere fulgte hans Exempel, og snart blev

det saa muntert i Salen, som Frygten for den strenge Herres Nærhed paa nogen Maade kunde tillade.

Imidlertid havde Kongen gjennem flere pragtfulde Værelser naaet sit høist tarveligt udstyrede Arbeidskammer, hvor han tog Sæde i en simpel Lænestol under Vinduet, medens Pater Laurentius blev ærbødigt staaende et Par Skridt foran ham, og Sira Aake tog Plads ved et Skriverbord, hvor han tilsyneladende fik travlt med at gjennemsee og ordne endeel Dokumenter, medens han i Virkeligheden derfra paa det Nøieste iagttog de Samtalende.

„Nu, fromme Broder," begyndte Kongen — „Du har Ordet, men fat Dig kort. For hvilken Ulykkelig er det, Du vil tale?"

„For en ulykkelig Kvinde, der maaskee angaaer Eder nærmere, end I selv aner, Herre Konge! — for hin svært anklagede unge Pige, som nu i lang Tid har siddet fangen her paa Slottet, og hvem just hin Retssag angaaer, til hvis Paadømmelse jeg nylig bad Gud forlene Eder en Straale af Salomos Viisdom og Retfærd."

„Ha!" — udbrød Kongen, idet en Skygge af Misnøie foer over hans ellers ubevægelige Ansigt. — „Er det for den falske Margrethe, for hin Oprørskvinde Du vil tale, saa spar dine Ord — hun er ingen Ulykkelig — hun er en grov Forbryderske."

„Var hun dette, saa var hun jo tillige den Ulykkeligste af Alle — og jeg vilde selv da have et Ord af Medlidenhed for hende," vedblev Præsten sagtmodigt. „Men nu er hendes Forbrydelse jo endnu ikke beviist — ved Eders raske Udsagn har I altsaa, Herre Konge, allerede foreløbig dømt, inden I ret kjender Personen og Sagen. Det er, for i Guds og alle hellige Mænds Navn at besværge Eder at skaffe Eder en saadan nøi-

agtig Kundskab, inden I affiger den endelige Dom, jeg staaer her for Eder, mægtige Konge og Dommer!"

„Og hvo siger Dig, at jeg ikke allerede har en saadan Kundskab?" vedblev Kongen mørkt. „Ialfald vil jeg faae den fuldstændigt ved at bivaane de Retsforhandlinger, hvortil denne Kvindes Sag efter Landets Love er overgivet. Der vil Undersøgelsen foregaae for Alles Øine, omhyggeligt og retfærdigt, der vil Dommen, af dertil beskikkede Dommere, blive affagt — Mig tilkommer det kun at stadfæste den, hvortil Gud give mig Oplysning! — Rettens Gang maa ikke foregribes. — Dette er Alt, hvad jeg har at svare Dig, Præst. Du kan nu gaae!"

„O, Herre Konge!" bad Laurentius, idet han knælede, „endnu et Ord, af sær Naade, saa sandt I haaber selv engang at finde saadan for den høieste Dommer. See selv denne unge Pige, før I overgiver hende i den kolde, ubøielige Rets Hænder! — Lad ikke Fremmede dømme i en Sag, som angaaer Eder, Eders Familie alene. Prøv, om ikke Blodets Røst har bedre Beviiskraft, end Lovens Bogstav. Denne unge Pige er mit Skriftebarn, Herre. Jeg har seet i Dybderne af hendes Sjæl, jeg kjender hendes Hjerte, saavidt et Menneske kan kjende et andet. Jeg vover at sige, hun kan ingen Bedragerske være. Er hun ikke den, hun udgiver sig for, saa er hun idetmindste selv i god Tro. Hun har alligevel stor Skyld, jeg veed det nok — hun har, ung, fremmed og uerfaren med Forholdene her, som hun var, ladet sig forlede til at deeltage i Audun Hugleikssøns affindige Planer mod Eders Krone, Herre. Hun troede sig ogsaa da i sin Ret. Men nu indseer hun sine Vildfarelser, angrer dybt sin Brøde — nu har hun kun eet Ønske — det, at kunne faae see

Eder før Retsmødet, kunne faae bede Eder om Tilgivelse, tale til Mennesket, ikke til Dommeren!"

Sira Aake, der maatte have mærket, at disse Laurentii Ord gjorde Indtryk paa Kongen, og at denne betænkte sig paa, hvad han skulde svare, fandt det nu nødvendigt at skride ind. „Eders Naade" — faldt han hurtigt ind, idet han dog ikke ophørte med sin tilsyneladende Beskjæftigelse ved Skriverbordet — „Eders Naade tillade en tro Tjener at erindre om, at hvis Dommeren seer og hører den Anklagede privat, inden Rettens Beviisførsel, da staaer han ikke længer over Sagen, men i denne. Hans Dom vil da ikke kunne siges uhildet."

„Du har Ret, Aake," sagde nu Kongen, øiensynlig lettet og styrket ved Kantslerens Bistand mod hans egen bedre Følelse. „Ved Retsmødet vil Vi see og høre den Anklagede, ikke før. Men det vil ogsaa være betimeligt nok. Fri og fuld Adgang skal der gives hende til Forsvar, til at fremføre sine Venner og Vidner, om hun har nogen. Siig dit Skriftebarn dette, Præst, — siig hende, at Kong Haakon kun vil Sandhed og Retfærdighed, at han ikke er hendes, men vel Falskhedens og Løgnens Fiende, at han har Naade for den Vildfarne, Anerkjendelse for den beviiste Slægtning, streng Straf for Bedragersken — Alt efter Udfaldet af den Retsforhandling, som med det Første vil blive afholdt. Bring hende dette Budskab."

Pater Laurentius havde imidlertid bedrøvet reist sig; han saae vel, her intet Mere var at opnaae, dog vilde han benytte sig af Kongens sidste Ord. Han svarede derfor saaledes: „Da Eders Naade ikke selv kan eller vil sige den Ulykkelige denne Trøst,

skulde jeg vistnok med Glæde bringe hende den fra Eder, dersom jeg kun havde Adgang til hendes Fængsel."

„Hvorledes?" — foer Kongen op — „Du, den Fangnes Skriftefader, har ikke Adgang til hende? — Hvo har nægtet Dig den?" —

„Siden Kantsleren Sira Aakes Ankomst til Borgen er Alle og Enhver nægtet Adgang til Jomfru Margrethes Celle, selv Ronald Glenorrin, hendes Fæstemand, og jeg, hendes Skriftefader. Det arme Barn hensidder i fuldkommen Afsondring fra Omverdenen, overladt til alle Eensomhedens Kvaler, hvilke naturligviis i hendes Stilling ere dobbelt ængstende."

Kongen kastede efter disse Laurentii lydelige Ord et skarpt Sideblik paa Sira Aake, der nu igjen fandt det nødvendigt at blande sig i Samtalen:

„Denne Skjærpelse i Bevogtningen befandtes nødvendig til Fangens Sikkerhed, Eders Naade. Man havde i den lange Tid fra hendes Fængsling og til min Ankomst ladet denne listige Kvinde have saamegen Frihed, modtage saamange Besøg, at hun nær havde spændt sit Garn over den hele Borg. Det er et Guds Under, hun ikke forlængesiden var flygtet med sin saakaldte Fæstemand, en dumdristig skotsk Eventyrer, som man ogsaa lod løbe frit omkring. Jeg fandt det min Pligt at sætte en Grændse for dette Uvæsen. Bevogtningen af Fangerne blev skjærpet, deres Afsondring gjennemført, men ikke med Haardhed. Hin Oprørerske og Bedragerske — jeg frygter ikke for at kalde hende saa — blev bedre behandlet, end hun kunde vente, hun sidder med alle Bekvemmeligheder i et godt Kammer i Slottets egen Fruerstue — hun er ikke alene, hun har sin saakaldte Foster-

moder, eller vel egentlig hendes rette Moder, en gammel Skipper-Enke fra Lübeck, hos sig — der seer I altsaa Herre, hvad alle hine „Kvaler" har at betyde. At hun er bleven nægtet Samkvem med sine Fortrolige, saalænge hun sidder her anklaget for Høiforræderi, det vil Eders Naade vistnok finde i sin Orden."

„Ganske rigtigt," sagde Kongen — „dog ikke saa vel, at Skriftefaderen blev udelukket. Religionens Trøst bør man ikke forholde Nogen, og mindst den for svær Brøde anklagede Fange."

„Men naar nu Skriftefaderen viser sig mere som en verdslig Sagfører, end som en aandelig?" spurgte Sira Aake med et betegnende Blik til Pater Laurentius. Denne skyndte sig at tilføie:

„Aanden og Legemet kan ikke behandles hver for sig, saalænge vi vandre her paa Jorden. Vil en Præst med nogen Virkning bringe Religionens Trøst til sit Skriftebarn, da maa han ogsaa sætte sig ind i dettes jordiske Forholde. Anderledes er min Stilling til Jomfru Margrethe ikke. Jeg saae hende først, efterat hun var kommet her til Borgen og havde søgt min aandelige Bistand. Ved, saa godt jeg kunde, at bringe hende denne lærte jeg efterhaanden hendes Indre at kjende, jeg fandt det anderledes, end man havde skildret mig det — jeg fandt deri ingen Falskhed. Et saa ydmygt Barnesind, en saa fast og varm Tro paa vor Kirkes hellige Sandheder, en saa stærk og from Sjæl kunde ikke tilhøre nogen Bedragerske. Jeg udtalte denne Overbeviisning aabenlyst for Alle, som jeg nu her gjentager den for Eder, Herre Konge, det var min Pligt som Sandhedens Tjener. Lad kun den høie Prælat, Eders Kantsler, kalde mig, ringe Klerk, den Anklagedes Sagfører — jeg modtager gjerne

denne Titel, thi jeg tør vidne for Gud, at den Sag, jeg fører, er hans egen, er Retfærdighedens, Lovlighedens, Mildhedens, Naadens. Det var jo ogsaa et Budskab i samme Aand, I, Herre Konge, sagde jeg skulde bringe den arme Fange fra Eder, Retfærdighedens, Naadens Udøver her paa Jorden? Saa lad mig da udføre dette Hverv, og vær kun vis paa, jeg skal ikke misbruge Eders kongelige Tillid!"

„Du har mit Ord," svarede Kongen bevæget, „Du, men heller ingen Anden, skal igjen have Adgang til den fangne Kvinde, — Du kan ogsaa følge hende for Skranken, om Du vil. Aake," vedblev han derpaa, henvendt til denne, „skriv strax et Par Ord derom til Slotsbefalingsmanden, at Laurentius kan tage Ordren med selv."

Sira Aake bukkede sig taus, udfærdigede Seddelen og rakte den med et bittersødt Smiil til Laurentius.

Denne knælede igjen for Kongen og bortfjernede sig derpaa, glad over ved sit dristige Foretræde dog at have opnaaet Noget til Jomfruens Bedste. Han vilde strax benytte sig af Tilladelsen til at see hende og begav sig i den Hensigt lige fra Kongens Bolig over Slotsgaarden til Høvidsmandens Vagtstue, hvor han fremviiste Kantslerens Ordre og begjærede i Kraft af den at blive ført til Margrethes Celle. Hr. Basse, der nu var bleven sær forsigtig, undersøgte først selv det Skrevne, og det fandtes da deri bemærket, at den omhandlede Tilladelse først skulde kunne benyttes fra næste Dag at regne. At dette var Sira Aakes egenmægtige Tilsætning forstod Laurentius nok og ærgrede sig nu vel over, at han ikke strax hos Kongen havde gjennemseet Seddelen, — men hvad var nu derved at gjøre? — Strax at vende

tilbage til Kongens Nærhed igjen for at faae Feilen rettet kunde ikke tænkes paa, — han vilde ikke nu blive modtaget, — og Hr. Basse lod sig ikke bevæge til at overskride Befalingens Bogstav. Laurentius maatte derfor, saa nødig han end vilde, opsætte sit Besøg hos Jomfruen til den følgende Morgen, haabende, at denne Udsættelse ikke vilde bringe hans Yndling noget Værre end en eensom Aften til.

For os er der imidlertid Intet til Hinder strax at begive os tilbage til Kong Haakons Arbeidskammer. Der træffe vi endnu Kongen siddende i sin Lænestol, med Hovedet støttet til Haanden, som nedsjunket i dybe Tanker, — Sira Aake som før beskjæftiget ved sit Skriverbord, nøie iagttagende ham. Det faldt nu ikke længer Kantsleren ind, at paaminde sin Herre om Baadfarten til Tydskebryggen, tvertimod saae han nu ikke ugjerne, at Kongen forblev rolig her og syntes tilsinds at fortsætte Samtalen i Eenrum. Da det imidlertid varede Noget, inden dette skeede fra Monarkens Side, og Prælaten vel frygtede for at give de kongelige Betragtninger altfor frit Løb, tillod han sig at bryde disse ved følgende som halvt for sig selv henkastede Bemærkning:

„Det stakkels Faarehoved af en Præst! — han har da tilgavns ladet sig daare af hin listige Kvindes Kunster."

Kongen saae op. „Aake," sagde han nølende, „Du troer altsaa, at — men betænk — i det hellige Skriftemaal —"

„Er Pater Laurentius ikke den første Præst, der har ladet sig fange af et smukt Skriftebarns falske Taarer og søde, forførende Blikke", indfaldt Prælaten. „Jeg maa, til Skam for min hellige Orden, bekjende, at slige Tilfælde desværre ikke høre

til de sjeldne. Men det forundrer mig rigtignok høiligt, om Eders Naade, endog kun for et Øieblik, har kunnet lade Eder paavirke af Bedragerskens bedragne Talsmand."

„Jeg veed ikke", sagde Kongen, endnu usikker, „jeg nægter ikke, Aake — denne Præst med hans ærværdige Udseende, med hans varme, som det syntes fra Hjertets Inderste kommende Tale, har gjort et dybt Indtryk paa mig — der var et Øieblik, da jeg ikke kunde værge mig for den Tanke: Hvad? — om der dog laae noget Sandt til Grund for hin Kvindes Paastand, om hun virkelig var, hvad hun udgiver sig for — min Broders Datter!"

„Saa vilde I uden videre anerkjende hende — afstaae hende Eders Krone, eller idetmindste indsætte hende til Thronarving, med Udelukkelse af Eders egen Afkoms Ret — det maatte blive Følgen, tænker I?" sagde Kantsleren med skjærende Tone. „Men jeg beder dog Eders Naade opsætte med saadant selvmyrdende Foretagende, idetmindste til Retsmødet er afholdt — thi inden dette vil der, efter hvad Lagmanden og Bispen underhaanden have forsikkret mig, fremkomme og blive Eder forelagte saa klare og uomstødelige Beviser for Eders Broderdatters virkelige Død, følgelig og paa Falskheden af hin frække Kvindes Udsagn, at selv en saa øm Samvittighed, som Eders, Herre Konge, derved maa blive beroliget, ja i Retfærdighedens Navn tvunget til at fordømme Bedragersken."

„Du har sagt mig dette før, Kantsler," sagde Kongen nu beroliget, „og jeg har let for at troe det. Efter Alt, hvad jeg erindrer fra min Broders Ytringer om hans Datters Død, er jeg fast overbeviist om, at denne har fundet Sted — det er kun i enkelte Øieblikke, ligesom ved en fremmed Indskydelse, at Tanker i modsat Retning opstaae hos mig. Forresten veed Du selv meget godt

hvor lidet din Spot om Følgerne af den falske Margrethes Anerkjendelse kan træffe mig — hvilket Udfald end Sagen faaer, Et er sikkert, at jeg aldrig opgiver min eller min Afkoms Ret til og Besiddelse af Norges Krone, kom der end ti Broderdøttre, eller endog Brodersønner tilsyne. Men der kan dog tænkes en Middelvei, Aake. Bliver der efter Retsforhandlingens Slutning blot en Skygge af Tvivl tilbage om den Anklagedes Falskhed — blot et Indtryk af, at hun selv idetmindste har handlet i god Tro — kunde man da ikke undgaae en voldsom, pludselig Afgjørelse? — Kunde man ikke da lade Naade gaae for Ret — enten bortfjerne Pigen og hendes Fæstemand fra Landet — eller, om saadant fandtes mere sikkert, give hende for Livstid Tilflugt i et Kloster?"

„Nei, Eders Naade," svarede Kantsleren, „ingen af Delene. Siden I forlanger min Mening, maa jeg bestemt udtale den: — Her er kun eet Alternativ, enten Pigens fulde Anerkjendelse som Eders Broders Datter, følgelig med Arveret efter ham — eller hendes fulde Dom og Straf som Høiforræderske og Bedragerske — enten Throne eller Rettersted, enten Liv eller Død. Her er ingen Middelvei mulig. Sender I hende fri bort eller skikker hende i Kloster, efterat hun er dømt, da vil Folket snart troe, der maatte dog være Noget under, siden Kongen ikke har vovet at lade hende straffe efter Loven — I vil dermed halvt have anerkjendt hende — hendes Fordringer ville følge hende, hvorsomhelst hun gaaer, og der vil altid findes nok af Dem, som ønske at benytte sig deraf og antage sig hendes Sag paany. — Ikke alle misfornøiede Stormænd ere tilintetgjorte med Jarlen til Hegranæs — tvertimod — deres Tal er, som I veed, Legio,

og de ville ikke lade sig afskrække ved Auduns Exempel, enhver Anden vil naturligviis kun tænke: jeg skal gjøre det bedre og klogere. Om ikke egen Erfaring, saa dog Eders Forfædres Annaler maa have lært Eder, Herre, at saalænge en Kronprætendent lever, — var det under Blindhed, i Fangenskab eller Kloster, — men kun lever — saalænge har Kongen ikke Fred paa sin Throne i dette Land. I vil ikke udsætte Eder for en lignende Skjæbne, Herre Konge, saa vist I ikke vil opgive Eders store Planer til det farlige og oprørske Stormandsvældes endelige Fald."

Sira Aake havde hermed klogeligt berørt Kong Haakons ømmeste Streng, Omsorgen for hans kjæreste Planers heldige Udførelse. Det havde den tilsigtede Virkning. Kongen reiste sig fra sin Stol, gik et Par Gange langsomt frem og tilbage i Værelset, øiensynligt kjæmpende med sig selv. Derpaa standsede han foran Kantslerens Bord, støttede sig paa dettes Rand og sagde bestemt:

„Saa være det, Aake. Vi ville ikke af kvindagtig Blødhed og misforstaaet Mildhed forskjertse vore store Planers Fremtid. Hvad der stiller sig i Veien for Kongemagtens Eenhed, Ro og Styrke, maa bort. Men kun paa lovlig Vei, som det kan forsvares for Gud og Mennesker. Jo strengere Loven skal anvendes, desto sikkrere maa jeg være paa, at dens Dom er retfærdig. Derefter har I at handle og at forberede Sagen saa, at jeg klart kan overskue den, naar Tiden kommer. Hvorlænge kan det endnu vare, inden alle Forberedelser ere tilendebragte, og det afgjørende Retsmøde kan holdes?"

„Kun endnu et Par Dage, naadige Herre, efter hvad Lagmand Heming har forsikkret mig. Inden den Tid vil alle Do-

kumenter blive Eder forelagte, man søger kun endnu eet, som er af høieste Vigtighed, men som man har sikkert Haab om at finde."

„Det er godt. — Er den lille Margrethes Grav i Christkirken bleven undersøgt?"

„Ikke endnu, — man fandt det ikke passende at lade Graven aabne, uden i Eders Naades egen høie Nærværelse."

„Hvorfor har man ikke anmodet mig derom? — Lad det da skee imorgen."

„Imorgen?" gjentog Kantsleren noget forbløffet, — „alt imorgen, Herre? — jeg er bange for, det bliver noget vanskeligt saa snart at faae alle Vedkommende samlede og Arbeidet forberedt."

„Der behøves ikke mange Forberedelser — og desuden, det er saa min Villie. Jeg er kjed af denne evige Udsættelse. Lad Biskoppen tilsiges at møde mig i Kirken kort før Middag imorgen og have Alt færdigt til Arbejdet. Siig ham tillige, at jeg forventer det endelige Retsmøde afholdt inden tre Dage. Der maa nu gjøres en Ende paa denne fortrædelige Sag — jeg ønsker, som Du veed, at være tilbage i Oslo inden Jul, og endnu har vi jo ogsaa Auduns Sag at paadømme."

„Den vil ikke skaffe os stort Bryderi," sagde Kantsleren. Auduns sidste og for Alle vitterlige Høiforræderi, lagt til hans foregaaende Forbrydelser, vil fælde ham uden vor Medvirkning."

„Har Du seet ham siden hans Fængsling, Aake?" spurgte Kongen nu sagte, idet han rakte sig over til Kantsleren.

„Ja," svarede denne, „men til ingen Nytte. Han var stum, indesluttet i sig selv, lod som han ikke kjendte mig."

„Han har altsaa ikke ladet noget Ord falde om hin be-

vidste, gaadefulde Historie fra Frankrig?" vedblev Kongen i samme lave Tone.

„Ikke saavidt jeg veed. — Men det kunde maaskee være farligt at lade ham fremtræde som Vidne og Medanklaget under den falske Margrethes Forhør — han kunde maaskee ville benytte denne Leilighed til offentligt at komme med Historier, som —"

„Kunde være ubehagelige for mig, mener Du," supplerede Haakon, „Jeg tilstaaer — Nei, — det gaae som det vil — vi kunne ikke undertrykke et Vidne, Retten maa have sin Gang. Og jeg troer ikke det har nogen Nød, han afskyder vist ikke alt nu den sidste Piil i sit Kogger — han gjemmer den udentvivl til det sidste Møde, han veed, jeg maa have med ham, inden Alt ender. Dog, nok om disse dunkle Sager for Øieblikket — Hør! — klarere Røster kalde os — Vesperklokken ringer — jeg maa til Kapellet."

„Men det lovede Besøg til Tydskebryggen, Herre," erindrede Kantsleren.

„Faaer afsiges," var Kongens Svar, idet han gjorde en utaalmodig Bevægelse, „Jeg er nu ikke oplagt til at gjøre mig behagelig for de stolte Tydskere. Drag Du derhen i mit Sted, Aake — Du forstaaer Dig bedre paa de Ting — Du har jo allerede vidst at bringe den lübeckske Borgermester over til vor Side, uagtet han nylig saa aabenlyst havde taget Parti for Audun og den falske Margrethe. Saa vil det vel gaae af sig selv med hans Udsendinger her i Bergen. Siig, at jeg er bleven syg, hvilket ogsaa er sandt, mit Sind er stærkt oprørt. Jeg trænger til at klarne min Sjæl for Herrens Aasyn, i hans Huus. Gud

befalet saalænge. Glem imidlertid ikke at underrette Bispen om mit Komme til Christkirken imorgen."

Hermed skred Kongen ud af Døren og begav sig ud til Hirden, hvis urolige Medlemmer nu atter havde antaget deres alvorlige Mine, og med fromme Lader fulgte deres Herre til Aftensangen. —

Sira Aake blev lidt tilbage i Arbeidskammeret for at udsøge nogle Dokumenter, og mumlede derved sagte for sig selv, idet han saae efter den sig fjernende, kongelige Skikkelse:

„Vel — læg kun alt Arbeide paa din Tjeners Skuldre, det er jo Kongers sædvanlige Viis. — Nu, jeg skal nok bære det, og dertil styre Dig selv efter min Villie, Du stolte Herre, som troer at gaae din egen Vei, og dog kun vandrer min! — Men dette hans Indfald at ville undersøge Graven alt imorgen — det kommer mig noget forhastet — Alt er jo ikke dertil forberedt — men det kan dog skee endnu — jeg maa til Fru Ingebjørg strax, inden jeg drager til Bryggen — og saa til Hr. Bjarne, han maa dog vel nu have Dokumentet færdigt — der kan nu ikke gives ham Henstand mere. Frygt ikke, du fromme Konge! Vi skal skaffe Dig Styrkemidler nok for din ængstede Samvittighed!"

Nu forlod ogsaa Kantsleren Værelset og gik med langsomme og værdige Skridt gjennem de ydre Haller til sin egen Bolig. Der blev han dog ikke længe — han saaes kort efter, indhyllet i en mørk Hættekappe, at skynde sig over Slotsgaardene og forsvinde i Retningen af Fruerstuen.

Nittende Kapitel.

Retsdagen. I.

Den længe forventede Retsdag var endelig oprundet. Allerede fra den tidlige Morgenstund var Slottets saakaldte „Bredestue", hvor Retten skulde holdes, ligesom Tilgangene til denne, besat af væbnede Huuskarle og opfyldt af nysgjerrige Tilhørere, disse sidste saamange, som Rummet og Vagten vilde give Plads. Thi vel hedte det, at efter Kongens Befaling skulde denne Dags Retsforhandlinger være offentlige, og saaledes Alle og Enhver tilstedes Adgang til dem, men den forsigtige Kantsler havde dog ved underhaands Anordninger saavidt muligt sørget for, at mest De indlodes, paa hvis Sindelag og Forhold man kunde være nogenlunde sikker. Dette forhindrede vel ikke, at jo Adskillige af Jomfruens og Hr. Auduns Tilhængere slap ind, men de vare saaledes i Mindretal, at de neppe vilde kunde foretage nogen Demonstration, selv om den stærke Vagt ikke havde holdt dem i Ave.

Bredestuen, eller den af Kong Haakon Haakonssøn byggede store Steenhal (den samme, hvis sørgeligt vanvyrdede Rester man endnu paa Bergens Fæstning kan see benyttede til Kornloft) var ved denne alvorlige Anledning berøvet alle de løse, brogede Tæpper, hvormed den til kongelige Festligheder pleiede at behænges. Men derved havde den Intet tabt af sin oprindelige Skjønhed, tvertimod, dens storartede Forhold og ædle Architektur kom derved ikkun klarere tilsyne. De høie Muurvægge vare kun hist og her prydede med Vaabenknipper og Skjolde, og med gamle Faner og Stridsmærker, Trophæer fra mangt et berøm-

meligt Slag. Fra Langvæggen mod Søsiden kastede en Række skjønne, med fint Steenhuggerarbeide og Glasmaleri smykkede Spidsbue-Vinduer et dæmpet Lys ind i den uhyre Hal, og dette Lys brødes i sælsomme Reflexer under det høie, dunkle, rigtud-skaarne Spærreloft. Midt paa en Forhøining, der udfyldte den hele Bredde af Salens nordre Endeparti, var Köngens Throne anbragt, tilhøire fra denne, men noget længere ned, et med sort Klæde behængt Bord, hvorom Sæder for Rettens Medlemmer. Tilvenstre for Thronen, og ligeover for Dommerbordet, var de Sagsøgtes Bænk, omgiven af et lavt Rækværk. Til dette In-delukke førte en egen lille Dør fra de Løngange i Hallens tykke Muur, hvilke endnu der kan efterspores. Nedad Salens hele Længde, fra Thronforhøiningens Trin og til den store, rundbuede Port i den sydlige Ende, var en Gade holdt aaben gjennem den tætte Folkemasse ved en dobbelt Rad fuldt bevæbnede og pant-serklædte Huuskarle.

Længe havde den forsamlede Mængde forventningsfuld stirret paa disse forskjellige Indretninger og Anordninger, begjærlig efter at see Skuespillet rigtigt begynde, thi stort anderledes be-tragtede de Fleste dog ikke hvad her skulde foregaae, uagtet det gjaldt Medmenneskers Liv og Død, ja Statens høieste Interesser. Utaalmodigheden steg med hvert Minut og gav sig Luft ved lydelig Mumlen og Snakken, ved Kravlen op og Falden ned af Stole og Bænke, ved forgjæves Forsøg paa at sprænge Vagtens Staalmuur, ved Skrig af de i Trængselen Trykkede, og ved an-dre deslige Tegn paa en stor Folkemasses Venten. Endelig syn-tes det forønskede Øieblik at være kommet. En pludselig Stil-hed opstod, kun afbrudt af enkelte Udraab: „Der komme de!

Der komme de!" Alles Blikke rettedes nu mod Baggrunden af Salen; og fra en Dør ved Siden af Thronen indtraadte virkelig nogle af de Handlende i det forestaaende Drama. Det var Lagrettens Medlemmer, fulgt af deres Skrivere og Brevbærere. De indtog strax deres Sæder ved det for dem bestemte Bord, Rettens Formand, den gamle Biskap Narve, i Midten, ved hans høire Side Sysselmanden Hr. Basse Guttormssøn, tilvenstre Lagmanden i Bergen Hr. Heming, og videre til begge Kanter andre gode Mænd af geistlig og verdslig Stand, blandt hvilke sidste og saaes nogle anseelige Bønder fra de omliggende Bygder. Neppe havde Retten taget Sæde, før en stærk Bevægelse og Vaabenklirren blandt de opstillede Huuskarle forkyndte, at et nyt Tog nærmede sig, dennegang fra Salens nedre Ende, hvor den omtalte skjønne Port i Rundbuestiil dannede Hovedindgangen fra Borgens øvrige Bygninger. Herigjennem traadte nu Kong Haakon ind i Salen, fulgt af Sira Aake og de Fornemste af sin Hird, og modtaget af det stærke, almindelige Tilraab: „Hil Kongen!" Stivt gjenhilsende skred han med sit Følge opad den ved de Bevæbnedes Rader dannede Midtgang i Salen; hans Udseende var endog mere alvorligt end ellers, hans Klædedragt den sædvanlige mørke og prydløse; hans ubevægelige Aasyn var ligesom fæstnet i en kold Overbeviisnings, en forudfattet Beslutnings Form. Efterat have taget Plads paa Thronen og ladet Hirden ordne sig til begge Sider af denne (Kantsleren blev staaende nærmest), holdt Kongen en kort Tale, hvori han berørte Anledningen til denne Dags Retsforhandling. Han var dennegang kommen til Bergen, sagde han, mest for med egne Øine og Øren at gjøre sig bekjendt med den Sag,

som idag skulde paadømmes, og som angik hans eget Huus. En fremmed Kvinde var optraadt med Paastand om at være hans afdøde Broders, Kong Eriks Datter Margrethe, Skotlands Dronning, den samme, som almindeligt antoges død af Sygdom for ti Aar siden paa Orkney. En sørgeligt frafaldet Stormand, forhen en af Rigets ypperste Baroner, men nu alt længe en farlig, til høieste Straf hjemfalden Ildgjerningsmand, havde benyttet sig af denne Kvinde til at vække Oprør, havde forsøgt at faae hende udraabt til Norges Dronning, med Tilsidesættelse af den retmæssige Konge. Midt under den aabenbare Udøvelse af dette Oprør vare de begge blevne grebne — deres Brøde i saa Henseende var vitterlig for Alle; — thi, selv om hin Kvinde virkelig var Den, hun udgav sig for, vilde hun dog ingen Arveret have til Norges Krone, den var udtrykkelig ved Rigets Love fastsat i Mandslinien, og da Kong Erik ingen Sønner havde efterladt sig, bar Han, Broderen Haakon, med Gud og Rette Norges Krone. Han kunde altsaa uden videre ladet hin Kvinde, grebet, som hun var, i aabenbart Oprør, afstraffe som Høiforræderske, men han havde dog af Hensyn til sin Slægts Ære, foretrukket først at lade den anden Deel af hendes Sag retslig undersøge, den, om hun ogsaa var en Bedragerske, om hendes Paastand at være Margrethe, Kong Eriks Datter, og var ligesaa falsk, som den, at eie Ret til Norges Krone. Han selv personlig følte sig vistnok overtydet ogsaa herom. Men han vilde nu ikke foregribe Rettens Undersøgelser, — disse ønskede han skulde føres ganske frit og samvittighedsfuldt. Kom det under dem mod Formodning for Dagen, at Pigens Udsagn var grundet paa Sandhed — da vilde han selv

være den Første til at anerkjende hende som sin Broders Datter, skjøndt aldrig som hans Thronarving, og da maatte hun for den begangne Oprørsbrøde komme ind under hans Huusret. Men endnu var hun, anklaget for falskelig at have udgivet sig for den afdøde Kongedatter Margrethe, undergivet Landets almindelige Ret. Hermed satte da Kongen denne høitideligt og opfordrede den til at begynde sine Forhandlinger.

Biskop Narve reiste sig nu og befalede, at de Sagsøgte skulde føres frem til Forhør. Nogle bevæbnede Retstjenere begav sig ud for at iværksætte dette. I den Mellemtid, som herved opstod, herskede en ængstelig Forventning i Salen, Alles Blikke vare henvendte paa den lille Dør bag Fangebænken. Endelig aabnedes denne, og Ronald Glenorrin, den unge skotske Ridder, kom først tilsyne, omgivet af Bevæbnede. Han var nu ikke længer den friske, blomstrende Ungersvend, som da vi sidst saae ham — Sorg og Anger havde furet hans Pande, Fængselslivet havde taget Ungdomsrødmen fra hans Kinder, men hans Holdning var endnu rank og let, hans Bevægelser frie, og i hans dunkle Øine brændte endnu en sværmerisk Begeistrings Flamme. Da han var ført til den nederste Ende af Fangebænken, lod han sit Blik fare hurtigt over den hele Sal og dens Folkemængde, men da han der ikke fandt, hvad han ene søgte, rettede han det ufravendt mod denne lille Dør bag sig. Det varede vel ikke længe, før den atter aabnedes, men heller ikke da fandt den unge Skotlænders Blikke den elskede Gjenstand, de ene søgte — det var ikke Jomfruens lyse, det var Hr. Auduns mørke, dæmoniske Skikkelse, som nu indførtes. Den stolte Magnat afgav nu, i sin dybe Fornedrelse, et grueligt Skue. Hans Ansigt,

af en gusten Liigfarve, var vildt omgivet og næsten bedækket af det nu iisgraa, længe uredte Haar og Skjæg — hans glandsløse Øine stirrede tomt hen for sig — hans høie, nu noget krummede Legeme var betynget med Lænker, og som Modsætning dertil var han endnu iført den pragtfulde Klædning, han havde baaret ved Indtoget, nu paa flere Steder sønderrevet, krøllet og tilsmudset. Man havde forgjæves søgt at faae ham til at iføre sig en anden Dragt — han vilde, paastod han, vise sig for Kongen og Folket saaledes, som man havde tilredet ham. Ellers syntes han deeltagelsesløs for Alt, hvad der omgav ham — han hævede ikke sit Blik og lod sig maskinmæssig synke ned paa det ham anviste Sæde. Som han saaledes sad der, bevogtet af to Huuskarle med dragne Sværd, var han en Gjenstand for almindelig, rædselblandet Medynk. Selv hans Medfange, Ronald Glenorrin, der ellers havde Grund nok til at afsky ham som den egentlige Stifter af hans Elskedes og deres Alles Ulykke, kunde nu dog ikke uden Medlidenhed betragte denne sørgelige Ruin af fordums Storhed. Men snart droges hans Blik herfra ved en ny Bevægelse om Fængselsdøren — den blev igjen oplukket — og nu foer pludselig en dyb Rødme over Ynglingens blege Kinder — hans Hjerte bankede, som vilde det sprænge hans Bryst — thi nu var det virkelig Pigen fra Norge, som indførtes, fulgt og støttet af hendes Skriftefader, den gode Pater Laurentius. Den stærke Ungersvends hærdede Legeme bævede som et Espeløv, da han saaledes, efter lang Adskillelse, saae sin Elskede igjen, saae hende, hvem han havde villet hæve paa sit Fædrelands Throne, nu fremføres som en dødsanklaget Fange for Mængdens nysgjerrige Blikke, og dertil maatte bebreide sig selv, ved uerfarne Raad at have med-

virket til at bringe hende i denne skrækkelige Stilling. Han kunde, selv under Mængdens Blikke, ikke længer beherske sine Følelser — da Jomfru Margrethe førtes forbi ham, dødbleg, men stille fattet og rørende skjøn, i sin velkjendte blaa Dragt, med det gyldne Haar samlet under Sølvernettet, med de sænkede Blikke fæstede paa sin Faders Kors, som hun holdt i de foldede. smale, hvide Hænder — da faldt han pludseligt ned for hendes Fødder med det lydelige, hulkende Udbrud: „Margrethe! — min Fæstemø! — hvorhen har jeg ført Dig?“ — Ogsaa hun glemte herved for et Øieblik den omgivende Folkemængde, Dommerne, ja Kongen selv, for hvem hun dog saa længe havde stundet efter at stedes — hun saae kun den elskede Ungersvend ved sine Fødder, — hun bøiede sig over ham, gav ham et inderligt Kjærlighedens Blik og aandede sagte, ikkun for ham hørligt: „Ronald — sørg ikke for mig — ikke Du — Gud har ført os hid til Straf for vore Vildfarelser — han vil igjen befrie os, forene os, om ikke her, saa i et bedre Liv!“ — „Nei — endnu her“, gjenhviskede Ronald, idet han reiste sig. „Du tilgiver mig — saa faaer jeg Kraft til at frelse Dig — din Ridder kjæmper for Dig til Døden! — Fat Mod, Elskte!“ — Hun svarede ikke med Ord, men saae kun paa ham med et Blik, fuldt af uendeligt Veemod, og hævede Haanden med Korset mod det Høie, som vilde hun sige: „Derfra alene kan Hjælpen komme!“ Saa gik hun stille forbi ham, og førtes til sin Plads midt paa de Anklagedes Bænk, mellem to Bevæbnede. Det var dog ikke Ronald alene, der var bleven saa dybt grebet ved hendes Indtrædelse: — paa den hele forsamlede Folkemængde gjorde hendes rørende Skjønhed et stærkt Indtryk, — selv den ellers saa mar-

morstive Konge forraadte Tegn paa Bevægelse, — hendes umis-kjendelige Lighed med hans Broder slog ham uvilkaarligt — uagtet han af Sira Aake var forberedt paa dette, som det var ham indprentet, „tilfældige og af Bedragersken godt benyttede Naturspil, der vel netop havde indgivet hende eller hendes Omgivelser den første Tanke om den Rolle, hun siden paatog sig at udføre". — Trods denne forudfattede Mening blev han dog nu, da Margrèthe førstegang fæstede sit rene, dybe Blik paa ham og hilsede ham med en yndig Bøining, saa synligt rystet, at Sira Aake, der stod tæt bag ham, lænet til Thronstolen, fandt det nødvendigt at lade nogle styrkende Ord falde i det kongelige Øre. Og hvad enten det nu var som Følge af dette udenfra kommende Raad, eller af egen Villiekraft — nok, Kongen gjenvandt snart sin sædvanlige Rolighed og sad ubevægelig som en Billedstøtte der, medens Forhøret begyndte, og Retsforhandlingerne gik deres lovmæssige Gang.

At følge denne Skridt for Skridt vilde blive for vidtløftigt og kun berede Læseren Gjentagelser af, hvad han før i Løbet af denne Fortælling har erfaret, vi ville derfor indskrænke os til at fremhæve enkelte vigtige og afgjørende Momenter. Pater Laurentius fremsatte først paa Jomfruens Vegne Paastand om, at den endelige Behandling af hendes Sag maatte vorde udsat, indtil nogle af hende søgte Fangevidner vare tilveiebragte, ialfald til Svar var indløbet fra den islandske Præst Havlide Steinssøn, der havde været hendes Barndoms Lærer, og paa hvis Vidnesbyrd hun stolede mest. Efter nogen Overveielse afviste Retten dette Forlangende, idet den antog, at Sagen nu havde staaet hen længe nok, til at alle mulige Beviisligheder

forlængst kunde været tilveiebragte paa begge Sider, og at Alt desuden maatte afgjøres, medens Kongen endnu var tilstede i Bergen. Forhøret fortsattes nu. Ronald Glenorrin fortalte, efter Opfordring, sin Historie, saaledes som vi kjende den fra Samtalen hos Hr. von Runesse i Lübeck — den Gløð og Begeistring, hvormed han fremførte sin Tro og sine Grunde for, at denne Jomfru, hans Fæstemø, ogsaa var hans Fædrelands sande Dronning, blev ikke uden Virkning paa Tilhørerne. Og denne Virkning steg, da han i Fremstillingen af Jomfruens videre Skjæbne, siden de begge forlod Lübeck, tog al Skylden paa sig for hendes ulykkelige Indvikling i Hr. Auduns Planer. Han fortalte, hvorledes det først havde været hans Agt at gaae lige til Oslo og til Kong Haakon med Budskabet om, at dennes Broderdatter levede — hvorledes han saa var falden i Hænderne paa Bjarne Lodinssøn og Hr. Audun — og af disse, fremmed som han var med Forholdene i Norge, forledet til at føre sin dyrebare Herskerinde til hendes Fødeland, med Fordring ogsaa paa dettes Krone. Han alene havde overtalt den modstræbende, uerfarne, uskyldige Pige — han alene bar Skylden for hendes Optræden her — skulde der være Tale om Straf saa maatte han alene lide den. Tillige maatte han paastaae, at Margrethe, som Dronning af Skotland, stod udenfor de norske Loves Magt — skulde hun dømmes, saa maatte det være i hendes eget Land, af hendes Lige. Did fordrede han hende derfor frit tilbagesendt, og da vilde han i hendes Navn love, at hun aldrig mere skulde forurolige dette ugjæstmilde Norge, der modtog sine Kongedøttre med Fængsel for Jomfrubuur, med piinlig Retsanklage for Turnering og Elskovleeg.

Denne sidste bittre Vending udslettede igjen noget af den Velvillie, Skotlænderens Tale ellers havde vakt hos Tilhørerne. Pater Laurentius mærkede dette og vilde just komme ham og Jomfruen til Hjælp med nogle formildende Ord, da Hr. Audun Hugleiksson af Retten blev opfordret til at aflægge sit Vidnesbyrd. Denne berømte Fange, der hidtil havde siddet sammensjunken i sig selv, tilsyneladende deeltagelsesløs, saae op, da Rettens Formand kaldte ham ved Navn. „Hvad vil man mig?" mumlede han hult; „Lad mig døe i Fred". Da det gjentagende blev ham betydet at fremkomme med Forklaring om sit Forhold til den saakaldte Jomfru Margrethes Sag — hans egen skulde senere særskilt behandles — svarede han endelig afbrudt og undvigende: „Spørg derom Bjarne Lodinsson — han kjender bedst til den usalige Historie — han bragte mig først ind deri. — Lad ham staae til Regnskab for, hvad han selv har opfundet. — Men hvor er han? — jeg seer ham heller ikke her — har Dødsbudet, som viiste sig for mig, allerede hentet ham?"

Biskop Narve oplyste nu, ved at fremlægge en Skrivelse fra Hr. Bjarne Lodinsson, at denne ved Sygdom var forhindret fra at møde personligt i Retten, at han vel erkjendte, først at have truffet Skotlænderen Ronald Glenorrin og ført denne til Hr. Audun, men angav at have gjort dette for des sikkrere at skaffe sig Kundskab om Hr. Auduns statsfarlige Planer og berede disse Undergang. Strax efter Hr. Auduns Afreise fra Hegranæs havde han berettet dennes Forehavende til Kongens Kantsler i Oslo, og hvad den saakaldte „Pige fra Norge" angik, da var han, Bjarne Lodinsson, fordum Kong Eriks Kantsler, sikkrest af Alle overbeviist om Falskheden af hendes Paastand, hvad til-

fulde vilde blive klart ved andre i Sagen fremkommende Dokumenter.

Under Oplæsningen af denne Skrivelse var Hr. Audun faret op, han saae sig vildt omkring, strøg de lange, uredte Haar fra den høie, furede Pande, som om han derved vilde klarne sine mørke Tanker — hans glandsløse Øine fik lidt efter lidt atter Ild, men det var kun Raseriets, den utilfredsstillede Hevntørsts fortærende Flamme. Da Oplæsningen var endt, udbrød han i en vanvittig Haanlatter, der gjenlød i hele Salen — „Ha! ha!" raabte han, „Bjarne, min høitærede Kollega! — saa det var derfor Du lod mig vente, gamle Ræv! Du har været klogere end jeg — Du har solgt Dig til Magten — men jeg vilde tage den — tage den fra Ham, som besidder den med Urette! — Ja, Hertug Haakon", vedblev han pludseligt vendende sig mod Kongen, „jeg siger det endnu — skulde det end være mine sidste Ord — Du sidder med Urette paa Norges Throne — stig ned — giv Plads for din Broderdatter her — thi det er hun i Sandhed, trods alle dine og Bjarnes Løgne — jeg har aabent kjæmpet for hendes Ret — Du har lumskelig ladet os fange — vil nu lade os dømme som usle Forbrydere — men vogt Dig vel — Enden er ikke endda — vogt Dig for at udgyde din Broders Blod — vogt Dig for at ødelægge Norges Bolværk, dets Lendermænd — vogt Dig for Audun Hugleikssøn — fast han er bundet og forhaanet — han veed dog Det, som kan beskjæmme Dig — og han vil —"

„Kongsfred og Retsfred! — bort med denne Affindige!" afbrød nu Sira Aake ham med sin høie, klare Røst — og Kongen, der mere og mere var bleven urolig, gjentog Befalingen. Med

det samme var Hr. Audun omgivet af Vagten, der hurtigt trængte ham ud af den lille Dør, uden at hans sidste Ord kunde høres.

Tyvende Kapitel.

Retsdagen. II.

Da Rolighed igjen var tilveiebragt i Bredestuen efter Optrinet med Hr. Audun og dennes Bortfjernelse, blev Jomfru Margrethe selv opfordret til at fremkomme med, hvad hun kunde have at anføre til sit Forsvar. Den ulykkelige, efter det langvarige Fængselsliv allerede svage unge Pige var imidlertid blevet saa angrebet af de sidste rystende Scener, at hun ikke strax formaaede at reise sig fra sit Sæde og stræbte forgjæves at tale. Pater Laurentius, der stod nær ved og saae denne hendes Kamp, bad da om Tilladelse til at maatte tage Ordet for hende, hvilket og tilstedtes. I et udførligt, men varmt Foredrag gav han nu en nøiagtig Sammenstilling af Alt, hvad han af Jomfruen selv, af hendes Pleiemoder Enken Hennings (i hvis Sted han aflagde Vidnesbyrd, da den Gamle formedelst Alderdomssvaghed og Sygdom ikke kunde møde) og af Andre havde hørt og erfaret om Margrethes Barndoms Historie og senere Skjæbne. Alle hine Omstændigheder anvendte han som Beviser for Sandheden af hendes Paastand, at være Kong Eriks dødtroede Datter, og tilføiede endnu til Bestyrkelse herfor, hvorledes hun ved sin Ankomst til Kongsgaarden i Bergen, strax og uden Bistand havde fundet Vei til Fruerstuen, og i Forveien paapeget

alle Rum der, samt hvorledes hun i det Hele havde viist et saa nøie Kjendskab til Slottets Indretninger og Lokalhistorie, som kun en fra Barnsbeen der Opfødt kunde antages at have. Han sluttede med, som Jomfruens Skriftefader, at bekræfte, hvad ogsaa hendes Fæstemand havde anført, at hun nu forlængst indsaae og hjerteligt angrede sin Vildfarelse med Fordringen paa Norges Krone, en Fordring, som desuden ikke fra først af kom fra hende selv, men som var bleven fremsat for hende af Hr. Audun, der havde opsøgt hende i Lübeck, og til hvem hun, den Uerfarne, dengang maatte have fuld Tillid. Han haabede og, at den arme Kvindes lange Fangenskab og piinlige Udstillen her for den offentlige Ret vilde af høie Vedkommende blive taget som tilstrækkelig Bod for, hvad hun kunde have forbrudt, at hun for den øvrige Anklage maatte vorde frikjendt, saavist hendes rørende Barndomshistorie, hendes ædle Personlighed, hendes Lighed med Faderen og det Tegn fra ham, hun bar i sin Haand, vare Beviser nok for Sandheden af hendes Udsagn.

Medens Laurentius talede, havde Jomfruen, styrket af en Vens, af en Beskytters mildt oplivende Røst, lidt efter lidt igjen samlet saamange Kræfter, at hun, da han endte, kunde langsomt reise sig op og med sagte og bævende, men i den aandeløse Stilhed overalt hørlige Ord henvende sig, ikke til Retten, men til Kongen, saaledes:

„Ædle Herre og mægtige Konge! Jeg behøver vist ikke videre selv at tale min Sag hos Eder, det har min elskede Fæstemand, Ridder Ronald Glenorrin, og min kjære Skriftefader, den ærværdige Laurentius gjort, bedre end jeg selv nogensinde skulde formaaet det, især i denne min Svaghedstilstand. Jeg hensol-

der mig til og bekræfter Alt, hvad disse to oprigtige Vidner have fremført, dog med Undtagelse af Ridder Glenorrins Paastand om, at han alene skulde bære Skylden for min Optræden her i Forening med Jarl Audun. Vi begge have lige Skyld i denne Vildfarelse. Jeg beklager den dybt — jeg beder Dig, Herre Konge, hvis Rettigheder jeg uvidende har krænket, jeg beder Gud og Mennesker, alle om Tilgivelse for den, jeg vil gjøre Bod derfor, saalænge jeg lever — men jeg vil, jeg kan ikke derfor opgive min retmæssige Fordring paa selv at erkjendes for Datter af Kong Erik, for Skotlands Dronning, da Gud saa vidunderligt har klarnet mig Betydningen af min Barndoms store Minder. Han vil ogsaa klarne den for Dig, Du min kongelige Herre og Slægtning, han vil opfylde din Sjæl med Visheden om min Ret, han vil i min svage Stemme lade Dig fornemme Blodets Røst, saa Du ikke længer vil kunne tillukke dit Hjerte for din Broders arme, forraadte Datter, saa Du ikke længer vil kunne taale at see hende staae for Dig som en dødsanklaget Fange, her ved Armesynderbænken, medens Du sidder høit i Herlighed paa hendes Faders Throne. Ak, hun forlanger jo ikke mere at bestige denne, hun veed, den er din Ret alene — hun gjør endog Afkald paa al Fædrenearv her i Landet, hun forlanger, hun beder jo blot om, at Du fra Thronens Høide vil række hende en Forsoningens, en Anerkjendelsens Haand, og saa, om Du end ikke kan aabne dine Arme og dit Hjem for hende — at Du dog idetmindste lader hende med sin trofaste Ridder frit drage bort til Skotland, til hendes Moders Land. See Konge, denne Fordring er retfærdig — den vil Du ikke kunne afslaae mig, din Broders Barn, saasandt jeg her bringer Dig

et Vidnesbyrd fra ham selv — hans eget, Dig velbekjendte Kors med Sankt Olafs Billede — det samme, han gav mig ved Afreisen til Skotland, og som Forrædersken Ingebjørg Erlingsdatter glemte at tage af mit Bryst, den Nat hun solgte mig til John Balliols Udsending."

Kong Haakon, der under denne Jomfruens Tale atter havde viist Tegn paa Bevægelse, og endog engang halvt havde reist sig som forat gaae hende imøde, saa at Sira Aake igjen maatte anvende sin beroligende Ørehviskken — blev, efter hendes sidste Ord, til Mængdens store Forundring just paavirket i modsat Retning. Hans hele Væsen stivnede atter i den sædvanlige Isskorpe, hans Blik fæstede sig med et koldt og haardt Udtryk paa Margrethe, der var bleven staaende i en bedende Stilling, med Reliqviekorset opløftet i sin Haand.

„Man bringe mig det Smykke, Kvinden fremviser!" befalede han nu kort og tørt. Margrethe vilde selv ile frem til Thronens Fod for at bringe ham det — men holdtes tilbage af Vagten, medens en Retstjener tog Korset af hendes Haand og overleverede det knælende til Kongen. Denne undersøgte det nøie, bistaaet af Kantsleren, derpaa lod han sig fra Biskop Narve bringe et andet, som det syntes, aldeles lignende Guldkors, og sammenlignede dette med hint af Jomfruen foreviiste. Endelig lod han begge Smykker levere til Retten og sagde, henvendt alene til den, ikke værdigende Jomfruen et Blik:

„Denne Kvinde har, ved til Pant paa sin foregivne kongelige Herkomst at række mig et Guldkors, hun vil have modtaget af Kong Erik, just ved dette Pant afsagt sin egen Dom. Som hendes hele Paastand om at være Kong Eriks Datter er

falsk og opdigtet, saa er dette Kors ogsaa falskt og eftergjort. Derom kan Retten overbevise sig ved, som jeg, at sammenligne det med det ægte Kong Eriks Kors, som for et Par Dage siden er fundet i den lille Dronning Margrethes Grav i Christkirken, liggende paa Barneligets Bryst, da denne Grav i min egen, Biskop Narves, Kantsler Aakes og flere gode Mænds Nærværelse blev aabnet og undersøgt. Dette Kors blev af mig strax gjenkjendt at have tilhørt min afdøde kongelige Broder, — det vil let kunne skjelnes fra det eftergjorte, især derved, at det er til at aabnes, og indeslutter en Splint af det hellige Træ, hvilket ikke er Tilfældet med det af hin Kvinde fremførte. Man fortfare med Forhandlingerne."

Denne Kongens Erklæring fremkaldte en almindelig Overraskelse blandt Mængden — Alles Blikke vendte sig nu med Uvillie og Haan mod den stakkels fangne Kvinde, der hidtil havde vakt saamegen Deeltagelse. Selv Pater Laurentius veeg forbauset et Par Skridt tilbage fra den, som det syntes i Løgn grebne Pige, og tilkastede hende et spørgende Blik, fuldt af smertelig Tvivl. Hun blev en Stund staaende som forstenet, stirrende med et tomt Blik paa Kongen, som ikke istand til at fatte hans Ord. Da disse endelig gik op for hende i hele deres tilintetgjorende Betydning, slog hun Hænderne for Øinene, som vilde hun holde noget Rædselsfuldt borte fra sig, og sank halv bevidstløs tilbage paa Bænken med det jamrende Udraab: „O Gud! — min Drøm — jeg er fortabt!" — Ronald Glenorrin var den Eneste, der vilde ile hende tilhjælp, men han blev holdt tilbage af de Bevæbnede og paatvunget Taushed, da Rettens Formand først skulde tale, og andre Vidner høres.

Biskop Narve bekræftede nu hvad Kongen havde anført med Hensyn til de to Kors, og gav en omstændelig Beretning om Undersøgelsen af Kongedatterens Grav, hvorefter han antog de der fundne Levningers Identitet med den lille Margrethes Liig for godtgjort. Han afhørte derefter forskjellige Vidner, der paastode at have været tilstede ved Dronning Margrethes Død paa Orkney og ved hendes senere Begravelse i Norge. Blandt disse Vidner tiltrak Et sig særskilt Opmærksomhed: en høi, sortklædt, majestætisk Frue, der traadte ind af Døren bag Thronen og af en Hirdmand med megen Ærbødighed førtes hen foran Rettens Bord. Det var Fru Ingebjørg Erlingsdatter, Greven af Thornbergs Søster, Lendermanden Hr. Thore Haakonssøns Hustru. Hun havde, sagde hun, trods sin Alder og Stilling ikke undslaaet sig ved at drage den lange Vei hid fra Skien for at vidne mod hin frække Bedragerske, der saa skammeligt havde beskyldt hende for at have solgt og understukket den, engang til hendes Pleie betroede, lille skotske Dronning. Med megen Værdighed og Sikkerhed afgav hun derpaa en fuldstændig og sandsynlig Forklaring om sin Reise med Margrethe Eriksdatter fra Bergen til Orkney, om dennes Sygdom og Død der, om Tilbagereisen med Liget, Faderens Gjenkjendelse af dette og dets senere Begravelse i Bergens Christkirke. Hun havde selv dengang, sagde hun, efter Kong Eriks Befaling lagt paa den lille Dødes Bryst det Reliqviekors, som Kongedatteren i Live pleiede at bære, og som nu ogsaa, efter ti Aars Forløb, rigtigt var gjenfundet i hendes Kiste.

Ved Lyden af Fru Ingebjørgs skarpe Stemme vaktes Jomfru Margrethe af den halve Afmagt, hvori hun efter Scenen med Korsene havde været hensjunket. Hun lod Hænderne lang=

somt synke fra Hovedet, saae op — og hendes bange Blik mødte Blikket med det djævelske Udtryk fra det gule, rynkede Ansigt, hun havde seet i Drømmen. Hun foer op — Det er hende! — det var ingen Drøm! — raabte tusinde Stemmer i det arme Offers Indre — hun vilde skrige det ud — men hun kunde ikke, hun stod ligesom fasttryllet af sin Dødsfiendes onde Blikke, — aandeløs, maalløs maatte hun lytte til Fru Ingebjørgs lange Forklaring, hvoraf hvert Ord, om det toges til Følge, indeholdt hendes Dødsdom. Endelig, da den mørke Frue havde udtalt og vendt sine Blikke fra Slagtofferet til Dommerne, fik Margrethes forpinte Bryst atter Luft og hendes Læber Ord, med Harmens, Fortvivlelsens hele Kraft:

„Tro hende ikke, Konge — tro hende ikke, retfærdige Dommere! — jeg siger Eder for Gud, denne Frue er en Løgnerske — en Menneskesælgerske! — To Gange har hun myrdet mig, der aldrig har gjort hende noget Ondt — førstegang som Barn paa Orkney, da hun solgte mig til mine Fiender og udgav mig for død, — andengang her, i disse Dage, i Fruerstuen paa Bergenhuus Slot, hvor hun om Natten har listet sig ind paa mit Kammer — og der — nu seer jeg, det var ingen Drøm — har bortstjaalet, forbyttet mit sidste Klenodie, mit sidste Pant paa Herkomst og Liv — min Faders Kors! — vel af Frygt for, at det skulde forraade hendes Udaad. Thi det ægte Kors var mit fra Barndommen af. — O, giver mig det tilbage — min eneste Eiendom — min Faders Kors! — hør, Du Konge, hvis Du har et Menneskehjerte i dit Bryst, hører, I Dommere — giver mig min Faders Kors igjen — straffer denne onde Kvinde, hun har stjaalet det — hun, ikke jeg, er en Løgnerske!"

Under dette Margrethes voldsomme Udbrud var Fru Ingebjorg bleven staaende udvortes rolig og stiv, kun enkelte Trækninger om hendes sammenbidte smale Læber og de krampagtigt knyttede Hænder forraadte, hvilken Storm der rasede i hendes Indre. Da den ulykkelige unge Pige efter Overanstrængelsen af sine sidste Kræfter atter var sjunket udmattet tilbage paa Bænken, sagde den stolte Frue med fast Stemme til Dommerne:

„Paa slige Beskyldninger af en Vanvittig sømmer det sig ikke for Ingebjørg Erlingsdatter at svare. Jeg vil kun drage Eder til Minde, gode Herrer, at det Kammer, hvori Bedragerſken sov i Fruerstuen, havde kun een Udgang, som Nat og Dag var strengt bevogtet, og at Korset, hvorom her er Tale, fandtes ikke hos mig, men i den sande Margrethes, for ti Aar siden gjenmurede Grav i Christkirken hersteds. — Og nu, I gode Mænd, haaber jeg at have opfyldt min Pligt for Retten. Jeg har Intet mere at sige, men overlader rolig Sagens Afgjørelse til Eders Omsorg, til Hans Kongelige Naades Retfærdighed og Viisdom." Hermed gjorde hun en let Hilsen for Retten, en dyb for Kongen, og forlod saa Hallen ad den Vei, hun var kommen, stiv og ubøielig, uden at kaste et Blik tilbage paa sit og Politikens ulykkelige Offer, den unge, dødblege Pige, der laae henstrakt paa de Sagsøgtes Bænk.

Selv der var Denne dog endnu ikke forladt af Kjærlighed og Medfølelse, medens vistnok intet Hjerte slog for hendes jernkolde Modstanderske. Det var endelig lykkets Ronald Glenorrin at bede og trænge sig hen til sin Elskedes Side; der sank han paa Knæ, greb hendes nedhængende kolde Haand og bedækkede den med Kys og Taarer, idet han tilhviskede hende Trøst i de

ømmeste Ord: „at, om Alle forlod hende, saa var dog han tilbage, han skulde endnu bringe hendes Uskyld for Dagen, han havde endnu en Plan til hendes Frelse." Pater Laurentius havde nu ogsaa, drevet af ubetvingelig Medynk, igjen nærmet sig Margrethe; i hendes Udbrud mod Fru Ingebjørg havde han mere end nogensinde troet at høre Sandhedens Stemme: — saaledes kunde han ikke have taget Feil — han kunde ikke opgive sit Skriftebarn — han traadte derfor atter nær og lagde sin Haand velsignende og beroligende paa hendes dybt bøiede Hoved. Imidlertid skulde et nyt, af Retten fremført Beviis, snart igjen rokke selv hans tilbagevendende Tro paa den Anklagedes Uskyld.

Biskop Narve havde nemlig efter Fru Ingebjørgs Bortgang fortfaret med at føre Vidner og fremlægge Dokumenter, der alle skulde tjene til at bevise den lille Margrethe Eriksdatters virkelige Død, „thi," sagde han, „var denne kun fuldeligt konstateret, saa var dermed ogsaa den falske Margrethes Bedrageri uomstødeligt godtgjort." Det vigtigste Dokument havde han dog klogelig gjemt til Sidst for dermed at gjøre Udslaget, og idet han af et paa Retsbordet staaende Skrin fremtog et gulnet Pergamentsbrev, hvorved der hang et stort Voxsegl, og slog det fra hinanden, henvendte han sig til Kongen saaledes:

„Skulde der, efter Alt hvad her i Retten nu er bleven anført for og imod den Sagsøgtes ugudelige og fra den Onde kommende Paastand, endnu hos Eders kongelige Naade, eller hos nogen Anden, være en Skygge af Tvivl tilbage om denne Paastands Falskhed, saa vil Læsningen af dette Dokument, som jeg herved fremlægger i Retten og for Eders Naades Øine, fuldkommen udslette denne sidste Tvivl. Thi i dette Dokument op-

træder vor elskede afdøde Herre, Eders Naades kongelige Broder, selv som Vidne mod et skammeligt Bedrageri, hvormed man har villet beskjæmme hans Minde og hans hele kongelige Slægt. Eders Naade var, som Enhver veed, fraværende i Oslo, dengang den unge Dronning af Skotlands Liig blev bragt hid tilbage fra Orkney og begravet. I kan saaledes ikke personligt vidne, hvad her foregik i den sørgelige Tid. Men jeg, som alt dengang var Biskop her, jeg kan det — jeg forrettede selv Begravelsen, jeg saae den kongelige Faders dybe Sorg over det tabte, eneste Barn, over de store Forventninger for Udvidelsen af Norges Riges Magt, hvilke med hende lagdes i Graven. Aldrig har jeg dog, midt i denne Sorg, hørt ham yttre mindste Tvivl om Virkeligheden af hendes Død, en Tvivl, der under disse Omstændigheder dog vel maatte være grebet af ham med Begjærlighed, som et Livets lysende Haab. Tvertimod — efterat han havde ladet Kisten aabne og seet Liget — gjorde han ingen Indvendinger mod, at det blev begravet som hans Datter, med kongelig Ære, ved Siden af Moderen, i Steenvæggen paa Nordsiden af Choret i Christkirken her. Almindeligt sagdes der ogsaa, at der om dette Liigskue var blevet opsat et lovformeligt Dokument, forsynet med Kongens Underskrift. Men, som der naturligviis i den følgende Tid af Kong Eriks Regjering og Begyndelsen af den nuværende, ikke kunde blive Spørgsmaal om Brug for et saadant Dokument, maa det være bleven lagt tilside og gik lidt efter lidt i Forglemmelse, indtil det nu igjen, i Anledning af Hr. Auduns og den tydske Kvindes falske Paastande blev tænkt paa og eftersøgt. Længe vare Efterforskningerne i Borgens Brevkammer herom forgjæves — allerede havde man næsten opgivet dem —

der var jo ogsaa ellers Beviisligheder nok for Kongedatterens Død — da fandt man heldigviis, eller vel rettere ved en høiere Styrelse, for nogle Dage siden, idet man undersøgte dette Skrin, som havde tilhørt Kong Erik personligt, et hemmeligt Gjemme, og deri, blandt andre vigtige Brevskaber, ogsaa dette, jeg nu holder i min Haand, og som viiste sig at være just det saa længe eftersøgte Liigskue-Brev. Heri forkynder Kong Erik Magnusson høitideligt for alle Mænd, som dette Brev see eller høre, at han i Nærværelse af sin Kantsler og flere navngivne Herrer, har paa St. Eucharii Dag, Aar efter Guds Byrd eet tusinde to hundrede og Nitti, selv ladet den fra Orkney til Bergen hjembragte Liigkiste aabne, og da med stor Sorg og Hjertens Kvide maattet erkjende det deri hvilende Barneliig for at være de jordiske Levninger af sin kjære Datter Margrethe, Skotlands udvalgte Dronning. Til Bekræftelse herpaa har Kongen selv, tilligemed den daværende Kantsler, tilføiet deres egenhændige Underskrifter, og findes tillige vedhængt et Aftryk af Kong Eriks private Segl. Eders Naade ville nu behage selv at efterse dette Dokument, om I derpaa gjenkjender Eders kongelige Broders Underskrift."

Efterat Pergamentbrevet var Kongen overleveret, og denne, efter en med Sira Aakes Hjælp foretagen Undersøgelse, havde erklæret sig overbeviist om dets Ægthed, blev den Anklagede tilspurgt, om hun havde Noget dertil at bemærke, eller noget Videre at fremføre til sit Forsvar. Den arme Pige, der siden Udbruddet mod Fru Ingebjørg havde siddet ganske afmattet og som overvældet af sin Skjæbne, modtog dette nye knusende Slag med stille Hengivelse og svarede kun med en sagte Rysten paa Hovedet og de svagt henaandede Ord: „Min stakkels Fader! — Og-

saa Dig har de da bedraget! — O, tag mig til Dig i din Himmel! — Der vil Du dog gjenkjende mig!"

Da ingen videre Oplysninger vare at erholde, erklærede Rettens Formand nu Undersøgelserne i Sagen for endte og skred til at forberede Aflæggelsen af den saakaldte Tylvter-Eed, hvorved alle kriminelle Sager efter Kong Magni Gulathingslov skulde endeligt afgjøres. Sysselmanden Hr. Basse Guttormsson opnævnte følgelig sex Mænd paa hver Side af den Sagsøgte, dennes Lige i Stand og hverken beslægtede eller besvogrede med hende. Af disse tolv blev Jomfru Margrethe nu opfordret til at udvælge syv, og det blev hende tillige betegnet, at kunde hun eller hendes Venner dertil skaffe sig fire saakaldte Fangevidner, og disse Elleve da, naar hun selv først trøstede sig til med Eed at fralægge sig den mod hende førte Beskyldning, alle med hende vilde sværge, at de Intet vidste for Gud sandere og rigtigere, end hvad hun havde sagt — da var hun med det samme frikjendt og hendes Paastand antaget, — i modsat Fald var hun med det samme dømt skyldig og Lovens Straf hjemfalden.

Da Jomfruen ikke viiste Tegn til at ville foretage det Fornødne i Anledning af denne Meddelelse, men blev siddende halv aandsfraværende, med Blikket hævet mod Himlen, som om det Hele ikke angik hende, paatog Pater Laurentius, der endnu dog ikke ret kunde opgive Troen paa hendes Uskyld, sig at ordne Alt for den Sagsøgte til Edens Aflæggelse. Af de tolv allerede opnævnte Mænd, der stode opstillede foran Retsbordet, saaledes at de dannede en Halvkreds om den Sagsøgtes Bænk, afviste han de Fem, han troede vare Jomfruens Sag mest ugunstige, derefter søgte han at tilveiebringe de fire „Fangevidner", og efter

gjentagen indtrængende Opfordring til den forsamlede Mængde, lykkedes det ham endelig at faae opdrevet tre, en Munk ved St. Johannis Kloster, en Væbner af Hr. Auduns forrige Hird, og Tydskeren Wernicke Jungmeister, der tiltrods for hans Herres, Borgermesteren von Runesses Overgang til Kong Haakons Parti, dog havde beholdt saamegen Interesse for sin Fædrenestads Pleiedatter, at han ikke ganske vilde forlade hende i Nøden. Pater Laurentius stillede sig selv som fjerde Vidne, og saaledes var nu Tylvten fuldtallig, den Sagsøgte iberegnet. Denne blev nu af Sysselmanden opfordret til først at aflægge Eden. Det blege, skjønne Martyrbillede paa Synderbænken lod en Stund ikke til at fatte, hvad man vilde hende, — indtil Skriftefaderen traadte hen til hende, lagde sin Haand paa hendes og i alvorlige, men blide Ordelag forestillede hende, „at nu var det høivigtige Øieblik kommet, da hun for Guds Aasyn, i Kongens, Rettens og det forsamlede Folks Paahør skulde bekjende sin Synd, eller ved hellig Eed bekræfte, om hun, trods alle mod hende i dette Retsmøde fremkomne Beviser, endnu vedstod sin Paastand at være Kong Eriks Datter Margrethe. Han bad hende betænke, at dennes Dod nu ved saamange troværdige Vidnesbyrd, deriblandt endog Faderens, maatte for Verdens Øine ansees beviist — at en Nægtelse heraf ikke mere vilde nytte, at blot en frivillig Tilstaaelse om selv at være ført bag Lyset maaskee endnu kunde formilde hendes Dommere, — men at Meneed, føiet til Skyld, ikke alene vilde fordærve hendes Legeme her paa Jorden, men og hendes Sjæl hisset i den evige Pine. Dog af Frygt, ved Tvang maatte hun heller ikke fornægte sin indre Overbeviisning — Sandheden, Sandheden fremfor Alt, om den

saa skulde føre hende til Retterstedet — De, der havde Magt over hendes Legeme, kunde ikke naae hendes frelste Sjæl i den evige Salighebs Boliger!"

Opvevet af sin Lethargi ved denne Skriftefaderens Tiltale, kom Margrethe endelig igjen til Samling og klar Bevidsthed om sin Stilling. Hun reiste sig langsomt, støttet paa Ronald Glenorrins Arm, til hun stod i sin fulde Høide med sand kongelig Anstand, medens en let Rødme, som Aftenrødens sidste Skjær, gled over hendes blege Kinder. Hun rakte først sin Haand ud til Pater Laurentius, og sagde vel svagt men dog hørligt for Alle:

„Ogsaa Du har da tvivlet om dit Skriftebarn, ærværdige Fader! — Ak, jeg fortænker Dig ikke deri — Skinnet er stærkt imod mig, og de Ondes Magt saa stor — men vær kun rolig for din Datter i Gud, hun er Sandheden tro, hun skal idetmindste vide at frelse sin udødelige Sjæl. Min virkelige Brøde har jeg jo alt villigt tilstaaet og angret — men det er ingen Brøde, at jeg kalder mig Margrethe af Skotland, Kong Erik Magnussøns Datter, thi saa er i Sandhed mit Navn og min Herkomst, uanseet alle de Løgne og falske Beviser, som derimod ere fremførte, — jeg er derom saa inderligt overtydet, at jeg, med Døden for Øine, her staaer rede til derpaa at aflægge min helligste Eed! — Gud tilgive alle dem, som forfølge mig, og lede dem til Sandhed, som med mig skulle sværge."

Sysselmanden Hr. Basse Guttormssøn foresagde hende nu Eedsformularen, den hun med oprakte tre Fingre og med klar og fast Stemme gjentog. I den hellige Treenigheds Navn fralagde hun sig derved den mod hende rettede Beskyldning,

falskelig at have udgivet sig for Kong Eriks Datter Margrethe, idet hun tog Christus og den hellige Olaf til Vidner paa, at hun virkelig var denne Kongedatter, saasandt hun vilde hjælpes af Gud og hans hellige Ord. Den Sikkerhed og Freidighed, hvormed hun aflagde denne Eed, gjorde synligt et stærkt Indtryk paa mange af de Tilstedeværende, og den erindredes ofte siden, naar Folketalen kom paa den „falske" Margrethe og hendes ulykkelige Skjæbne. Hun blev endnu staaende opreist, indtil Sysselmanden havde opfordret de elleve Mænd til nu ogsaa at sværge, om de Intet vidste for Gud Sandere og Rigtigere, end hvad den Sagsøgte nys havde fremført og besvoret. En forventningsfuld Stilhed herskede nu i Salen — Enhver troede at kunne høre sit Hjerte banke, — af de Elleves Svar afhang jo nu Kongeglands eller Fængsel, Liv eller Død — vilde de Alle sværge for den Anklagede, saa var hun frelst, saa var hun frikjendt, erklæret for Kongedatter — faldt kun Een af dem fra, vægrede kun Een sig for at sværge — da var hun fortabt — fordømt som Høiforræderske og Bedragerske — skyldig til at lide en piinlig Død. Uvisheden varede ikke længe, kun et Par Øieblikke, der dog syntes den Anklagede og hendes faa Venner at udstrække sig til ligesaamange Timer. Syv af de Elleve, de af Sysselmanden Opnævnte, nægtede at aflægge den af dem forlangte Eed, idet de som Grund herfor anførte, at de ved Retsforhandlingerne idag vare blevne fuldkommen overbeviiste om Margrethe Eriksdatters Død, følgelig ogsaa om den sagsøgte Kvindes Falskhed. Sagen var dermed afgjort — om de fire Fangevidners Eed kunde der nu ikke mere blive Tale — de taug — og lode det i Uvished, om de ikke ogsaa vilde have vægret sig

ved at sværge. Alle, undtagen Vagten og Ronald Glenorrin, fjernede sig nu fra den Dømte, der sank kraftesløs tilbage paa sit Sæde, bleg og stille, som en knækket Lillie — hendes Øine vare lukkede, hendes Hænder foldede, ingen Lyd kom over hendes Læber, man saae kun, at hun bevægede dem sagte, som til Bøn.

Biskop Narve forkyndte nu, efter Samraad med sine Bisiddere, den efter Loven faldne Dom, der gik ud paa, at Skipperdatteren Margrethe Hennings fra Lübeck, som overbeviist om Høiforræderi, Meneed, Bedrageri og Løgnens sorte Kunster, skulde føres af Bøddelen ud til det almindelige Rettersted paa Nordnæs, og der, til Bod for sine Misgjerninger og til Skræk for Andre, lide Døden paa Baalet.

Efter Forkyndelsen af denne skrækkelige Dom foer et triumpherende Smiil over Sira Aakes Ansigt, medens Kongens forblev stivt og alvorligt, som sædvanligt. Ellers hørtes rundt i Salen en dæmpet Mumlen, hist og her blandet med forgjæves undertrykt Hulken.

Biskoppen henstillede nu til Kongen at stadfæste Dommen og hæve Retsmødet, der skulde fortsættes næste Dag til Behandling af Sagerne mod den Dømtes Medskyldige.

Kongen reiste sig, og vilde netop tage Ordet, da han blev afbrudt af en stærk, ungdommelig Røst, der med én forunderlig Magt klang igjennem Salen og tiltvang sig Alles, selv hans Opmærksomhed. Denne Røst var Ronald Glenorrins. Den unge Mand havde under Domsafsigelsen atter knælet ved sin Elskedes Side, nu foer han med Eet op og vendte sig, flammende af længe tilbagetrængt Harme og af en stærk Beslutnings Ild, mod Kongen med disse Ord:

„Hør mig — Kong Haakon! — hør mig, en skotsk Ridder, før Du for evig brændemærker dit Ridderskjold ved at stadfæste en uretfærdig Dødsdom, ved at overgive en uskyldig ung Pige, din Broders Datter, Skotlands fødte Dronning, til Baalets Flammer. Thi hun er alt dette, den unge Pige, saasandt hun derpaa har aflagt sin hellige Eed, hun er det, trods Eders stjaalne Reliqviekors, Eders opdigtede Vidnesbyrd, Eders forfalskede Pergamentbreve! — Hendes Sag er endnu ikke forbi. Jeg indstævner den herved fra Eders uretfærdige Menneskedom til Guds ufeilbare, jeg forlanger en Gudsdom prøvet, efter gammel, ridderlig Skik. Jeg, Ronald Glenorrin, skotsk Ridder, tilbyder mig herved at træde i Skranken paa Liv og Død for Margrethe af Skotland, mod Enhver, som maatte benægte Sandheden af hendes Udsagn — han være Konge eller Ridder, Væbner eller Bonde, naar han blot kan føre Sværd og Landse og kjæmpe efter Dystridtets Love. Gud vil da selv dømme og give Seiren til den retfærdige Sags Kjæmper! — I høre det Alle! Gudsdom ved Tvekamp er fordret i Pigen fra Norges Sag!"

Her holdt Ronald inde for at vente Svar fra Kongen. Denne, der ikke havde villet følge Sira Aakes Raad, strax at lade Fredsforstyrreren føre bort, ligesom før Audun, sagde nu roligt:

„Vi have ladet Dig tale ud, Skotlænder, fordi vi derved vilde give denne hæderlige Forsamling et Beviis paa Vor Langmodighed og Retfærd i disse sørgelige Forhandlinger. Men nu er det ogsaa nok. Den falske Margrethes Sag er afgjort — fuldstændigt Forsvar og Modbeviis er ført — Eed prøvet — Dom er fældet efter Loven — og denne Dom stadfæste Vi her-

ved. Ingen anden Gudsdom gjøres her nødig, og mindst har Du, fortvivlede Svend, Ret til at fordre den og at optræde som den Dømtes ridderlige Kjæmper — Du er jo selv hendes Medskyldige og skal imorgen stilles for Retten her, som hun idag — bered Dig da paa dit eget Forsvar, om Du har noget, og husk, Du og Alle, at her i Norge dømme vi efter Lands Lov og Ret, ikke efter Spydsodden. Man føre nu den Dømte og hendes Medskyldige bort. Retten er hævet for idag."

Hermed gjorde Kongen Tegn til sit Følge at forlade Salen og var allerede ifærd med at stige ned fra Thronen, da Ronald Glenorrin, grebet af Fortvivlelsens Raseri, med Kjæmpekraft vristede Vaabenet fra den ved hans Side staaende Vogter, i eet Nu sprang over Rækværket, styrtede med opløftet Sværd henimod Kongen og kastede sin Handske for dennes Fødder, høit raabende: „Jeg udæsker Dig, feige Konge og Kvindebrænder, til at møde mig i aaben Kamp for min Fæstemø, for Pigen fra Norge!"

Disse Ord bleve den trofaste Ridders sidste. Thi Følgets Hirdmænd og Vagten kastede sig strax over den Rasende, der syntes at true Kongens Liv — han satte sig til Modværge — i næste Øieblik laae han, gjennemboret af mange Sværd og Landser, død paa Thronens nederste Trin, der farvedes af hans unge Livsblod. Han var lykkelig. Han vandt dog en rask Død, i Kamp for sin Elskede.

Hun skulde tømme Lidelseskalken tilbunds. Hun saae ham falde og sank i samme Øieblik selv livløs til Jorden. Ak, hun havde ikke udstridt, som han. Afmægtig blev hun af Vagten baaret til det for Dødsdømte bestemte Fængsel.

Retten erklærede Ronald Glenorrin at være falden paa sine Gjerninger.

Dybt rystet forlod Kongen Salen, nu gjennem Døren bag Thronen for ei at skride over Liget og den blodbestænkte Midtgang. Den forfærdede Mængde adspredtes ogsaa hurtigt, som Avner for Vinden, og i Bredestuen blev den dræbte Ungersvend alene tilbage. Snart kom dog Tjenere for at bortskaffe Liget og udslette det sidste blodige Spor af denne Retsdags sørgelige Forhandlinger.

En og tyvende Kapitel.

Kongen reiser. Due og Ravn.

Kong Haakon havde efter disse uhyggelige Tildragelser hverken Rast eller Ro mere i Bergen. Selv under sædvanlige Forhold yndede han ikke meget Opholdet i denne By, men nu saameget mindre, under den ophidsede Stemning, som Jomfru Margrethes Domfældelse og det blodige Optrin ved Retsmødet der havde vakt. Dertil kom vel ogsaa, at han ikke skjøttede om at være tilstede i Bergen ved de forestaaende Henrettelser. Men som den officielle Grund til Afreisen anførtes, at han havde givet sin Dronning Løfte om at ville feire Julen med hende og Hertug Erik i Oslo. Tiden var nu skredet nær ind under denne Høitid, og Kongen havde ingen Dag at bortgive, vilde han trods Vinterstormene naae Viken nogenlunde betimeligt. Sira Aake tilskyrkede ogsaa denne hurtige Afreise — han frygtede vel

for, at Kongen under Trykket af den her almindelige Medlidenhed for den domfældte Pige endnu skulde lade sig bevæge til at formilde hendes Straf, eller at de hemmelige Drivefjedre, hvormed han selv havde ledet Retshandlingen, maaskee endnu, inden Alt var forbi, kunde komme for Dagen. Han saae derfor nu gjerne Kongen bortfjernet saasnart som muligt, og for at vinde frit Raaderum tilbød han selv at ville blive tilbage i Bergen nogen Tid, for i Kongens Sted at bringe Alt i Orden der. Haakon tog gjerne mod dette Tilbud, der sparede ham for mange Ubehageligheder og tillod ham des snarere at drage hjem til sit kjære Oslo. Han beroligede sig selv med den Tanke, at han jo samvittighedsfuldt havde udført det Ærinde, hvorfor han var kommen til Bergen — han havde jo nu selv præsideret i Retsforhandlingerne mod den falske Margrethe og overbeviist sig om, at denne Sag var nøie undersøgt og lovlig paadømt.

Der var dog endnu en anden Sag, som maatte tilendebringes inden Kongens Afreise, nemlig Sagen mod Hr. Audun. Den kunde vel egentlig ansees afgjort med Margrethes, men den endelige Dom over den fornemme Fange skulde dog afsiges, og denne Dom ikke blot grundes paa hans sidste aabenbare Oprørsforsøg, men tillige paa hans foregaaende, mere dunkle Forbrydelser, der synes at have været af den Natur, at Kongehusets Ære ikke kunde taale deres Offentliggjørelse. Derfor var det vel ogsaa, at Hr. Audun, efter hans farlige Optræden paa den nys beskrevne Retsdag, ikke mere blev offentligt forhørt — en særskilt Ret blev nedsat, bestaaende af Kongen selv, Sira Aake og Biskop Narve — denne Rets Møder holdtes hemmelige, og kun af Dommen, der blev afsagt og forkyndt Dagen før Kon-

gens Afreise, kunde man slutte, at derunder var fremkommet Beviser, ikke blot for hans sidste aabenbare Høiforræderi, men ogsaa for andet skjændigt Niddingsværk. Thi Dommen lød, mod al Sædvane med en saa fornem Herre, der tillige var grebet med Sværd i Haand, ikke paa, at han skulde henrettes med Sværd, men paa den haardeste, mest vanærende Niddingsstraf, den nemlig, at han skulde hænges i en Galge, og alt hans vidtløftige Jordegods inddrages under Kronen. Over de egentlige Aarsager til denne vanærende Skjærpelse af Dødsstraffen for Hr. Audun Hugleikssøn har der altid siden hvilet et hemmelighedsfuldt Slør, der kun lidet løftes ved de halv ufrivillige Yttringer, vi i Løbet af denne Fortælling have hørt Audun udstøde af sit Indres grufulde Mørke, hin første Nat paa Hegranæs, og tilsidst under Retsmødet i Bredestuen. Sammenholdte med Kong Haakons Spørgsmaal i Samtalen med Sira Aake, kunne vistnok hine Hr. Auduns Yttringer siges at bekræfte Sagnet, om at han skulde have vanæret og siden bortskaffet Kongens, eller som hun da kaldtes, Hertugens Brud Isabella af Joigny, da han i Aaret 1295 som Gesandt førte hende hjem fra Frankrige. Men vi hverken kunne eller ville her trænge dybere ind i hine dunkle Fortidsregioner af Hr. Auduns Liv — det er kun med den Deel af dette, som griber ind i Pigen fra Norges Skjæbne og Historie, vi her have havt at gjøre. — Saameget er ialfald vist, at Hr. Audun og Kong Haakon siden hin ulykkelige Gesandtskabsreise havde været dødelige Fiender, og at den Sidstnævnte vel ikke ugjerne greb den Leilighed, som Hr. Auduns Indblanding i den falske Margrethes Sag nu gav ham, til at faae sin frygtede Fornærmer vanærende afstraffet, uden derfor at maatte

offentliggjøre sit egentlige Motiv. Det kostede ham saaledes liden Overvindelse at undertegne Hr. Auduns Dødsdom, hvilket derimod desmere var Tilfældet med Margrethes, trods alle de uomstødelige Beviser, han troede tilveiebragte for hendes Falskhed. Han kunde ikke tilbagetrænge en uforklarlig Følelse af Angst og Uro, da Domsbrevet blev ham forelagt til Underskrift. En indre Stemme syntes at tilhviske ham: Underskriver Du her, er det din egen Slægts Dødsdom! — Kun Sira Aakes Opmuntringer og Forestillinger bragte ham endelig til at udføre det afgjørende Pennestrøg. Og saa var han ret glad ved at kunne drage bort og overlade Dommens Udøvelse til Andre. Han var, sagde han, Konge og Dommer, ikke Bøddel. Han vilde ikke selv bestemme, ikke engang vide, paa hvilken Dag Henrettelsen skulde foregaae, dog betydede han Sira Aake strengeligen, at det ikke maatte skee, før de store Festdage vare over — den hellige Juletid skulde ikke besudles med Blod. Han indskjærpede ogsaa omhyggeligt, at fuld kirkelig Bistand maatte komme de Dødsdømte tildeel, navnlig at Pater Laurentius fremdeles skulde have fri Adgang til sit Skriftebarns Fængsel.

Efter saaledes, som han gjerne vilde faae sig selv til at troe, at have ordnet Alt paa det Bedste, gik Kong Haakon en Morgen tidlig, nogen Tid efter Retsmødet, i al Stilhed ombord paa sine Skibe, fulgt af endeel af sin Hird, den øvrige Deel blev tilbage til Kantslerens Beskyttelse og Borgens Bevogtning. I Kongens Reisefølge saaes ogsaa Hr. Basse Guttormssøn, som dels efter egen Begjæring, (han havde vel heller ikke Lyst til at være Margrethes Bøddel), dels efter Sira Aakes Tilskyndelse var bleven forsat fra sin Syssel i Bergen til en lignende

i Viken. Som hans Eftermand paa Bergenhuus Slot var Hr. Thorstein Finnssøn bleven udnævnt til Belønning for hans Tjenester ved Hr. Auduns og Jomfru Margrethes Fængsling. Af ham havde Sira Aake ingen Blødhjertethed at befrygte. Hr. Bjarne Lodinnssøn, der havde faaet Brev paa Kongens Gunst, var derimod ikke at opdage i dennes Følge — hans omhyggelige Broder-Kantsler fandt det vel raadeligst at lade ham forsvinde endnu nogen Tid, indtil Dønningerne efter denne Storm ganske havde lagt sig, og den særdeles brugbare Magister igjen med nogenlunde Sikkerhed kunde opdukke.

Det var en raa, taaget Morgen, da Kongen forlod Bergen. Kun faa Mennesker vare paa Bryggen, og disse hilsede ham taust. Der hvilede en trykket Stemning over Alle, tung som den Vintertaage, der bedækkede Vaagen og Byen. Men tungest var Vægten i Kongens eget Bryst — denne Vægt havde lagt sig der siden Ronald Glenorrins Drab og siden den Stund, han underskrev Margrethes Dødsdom, og den forlod ham aldrig mere, skjøndt han jo nu drog bort fra denne gamle, mørke By, hvor blodige Skuespil var i Vente, til sit lyse, venlige Oslo, til den glade Julefest ved hans skjønne Dronnings muntre Hof.

Vi kunne ikke ledsage ham did, men maa bede Læseren at forblive med os endnu en liden Stund i det nu saa uhyggelige Bergen for der at følge Pigen fra Norge til Slutningen af hendes Bane, idet vi dog love, at Skildringen af dennes Rædsler skal blive saa kort og lidet detailleret som mulig. Martyriet har ogsaa sin skjønne og opløftende Side, og ved denne ville vi mest dvæle.

Fra Retssalen var Jomfru Margrethe, som vi have hørt,

afmægtig bleven baaret bort, dog ikke tilbage til det runde Kammer i Fruerstuen, hvor hun før havde boet, men til et af de for Statsforbrydere og Dødsdømte bestemte Fangerum i Borgens søndre Taarn. Den Celle, som der blev hende anviist til sidste Bolig, laae vel ikke, som Hr. Auduns, under Jorden, men den var dog fængselsagtig nok: fra de raa Muurvægge nedhang Spindelvæv for Tapeter — et Skydeskaar høit oppe i den tykke Muur indlod kun sparsomt Lys — i det ene Hjørne gabede et koldt Arnested, i det andet en af grove Brædder sammenslaaet Seng, fyldt med Halm. Paa denne haarde Brix blev den arme Kongedatter lagt, og var det synderligt rørende at see denne blege, fine, endnu i sin Dødsafmagt saa yndige Pigeskikkelse henstrakt paa det usle Straaleie, omgivet af plumpe, vildt udseende Bevæbnede. Selv disse bleve ikke urørte ved dette Syn — før de forlode Cellen, kaldte de paa Fangevogterens Kone, at hun skulde bistaae den Afmægtige. Dette skede ogsaa — den simple Kone med det raa, haarde Udvortes eiede mere Barmhjertighed i sit Bryst end den fornemme Dame oppe i Fruerstuen — hun, den stolte Fru Ingebjørg, der nu anden Gang havde bragt sit Offer til Fordærvelsens Rand. Da Pater Laurentius, i sin Egenskab af den Dødsdømtes Skriftefader, efter nogen Tids Forløb havde skaffet sig Adgang til hendes nye Fængsel, fandt han dette tarveligt oprydder, Ild antændt paa Skorstenen og den gode Kone siddende ved den syge Fanges Seng, der nu var bedækket med varme Tæpper. Margrethe gjenkjendte ham ikke — skjøndt hun var vaagnet af sin Afmagt, var hun dog ikke vaagnet til Bevidsthed — en heftig Feber havde grebet hende — forvildende Drømme drog forbi hendes Sjæl og skjulte den skrækkelige Vir-

kelighed — hun laae stille og talede sagte med sig selv. Ved at lytte efter kunde Laurentius af enkelte tydelige Ord og Navne forstaae, at hun snart var hos sin Fader i Bergens Kongsgaard, — snart i Lübeck hos sin Pleiemoder — snart paa Skibet hos sin Elskede, fuld af Haab om Fremtids Lykke, snart med ham paa Svalgangen i Audunargaarden, givende ham sit Hjertes Tro, — nu hørte hun Sølvklokkerne ringe fra Apostelkirken, nu var hun der og skriftede for Pater Laurentius, der ogsaa virkeligt, uden at hun vidste det, modtog dette Drømme-Skriftemaal og rørtes til Taarer derover — thi de Bekjendelser, han deri hørte, vare saa naive, saa uskyldige som Barnets! — Og denne rene Sjæl havde han et Øieblik kunnet mistænke for Falskhed og Løgn! — Saaledes laae hun i flere Dage stille hen i denne Drømme-Tilstand, og stedse var det kun venlige, lyse Scener af hendes foregaaende Liv, hvori hendes Sjæl vuggedes — det var ligesom Drømmenes Alf af Barmhjertighed havde borttaget fra hendes Sjæl al Erindring om de oplevede Rædselsscener, al Bevidsthed om de kommende. Pater Laurentius nænnede ikke at vække hende af denne smertedulmende Febertilstand, skjøndt han maaskee havde formaaet det, da han, som de fleste Præster paa den Tid, ikke var ubekjendt med Lægekunsten. Hvor ofte, naar han sad ved hendes Leie og saae den barnlige Fred, der hvilede over disse lukkede Øine, og det lyksalige Smil, der bævede om disse blege Læber — bad han ikke til Gud, at Han i sin Naade vilde ganske befrie denne halvløste Sjæl fra Legemets Baand, inden den igjen vaagnede til Følelsen af disse, til Lidelsen i Kjødet. Men saaledes var det ikke Guds Villie — gjennem Lidelsen skulde hun fuldstændigt luttres til at modtage Martyriets Krone.

En Morgen kom Pater Laurentius til Jomfru Margrethes Fængsel med mere end sædvanligt tungt Hjerte. Han havde netop erfaret, at Kongen var reist, og at Sira Aake var bleven tilbage paa Borgen med Fuldmagt til at lade de affagte Domme exeqvere strax efter Jul. Det lønlige Haab, han endnu stedse havde næret om dog tilsidst at kunne bevæge Kongen til Naade, eller ialfald til Formildelse i Straffen for den dømte Pige, maatte han nu ganske give Slip paa. Af Sira Aake, det vidste han vel, var ingen Formildelse at vente. Hr. Basse Guttormssøn var ogsaa reist, og dermed den sidste af Slottets formaaende Mænd, der engang havde været velvillig stemte for det ulykkelige Pigebarn. Nu havde den gode Pater kun det sørgelige Haab tilbage, at hendes Sygdom, der i de sidste Dage syntes at have tiltaget, skulde befrie hende ved en naturlig Død, før Bøddelen kom og krævede sit Offer. Da han under disse Tanker traadte ind i den velbevogtede Gang, som førte til Jomfru Margrethes Celle, mødte han Fangevogterens Kone, hendes Pleierske, der just kom ud derfra. „Sira," tiltalte hun ham, „det er godt, I kommer — der er skeet en Forandring med vor syge Fange inat."

„Saa er det vel forbi?" spurgte Laurentius med bevæget Stemme, hvori Sorg og Glæde blandede sig.

„Ak nei, det er ikke saa vel," svarede Konen, „tvertom, jeg troer, de faaer hende levende paa Baalet alligevel. Hun har i Nat faaet sin Samling igjen — husker Alting og forlanger stærkt efter at see Eder, ærværdige Herre!"

„Gud! dine Veie ere usporlige!" udbrød Præsten, idet han foldede sine Hænder og ilede ind til den Fangne, saa fort Laase og Skaader af Vagten kunde blive fratrukne.

Han fandt virkelig, som Konen havde sagt, Jomfru Margrethe siddende halvt opreist i Sengen, vel bleg og mat, men med klare Øine og med alle Tegn paa tilbagevendt Bevidsthed. Hun nævnte tydeligt hans Navn og udstrakte mod ham sin afmagrede Haand. Han tog den og satte sig ved Siden af hendes Leie.

„Mit Barn", begyndte han venligt, „Du gjenkjender mig altsaa nu? — Du har været længe syg og fra Dig selv."

„Jeg veed det," svarede hun ganske sagte, „den gode Kone har sagt mig det — hun sagde mig ogsaa, at Du hver Dag er kommet hid for at see til mig, den Dødsdømte, saa jeg dog ikke er forladt af alle Mennesker. Tag en Døendes Tak derfor."

„Det er Præstens Pligt at følge sit Skriftebarn til det Sidste", sagde Laurentius med Betydning.

„Jeg forstaaer Dig, — Alt er endnu ikke overstaaet — skjøndt vel det Værste — Retsdagens langsomme Kval — min Elskedes Drab — hvad kunne de gjøre mig mere? — Lad dem kun pine dette arme Legeme endnu en liden Stund — Sjælen kunne de dog ikke forhindre i at drage til sit lykkelige Hjem, til de Elskedes Sted. Laurentius — naar — naar vil dette skee?"

„Hvis ikke Gud bortkalder Dig — eller anderledes bestemmer — har Kongen givet Dig Frist til efter Helligdagene", svarede Pateren med bortvendt Aasyn.

„Ak — saa længe!" sukkede Margrethe. „Det havde dog været bedre at kunne feiret Julegläden histoppe med min Fader og min Fæstemand. Thi jeg veed det nok — han er gaaet foran mig. — Ronald!" vedblev hun derpaa som for sig selv „min trofaste Ridder! — det var da saaledes Du vilde kjæmpe for din Blantseflor — Du vilde begjære Guds Dom for hende — efter-

som Menneskenes var saa uretfærdig — og Du maatte lade dit unge Liv for det: — de dræbte Dig for din Elskedes Øine. — Laurentius — siig mig — Du saae ham ogsaa falde — ikke sandt? — han er virkelig borte — de kunne ikke pine ham længer?"

„Hans Død var øieblikkelig — og Retten dømte ham at være falden paa sine Gjerninger som Den, der havde løftet Sværd mod Kongen," var Præstens ligefremme Svar. Han følte vel, at her var ingen Tilsløren af det Skete paa rette Sted.

„Saa har Retten atter dømt Uret," udbrød Margrethe med en Rest af Heftighed — „Ronald faldt i ærlig Kamp — han havde offentligt udæsket Kongen, min Anklager og min Boddel, — kun denne havde Skyld — istedetfor paa Riddervíis at træde i Skranken mod min Kjæmper — lod han ham myrde ved sine Leiesvende. Fader — Du troer dog ikke, at Ronald faldt paa sine Gjerninger? — at han gik bort i Brøde?"

„Hans Fristelse var stor," sagde Laurentius undvigende, „de havde drevet ham til det Yderste, han vidste ikke, hvad han gjorde. Har han overilet sig ved at blotte Sværd mod Herrens Salvede, saa vil Gud tilgive ham for hans Kjærligheds Skyld, for dine Bønners Skyld, for din Forsoningsdøds Skyld, Du min haardt prøvede Datter!"

„Jeg veed, jeg skal gjensee ham i Salighed," sagde Margrethe med himmelsk Fortrøstning. „Men, Fader," vedblev hun, vendende tilbage til Jorden, „hvor have de gjort af hans Levninger?"

„Som dømt for Høiforræderi er hans Liig begravet paa det Sted, hvorhen ogsaa Du, min Datter, snart skal føres, hvis ikke Gud endnu sender Frelse."

„Jo, min Fader," udbrød Pigen begeistret, „Han vil sende mig Frelse — just paa hint skrækkelige Sted, hvorhen jeg nu med Glæde vandrer, da jeg veed, at jeg der ogsaa jordisk skal forenes med min Elskede. Derved vil dette Forbandelsens Sted vorde et Velsignelsens, der vil komme en Tid, da vor Uskyldighed der vil blive anerkjendt og troet af Folket — da vil vor Grav vorde renset og helliget — da, Fader Laurentius, vil Du reise et Kors der og læse Messe for den offrede Kongedatters og hendes trofaste Ridders Sjæle — ikke sandt, det lover Du mig?"

Præsten lovede helligt at opfylde den skjønne Sværmerskes Bøn, hvis det blev ham muligt. Hun trykkede hans Haand, men da han reiste sig for at lade hende i Ro, holdt hun ham tilbage med de sagte Ord: „Endnu et Spørgsmaal — ærværdige Fader, før Du forlader mig — hvorledes lider min gamle Fostermoder? — har Ingen taget sig af hende, hjælpeløs og forladt som hun er."

„Den bedste Hjælper har taget sig af hende, min Datter — jeg tænkte først ikke at sige Dig det, da jeg vidste, Du havde Kummer nok desforuden — men nu seer jeg, det vil kun gjøre Dig godt at erfare, at gamle Moder Herdeke har faaet Hvile. Da jeg efter Retsdagen kom op i det runde Kammer, hvor Du veed, hun var ladt syg tilbage — fandt jeg hende blidt indslumret i Døden, med Hænderne foldede over din Bønnebog, den, Du havde malet til hende i Lübeck. Jeg skal siden bringe Dig den."

„Tak, Fader," hviskede nu den Fangne, idet store Taarer rullede ned ad hendes indfaldne Kinder. „Tak for dette Budskab! — Du har Ret — det var kun glædeligt. Gud skee Lov, som lukkede de gamle, trofaste Øine, før de saae hendes Mar-

grethe paa — —" her taug hun gysende — en Skjælven foer igjennem hele hendes Legeme. Men snart fattede hun sig igjen og vedblev mildere: „Ak, ja — Moder Herdeke! — Du raadede mig nok fra at drage til dette „skrækkelige Norge", som Du kaldte det. — Du har da faaet Ret — mere end Nogen af os dengang tænkte — dog, min Skjæbne maatte jo opfyldes. Og nu er Du jo ogsaa gaaet foran mig til et bedre Land — og venter mig der med alle mine Kjære. — Nei, ikke alle — Du, Fader Laurentius, bliver her tilbage for at hjælpe mig over den sidste Strid. — Du seer til mig hver Dag, jeg endnu har igjen at lide — ikke sandt? — Tak — tak — jeg vidste det nok, — nu er jeg saa træt."

Her sank hun udmattet tilbage paa Leiet, og Pater Laurentius forlod hende ikke, før han saae, at en sød Søvn atter havde bredt sit milde Forglemmelsens Dække over saa megen Sorg og Nød — da kaldte han Vogterkonen til og gik dybt rørt, men trøstet bort for at varetage sine kirkelige Forretninger.

Saa ofte disse tillod det, ilede han senere, i den givne Frist, tilbage til den dødsindviede Jomfru og fandt hende hver Gang mere styrket, mere forsonet med sin Skjæbne, mere bortvendt fra denne Verden. Hun sagde ham ofte, „at selv om det Utrolige skede, om Naade og Liv her paa Jorden endnu tilbødes hende, vilde hun ikke kunne glæde sig derover — hvad havde hun her mere at leve for? — Hun vilde følge sin Frelser efter og lide Forsoningsdøden, skjøndt ikke uskyldig, som han — hun maatte jo affone sin Brøde, den, uretmæssig at have udrakt Haanden efter sin Farbroders Krone. Rigtignok — hendes Kjød og Blod bævede tilbage for den grusomme Dødsmaade — hun vilde jo

gjerne have den formildet — men — kunde det ikke skee, saa vilde hun bestige Baalet med Korsdragerens Billede for sine Tanker — Han, Guds Søn, den Rene og Uskyldige, havde jo ikke bævet tilbage for den grusomste Død — han vilde dulme hendes Smerter og føre hendes Sjæl paa Duevinger til sit Paradiis."

Pater Laurentius gjorde endnu et Forsøg paa at faae idetmindste dette hendes sidste Ønske opfyldt. Han henvendte sig til Biskop Narve og fremstillede for ham den unge Dødsdømtes rørende Hengivelse og Taalmod — bad om hans Medvirkning hos Sira Aake, at hendes skrækkelige Straf kunde blive formildet. Den svage Biskop, uagtet han følte sig overbeviist om Retfærdigheden af den afsagte Dom, lovede dog at gjøre hvad han kunde — men Alt strandede paa Kantslerens urokkelige Beslutning: — Kongen havde jo stadfæstet Dommen — det var ham befalet at lade den udføre efter Bogstaven — der maatte jo og nu statueres et afskrækkende Exempel for at hindre lignende Bedragerier i Fremtiden. Laurentius maatte lade sig nøie med dette Svar — men han sagde naturligviis Intet til Margrethe om sit mislykkede Forsøg.

Dagene gled hen — den her saa stille Juletid var forbi. Kun eet af Pater Laurentii Besøg hos sit Skriftebarn ville vi endnu dvæle ved. Paa den hellige Sylvesterdag — sidste Dag i Aaret 1300 — lukkedes han om Morgenen, som sædvanligt, ind til hende. Hun sad nu oppe — og havde sin Bønnebog paa Skjødet. En besynderlig straalende Glands laae i hendes dybe blaae Øine, der nu syntes dobbelt store i det blege, udtærede Ansigt. „Kjære Laurentius," sagde hun med glad Stemme, „jeg har havt en herlig Drøm inat, — nei — vel ingen Drøm

— hellere en Aabenbarelse fra de Saliges Boliger, hvorhen jeg selv snart skal komme. Min kongelige Slægts Stamfader — dette Lands Skytspatron, den hellige Kong Olaf stod for mig saaledes, som han staaer afbildet i Bergensfarer-Kapellet i St. Mariakirken i Lübeck. Han saae venligt paa mig — og sagde med saligt trøstende Stemme nogle Ord, som jeg engang i hint Kapell ogsaa havde troet at høre: „Vær trøstig, min Datter — Du skal bære min Krone!" — Dengang misforstod jeg disse Ord — jeg troede den Hellige mente hans og mit Fædrelands jordiske Krone — nu forstaaer jeg først, han holdt mig værdig til at bære hans Martyrkrone! — Nu har han anden Gang indviet mig til denne høieste Ære! — Jeg hørte og et andet Ord fra hans hellige Mund: „Tilgiv din Farbroder — han veed ikke hvad han gjør — han dræber i Dig sin Slægts Lykke.". — Saa var Synet forsvundet. O, Laurentius — jeg kan jo ikke selv bringe denne Hilsen til Kong Haakon — han er jo reist — og jeg snart borte — bring Du ham den fra mig, fra St. Olaf! — Siig ham, at jeg tilgiver ham af Hjertens Grund — han troede vel at dømme efter Ret — han var selv bedraget af falske og onde Raadgivere. — Siig ham, at naar jeg kommer til min Fader, vil jeg bede ogsaa denne at tilgive sin Broder, maaskee derved den Straffedom endnu kan borttages, som efter min Skjændselsdød skulde komme over vor Slægt! — Siig ogsaa til Hr. Audun, hvis Du seer ham, før han lider sin Straf, at jeg ogsaa tilgiver ham den Ulykke, han ved sine forbryderske Planer har bragt over mig og min Fæstemand — at jeg hos Gud vil bede for hans mørke Sjæl! — Og nu — kjære Fader Laurentius — er jeg færdig med denne jammerfulde Ver-

den — Sankt Olaf har indviet mig til en bedre. — Giv mig nu til Vandringen derhen det hellige Viaticum!" — —

Tre Dage derefter — paa den hellige Genovevas Dag, Aar efter Guds Byrd 1301, saaes et sørgeligt Tog at bevæge sig gjennem Kongsgaardens søndre Port. Det var Jomfru Margrethes Dødstog. Omgivet af Bevæbnede og Munke skred hun langsomt frem, midt imellem Pater Laurentius og en anden Præst, der begge støttede hende. Ak, hvor anderledes var hun nu udseende, end da hun sidst red ind ad denne samme Port, smykket og hilset som Dronning, straalende af Ungdomsskjønhed, — af Haab om Livets Lykke! — Bleg og udtæret efter de lange Sjæls- og Legemslidelser, saae hun nu næsten ud som et vandrende Liig, i den hvide, uldne Nonnedragt, der hang løst om hendes afmagrede Skikkelse; kun de dybe, blaa Øine lyste endnu med forunderlig Ungdomsglands under det hvide Liin, der bedækkede hendes Hoved og Pande. I sine foldede Hænder bar hun den Korsfæstedes Billede. Da hun kom til Udgangen af Porten og saae Stranden og de lige over for Vaagen beliggende Høider, som til Vidne om hendes Uskyld, bedækkede med nyfalden Snee, og den store Folkemængde lydløst ventende som i andægtig Stilhed, — da standsede hun, lod sit Blik vandre rundt omkring, som for at tage Afsked med Alt, og sagde derpaa med en klar og høi Stemme, der kunde høres af alle de Omstaaende: „Jeg mindes nu grant igjen, da jeg som Barn blev ført ud af denne selvsamme Port for at drage til Skotland, da var der ved Apostelkirken en islandsk Præst, ved Navn Havlide, hos min Fader

Kong Erik, og da Klerkerne ophørte med at synge, istemmede Sira Havlide Hymnen „Veni Creator", der netop blev sungen til Ende, da man bar mig ombord paa Skibet". — Disse hendes sidste Ord erindredes længe blandt Folket, og de bekræftedes siden af Præsten Havlide paa Island.

Nu gik Dødsfølget i den ventende Baad og sattes over til Nordnæs, hvor Baalet var reist og Henrettelsen skulde foregaae. Vi ville ikke dvæle ved dennes Rædsler. Hun talte ikke mere. De Tilstedeværende antoge, hun led ikke meget — Brændet var lagt saa, at hun strax maatte blive kvalt af Røgen. Da Flammerne sloge sammen, vil Folketroen have seet en hvid Due fra dem flagre op og forsvinde i den blaa Himmel.

Audun Hugleikssøns Henrettelse blev nogen Tid efter udført om Natten, i en Dunkelhed, lignende hans Skjæbne. Om hans sidste Timer veed man Intet. Hans Liig fandtes en Morgen hængende foran Porten til Audunargaarden, hans fordums Vældes Sæde. En Flok Ravne kredsede om hans Hoved. Paa en Steen ved Porten sad Eivind Væbner og betragtede det gruelige Syn under vanvittig Latter. „Nu har Ravnene faaet Føde," raabte han uafladelig. Siden nedtoges Liget af Hr. Auduns forrige Venner og begravedes, man veed ikke hvor.

To og tyvende Kapitel.

St. Margrethes Kapell.

Flere Aar vare henrundne siden Jomfru Margrethes Død, men hendes Navn og sørgelige Historie vare i den Tid ikke blevne forglemte, tvertimod, hun erindredes med stedse stigende Deeltagelse og Kjærlighed af den store Mængde, og Troen paa, at hun havde lidt uskyldig, fik med hvert Aar mere Styrke og Udbredelse hos Folket. Dertil virkede vel ikke lidet hendes Skriftefaders Fortælling om hendes sidste Lidelsesdage og om den Blidhed, Gudhengivenhed og stille Martyrkraft, hvormed hun i dem havde imødegaaet og baaret sin skrækkelige Skjæbne. De Vidnes-Ord for Sandheden af sit Udsagn, som hun havde udtalt for Retten og paa sin sidste Vandring, blev ikke sporløst henveirede eller forglemte, de faldt alle i Folkehjertets villige Jordbund og spirede derfra snart op igjen med hundredefold Grøde. Det viste sig ogsaa her, som det ofte sees, at Blomsterne paa Graven just trives med største Frodighed og have stærkest Duft. Mange af hendes fordums Venner, der under Forfølgelsens Tid intet Ord havde vovet til den Lidendes Forsvar, optraadte nu, efterat Alt var forbi, med høie og lydelige Raab om hendes Uskyld. Ogsaa Mindet om hendes tappre Ridders rørende Trofasthed og freidige Opoffrelse blev vel ikke uden Andeel i, at Folkestemningen vendte sig saa ganske til Fordeel for Margrethe. Allermest forøgedes og befæstedes dog Troen paa hendes Ægthed og Uskyld ved det Budskab, som endelig, skjønt nu forsilde til hendes jordiske Frelse, spurgtes fra Sira Havlide, Præst til Breidabolstad paa Island. Denne havde

nemlig, da han langt om længe fik Kundskab om Jomfru Margrethes Skjæbne og hendes Udsagn, ham angaaende, paa det Fuldstændigste bekræftet Rigtigheden af dette og vidnet for Mange, „at saa var det just gaaet til, som Jomfruen havde sagt, da han var hos Kong Erik og fulgte den lille Margrethe ombord paa Skibet, der skulde føre hende til Skotland.“ Efterat dette Sira Havlides Vidnesbyrd saaledes var bleven bekjendt i Norge, tiltog der, især i Omegnen af Bergen, Venerationen for den brændte Margrethes Minde i saa høi en Grad, at den lidt efter lidt gik over til en formelig Helgendyrkelse. Valfarter begyndte at foretages til det Sted, hvor hun havde lidt Martyrdøden, og Folketroen kanoniserede hende uden at afvente Pavens Sanction og uden at bryde sig om Trudsler fra geistlig og verdslig Øvrighed. Det hedder derom i et gammelt Brev, der Aar 1320 blev udstedt af Biskop Audfinn i Bergen, til Forbud mod „sligt Uvæsen“, som han kalder det: „Folket sætter sit Haab og sin Tro til Djævlens Bedrag ved at paakalde hin Kvinde med store Løfter og megen Dyrken, som om hun var en Guds Martyr, hun æres med Offer, Pilgrimsfærd, Faste og almindeligt Bønnehold“. Af dette Brev sees ogsaa, at man troede, hun kunde gjøre Jertegn, eftersom Biskopen, „skjøndt han under Exkommunications Straf strengelig forbyder al Dyrkelse af den paa Nordnæs brændte Kvinde, dog lover, at han med gode Mænds Raad skulde lade anstille Undersøgelser for at erfare, om Jertegn skede ved hendes Grav, hvilket endnu var ubeviist“. — Da dette Brev blev bekjendtgjort og oplæst i Bergens Kirker *), vare fast alle

*) ikke uden Modstand — i Apostelkirken blev saaledes Arne Sko-

de høitstaaende Personer, der i sin Tid havde medvirket til Jomfru Margrethes Domfældelse og Henrettelse, allerede bortkaldte fra denne deres blinde Ærgjerrigheds Tumleplads og stillede for den retfærdige Guds ufeilbare Domstol. Den gamle Biskop Narve døde ganske kort efter den ulykkelige Retsdag, Sira Aake vendte vel, efter tilendebragt Bøddelgjerning, tilbage til Kong Haakon i Oslo og vedblev endnu en Tid at lede ham med sine politisk-klogtige Raad — men tilsidst maatte han dog, endnu medens han levede, see Pater Laurentii Ven, Chorsbroderen Ivar Olafssøn udnævnt til sin Eftermand i Kantsler-Embedet. Han døde strax efter. Fru Ingebjørg Erlingsdatter levede i Skien, indesluttet i sin haarde Stoltheds Skal, frygtet og skyet af Alle, til 1315, da hun ogsaa gik bort til det evige Regnskab. Hr. Bjarne Lodinssøn var vel endnu i Live, men synes ikke at have høstet den ventede Løn for sine hemmelige Tjenester; han nævnes vel et Par Gange som værende i Kongens Følge, men gjenvandt aldrig sin fordums Anseelse og forsvinder tilsidst i Dunkelhed.

Hvad Kong Haakon den Femte selv betræffer, da synes Jomfru Margrethes sidste Udsagn om ham tildeels at være gaaet i Opfyldelse. Hun havde vel tilgivet ham, men hun kunde ikke afbede hos Gud, at jo Straffen for, om end ufrivilligt og bedaaret, at have udgydt sin Slægts Blod, kom over ham og hans Æt. I sine Planer for Land og Rige var han vistnok heldig — Norge

lemester, der skulde oplæse Biskopens Brev, af Chorsbroderen Botolf Haakonssøn med Voldsomhed stødt ned af den Skammel, hvorpaa han under Oplæsningen stod — hvilket siden foranledigede en Retssag.

var, saalænge han levede, mægtigt, æret og frygtet. Men i hans personlige Forhold fulgte Ulykken ham. Hans Dronning døde uden at have skjænket ham nogen Søn — han maatte saaledes bære den tunge Bevidsthed, at med ham den gamle norske Kongestamme, Haarfagers og Sverres Æt, vilde uddøe paa Mandssiden. Han fik vel Thronfølgen overført paa sin Datter Ingeborg og hendes Afkom — han oplevede vel endog af hendes Ægteskab med Hertug Erik af Sverige at see en Dattersøn fødes — men strax derefter blev hans Svigersøn og dennes Broder Hertug Valdemar tagne tilfange af deres ældre Broder, Kong Birger af Sverige, paa Nykøpings Slot, og lede der ynkelig Hungersdøden. Denne gruelige Begivenhed gjorde et voldsomt Indtryk paa Kong Haakon, hvis allerede længe svækkede Helbred derved modtog det sidste Knæk — nogle Maaneder efter Hertugernes Mord døde han, tidligt ældet, skjøndt kun 49 Aar gammel, paa Tunsberg Slot, den 8de Mai 1319, efterladende sin Thronarving, et spædt Barn, fraværende i Naboriget, og med dets Moder indviklet i dette Lands blodige og evindelige Borgerkrige. Den gamle norske Kongeslægt kom aldrig siden til rigtig Kraft og Lykke mere, og med den udslukkedes snart ogsaa Landets Selvstændighed.

Jomfru Margrethes Helgenry var imidlertid, trods Biskopernes og den verdslige Øvrigheds Forbud, voxet saaledes, at hendes Tilhængere kunde lade opføre en liden Kirke over det Sted paa Nordnæs, hvor hun havde lidt Martyrdøden. Pater Laurentius, der vistnok fra først af havde havt sin Haand med i alt dette, oplevede den veemodige Glædesdag, da han selv kunde indvie denne nye Kirke, selv endelig, efter sit elskede Skriftebarns Bøn i Dødsstunden, kunde rense og hellige denne blodbestænkte

Grund. Han forlod nu sit anseelige og rige Embede ved Apostelkirken for at drage til det ringe og ydmyge St. Margrethes Kapell paa Nordnæs, som det kaldtes, og betjene det, understøttet af nogle yngre Brødre. Alle Dage læste han nu Messe ved Alteret, der var reist lige over de ulykkelige Elskendes her gjenforenede Levninger, og mangen stille Nat løde Vigiliesangene ud over Fjorden fra det eensomme Kapell paa Nordnæs. Naar saa Baadsfolk roede der forbi og skimtede de svagt oplyste Vinduer i den lille Trækirke paa Klippepynten, og hørte de dybe Psalmetoner svæve ned derfra — da blottede Folkene andægtigt sine Hoveder, bad en stille Bøn med, og sagde til hinanden: „Det er den gamle Fader Laurentius og hans Venner, der vaage og synge ved Margrethe Kongsdatters Grav. Hellige Margrethe, bed ogsaa for os!"

Saalunde var den henrettede Kvindes sidste Haab blevet til Virkelighed — Syndebaalets blodige Flammer vare luttrede til Himmeltrøstens evige Lampe, der lyste gjennem Tidernes Nat for mange bekymrede Sjæle, Forbandelsens gruelige Sted var blevet et Velsignelsens — Pigen fra Norges Minde var forklaret!

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 10 01 07 005 5